ПБб 15/199-1910

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

XVIII КОЛО

1909

Т.Е.6
15

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 45035.2

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

Лука Ћеловић
БЕОГРАД

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

Luka Celovic
BEOGRAD

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

1909.

БЕОГРАД

Штампарија „Србија“ — Дечанска улица бр. 20.

1910.

САДРЖАЈ:

Страна

Библиографија 33, 43, 53, 108
Број задругара XVIII кола (за 1909) 114
Главни одбор Српске Књижевне Задруге 89
Извештај управнога одбора Српске Књижевне Задруге, поднесен XVII год. скупштини . . . 74
Извештај надзорног одбора Српске Књижевне Задруге, поднесен XVII год. скупштини . . . 80
Изводи из записника:
I. Главнога одбора 5, 18, 22, 30, 39, 49, 65, 82, 93, 101
II. Књижевнога одсека 22, 31, 40, 50, 82, 93, 101
III. Економскога одсека 5, 18, 22, 31, 40, 50, 65, 94
IV. Надзорнога одбора 5, 18, 22, 31, 40, 50, 65, 94
Именик добротвора 117
Књижевни огласи 60, 100
Конференција за прославу Доситејеву 61
Обавештења повереницима 3
Одговори Задругине благајнице 18, 25, 34, 43, 53, 67, 85, 95, 108, 113
Одзиви о Задругиним издањима . . . 33, 41, 51, 106
Одликовање повереника 37
Повереници Српске Књижевне Задруге 7, 59
Повереницима и задругарима . . 3, 15, 21, 29, 38, 49, 61, 89, 101, 113.
Позив на упис за XVIII коло (1909) 1, 14
Поменик
† Антоније Л. Пантовић 6
† Петар М. Суботић 42
† Стева Страјинић 65
Предлози за програм издања:
I. Руска књижевност 23

Страна

Проглас одбора за прославу стогодишњице Доситејеве смрти 83
Пројект буџета Српске Књижевне Задруге за рачунску 1910. годину 82
Расписи о Задрузи 38, 39
Регистар чланова оснивача XVIII кола 129
Реферати о понуђеним делима:
а) Драг. М. Јанковића и Драг. Костића о *Паучима* од И. Ћипика 16
б) Јаше М. Продановића о *Идиоту* од Достојевскога 31
в) Павла Поповића о приповетци *Липе* од Ј. Јурчића 31
г) Др. Јов. Скерлића о *Новелама* М. М. Ускоковића 32
д) Драг. М. Јанковића и Драг. Костића о *Приповешкама* др. Н. Ђорића 50
ђ) Павла Поповића о *Кући Марије Помоћнице* од И. Цанкара 50
е) Драг. Костића о Теодосијеву Животу Св. Саве у преводу Мил. Башића 51
ж) Др. Јов. Скерлића о *Напуљским шетњама* од Мил. Павловића 94
з) Драг. М. Јанковића о истоме делу. . . . 95
и) Др. Јов. Скерлића о конкурсним списима *(Дишку* од П., *Дошљацима* од М. М. Ускоковића и *Комшијама* од Свет. Ћоровића 102
ј) Јеремије Живановића о истим списима . . 103
Седамнаеста редовна годишња скупштина:
Позив и дневни ред 73
Рад скупштине 90
Стечаји о списима 13
Стогодишњица смрти Доситеја Обрадовића . . . 23
Фондови Српске Књижевне Задруге 129

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 1. септембра 1909. Бр. 1.

Позив на упис за XVIII коло (1909.).

Осамнаесто редовно коло књига Српске Књижевне Задруге доштампава се, а до половине септембра месеца биће укоричено, тако да ће се од 1. октобра почети и разашиљање задругарима, како то прописује пословник Задругин.

У осамнаестоме колу ови су списи:

1. **Песме Војислава Ј. Илића**, друга половина, у којој су, поред краћих, већином пригодних, хумористичних песама Илићевих, сви већи спевови његови, епски и драмски.

2. **Пауци, роман Ива Ћипика**, из живота нашега народа у Приморју.

3. **Драматски списи Јована Ст. Поповића,** књига III, у којој су до сад нигде нештампане комедије његове, с предговором др. Ј. Скерлића.

4. **Милићевића Књига**, са животописом његовим и прегледом његова рада, научнога и приповедачкога, од др. Тихомиља Р. Ђорђевића и Јеремије Живановића.

5. **Ловчеви Записи,** од Ивана С. Тургењева, у преводу професора др. Јована Максимовића, друга половина.

6. **Нова Италија** од Пиетра Орсија, у преводу професора Миодрага Ристића, са ликовима људи, знаменитих за стварање нове, уједињене Италије и двема историјским картама, које показују ток тога уједињавања.

Да не би умањила утицај онако корисне књиге, као што је **Нова Италија**, управа је изменила своју ранију намеру о дељењу њену у два кола, ово и наредно, и дала је целу у овом колу, али је обележила као две свеске (125. и 126.), јер је нарасла на 24 штампана табака. Седма књига, **Критичке Студије др. Љубомира Недића, књига III,** остављена је према томе за наредно коло, јер би се њоме пребацио и највећи број табака (90), који је одређен Правилима Задругиним за једно коло.

Управа се Српске Књижевне Задруге старала да у овоме колу, поред пријатне и нове забаве (прештампава се, строго узевши, само једна књига Милићевића), даде и поуке, каква је народу нашему, у данашњим приликама, неопходно потребна; и нада се да ће овим колом књига задовољити потребу и најширих и највиших кругова својих читалаца, те тако стећи још већи број задругара.

Полазећи с те основе, управа Задругина моли све вредне и заузимљиве повереника, да настану да ове године упишу још много више задругара, како би се наша књига из године у годину растурала у све већем броју и у све даље и забаченије крајеве Српства. Задруга и повереници не смеју се задовољити лањским бројем: поред већ више или мање поузданих старих задругара треба Задрузи и задругарскога подмлатка и нових извора. С тога нека повереници настану да у своме месту нађу поред досадашњих и нове задругаре, а нека уз то распростру свој рад и на околна места, у којима још нису имали задругара. Задруга је услед тешких прилика, које су за нашу књигу зимус настале у неким неослобођеним крајевима Српства, изгубила ове године приличан број задругара, који ваља надокнадити са других страна. Нека с тога наши вредни повереници неуморно и по неколико пута закуцају на свака српска врата, па ће број задругара стално расти, а Задруга се све више снажити, да свој културни задатак врши све силније. Број задругара лањскога, XVII, кола дошао је до душе опет до близу 7.000, али је тај број још увек недовољан према културној снази српскога народа. Повереници треба да су прожети уверењем, да они нису обични продавци, већ културни радници свога народа, коме овим послом дају добру и јевтину књигу. Нарочито то треба да имају на уму свештеници и учитељи народни, којима растурање оваквих књига спада у најзахвалније послове њихова великога културнога задатка. Када наши повереници буду и сами тако схватили овај поверенички посао и ако га тако буду представили и купцима, несумњиво ће се број задругара за кратко време удвостручити, те учинити да се и тиме српски народ изједначи са својим хрватским братом,

који својој Матици Хрватској даје сваке године око 12.000 чланова.

Купљење задругарских улога треба почети одмах и улоге што пре послати **искључиво** *благајници Српске Књижевне Задруге.* Повереници ван Србије могу, ако им је згодније, улог послати на адресу Задругину и у Земун (Zemlin, poste restante), али се моле да истога дана о томе известе дописницом управу Задругину у Београду, како улози не би дуго лежали на земунској пошти.

Експедовање књига вршиће се **строго оним редом, којим стигну улози,** те се моле повереници и задругари да похитају са слањем улога, ако су ради, да књиге раније добију.

Улози су задругарски ови:

1. **Добротвори** плаћају *сто педесет (150) динара* или *круна* од једном или у три узастопне годишње отплате и добивају за то књиге од дана уписа, па док су год живи.

2. **Оснивачи** плаћају *десет (10) динари* или *круна* годишње. Ако уплате 20 година узастопце, *без прекида, увек на време,* преводе се у добротворе, престају даље улагати и добивају књиге, докле су год живи. Ако пропусте коју годину, па су ради да им се накнадно уваже и она, да им не би пропале све раније уплаћене године, дужни су за ту годину, поред оснивачкога улога, положити још онолико пута по 1 динар или 1 круну, колико је година протекло од тога прекида до године накнадне уплате.

3. **Улагачи** плаћају *шест (6) динара* или *круна* годишње, докле су год ради примати Задругина издања.

Сви задругари добивају од повереника признанице на положене улоге, које добротвори и оснивачи треба да чувају непрекидно, а улагачи само док добију књиге онога кола, за које су платили.

Задруга има на своме стоваришту и свих ранијих кола и продаје посебно I, V, VIII, IX и XV коло, докле и у колико их још има, (јер у неким недостаје већ по нека свеска) по 10 динара или круна, X, XI и XII коло по 4 динара или круне, док их још има повише, а остала кола по 6 динара или круна. Сем тога има Задруга још и од посебних издања својих (Забавника, Чика Јова Српској Омладини, Ст. Новаковића Српска Књига, Ђ. М. Станојевића Србија у сликама), као и распарених свезака редовних издања и продаје их по ценама, означеним у списку издања.

Књиге шаље Задруга повереницима и задругарима о своме трошку, само је њихова царина, где се она плаћа на књиге, укоричене у платно.

Управа Задругина добро зна, с колико је труда, па често пута и материјалне штете скопчан рад повереника и да њих на посао и узимање око прикупљања задругарских улога креће у првоме реду чиста љубав према српској књизи и Српској Књижевној Задрузи и њену задатку, а да ретко ко од њих мисли и на какву материјалну добит. Али управа сматра да није право, да ти добри људи тај тешки посао раде на штету свога одмора, па неки пут и својих прихода, те је зато задругарска скупштина утврдила Задругиним Правилима, да се повереницима за њихов рад да скромна награда. И према томе повереници имају за свој труд и трошкове преписке (по чл. 16. Правила):

1. од прикупљених и послатих добротворских улога, уплата и доплата два од сто (2%);
2. од покупљених и послатих оснивачких и улагачких уплата дванаест од сто (12%);
3. од прикупљених и послатих новаца за ранија кола (I—XVII) двадесет од сто (20%);
4. од покупљене и послате претплате наредногa „Забавника“ дванаест од сто (12%), а од ранијих књига „Забавника“ двадесет од сто (20%);
5. од покупљених и послатих новаца за засебна издања и распарене свеске редовних издања тридесет од сто (30%), од дела која Задруга има у комисион дванаест од сто (12%).

Проценат овај моле се повереници да сами задрже при слању улога и новаца за ранија кола и споредна издања, само нека то тачно назначе у обрачуну.

Поред тога повереници имају право на Задругино скупштинско признање и избор за добротвора, ако за три године скупе 150, а за 5 година 250 задругара.

Књиге за себе, ако их желе имати, повереници морају плаћати као и сви задругари, морају се дакле и сами уписати за задругаре. То је лепше и за поверенике, јер тако постају и они чланови Задругини, а и за Задругу, јер не мора водити посебни рачун о бесплатним повереничким комплетима.

Молећи још једном поверенике и задругаре да пожуре са слањем улога и да настану да се у Задругино коло ухвати све већи број српских синова и кћери, шаљемо свима искрен српски поздрав и захвалност на одзиву.

10. августа 1909. год.
у Београду.

Председник
Српске Књижевне Задруге
Ст. Новаковић

Потпредседник
Ср. Ј. Стојковић

Благајник
Х. Лилер

Тајник
Драг. Костић

Чланови:

А. Ј. Стевановић, Ант. Пантовић, Борив. Ј. Поповић, Драг. М. Јанковић, Жив. Ј. Јуришић, Јаша М. Продановић, Јер. Живановић, Јов. Скерлић, Мирко М. Поповић, Павле Поповић, Др. Св. М. Марковић.

Повереницима.

Као друга књига (по реду осма) поново покренутога *Забавника* Српске Књижевне Задруге, чија је прва књига, *Приповетке III,* лепо примљена и растурена, штампана је и растура од 10. септембра:

Породица Оберле,

роман Рене Базена, признатога францускога романсијера, у преводу г-ђе Јелисавете Св. Марковића, учитељице.

Рене Базен заузима у модерној француској литератури угледно место као романсијер, он је, као такав, изабран и за члана Академије. *Породица Оберле* један му је од најбољих романа, изложен у лаком, приступачном, литерарном облику, и врло је лепо примљен од француске публике. Нарочито се одликује тиме што је прожет лепом, родољубивом тежњом, а слика живот и прилике францускога друштва у Елзасу, који је год. 1871. отргла од Француске и анектовала Немачка царевина, трудећи се, да га што пре и што више понемчи.

Књига износи петнаест штампаних табака, укоричена је у лепе платнене корице, и стаје за задругаре свих врста само *1,50 дин.* односно *круна*, за незадругаре *2,50 дин.* односно *круна.*

Повереници имају за свој труд 12%.

Задруга још има нешто и од ранијих књига *Забавникових* и продаје их по одређеним ценама у списку Задругиних издања и у бр. 2. овога листа од 20. октобра 1908. године, а повереницима даје за труд 20% од тих цена.

Моле се повереници да настану и упишу што више уписника на осму књигу *Забавника,* па улоге пошљу што пре, како би им се одмах послале књиге.

Повереницима и задругарима.

I.

Управа Српске Књижевне Задруге одлучила је и ове године издавати лист „Српска Књижевна Задруга“ ради што бољега обавештавања повереника и задругара. У жељи да чује што свестранија мишљења о делима која мисли издавати у даљим колима као и о делима која би задругари желели да се издаду, проширила је управа програм листа у толико, што ће штампати у њему реферате о поднесеним јој списима, списак дела која мисли издавати, као и одзиве задругара и пријатеља Задругиних на то. Отварајући тако ступце свога листа чисто стварној дискусији о Задругиним издањима, управа моли све пријатеље Задругине, да се користе тиме, те да се књижевна страна Задругина делања овако расправља опширније и правилније, него што то допушта кратко време рада на задругарским годишњим скупштинама.

II.

Повереници и задругари, коју имају излишних свезака *Забавника 1.—13.* (док је Забавник излазио у двомесечним свескама са 3—4 прилога), моле се да те свеске уступе Задрузи, а она ће им у накнаду дати друга своја издања која жели имати.

Обавештења повереницима.

1.

Трајање уписа. Управа Задругина отвара упис за наредно коло онда, када већ може доста поуздано рећи, која ће дела ући у то коло, како би повереници и задругари знали, којим се делима могу надати. То је обично до краја августа месеца. Тако повереници могу почети купити улоге у септембру, па на томе послу радити септембар, октобар, новембар, децембар, јануар, фебруар и март, дакле пуних седам месеца. Крајњи рок упису је крај месеца марта, пошто по чл. 22. правила пословна и рачунска година траје од 1. априла једне до 31. марта друге године и везана је за своје

коло. После пак рока примљенн новац рачуна се као куповна вредност књига, а не као члански улог (чл. 10. правила), те оснивачи губе своје оснивачко право или морају платити накнаду, а улагачи могу доћи у неприлику да књиге више и не могу добити по 6 динара или круна, ако се коло брзо распрода.

2.

Правна тела оснивачи. По чл. 8. Задругиних правила правна тела могу бити само чланови добротвори и оснивачи, а не и улагачи, јер је претпоставка да правна тела као јавне установе дају своје књиге већем броју читалаца на читање, те тиме смањују број оних читалаца, који би иначе сами постали задругари. У накнаду, бар донекле, за то прописано је, да правна тела не могу бити улагачи, већ да морају дати већи улог (добротворски или оснивачки). С истога разлога правна тела и при куповини ранијих кола имају да плате свако коло по 10 динара или круна, која је цена сразмерно броју књига и начину њихове опреме ипак доста мала.

3.

Накнадне уплате оснивача. Прекид у уредноме оснивачкоме улагању има за последицу губитак свих ранијих, пре тога прекида уплаћених оснивачких година. Оснивачи, који случајно пропусте уплатити коју годину, те имају прекид у непрекидном уредном уплаћивању, могу тај прекид изравнати само тако, ако за сваку пропуштену годину плате поред оснивачког улога још у име накнаде онолико пута по 1 динар или 1 круну, колико је година прошло од те године прекида до године накнадне уплате (чл. 10. Задругиних правила), те да тако спасу раније уплаћене године, т. ј. да за пре 5 година пропуштену годину плате 15, за пре 8 година пропуштену годину плате 18 динара или круна. Ово плаћање накнаде може изгледати тешко и велико, али је оправдано, јер је Задруга доцније добивеним улозима у штети и има више посла око вођења рачуна о таквом оснивачу. Ова је повластица пак за задругаре корисна, ако од пропуштене године још није прошло много година и ако пре те године оснивач има неколико уредно уплаћених година, те му је ипак боље и јевтиније да плати поред оснивачкога улога и неколико динара или круна накнаде, него да изгуби неколико ранијих оснивачких година, које често пута представљају вредност од сто и више динара или круна.

4.

Оснивачи добротвори. Чл. 9. Задругиних правила у првом одељку вели: „Оснивачи, који за двадесет година без прекида на време буду полагали свој улог, преводе се у добротворе и престају даље улагати“. То значи, да оснивач, да би могао постати добротвор, треба 20 година узастопце, без прекида, увек на време, т. ј. у одређеноме року за упис за појединo коло (увек до 31. марта, краја Задругине рачунске године), да положи свој оснивачки улог, како би се одвајањем половине тога улога и капитализовањем те половине после 20 година створила потребна подлога, од које ће се томе новоме добротвору за његова живота моћи даље бесплатно издавати књиге. За то оснивачи, који на овај начин желе за 20 година постати добротвором, треба строго да пазе, да сваке године на време положе свој оснивачки улог, док не наврше 20 година непрекидног уплаћивања.

5.

Добротворске доплате оснивача. Оснивачи који желе да што пре буду преведени у добротворе и добију добротворску диплому, па да тако и скину са себе старање о даљем уредном уплаћивању на време и отклоне могућност случајнога прекида у уплаћивању, те чак и губитак раније уплаћених година или бар плаћање накнаде на пропуштене године, могу разлику између уредно датих оснивачких улога и 200 динара или круне (20-годишњих улога) положити и од једном, као што су то учинили већ многи оснивачи. Тиме чине добро и Задрузи, јер јој упрошћавају рад и стварају већи стални капитал, пошто се у овај уноси цела сума ове доплате, док се од оснивачких улога уноси у њ само половина.

6.

Правна тела добротвори. Чл. 8. Задругиних правила у другом одељку вели: „Правна тела (школе, општине, друштва и т. д.) могу бити само чланови добротвори и оснивачи без права у чл. 9.“ То значи, правна се тела могу уписати за добротворе само ако од једном или у три узастопце годишње уплате положе цео добротворски улог у 150 динара или круна. Двадесетогодишње непрекидно оснивачко чланство њима не може донети превод у добротворе, као што то доноси особама, јер се код особа рачуна на смртност и само на доживотно примање књига, док установе имају могућности да постоје довек. Према томе нека повереници не примају од правних тела оснивачке добротворске доплате, т. ј. разлику између већ уплаћених оснивачких улога и двадесетогодишњих оснивачких улога у 200 динара или круна, јер се она не могу превести у добротворе.

7.

Продаја ранијих кола. Повереници поред уписивања задругара за наредно коло треба непрекидно да се старају и око продаје ранијих кола. Цена је ранијих кола: I, V, VIII, IX и XV колу, докле их још има и у колико их још има целих или без неке свеске, по 10, X, XI и XII колу по 4, а осталим колима по 6 динара или круна. Цена „Забавника“ и посебних издања означена је у посебно штампаном списку Задругиних издања, који је послат повереницима. При продаји ранијих кола повереници купцима могу издати такође штампане признанице Задругине, само да на крају признаница иза речи „и постао је члан“ на ону линију за врсту члана ставе реч „купац“.

8.

Продаја на отплате и почек. Молби неких повереника и задругара, да им Задруга уступи ранија кола, сва или нека, на почек и на отплате, Задруга се може одазвати само тако, да те књиге из свога магацина издвоји и остави за те купце, али да им их пошље тек пошто их сасвим измире. Искуство, које је Задруга имала до сада у давању на почек, наморала је управу, да никоме више не даје на тај начин. Најзад и право је, да задругари више верују Задрузи и шаљу своје отплате, него да Задруга пошље књиге, па после да имају неприлике око наплате и Задруга и повереници, преко којих је ишло то давање. Задругарима је доста то, што поуздано знају да су за њих књиге одвојене и да их чекају, да им се пошљу, чим их исплате.

9.

Проценат повереницима. У чл. 16. Задругиних правила одређено је само до којих крајњих граница може да иде проценат; који повереници имају за свој труд и у име трошкова, али је управном одбору остављено да сваке године у позиву на упис одреди стопу тога процента. Према томе сада важи за повереннике она стопа процента, која је одређена овогодишњим позивом на упис. У тај проценат урачунати су и омањи издаци око растурања књига (доношење с поште до куће и т. д.). Ако би који повереник око експедовања имао знатније издатке, има се за њихову накнаду обратити Задрузи и она ће му их признати, јер није рада ничијој штети. При рачунању процента у наредно се коло рачуна увек последње коло, док не изиђе ново коло.

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 10. августа 1909. године. — Прочитан записник прошла два састанка. — Саслушан је реферат тајников о штампању XVIII кола и примљен к знању. — Како ове године треба издати једну књигу из Фонда † архимандрита Филарета, одлучено је да то буде „Милићевићева Књига“. — Одлучено је да књига „Нова Италија“ од Пијетра Орсија у преводу Миодрага Ристића носи два броја, пошто је изишла 24 табака и има 8 карата у боји. — Како преводилац „Ловчевих Записа“ још није стигао да напише обећани поговор, а не може се више чекати, пошто би даље чекање изазвало закашњење у изради повеза, одлучено је, да се књига изда без поговора. — Одређени су хонорари за реферат г. Јована Н. Томића о „Новој Италији“ и за све списе XVIII кола као и за „Породицу Оберле“, која ће изићи као осмо дело *Забавника*. — Вишак у хонорарима за XVIII коло преко суме одобрене годишњим буџетом одлучено је исплатити на рачун уштеде у повезу једне књиге (пошто ће „Нова Италија“ бити двогуба књига повезана у једно, те ће место 7 повеза бити само 6). — Прочитан је позив на упис за XVIII коло и примљен да се штампа и у Задругину листу и у другим листовима. — Прочитан је предлог чланова управе г. Живојина Ј. Јуришића и г. Х. Лилера, да Задруга распише стечај за једно популарно дело о животу и раду Св. Саве, па је одлучено у начелу прихватити предлог, а упутити га књижевноме одсеку на даљи рад. — Благајник реферује да у Задругиној књижници има доста дела која нису комплетна као и доста дела, од којих су неке свеске укоричене, а неке нису, па би их ваљало комплетовати и укоричити, те моли да одбор одреди на то извесну суму из буџетске партије на ванредне трошкове. Одређено за ову годину 500 динара.

2. Економскога одсека.

Састанак 10. августа 1909. године. — Извршен преглед благајнице за месеце јуни и јули.

3. Надзорнога одбора.

Састанак 10. августа 1909. године. — Извршен преглед благајнице за месеце јуни и јули.

†

Антоније Л. Пантовић

министар у пензији

На Велику Госпођу, 15. августа ове године, умро је, а 16. августа ове године сахрањен је редак пријатељ Српске Књижевне Задруге, Антоније Л. Пантовић, министар у пензији.

Рођен 1850. године у срцу Шумадије, у Книћу, у срезу гружанскоме, округу крагујевачкоме, покојник се школовао у оно срећно доба, када се сва наша омладина одушевљавала за књигу и народну просвету, те се у његову душу усадила још тада неизгладљива љубав према њима. Ту је љубав пренео и у прозу животну, у државну службу, па је не само сам куповао и читао књигу, већ је неуморно радио и на њену ширењу. И као нижи чиновник, судски и полициски, и као окружни начелник, начелник министарства унутрашњих дела, члан Касационога Суда и министар правде, и као адвокат, — у којим је службама увек уживао глас неуморна, непристрасна, неумитна и правична чиновника — он је толико радио на ширењу српске књиге, толико је помагао многе српске писце растурањем њихових дела, да се слободно може рећи, да за нашу књигу има без мало онолико исто заслуга, колико и по неки писац. Нарочито је ово заузимање око растураља књига показао онда, када је основана Српска Књижевна Задруга са задатком да за што маљи улог растури што више пробраних књига у све крајеве нашега народа, те да тако спреми духовно јединство народно као претечу политичкоме. Пантовић је, као ретко који Задругин повереник, схватио и прихватио задатак поверенички и сам и преко својих потчињених, од којих је створио читаво коло повереника, протурио је у народ неколико хиљада Задругиних књига: јер он је био раскинуо с предрасудом, да државни чиновник, ако своме народу понуди добру књигу да је купи, народу нешто „натура“, „намеће“.

И што је Задруга за ових 17½ година рада растурила преко милион књига, више него и једно српско књижевно друштво до сада, што је успела да њена издања уђу у већем броју у све крајеве и све слојеве нашега народа, где год га има, и где никада није ни стизала српска књига, те су Задругина дела постала символом јединства, и што је Задругино име познато свугде где има Србина, то се има у првоме реду приписати повереницима, какав је био покојник, који је био њен најјачи повереник.

Пантовић за тај рад није тражио признања, јер га за признање није ни радио. Али га је ипак добио. Задругина га је скупштина, првога међу повереницима, изабрала за добротвора још 1897. године, а 27. фебруара 1900. године позван је Пантовић и у Задругину управу, где је ево пуних 10½ година радио неуморно у управи, помажући и остајући веран Задрузи и у њеним добрим и тешким данима.

Наћи замене Пантовићу, тешко ће бити Задрузи. Јер данас, на жалост, и међу највишим чиновницима нашим има врло велики број, који неће да зна за Задругу, а камо ли да јој помаже и да ради на ширењу њених издања; има их, на жалост, премного, који, под разним ништавним изговорима, неће да даду Задрузи свога динара, да јој тиме помогну да пружи своју књигу и у оне крајеве српске, који су жељни добре српске књиге, али до ње не могу доћи поглавито с тога, што је њихова пара скупља него ли наш, често пута тако лако бачени динар.

Такав повереник, такав пријатељ Задругин задужио је Задругу толико, да је заслужио, при растанку с радом око ње, да сви задругари и пријатељи Задругини пожеле мир пепелу његову и вечан помен међу живима!

Повереници Српске Књижевне Задруге за XVIII коло (1909. год.).[1]

I. СРБИЈА.

Београд:

Г. Александар Г. Лазаревић, ученик VI раз. реалке.
Г. Борислав Васић, трговац.
Г. Бранислав Б. Тодоровмћ, професор Трг. Академије.
Г. Гаврило Р. Раденковић, трговац.
Г. Димитрије Живаљевић, гимназист.
Г. Драгутин Костић, професор II гимназије.
Г. Живојин Ђ. Дачић, секретар Универзитета.
Г. Живко К. Живковић, ученик VII раз. реалке.
Г. Живко Р. Живковић, надзорник Савеза Земљорадничких Задруга.
Г-ђица Зорка Станковићева, кл. наставница Више Женске Школе.
Г. Јаков Алкалај, секретар јеврејске општине.
Г-ђа Јелена Н. Марковићка, управница Радничке школе Женскога Друштва.
Г. Јеремија Живановић, професор II гимназије.
Г. Јован Д. Јовановић, благајник Нар. Позоришта.
Г. Јован М. Јовановић, пешад. капетан.
Г. Јован М. Јовановић, комесар пошт. тел. одељења.
Г-ђица Катица С. Павловићева, кл. наставница Женске Учитељске Школе.
Г. Лазар С. Миловановић, чиновник Савске Банке.
Г-ђица Лепосава Бошковићева, кл. наставница Више Женске Школе.
Г-ђица Лепосава Николићева, учитељица у пензији.
Г. Милан Аранђеловић, учитељ.
Г. Милан И. Јевремовић, рачуноиспитач.
Г. Милан Ст. Ристић, благајник Жел. Дирекције.
Г. Милић М. Гавровић, суд. рачуновођа.
Г. Милорад Петровић, професор у пензији.
Г. Милош Ивковић, суплент II гимназије.
Г. Мирко Ротовић, инжињерски капетан.
Г. Михаило Грујичић, учитељ.
Г. Михаило Миленковић, учитељ.
Г-ђица Надежда Вељковићева, кл. наставница Више Женске Школе.
Г. Никодим Ј. Васић, пензионар.
Г. Д-р Петар Л. Вукићевић, начелник поште.
Г. Петар Ј. Петровић, председник трговачкога суда.
Г. Петар К. Шрепловић, чиновник Народне Банке.
Г. Радојко Ђ. Деметровић, професор II гимназије.
Г. Радомир Н. Живадиновић, књиговођа код Јевте М. Павловића и Компаније.
Г. Сава Максић, професор III гимназије.
Г. Сава М. Николић, писар мин. финансија.
Г. Светозар Вражалић, пензионар.
Г. Светозар Михаиловић, кмет Београдске Општине.
Г. Др. Светолик П. Стевановић, професор.
Г. Славко Милић, професор III гимназије.
Г. Станиша С. Станишић, учитељ.
Г. Тихомир Д. Младеновић, ученик VIII раз. I гимназије.
Г. Часлав Ђукановић, трговац.

Београдски округ:

1. *Лазаревац*

Г. Јован Миленковић, управник пореског одељења.
Г. Тома М. Јаковљевић, учитељ.

2. *Међулужје*

Г. Милан Р. Максимовић, учитељ.

3. *Ритопек*

Г. Трајко Милошевић, протојереј.

4. *Ропочево*

Г. Димитрије Михаиловић, учитељ.

5. *Сремчица*

Г. Чедомиљ Тодоровић, учитељ.

6. *Умка*

Г. Михаило Огњановић учитељ.

Ваљевски округ:

1. *Бањани*

Г. Светислав Јојковић, учитељ.

2. *Ваљево*

Г. Андреја Гроздановић, књиговођа.
Г. Боривоје Тошић, пешадиски капетан.
Г. Живорад Богдановић, потпоручник.
Г. Милош Терзић, свештеник.
Г. Михаило Ђ. Миладиновић, професор.
Г. Петар Велимировић, професор.

3. *Забрежје*

Г. Светозар Т. Стојковић, учитељ.

4. *Јовање*

Г. Стеван П. Јовановић, учитељ.

5. *Каменица*

Г. Милорад Ив. Протић, свештеник.

6. *Мионица*

Г. Миливоје Ж. Пауновић, учитељ.

7. *Обреновац*

Г. Коста Зега, књиговођа штедионице.

8. *Осечина*

Г. Никола Даничић, учитељ.

9. *Уб*

Г. Јеремија Томић, учитељ.

Врањски округ:

1. *Врање*

Г. Вучко П. Јоксимовић, професор.
Г. Љубомир В. Симоничић, учитељ.
Г. Павле М. Радосављевић, монополски чиновник.
Г. Сима Вучковић, шеф железничке станице.
Г. Стаја Т. Стајић, поручник.
Г. Тодор Станковић, учитељ.

2. *Власотинци*

Г. Димитрије Ц. Здравковић, свештеник.

3. *Лесковац*

Г. Аврам Н. Поповић, професор.
Г. Никола Ђорђевић, учитељ.
Г. Риста Јанковић, судија првостепенога суда.

4. *Лебане*

Г. Васа Т. Поповић, свештеник.
Г. Коста М. Поповић, порезник.

1 Из овога списка повереника види се, да Српска Књижевна Задруга још у многим местима нема својих повереника, у којима би требало да их има. С тога управа Задругина моли свакога онога, који би се хтео примити повереништва, или би могао препоручити какво вредно и заузимљиво лице у коме од непобројаних места, да се изволи пријавити, на шта ће му Задруга бити веома захвална.

5. *Оране*

Г. Светозар Костић, свештеник.

6. *Ристовац*

Г. Петар Мијатовић, цариник.

Крагујевачки округ:

1. *Аранђеловац*

Г. Петар Поповић, учитељ.

2. *Бадњевац*

Г. Јакша Бл. Божић, економ.

3. *Баточина*

Г. Ђорђе П. Иличић, учитељ.

4. *Крагујевац*

Г. Живојин Брзаковић, арт. капетан.
Г. Љубомир Петковић, књиговођа.
Г. Милан К. Петковић, професор.
Г-ђа Миленија П. Ђорђевић, кл. наставница Више Женске Школе.
Г. Милош Јер. Павловић, књиговођа.
Г. Михаило Срећковић, свештеник.
Г. Панта В. Ђукић, арт. капетан.
Г. Стеван П. Нешић, професор.

5. *Рача*

Г. Чеда Г. Ранковић, књиговођа Банке.

6. *Сепци*

Г. Радивоје Р. Михаиловић, учитељ.

7. *Топола*

Г. Стеван Гужвић, свештеник.

Крајински округ:

1. *Брза Паланка*

Г. Драгољуб С. Михаиловић, учитељ.

2. *Глоговица*

Г. Милан Радојевић, учитељ.

3. *Д. Милановац*

Г. Витомир Герзић, шеф српске бродарске станице.
Г. Милутин Јеленић, свештеник.

4. *Јабуковац*

Г. Никола Ст. Казимировић, свештеник.

5. *Кладово*

Г. Станимир Пешић, монополски поднадзорник.

6. *Мокрање*

Г. Живојин В. Станковић, свештеник.

7. *Неготин*

Г. Витомир Недић, суплент винодељске школе.
Г. Илија К. Панић, поручник.
Г. Милан Стојадиновић, окр. благајник.
Г. Петар Бане, апотекар.

8. *Салаш*

Г. Данило Мишић, учитељ.

Крушевачки округ:

1. *Александровац*

Г. Љубомир Трифуновић, трговац.
Г. Спасоје Спасојевић, учитељ.

2. *Брањина*

Г. Вукашин Жижић, учитељ.

3. *Вел. Шиљеговац*

Г. Сретен Динић, учитељ.

4. *Грабовац*

Г. Михаило Јаћовић, свештеник.

5. *Крушевац*

Г. Анта Поповић, свештеник.
Г. Милан М. Томић, професор.
Г. Стеван Живојиновић учитељ.

6. *Ражањ*

Г. Стојан Н. Петровић, учитељ.

7. *Ћићевац*

Г. Ђорђе Илић, учитељ.

Моравски округ:

1. *Багрдан*

Г. Петар Вучковић, свештеник.

2. *Варварин*

Г. Милан Момировић, ср. начелник.

3. *Деспотовац*

Г. Милан М. Стојичевић, учитељ.

4. *Јагодина*

Г. Лазар Трифковић, професор.
Г. Сретен Николић, директор гимназије.

5. *Параћин*

Г. Живко Ђ. Симеоновић, управник пор. одељења.
Г. Никола Вељић, учитељ у пензији.

6. *Пољна*

Г. Станоје М. Мијатовић, учитељ.

7. *Рековац*

Г. Арса В. Поповић, учитељ.

8. *Свилајнац*

Г. Петар Живковић, учитељ.

9. *Сење*

Г. Костадин С. Миловановић, учитељ.

10. *Ћуприја*

Г. Димитрије М. Петковић, учитељ.

Нишки округ:

1. *Алексинац*

Г. Коста Николић, учитељ.

2. *Извор*

Г. Атанасије Ђорђевић, свештеник.

3. *Ниш*

Г-ђца Ангелина Хермановићева, учитељица.
Г. Бошко Ђ. Бошковић, суплент.
Г. Велимир Павловић, учитељ.
Г. Гаврило Милошевић, ђакон.
Г. Лазар Јанковић, учитељ.
Г. Милош Московљевић, суплент.
Г. Михаило К. Михаиловић, учитељ.
Г. Никола Ђ. Јорговановић, мајор.
Г. Петар М. Суботић, прота.
Г. Ратко Р. Ракетић, поручник.
Г. Стеван П. Илић, учитељ.
Г. Стеван Љ. Пешић, поручник.

4. *Прћиловица*

Г. Драгиша Рашковић, монопол. поднадзорник.
Г. Матија П. Љујић, учитељ.

5. *Соко-Бања*

Г. Јован С. Милићевић, књижар.

Пиротски округ:

1. *Вел. Бошњинац*

Г. Јордан Поповић, учитељ.

2. *Пирот*

Г. Драгутин Марковић, државни пушкар
Г. Коста Н. Костић, професор.

3. *Моклиште*

Г. Недељко Петровић, учитељ.

4. *Темска*

Г. Стојан Петровић, учитељ.

Подрински округ:

1. *Богатић*

Г. Дамњан Митровић, учитељ.

2. *Варна*

Г. Љубомир Шопаловић, учитељ.

3. *Дреновац*

Г. Јаков Ј. Чупић, свештеник.

4. *Клење*

Г. Никола Јањић, учитељ.

5. *Крупањ*

Г. Владимир Б. Поповић, учитељ.

6. *Лозница*

Г. Михаило П. Томић, порезник.

7. *Љубовија*

Г. Милан Л. Митровић, учитељ.

8. *Меховине*

Г. Димитрије Станковић, учитељ.

9. *Шабац*

Г-ђа Вера П. Николића, наставница В. Ж. Школе.
Г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ.
Г. Никола Јанчић, професор.
Г. Сима Цветковић, професор.

Пожаревачки округ:

1. *Александровац*

Г. Ђорђе Цветковић, свештеник.

2. *Божевац*

Г. Живан Милић, учитељ.

3. *Вел. Градиште*

Г. Димитрије Протић, учитељ.

4. *Вел. Лаоле*

Г. Раде Богдановић, учитељ.

5. *Велико Село*

Г. Тодор Матић, учитељ.

6. *Голубац*

Г. Светозар Обрадовић, учитељ.

7. *Жагубица*

Г. Божидар Н. Донић, учитељ.

8. *Жабари*

Г. Иван Алексијевић, учитељ.

9. *Кличевац*

Г. Александар Рибарац, поштар.

10. *Кучево*

Г. Милан С. Петровић, свештеник.

11. *Лучица*

Г. Јован Л. Динић учитељ.

12. *Пожаревац*

Г. Васа Живковић, свештеник.
Г. Владимир Радивојевић, професор.
Г. Ђура Димитријевић, учитељ.
Г. Михаило Ј. Миладиновић, професор.
Г. Светозар Д. Милошевић, учитељ.

13. *Породин*

Г. Владимир М. Жераичић, учитељ.

Руднички округ:

1. *Белановица*

Г. Никола Сретеновић, учитељ.

2. *Горњи Милановац*

Г. Недељко Милићевић, учитељ.

3. *Прањани*

Г. Здравко М. Продановић, трговац.

Смедеревски округ:

1. *Вел. Крсна*

Г. Војислав Н. Крупежевић, свештеник.

2. *Друговац*

Г. Жива Милосављевић, трговац.

3. *Марковац*

Г. Владимир М. Пешић, свештеник.

4. *Паланка*

Г. Антоније Обреновић, учитељ.

5. *Сараорци*

Г. Трајко Ристић, учитељ.

6. *Смедерево*

Г. Божидар С. Трајановић, судија.
Г. Љубомир М. Стевановић, професор.
Г. Милорад А. Вујанац, учитељ.

Тимочки округ:

1. *Бор*

Г. Драгиша Милетић, свештеник.

2. *Вражогрнац*

Г. Станко Гр. Станојевић, учитељ.

3. *Зајечар*

Г. Коста Милутиновић, професор.
Г. Милан Л. Павловић, поштар.
Г. Милан С. Смиљанић, учитељ.
Г. Милош М. Миленовић, учитељ.
Г. Михаило Димитријевић, поручник.
Г. Стеван Шумкарац, уч. VII р. гимназије.
Г. Христифор М. Милић, учитељ.

4. *Злот*

Г. Милан А. Поповић, учитељ.

5. *Књажевац*

Г. Васа П. Стојановић, поштар.
Г. Љубомир С. Јанковић, трговац.
Г. Светислав Марковић, учитељ.

6. *Краљево Село*

Г. Димитрије М. Илић, учитељ.

Топлички округ:

1. *Бакус*

Г. Тодор Петровић, учитељ.

2. *Житни Поток*

Г. Хранислав М. Савковић, учитељ.

3. *Куршумлија*

Г. Стратимир Лазаревић, порезник.

4. *Прокупље*

Г. Јевта Милошевић, учитељ,
Г. Пера Манојловић, шумар.

Ужички округ:

1. *Ариље*

Г. Стеван Ђорђевић, управник пор. одељења.

2. *Бајина Башта*

Г. Милорад Алексић, учитељ.

3. *Пожега*

Г. Владимир Кушић, порезник.

4. *Ужице*

Г. Дмитар Јовичић, учитељ.
Г. Павле Вујић, професор.
Г. Цветко Радојчић, учитељ.

Чачански округ:

1. *Гуча*

Г. Филип С. Мијатовић, намесник.

2. *Ивањица*

Г. Светозар Богдановић, свештеник.

3. *Јежевица*

Г. Драгомир Ајдачић, учитељ.

4. *Краљево*

Г. Благоје Д. Тодоровић, управник Сточарске школе.
Г. Богдан Миловановић, учитељ.
Г. Милорад Миливојевић, инжињер.

5. *Лозница*

Г. Миљко Богдановић, учитељ.

6. *Рашка*

Г. Александар М. Антић, окр. шумар.

7. *Чачак*

Г. Јеротије Новитовић, професор.
Г. Савко Филиповић, учитељ.

II. ЦРНА ГОРА

1. *Никшић*

Г. Милић Радевић, школ. надзорник.
Г. Обрен Никовић, окружни капетан и председник суда у пензији.

2. *Цетиње*

Г. Мирко Мијушковић., директор гимназије.

3. *Ријека*

Г. Анд. Јовичевић, учитељ.

4. *Улцињ*

Г. Ђуро Ђуришић, управитељ школа.

III. УГАРСКА

Банат:

1. *Арач-Врањево*

Г. Сава Рајковић, учитељ.

2. *Баваниште*

Г. Бладислав Ристић, свештеник.

3. *Бела Црква*

Г. Радован Стефановић, чиновник штедионице.

4. *Вел. Бечкерек*

Г. Душан Грунчић, учитељ.

5. *Вел. Кикинда*

Г. Милош Бандић, учитељ.

6. *Вел. Средиште*

Г. Радослав Стојадиновић, учитељ.

7. *Вршац*

Г. Светозар Брашован, учитељ.

8. *Долово*

Г. Миле Новаковић, учитељ.

9. *Ђала*

Г. Милан П. Јовановић, учитељ.

10. *Иланча*

Г. Димитрије Павлов, свештеник.

11. *Јарковац*

Г. Ђорђе Бота, свештеник.

12. *Кусић*

Г. Влада Павловић, трговац.

13. *Меленци*

Г. Миша Станковић, књиговођа.

14. *Мокрин*

Г. Глигорије Стајић, свештеник.

15. *Опово*

Г. Миша Матејић, трговац.

16. *Павлиш*

Г. Станиша Михаиловић, свештеник.

17. *Панчево*

Г. Иван Мартиновић, учитељ.

18. *Перлез*

Г. Стојан Стакић, учитељ.

19. *Сефкерин*

Г. Јован М. Јовановић, свештеник.

20. *Срп. Крстур*

Г. Добривоје Николић, свештеник.

21. *Срп. Чанад*

Г. Константин Ђ. Маринковић, учитељ.

22. *Темишвар*

Г. Душан Берић, учитељ.

23. *Томашевац*

Г. Макса Вујић, свештеник.

24. *Ујлма*

Г. Светислав Јовановић, учитељ.

25. *Црепаја*

Г. Јован Чудомировић, свештеник.

26. *Чента*

Г. Светислав Поповић, свештеник.

Бачка:

1. *Ада*

Г. Ненад Рајић, учитељ.

2. *Баја*

Г. Милутин Григоријевић, свештеник.

3. *Бач-Ђурђево*

Г. Тодор Јозанов, свештеник.

4. *Жабаљ*

Г. Каменко Чура, учитељ.

5. *Ковиљ*

Г. Ђорђе Михаиловић, свештеник.

6. *Мохол*

Г. Слободан Матић, књиговођа.

7. *Нови Сад*

Г. Др. Веселин Ђисаловић, професор.
Г. Јован Живојновић, професор.

8. *Сантова*

Г. Никола Мидић, свештеник.

9. *Сомбор*

Г. Миливоје Каракашевић, књижар.

10. *Србобран (Сентомаш)*

Г. Миливоје Сивачки, свештеник.

11. *Стари Бечеј*

Г. Јован Степанов, свештеник.

12. *Стари Врбас*

Г. Милан Калуђерски, учитељ.

13. *Стара Паланка*

Г. Љубиша Марцикић, трговац.

14. *Стари Футог*

Г. Лазар Вукотић, учитељ.

15. *Суботица*

Г. Богдан Свирчевић, учитељ.

16. *Чуруг*

Г. Василије Теофановић, свештеник.

17. *Шајкаш Сент-Иван*

Г. Завиша Стојановић, учитељ.

Остала Угарска:

1. *Будим Пешта*

Коло Младих Срба.
Г. Радивоје Бикар, свештеник.

2. *Качафалу*

Г. Лазар Плавшић, учитељ.

3. *Сент-Андрија*

Г. Др. Ника Игњатовић, адвокат.

IV. ХРВАТСКА И СЛАВОНИЈА

Срем:

1. *Вел. Радинци*

Г. Јован С. Паликовић, општ. тајник.

2. *Винковци*

Г. Владислав Игњатовић, учитељ.

3. *Вогањ*

Г. Милош Узелац, парох.

4. *Вуковар*

Г. Тадија Сретић, трговац.

5. *Грк*

Г. Јован Козобарић, свештеник.

6. *Земун*

Г. Милан Илкић, књижар.

7. *Илок*

Г. Љубомир Поповић, свештеник.

8. *Инђија*

Г. Радослав Марковић, свештеник.

9. *Ириг*

Г. Васа Николајевић, прота.

10. *Каменица*

Г. Јово Драговић, равн. учитељ.

11. *Карловци*

Г. Ђорђе Сувачаревић, богослов.
Г. Павле Јокић, професор.
Г. Стеван В. Вујић, град. благајник.

12. *Кленак*

Г. Антоније Апостоловић, свештеник.

13. *Крчедин*

Г. Ђорђе Сладојевић, трговац.

14. *Манђелос*

Г. Влада Михаиловић, учитељ.

15. *Мартинци*

Г. Спасоје Дедић, учитељ.

16. *Митровица*

Г. Негован Белановић, књиговођа штедионице.

17. *Нови Сланкамен*

Г. Др. Стева Тишма, опћ. лечник.

18. *Рума*

Г. Душан Поповић, учитељ.

19. *Стара Пазова*

Г. Раде Мандић, равн. учитељ.

20. *Шид*

Г. Др. Младен Георгијевић, адвокат.

21. *Чалма*

Г. Светислав Марјановић, књиговођа штедионице.

22. *Черевић*

Г. Јоца Р. Марковић.

23. *Чортановци*

Г. Јован Бајић, учитељ.

Славонија:

1. *Брод*

Г. Симеон Пиља, солицитатор.

2. *Велика Бастаја*

Г. Никола Д. Ђекић, учитељ.

3. *Даљ*

Г. Стеван Бенин, учитељ.

4. *Дарувар*

Г. Саво Секулић, учитељ.

5. *Јасеновац*

Г. Михаило Медаковић, свештеник.

6. *Латиновци*

Г. Марко Шарчевић, учитељ у пензији.

7. *Нова Градишка*

Г. Миливоје Млађан, књижар.

8. *Осек*

Г. Стеван Страјинић, благајник српске штединнице.

9. *Пакрац*

Г. Симо Вуксан, учитељ.
Г. Спаса Поповић, учитељ. приправник.

10. *Пожега*

Г. Јован Константиновић, свештеник.

Хрватска:

1. *Бакар*

Г. Божидар Пјевац, одветнички солицитатор.

2. *Беловар*

Г. Никола Милојевић, свештеник.

3. *Вараждин*

Г. Велимир Јанковић, свештеник.

4. *Госпић*

Г. Петар Крајиновић, уредник „Србина“.

5. *Грачац*

Г. Милан Ишпировић, трговац.

6. *Доњи Лапац*

Г. Милан Милићевић, трговац.
Г. Никола Поповић, опћ. благајник.

7. *Загреб*

Г. Богдан Милетић, књиговођа Савеза Земљорадничких Задруга.
Г. Д-р Драгутин Прохаска, професор.
Г. Ђуро Трпинац, књижар.
Г. Стеван Вуковојац, мернички вежбеник.

8. *Зрмања*

Г. Никола Боровац, учитељ.

9. *Карловац*

Г. Душан Кнежевић, свештеник.
Г. Стеван Јелача, професор.

10. *Кореница*

Г. Вујо Д. Опсеница, трговац.

11. *Костајница*

Г. Коста Ђорђевић, књиговођа српске штедионице.

12 *Огулин*

Г. Милутин Вукелић, свештеник.

13. *Осредци*

Г. Илија Ћопић, свештеник.

14. *Оточац*

Г. Драган Белобрк, књиговођа штедионице.

15. *Петриња*

Г. Јово Воркапић, катихета.

16. *Плашки*

Г. Стево Косановић, прота.

17. *Ријека* (Фијума)

Г. Јован Гр. Бандур, општ. чиновник.

18. *Слушница*

Г. Никола Радмановић, свештеник.

V. ДАЛМАЦИЈА

1. *Арбанаси*

Г. Јово Маријановић, богослов.

2. *Бенковац*

Г. Љубо Жежељ, свештеник.

3. *Будва*

Г. Давид Љубиша, трговац.

4. *Врлика*

Г. Др. Симо Кулишић. лечник.

5. *Дубровник*

Г. Антон Бенуси, чиновник Трговачке Банке.
Г. Јово Тошовић, књижар.

6. *Бевpске*

Г. Спасоје Кнежевић, учитељ.

7. *Задар*

Г. Никола Чоловић, ђакон.

8. *Имоцки*

Г. Лука Милиновић, трговац.

9. *Кистање*

Г. Нико К. Малешевић, трговац.

10. *Книн*

Г. Лука Дукић, трговац.
Г. Саво Ђ. Омчикус, трговац.

11. *Корчула*

Г. Самуило Пухијер, учитељ.

12. *Котор*

Г. Д-р Јово Стефановић, ц. кр. бележник.

13. *Макарска*

Г. Михаило Мариновић, општ. тајник.

14. *Метковић*

Г. Јово Поповац, поседник.

15. *Обровац*

Г. Бошко Десница, правник.

16. *Пераст*

Г. Славо Кривокапић, трговац.

17. *Рисан*

Г. Гаврило А. Ђурковић, трговац.

18 *Сплет*

Г. Анта Дујимов, правник.

19. *Херцег Нови*

Г. Јово Секуловић, књижар.

20. *Шибеник*

Г. Данило Петрановић, учитељ грађанске школе.
Г. Љубо Влачић, прото.

VI. ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ

1. *Беч*

Г. Атанасије Каракашевић, медицинар.

2. *Битољ*

Г. Тодор Боровњак, професор.

3. *Пловдив*

Г. Профир Т. Нешић, кројач.

4. *Праг*

Г. Војислав Кецмановић, студ. медицине.

5. *Пријепоље*

Г. Димитрије Зиндовић, трговац.

6. *Трст*

Г. Живко Пејић, архивар ческих штедионица.
Г. Љубомир Чуљевић.

7. *Цариград*

Г. Варнава Росић, јеромонах.

Садржај: Позив на упис за XVIII. коло. — Повереницима. — Повереницима и задругарима. — Обавештења повереницима. — Изводи из записника. — † Антоније Пантовић. — Повереници Српске Књижевне Задруге за XVIII коло (1909).

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима, добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје уамену, — Огласи се примају према погодби.

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 1. октобра 1909. Бр. 2.

XVIII коло готово је и разашиље се од данас оним редом, којим стижу уплате.

С Т Е Ч А Ј
за списе о Српском Народу и Српској Земљи.

Према жељи, израженој на последњој скупштини Српске Књижевне Задруге, да се издањима њеним даде јаче национално обележје, Главни Одбор Задругин одлучио је да, по могућству, у сваком од даљих кола Задругиних издања штампа по једну књигу о *Српском Народу и Српској Земљи.*

С тога објављује овај, сталан, **стечај** *за списе из области народне историје, политичке и културне, географије и етнографије.* Списи ови треба да су написани сасвим популарно, објашњени довољним бројем илустрација, карата, графичких прегледних таблица. У појединим списима треба да се обухвате, од прилике, ови одељци народнога живота српскога:

I. Историја политичка целокупнога Народа Српскога, у појединим периодама, редом, као наставак I и II књиге *Историје Српскога Народа* од Љ. Ковачевића и Љ. Јовановића:

1. Српски Народ — за Неманића и њима савремених владалаца српских;
2. од распада Царевине до потпунога потпадања под Турке;
3. ропство под Турцима и борба против њих, уз друге; ускоци, хајдуци, сеобе;
4. устанци и ослобођење, стварање самосталних држава;
5. данашње стање, политичко и друштвено, Српскога Народа; буђење националне свести његове. (Овај се спис жели нарочито и што пре.)

II. Историја културна: 1. *књижевност:* а) стара, у Немањићској држави, у Приморју, у Босни; б) нова до Вука; в) новија и најновија (све — више антологијски: најкраће препричана садржина главних дела, угледни одломци из њих, по потреби, у модерном књиж. језику); 2. *уметност:* сликарство, скултура, грађевинарство; домаћа и занатска уметност; музика.

III. Описи појединих покрајина Српске Земље: 1. Краљевина Србија; 2. Црна Гора; 3. Стара Србија и Маћедонија; 4. Босна и Херцеговина; 5. Троједница: Срем и Славонија, Хрватска, Далмација с Истром; 6. Банат, Бачка и Барања; — или и поједине од области, споменутих заједно. У овим списима треба да се изнесе: 1. опис покрајине: географски, у главним и значајним облицима; у административном погледу, главна и знатна места, по потреби с најкраћом историјом насеља; 2. општа карактеристика народа; живот његов: а) материјална култура: врсте рада којима се бави и у којима се одликује у пољу, на дому, занати, храна, ношња, б) духовна култура: вера, обичаји, забава, школа.

Списи ови треба да чине једну целину, те се, у доцнијима, мора избегавати понављање онога о чему се већ говорило, увек упућујући на њ; а треба да буду у величини средње књиге Задругине, око 10 штампаних табака.

Спис, који буде примљен у издања Задругина, наградиће се нарочито хонораром од 100 динара по штампаном табаку, с помоћу прихода од фондова Задругиних. Првоме спису, који би се штампао у наредном XIX колу Задругину, рок је 1. априла 1910., доцнијима увек 1. јануар.

1. августа 1909. год.
Београд.

УПРАВА
Српске Књижевне Задруге

Позив на упис за XVIII коло (1909.).

Осамнаесто редовно коло књига Српске Књижевне Задруге септембра месеца биће готово укоричено тако, да ће се од 1. октобра почети и разашиљање задругарима, како то прописује пословник Задругин.

У осамнаестоме колу ови су списи:

1. **Песме Војислава Ј. Илића,** друга половина, у којој су, поред краћих, већином пригодних, хумористичних песама Илићевих, сви већи спевови његови, епски и драмски.

2. **Пауци, роман Ива Ћипика**, из живота нашега народа у Приморју.

3. **Драматски списи Јована Ст. Поповића,** књига III, у којој су до сад нигде нештампане комедије његове, с предговором др. Ј. Скерлића.

4. **Милићевићева Књига**, са животописом његовим и прегледом његова рада, научнога и приповедачкога, од др. Тихомиља Р. Ђорђевића и Јеремије Живановића.

5. **Ловчеви Записи**, од Ивана С. Тургењева, у преводу професора др. Јована Максимовића, друга половина.

6. **Нова Италија** од Пиетра Орсија, у преводу професора Миодрага Ристића, са ликовима људи, знаменитих за стварање нове, уједињене Италије и двема историским картама, које показују ток тога уједињавања.

Да не би умањила утицај онако корисне књиге, као што је **Нова Италија**, управа је изменила своју ранију намеру о дељењу њену у два кола, ово и наредно, и дала је целу у овом колу, али је обележила као две свеске (125. и 126.), јер је нарасла на 24 штампана табака. Седма књига, **Критичке Студије др. Љубомира Недића, књига III,** остављена је према томе за наредно коло, јер би се њоме пребацио и највећи број табака (90), који је одређен Правилима Задругиним за једно коло.

Управа се Српске Књижевне Задруге старала да у овоме колу, поред пријатне и нове забаве (прештампава се, строго узевши, само једна књига Милићевића), даде и поуке, каква је народу нашему, у данашњим приликама, неопходно потребна; и нада се да ће овим колом књига задовољити потребу и најширих и највиших кругова својих читалаца, те тако стећи још већи број задругара.

Полазећи с те основе, управа Задругина моли све вредне и заузимљиве поверенике, да настану да ове године упишу још много више задругара, како би се наша књига из године у годину растурала у све већем броју и у све даље и забаченије крајеве Српства. Задруга и повереници не смеју се задовољити лањским бројем: поред већ више или мање поузданих старих задругара треба Задрузи и задругарскога подмлатка и нових извора. С тога нека повереници настану да у своме месту нађу поред досадашњих и нове задругаре, а нека уз то распростру свој рад и на околна места, у којима још нису имали задругара. Задруга је услед тешких прилика, које су за нашу књигу зимус настале у неким неослобођеним крајевима Српства, изгубила ове године приличан број задругара, који ваља надокнадити са других страна. Нека с тога наши вредни повереници неуморно и по неколико пута закуцају на свака српска врата, па ће број задругара стално расти, а Задруга се све више снажити, да свој културни задатак врши све силније. Број задругара лањскога, XVII, кола дошао је до душе опет до близу 7.000, али је тај број још увек недовољан према културној снази српскога народа. Повереници треба да су прожети уверењем, да они нису обични продавци, већ културни радници свога народа, коме овим послом дају добру и јевтину књигу. Нарочито то треба да имају на уму свештеници и учитељи народни, којима растурање оваквих књига спада у најзахвалније послове њихова великога културнога задатка. Када наши повереници буду и сами тако схватили овај поверенички посао и ако га тако буду представили и купцима, несумњиво ће се број задругара за кратко време удвостручити, те учинити да се и тиме српски народ изједначи са својим хрватским братом, који својој Матици Хрватској даје сваке године око 12.000 чланова.

Куљење задругарских улога треба почети одмах и улоге што пре послати **искључиво** *благајници Српске Књижевне Задруге.* Повереници ван Србије могу, ако им је згодније, улог послати на адресу Задругину и у Земун (Zemlin, poste restante), али се моле да истога дана о томе известе дописницом управу Задругину у Београду, како улози не би дуго лежали на земунској пошти.

Експедовање књига вршиће се **строго оним редом, којим стигну улози,** те се моле повереници и задругари да похитају са слањем улога, ако су ради, да књиге раније добију.

Улози су задругарски ови:

1. **Добротвори** плаћају *сто педесет (150) динара или круна* од једном или у три узастопне годишње отплате и добивају за то књиге од дана уписа, па докле су год живи.

2. **Оснивачи** плаћају *десет (10) динара или круна* годишње. Ако уплате 20 година узастопце, *без прекида, увек на време,* преводе се у добротворе, престају даље улагати и доби-

вају књиге, докле су год живи. Ако пропусте коју годину, па су ради да им се накнадно уважи и она, да им не би пропале све раније уплаћене године, дужни су за ту годину, поред оснивачкога улога, положити још онолико пута по 1 динар или 1 круну, колико је година протекло од тога прекида до године накнадне уплате.

3. **Улагачи** плаћају *шест (6) динара или круна* годишње, докле су год ради примати Задругина издања.

Сви задругари добивају од повереника признанице на положене улоге, које добротвори и оснивачи треба да чувају непрекидно, а улагачи само док добију књиге онога кола, за које су платили.

Задруга има на своме стоваришту и свих ранијих кола и продаје посебно I, V, VIII IX и XV коло, у колико их и докле их још има, (јер у свакоме — сем IX — већ нема по неке свеске, а у опште су већ на измаку) по 10 динара или круна, X, XI и XII коло по 4 динара или круне, док их још има повише, а остала кола по 6 динара или круна. Сем тога има Задруга још и од посебних издања својих (Забавника, Чика Јова Српској Омладини, Ст. Новаковића Српска Књига, Ђ. М. Станојевића Србија у сликама), као и распарених свезака редовних издања и продаје их по ценама, означеним у списку издања.

Књиге шаље Задруга повереницима и задругарима о своме трошку, само је њихова царина, где се она плаћа на књиге, укоричене у платно.

Управа Задругина добро зна, с колико је труда, па често и материјалне штете скопчан рад повереника, и да њих на посао и зазимање око прикупљања задругарских улога креће у првоме реду чиста љубав према српској књизи и Српској Књижевној Задрузи и њену задатку, а да ретко ко од њих мисли и на какву материјалну добит. Али управа сматра да није право, да ти добри људи тај тешки посао раде на штету свога одмора, па неки пут и својих прихода, те је зато задругарска скупштина утврдила Задругиним Правилима, да се повереницима за њихов рад да скромна награда. И према томе повереници имају за свој труд и трошкове преписке (по чл. 16. Правила):

1. од прикупљених и послатих добротворских улога, уплата и доплата два од сто (2%);
2. од покупљених и послатих оснивачких и улагачких уплата дванаест од сто (12%);
3. од прикупљених и послатих новаца за ранија кола (I—XVII) двадесет од сто (20%);
4. од покупљене и послате претплате нарсднога „Забавника“ дванаест од сто (12%), а од ранијих књига „Забавника“ двадесет од сто (20%);
5. од покупљених и послатих новаца за засебна издања и распарене свеске редовних издавања тридесет од сто (30%), од дела која Задруга има у комисион дванаест од сто (12%).

Проценат овај моле се повереници да сами задрже при слању улога и новаца за ранија кола и споредна издања, само нека то тачно назначе у обрачуну.

Поред тога повереници имају право на Задругино скупштинско признање и избор за добротвора, ако за три године скупе улоге од 150, а за 5 година од 250 задругара.

Књиге за себе, ако их желе имати, повереници морају плаћати као и сви задругари, морају се дакле и сами уписати за задругаре. То је лепше и за поверенике, јер тако постају и они чланови Задругини, а и за Задругу, јер не мора водити посебни рачун о бесплатним повереничким комплетима.

Молећи још једном поверенике и задругаре да пожуре са слањем улога и да настану да се у Задругино коло ухвати све већи број српских синова и кћери, шаљемо свима искрен српски поздрав и захвалност на одзиву.

10. августа 1909. год.
у Београду

Председник
Српске Књижевне Задруге
Ст. Новаковић

Благајник
Х. Лилер

Потпредседник
Ср. Ј. Стојковић

Тајник
Драг. Костић

Чланови:
А. Ј. Стевановић, Ант. Пантовић, Борив. Ј. Поповић, Драг. М. Јанковић, Жив. Ј. Јуришић, Јаша М. Продановић, Јер. Живановић, Јов. Скерлић, Мирко М. Поповић, Павле Поповић, Др. Св. М. Марковић.

Повереницима.

I.

Као друга књига (по реду осма) поново покренутога *Забавника* Српске Књижевне Задруге, чија је прва књига *Приповетке III,* лепо примљена и растурена, штампана је и растура се од 10. септембра: **Породица Оберле**, роман Рене Базена, признатога француског романсијера, у преводу г-ђе Јелисавете Св. Марковића, учитељице.

Књига износи петнаест штампаних табака, укоричена је у лепе платнене корице, и стаје за задругаре свих врста само *1.50 дин.* односно *круна,* за незадругаре *2.50 дин.* односно *круна.*

Повереници имају за свој труд 12%.

Задруга још има нешто и од ранијих књига *Забавникових* и продаје их по одређеним ценама у списку Задругиних издања и у бр. 2. овога листа од 20. октобра 1908. године, а повереницима даје за труд 20% од тих цена.

Моле се повереници да настану и упишу што више уписника на осму књигу *Зааавника,* па улоге пошљу што пре.

II.

Обраћа се пажња повереницима и купцима, да се од сада V коло може добити само без св. 30., а од I кола само свеске 1., 3., 5., 7., од VIII кола.само свеске 51., 52., 55., 59., а од XV кола само свеске 100., 101., 102., и 103. Према томе се моле повереници да више не примају претплату на цело I, VIII и XV коло, већ само на поједине свеске од њих, а на V само онда, ако купац пристаје да га узме без свеске 30.

Реферати о понуђеним делима.

I. Реферати о Пауцима од Ива Ћипика.[1]

Пауци имају јаких разрађених сцена — оних којима је Ћипико најиздашнији — имају снажних, трезвених и простих описа природе и догађаја (пуцњава о Божићу, сунце на снегу, месец на снегу, итд.), крепких читавих пасажа и појединих израза (н. пр. један који подсећа чак на Смрт Смаил Аге Ченгића), али нема свуда подједнако рељефа, има бледих типова са конвенционалним цртама, осим две три личности дубље оцртане, нема много плана у расплинутом и развученом епском причању, које обухвата много те захвата површно.

То је историја једне сељачке породице и зеленаша коме је пала у канџе. То би управо требало бити историја, али услед свакојаких детаља који одводе пажњу, то се тек од прилике у последњој трећини јасније види, кад груне катастрофа, из раније лабаво припремљена, те се само наслућује. Ти су детаљи већином љубавни, управо чулни, као што се може очекивати од Ћипика и, додајем одмах, они су најјачи, као што се опет може очекивати од Ћипика.

Извесне разрађености има само у карактеру младића, на коме је после очеве смрти цео терет имања, и његове милоснице; нарочито она има нешто Рубенсових боја у плавој густој коси, снажном младом телу, срдачном осмеху да јој се виде бели зуби, и у дивљој страсти, простој и неограниченој као и природа, где се збивају ти њихови загрљаји. Младић је мало неодређенији, и не издваја се од обичних синова, обичних мужева, обичних оцева и обичних зајапурених момака у планини, док му је жена код куће доле у селу трудна. Можда је једино више симпатичан него стотину других сличних. Чим му је међутим пало у део, да освети свога оца пијаницу и небригу, своју сувише потчињену матер и своју жену са породом, те да бар убије зеленаша, кад га не може зајазити новцем, испада неодређен; борба у души нема оних чврстих обележаја, који се не тару из сећања. Психологија му је тада конвенционална и из далека подсећа на ону у руским типовима, скраћена је, тако рећи стереотиписана. Он седи крај ватре и пуши, па опет седи крај ватре и пуши, пребраја паре које је с муком скунаторио, продавши и последњу овцу и краву хранитељку, одваја ситно на једну страну а крупно на другу, легне па устане пре зоре, јер нема сна. Газди иде надајући се, да ће га приволети, али ипак претходно наоштри нож. Резоновање његово о убијству наравно је примитивно, утанчано не може ни бити, али ма колико он био простодушан, ипак у таквим тренутцима врзу се друге мисли по глави и друкчије изгледа све оно што се последњи пут гледа.

Као за пакост оно што га тера на тај очајни корак: све јаче стезање зеленашеве канџе, није ни најмање довољно наглашено. Нарочито не знамо добро самог тог зеленаша с оне стране с које би нам највише требало. О свему има, истина, један детаљ, он је шта више — и то сасвим излишно — израстао у читаву епизоду (таквих залажења, прекидања везе, одвођења од започетог не споредно, и то прилично опширно, има и иначе подоста), али нам слабо помаже да завиримо у душу газда Јовину она наравно дугачка сцена, кад се он ноћу прикрада у собу девојчету, некој

[1] Види одлуку у бр. 1. „Српске Књижевне Задруге“ од прошле године, стр. 6.

далекој рођаци, усвојеници женинoj, шта ли, па је превари.

Он иначе остаје непрестано тај подбули полип и при крају кад се два човека хватају у коштац. На сваки начин он има лукавства, пун га је, али на што га правити онако загонетним у лављању између странака и у борбама општинским и поповским. За ту публику око себе он је разуме се загонетан, у том је и јачина његова, али нама се мора открити.

Као што је он у кулисама, тако су већином и остале личности, силуете осветлене конвенционилном светлошћу: католички поп Вране личи малчице на Клода Фрола и пре на Бирх-Пфајферкина него на Игова. Погађа се да има верске истрајности и заслепљености, и то није све. Иначе је он несрећни, готово бенасти, љубавник оне плавокосе жене вреле крви, снажних плећа и сладострасних угиба и прегиба, беле једре пути кад изазивачки и нихајући се корача. Она га неће, а стално га задиркује, као да хоће да му позлеђује ране које таман зарасту.

Не знам, нисам никад био у Далмацији, али ипак држим, да и после Ћипикових *Паука* остаје пуно врло интересантних ствари да нам се каже и о трговцима Босанцима који сиђу на море, какав је овај газда Јово, о њиховом довијању да од шегрта дођу до свог дућана и до блага, о напору њиховог мозга или о мајмунском тајном копирању старих газда који су већ изашли на селамет, о њиховом шеретисању у сукобима Срба и Хрвата, па онда о самим тим сукобима и о онима који у њима учествују, о лекарима, адвокатима, православним и католичким поповима, о њиховим међусобним односима, и какви су с народом, да ли су равнодушни према злу које га сналази, или се труде да га дигну и помогну у материјалној пропасти, да га одврате од исељавања, пијанчења и нерада. (У *Пауцима* има једна сцена у месној варошкој читаоници, али једва ако је скицирана. Католички и православни попови сретну се једном у овом делу, али то је на ручку, кад се после измењених здравица дрема у хладу). Најзад, то село на мору, које је нама овде непознато, а тако нам је близу и сродно, зар има само сељаке који банче и натежу крај с крајем, заглибљујући се у дуг преко ушију, зар они иду само на бунар и тамо отимају девојке с којима после невенчано живе?

За пуно ствари које сам овде поређао устребаће можда у опису и сатиричког духа, којега Ћипико нема ни најмање.

Све ово што сам казао можда ће казати и боље ко од критичара, ако му се зато створи прилика издањем ове приче.

Замерке које могу учинити *Пауцима* неће ни у колико смањити вредност њихова писца и неће потрти ранији тачни суд, да је Ћипико снажан, бујан, крепак и даровит приповедач који уме наћи интересантну тему и интересантно, местимице врло интересантно (у описима за које је најпријемчивији) обрадити је.

Ако Задруга прими *Пауке* за своје издање, ваљаће у овом крајње небрижљивом препису исправити очевидне синтактичке и друге ситније погрешке.

7. маја 1909. у Београду. **Драг. М. Јанковић.**

Пауци од Ивана Ћипика су здрава, једра, али доста и сирова приповетка о неодољивој љубави сељака далматинског, Рада Смиљанића, према земљи хранитељци, којој он не жали ни зноја свога, па ни крви. Јер, кад газда Јово, дошљак из Босне, који се обогатио раскућујући сељаке, хоће, заштићен параграфском правдом, да и њему отме баштине за паучки вешто испреден дуг — Раде га убија ножем, ножем који је наоштрио на његову тоцилу.

О свему томе прича се у главноме тек у другом дêлу *Паука,* највише на завршетку; а први је део много више заузет причањем о женидби Радиној и, нарочито, о јаранству његову са здравом, страсном сељанком, Машом. Али и те авантуре његове, и ако се чини с почетка да неће имати јаке везе са главном ствари, како се замишља према наслову, имају је довољно, јер због Маше долази Раде у сукоб са поп-Врáном, који би му, као оснивач земљорадничке задруге и штедионице, могао помоћи можда, да се извуче из паучине газда-Јовине, али неће, нарочито кад ту мржњу његову према Раду вешто подстиче сам газда Јово.

Пауци су доста раширена прича, али би она то могла бити и више још, према лепој намери пишчевој: да сељака прикаже потпуно, у свима разноврсним приликама његовим: и у кући, и у пољу, на раду, у цркви, на суду, и као домаћина, мужа, оца, браниоца, и као јарана, а увек као човека, па уз то још да згодно маркира и залеђе његово, такозвану интелигенцију, која га тобож води, а управо спутава, гони.

Ова је прича Ћипикова управо низ, читава галерија међу собом јаче или слабије повезаних слика, за себе рађених, у живим и светлим бојама; само се у њима врло, врло често беласа и истиче гола, страсна пут. Мало више сенке, дубља хлада, вешто радирање, које би заклонило очима оне широке публике Задругине тај сувишни зализам у сликама овим, не би ни њима самим шкодило, а целини би само користило.

Примајући *Пауке* у издања своја, Задруга би читаоцима књига својих пружила ретко уметничко дело.

24. маја 1908. Београд **Драг. Костић.**

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 5. септембра 1909. год. — Пре преласка на дневни ред чланови су одбора, на позив председников, одали пошту преминуломе члану управнога одбора и добротвору Задругину Антонију Л. Пантовићу, министру. — Прочитан је записник прошлога састанка и примљен. — Одобрен је путни трошак до Новога Сада г. др. Јовану Скерлићу ради поређења рукописа Стеријиних драма код Матице Српске. — Благајник реферује да је при последњем вучењу од 110 лутриских обвезница Задругиних извучено седам комада, те је одлучено да благајник ове наплати и купи седам других. — Прочитано је писмо Матице Српске у Дубровнику, којим пита, колико би имала платити, да постане добротвор и добије сва досадашња издања, па је одлучено јавити јој, да пошље 200 круна. — Прочитан је предлог члана управнога одбора г. др. Јована Скерлића да Српска Књижевна Задруга предложи Матици Хрватској, да сваке године у њеном редовном издању изиђе по једно дело из српске књижевности, а у годишњем колу Задругину по једно дело из хрватске књижевности, па је предлог примљен и одлучено да писмо за Матицу Хрватску израде г. д-р Ј. Скерлић и тајник. — Прочитан је предлог члана одбора г. др. Јована Скерлића, да Српска Књижевна Задруга у марту 1911. год. прослави стогодишњицу смрти Доситеја Обрадовића и да ради тога одмах ступи у везу са свима важнијим просветним и књижевним корпорацијама у целом српском народу, па је предлог примљен и одлучено, да чланови одбора г. Драгомир М. Јанковић, г. др. Јован Скерлић и тајник израде детаљни предлог о прослави и позив просветним установама.

2. Економскога одсека.

Састанак 5. септембра 1909. год. — Извршен преглед благајнице за август ове године.

3. Надзорнога одбора.

Састанак 5. септембра 1909. год. — Извршен преглед благајнице за август ове године.

Одговори Задругине брагајнице.

I.

Добротворске уплате и доплате.

Бр. 10. — Непосредно. — Народна школа у Плашкоме положила је у име добротворске уплате . . 20 кр.

Бр. 16. — Повереник г. Јован Воркапић, катихета у Петрињи. — Оснивач г. др. Душан Пелеш, кр. јавни бележник, положио је у име добротворске доплате . . . 20 кр.

Бр. 37. — Непосредно. — Основна школа у Лисовићу положила је трећу добротворску уплату . . . 50 дин.

Бр. 43. — Непосредно. — Г-ђице Јелена и Даница Петровићеве из Јагодине уписују покојнога Немање Лазаревића, прећ. судскога писара, за добротвора и положиле су прву половину уплате . . . . . 75 дин.

Бр. 45. — Повереник г. Сима Цветковић, професор у Шапцу. — Оснивач г. Михаило П. Матић, адвокат, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . 50 дин.

Бр. 82. — Повереник г. Тадија Сретић у Вуковару. — Оснивач г. Богомил Ивошевић, кот. предстојник у Вуковару, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 90 кр.

Бр. 84. — Повереник г. Димитрије М. Илић, учитељ у Краљевом Селу. — Оснивач г. Димитрије М. Илић, учитељ у Краљевом Селу, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 94. — Повереник г. Павле Вујић, професор у Ужицу. — Црква у Карану положила је у име друге добротворске уплате . . . . . 50 дин.

Бр. 131. — Повереник г. Стеван Љ. Пешић, поручник у Нишу. — Читаоница официра II. пеш. пука „Кнеза Михаила“ положила је трећу добротворску уплату 50 дин.

Бр. 132. — Непосредно. — 1. Оснивач г. Бранко Крчадинац, трговац у Панчеву, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

2. Оснивач г. Мита П. Ранисављевић, трговац у Панчеву, положио је у име добротворске доплате до 20 година 30 дин.

Бр. 134. — Непосредно. — Добротвор г. Миодраг Ристић, професор у Београду, положио је у име треће добротворске уплате . . . . . 50 дин.

Бр. 145. — Повереник г. Петар Велимировић, професор у Ваљеву. — I имназија у Ваљеву положила је прву уплату добротворског улога . . . . . 50 дин.

Бр. 148. — Повереник г. Симеон Пиља, солицитатор у Броду н/С. — Добротвор Српска Читаоница положила је у име треће добротворске уплате . . . . . 50 кр.

Бр. 149. — Непосредно. — Основна школа у Врелу положила је у име друге добротворске уплате . . 50 дин.

Бр. 163. — Непосредно. — Оснивач г. др. Тихомиљ Р. Ђорђевић, доцент универзитета, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 80 дин.

Бр. 164. — Повереник г. Милан М. Томић, професор у Крушевцу. — Оснивач г. др. Павле Бота, окр. физикус, положио је у име добротворске доплате до 20 година 30 дин.

Бр. 165. — Непосредно. — Добротвор Основна школа у Дражњу (ср. грочански) положила је трећу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 166. — Непосредно. — Основна школа у Осипаоници положила је трећу добротворску уплату 50 дин.

Бр. 167. — Повереник г. Тодор Боровњак, професор у Битољу (Турска).

1. Добротвор г. Марко Церић, управитељ у Прилепу, положио је другу и трећу добротворску уплату. 100 дин.

2. Добротвор г-ђица Десанка Јов. Ћирковића, ученица, положила је трећу добротворску уплату . . . 50 дин.

Бр. 168. — Непосредно. — Добротвор г. Тодор А. Прокић, свештеник у Забојници, положио је у име треће добротворске уплате . . . . . 50 дин.

169. — Непосредно. — Добротвор г. Моја Марков, ратар у Сиригу (Банат), положио је трећу добротворску уплату . . . . . 50 кр.

Бр. 171. — Повереник г. Михаило Ст. Ивковић, професор у Београду. — Г. Никола Н. Крстић, трговац, положио у име добротворског улога . . . . . 150 дин.

Бр. 173. — Добротвор Основна школа у Дражевцу (сремски) положила је трећу добротворску уплату 50 дин.

Бр. 177. — Непосредно. — Добротвор Основна школа у Америћу положила је трећу добротворску уплату 40 дин.

Бр. 182. — Непосредно. — Добротвор г. Богдан Дамњановић, предузимач из Београда, положио је трећу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 198. — Непосредно. — Оснивач г. Чедомир Јов. Марковић, арт. потпуковник у Нишу, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 207. — Непосредно. — Оснивач г. др. Јеврем Кочовић, лекар у Неготину, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 210. Непосредно. — 1. Оснивач г. Богдан Ј. Јанковић, директер у Ваљеву, положио је у име добротворске доплате до 20 године . . . . . 30 дин.

2. Оснивач г. Димитрије С. Х. Павловић, трговац у Соко Бањи, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 216. — Непосредно. — Оснивач г. Вучко К. Ђорђевић, државни саветник, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 217. — Непосредно. — Оснивач г. Адам Јоновић, трговац из Неготина, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 232. — Непосредно. — Оснивач г. Иван Ј. Дамњановић, директор у Ћуприји, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 233. — Повереник г. Антоније Обреновић, учитељ у Паланци. — Оснивач г. Васа Јовановић, апотекар, положио је добротворску доплату до 20 година . 20 дин.

Бр. 235. — Повереник г. Милош Г. Терзић, свештеник у Ваљеву. — Оснивач г. Светозар К. Поповић, трговац, положио је добротворску доплату до 20 год. 30 дин.

II.

Задругари XVIII кола (за 1909 год.).

Бр. 878/908 — Непосредно. — Оснивач: Гимназија у Зајечару.

Бр. 31. — Повереник г. Дамњан Митровић, учитељ у Богатићу. — Оснивач: Црква.

Бр. 147. — Повереник г. Лука Дукић, поседник и трговац у Книну (Далмација). — Улагачи: г. г. Владе Шибић, поседник и трговац. Гојко Синобад, свештеник у Полачи. Дамјан Јокић, трговац. Ђуро Војводић, поседник и трговац. Ђуро Калик, учитељ у Косову. Илија Илић, трговачки пословођа. Јово Синобад, поседник. Којо Крстановић, свештеник у Мокром Пољу. Лука Дукић, поседник и трговац (2 комплета). Симо Симић, учитељ у Развођу. Симо Синобад, трговац и поседник. Тоде Боровић, поседник и трговац. Шпиро Будимир, поседник и крчмар.

Бр 181. — Повереник г. др. Светолик П. Стевановић, професор у Београду. — Улагач: г. Ђура Б. Димић, професор.

Бр. 187. — Повереник г. др. Симо Кулишић, лекар у Врлици (Далмација). — Улагачи: г. г. Анте Јурчев, судац. Васо Максимовић, учитељ у Кољану. Владе Новаковић, инжињер у Сињу. Дионисије Вуковић, парох у Кољану. Иво Јелић, трговачки помоћник. Иво Миовић, правник. Јашо Лисичар, кафеџија. Јово Сладић, канцелист. Јосиф Вуковић, трговац. Јосиф Хофман, канцелист. Калиник Бошковић, парох. Мирко Кулишић, трговац. Нико Ристовић, трговац. Општина. Петар Катић, писар. Петар Стојисављевић, богослов. Силвестер Боговац, архимандрит у манастиру Драговићу. Симо Иванко, порезни чиновник. Симо Королија, трговачки помоћник. Др. Симо Кулишић, лекар.

Бр. 191. — Повереник г. Вељко Лукић, парох у Боespecially. — 2 улагача.

Бр. 196. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевића, кл. учитељица у Крагујевцу. — 1 оснивач и 10 улагача.

Бр. 197. — Повереник г. Михаило Грујичић, учитељ у Београду. — Оснивачи: г. г. Лука Лазаревић, министар просвете у пензији. Љубомир Марковић, протођакон и учитељ. Михаило Грујичић, учитељ. Стеван Ђукић, трговац. — Улагачи: г. г. Јеврем Васовић, бакалин. Магдалена Ђонлић, учитељица. Сава Чкоњовић, бакалин. Стеван Поповић, свештеник у Драчићу.

Бр. 201. — Повереник г. Чеда Г. Ранковић, књиговођа у Рачи. — Улагачи: г.г. Витомир Радовановић, трговац. Илија Атанацковић, књиговођа. Јован Богдановић, управник пореског одељења. Јован Ј. Јовановић, учитељ у Вишевцу. Милан А. Живановић, трговац. Чеда Г. Ранковић, књиговођа.

Бр. 203. — Повереник г. Антоније Обреновић, учитељ у Паланци. — Оснивачи: г.г. Васа Јовановић, апотекар. Јован Т. Банковић, трговац. — Улагачи: г.г. Антоније Обреновић, учитељ. Владимир Ристић, управник пореског одељења. Др. Драгутин С. Вељковић, лекар. Драгољуб Тодоровић, трговац. Живојин Николић, абаџија. Јосиф Урошевић, књиговођа. Мирко Јовановић, шеф железничке станице. Михаило Пр. Митровић, трговац. Радомир Копша, књиговођа. Риста Поп-Антић, чиновник. Стеван Благојевић, трговац.

Бр. 205 — Повереник г. Јаков Ј. Чупић, свештеник у Дреновцу (срез мачвански). — Оснивачи: Основна школа у Шеварицама. Црква. — Улагачи: г.г. Јаков Ј. Чупић, свештеник. Мирјана Јакшићева, учитељица.

Бр. 208. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Оснивачи: г.г. Браћа Самуровићи, трговци. Војислав Манојловић, трговац. Јован Самокресовић, окр. благајник. Милорад Гајић, трговац. Никола Исаиловић, судија. Општина у Варни, у Десићу. Основне школе у Гор. Врањској, на Камичку, у Карађорђевој улици, на Мајуру, у Поцерској улици. Риста Ковачевић, трговац. Спиридон И. Поповић, судија. Стојић С. Алексић, члан окружне скупштине у Гор. Врањској. Тодор Радивојевић, професор. Трговачка Омладина. Црква. — Улагачи: г.г. Борисав Антонић, трговац. Бора А. Јанковић, судски писар. Војислав К. Павловић, трговац. Драгутин С. Петровић, адвокат. Живко Гавриловић, председник општине у Десићу. Јован Зрнић, инжињер. Јован Солдатовић, трговац. Лепосава Л. Рељићка, учитељица. Марко Поповић, економ у Синошевићу. Милутин Глишић, трговац. Милорад Јевтић, порезник. Миливоје Јовановић, учитељ у Дреновцу. Др. Михаило Н. Петровић, лекар. Никола Белобрк, окр. економ. Др. Никола Ђорић, окр физикус. Стојанка Рафаиловићева, свршена студ. философије. Софра Радовановић, учитељ.

Бр. 209. - Повереник г. Јаков Алкалај, секретар јеврејске општине у Београду. -- Оснивачи: г.г. Аврам С. Коен, трговац. Давид Анаф, трговац. — Улагачи: г.г. Аврам С. Левић, шеф књиговођства. Јаков Алкалај, секретар јеврејске општине. Јелена де Мајо, књиговођа. Јосиф И. Фаркић, књиговођа. Леон де Леон, књиговођа. Нисим Д. Русо, књиговођа.

Бр. 212. — Повереник г. Милош М. Миленовић, учитељ у Зајечару. – Оснивачи: г.г. Лазар М. Здравковић, управник поште. Михаило М. Јеврић, свештеник. Михаило С. Николић, прота. Његово Преосвештенство Епископ г.

Мелентије. Трговачка Омладина. — Улагачи: г.г. Др. Душан Петровић, ср. лекар. Ђорђе Јевтић, пешад. капетан. Ђорђе Т. Петровић, члан духовног суда. Јеврем М. Илић, пешад. мајор. Јулка М. Симићка, домаћица. Јосиф Живковић, члан духовног суда. Јован Бошковић, бравар. Милић Пантелић, пешад. капетан. Милосав Милојковић, прота. Радисав Пешић, ђакон. Саво Димитријевић, апотекар. Станимир С. Нешић, марвени лекар. Стојан С. Грујић, адвокат.

Бр. 213. — Повереник г. Владимир С. Кушић, порезник у Пожези. — Оснивач: Школа у Гор. Добрињи. — Улагачи: г.г. Димитрије Кандић, трговац. Миливоје Филиповић, учитељ. Михаило Чолић. Сима Ђукић, трговац.

Бр. 214. — Повереник г. Јаков Ј. Чупић, свештеник у Дреновцу. — Улагачи: г.г. Милан Глишић, оп. деловођа у Шеварицама. Михаило Филиповић, трговац у Шеварицама. Никола М. Филиповић, зидар у Шеварицама.

Бр. 219. — Повереник г. Јован Козобарић, парох у Грку. — Оснивач: г. Јован Козобарић, парох.

Бр. 221. — Повереник г. Владимир М. Жеравичић, учитељ у Породину. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г.г. Андра Јовановић, апотекар. Владимир М. Жеравичић, учитељ. Јосиф Пуцаревић, ср. економ. Сима Милојевић, књиговођа.

Бр. 222. — Повереник г. Мило М. Вујовић, чиновник монопола дувана у Подгорици (Црна Гора). — Улагачи: г.г. Гл. Н. Пејановић. Љубомир Ђ. Поповић. Мата Стијовић. Мило М. Вујовић, чиновник моноп. дувана. Михаило Делибашић.

Бр. 223. — Непосредно. — Улагачи: г. г. Димитрије Лазић, парох у Товаришеву (Бачка). Драгутин Протић, парох у Боботи.

Бр. 224. — Повереник г. Љубомир М. Шопаловић, учитељ у Варни (Шабац). — Оснивачи: Земљорадничка Задруга. Основна школа у Варни, у Десићу. — Улагачи: г. г. Љубомир М. Шопаловић, учитељ. Милан Московљевић. Ненад Вујкозић, свештеник.

Бр. 227. — Повереник г. Макса Вујић, парох у Томашевцу (Банат). — Улагачи: г.г. Александар Каменковић, свештеник у Ботошу. Марија Михаиловић у Јарковцу. Макса Вујић, парох. Миша Јагеровић, трговац у Опави.

Бр. 228. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу н/С. — Оснивач: Српска Читаоница. — Улагачи: г. г. Васо Стојановић, парох у Шакандијама. Др. Васо Царићевић, лечник. Гавро М. Лазаревић, књиговођа. Драгиња Полак. Илија Тимарац, трговац у Дубици. Јован Забрдац, тргов. помоћник. Јован Јаношевић, трговац у Дубици. Јован Лазић, шумар у Дубици. Јован Мимић, парох у Љубињи. Јован Муждека, парох у Слабињи. Љубомир Продановић, тргов. путник у Трсту. Милорад Шилић, кр. инжињер у Костајници. Михаило Јаворина, тргов. пословођа. Михаило Медаковић, парох. Никола С. Ђурић тргов. помоћник. Никола Трбојевић, парох у Јошавици. Српска школа. Томо Мунижаба, капетан у миру.

Бр. 229. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу н/С. — Оснивач: г. Васо Сладојевић, кр. кот. судац у Брињу. — Улагачи: г. г. Иво Трифунчић, кр. лугар. Лазар Келић, опћ. бележник. Љубомир Бадић, парох у Старом Селу. Михаило Грубор, парох у Двору.

Бр. 230. — Повереник г. Стеван Вујић, градски благајник у Срем. Карловцима. — Оснивачи: г.г. Богдан Пауковић, правник. Васа П. Тошић, гимназист. Др. Викентије Вујић, професор богословије. Влада Максимовић, професор богословије. Влада Николић, архитекта. Ђорђе Јовановић, град. заступник. Иларион Зеремски, професор богословије. Др. Јоаким Чупић, архимандрит. Јован Вучковић, ректор богословије. Лаза Обреновић, сенатор. Др. Лаза Поповић, лечник. Др. Милош Стојков, професор богословије. Никола Ђурић, професор богословије. Радивоје Врховац, директор гимназије. Српска Велика Гимназија. — Улагачи: г.г. Др. Васа Милошевић, адвокат. Велимир Радивојевић, бележник. Влада Јовановић, књиговођа. Глиша Јовић, парох. Глиша Лазић, професор. Ђорђе Бекић, архивар. Ђорђе Ракић, књиговођа. Ђура Торер, хотелијер. Јован Симеоновић-Чокић, благајник. Стеван Страсер, апотекар.

Бр. 233. — Повереник г. Антоније Обреновић, учитељ у Паланци. — Улагачи: г. г. Владимир Симић, трговац. Драгољуб Тодоровић, трговац.

Бр. 234. — Повереник г. Димитрије М. Протић, учитељ у Вел. Градишту. — Оснивачи: г. г. Алекса Стефановић и Син, трговци. Андреја Рашковић, марвени лекар. Вељко Ивковић и Синови, шпедитери. Драгомир Илијћ, трговац. Љубомир Путниковић, свештеник у Мајиловцу. Миливоје Ђурђевић, учитељ у пензији. Милоје Миљковић, адвокат. Милорад Н. Стефановић, адвокат. Основна школа у Вел. Градишту, у Тополовнику, у Црљенцу. Сава А. Бајкић, трговац. Чедомир Р. Михаиловић, трговац. — Улагачи: г. г. Војин А. Машић, судија. Драгомир Кара-Марковић, трговац. Драгутин Пантелић, срески начелник. Ђока Крајиновић, трговац. Евстатије Ђорђевић, капетан. Живота Милутиновић, свештеник у Тополовнику. Љубомир Митровић, свештеник у Браничеву. Љубомир Стојадиновић, трговац. Милан Пешић, адвокат. Др. Милутин Живковић, ср. лекар. Никола Благојевић, капетан. Стеван Гудовић, судија.

Бр. 235. — Повереник г. Милош Г. Терзић, свештеник у Ваљеву. — Оснивачи: г. г. Милан Матић, трговац. Милован Матић, трговац. Милош Терзић, свештеник. Радомир Поповић, свештеник у Рабровцу. Црква. — Улагачи: г.г. Дамњан Андрић, трговац. Добросав Јојић, поштар. Драгиша Вукосављевић, адвокат. Милоје Лазић, трговац. Милорад Тадић, апотекар. Михаило Јевтић, адвокат. Никола Јанковић, кројач. Панта Сарић, професор. Петар Марковић, адвокат. Рада Радосављевић, адвокат. Стеван Јанковић, адвокат. Чеда Вићентијевић, свештеник у Бранковини.

24. септембра 1909. год.
у Београду.

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**.

Садржај: Стечај. — Позив на упис за XVIII коло. — Повереницима. — Реферати о понуђеним делима. — Изводи из записника. — Одговори Задругине благајнице.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима, добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену.— Огласи се примају према погодби.

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 15. новембра 1909. Бр. 3.

Повереницима и задругарима.

I.

Експедиција XVIII кола (1909. год.) свршена је, у колико су за то коло Задрузи приспели улози, а чим кога дана стигну даљи улози, одмах се шаљу књиге. Зато се моле повереници и задругари, који су послали улоге, а још нису добили књига, да то одмах јаве Задрузи, како не би прошао прописани рок за рекламацију и за Задругу и за задругаре.

II.

Досадашњи одзив задругара на XVIII коло, сем 818 добротвора, који су стални, јер су платили једном за свагда, стоји овако на дан 31. октобра ове године: оснивача 450 и улагача 1882, свега 2332 задругара (с добротворима 3150 задругара). Према томе, што има да се, сем добротвора, упише до 6.000 задругара, моле се повереници, да настану да сваки што пре упише бар лањски број задругара, а по могућству и више, пошто је ова година за Српство несумњиво повољнија него ли лањска, када је свак живео у неизвесности, шта ће донети нови дан. Сада нам је управо дужност, да у општем препорођају порадимо још много више на просвећивању народноме, коме у првоме реду служе Задругина издања. Моле се повереници да увек имају на уму, да растурајући Задругина издања нису обични скупљачи претплате, већ културни пионири свога народа и да према томе и настану да у сваку писмену српску кућу уђе наша књига. Када тако буду схватили своју дужност, повереници ће брзо учинити, да Задруга успе растурити своја кола у 9—10.000 примерака, а дати и више књига.

III.

Одбор Стаменковићеве Задужбине уступио је Задрузи растурање Задужбинских издања за све крајеве ван Србије и Црне Горе (где их растурају министарства просвете) с тим да Задруга пошље свакоме поверенику књиге за све задругаре и по неколико примерака за месну народну школу за поклањање ученицима, како је то желео завештач. Задруга је према томе почела растурање 3. свеске *„Зло и добро у нашем народу“* од Жив. О. Дачића, и то у крајеве Банат, Бачка, Срем, Славонија и Хрватска, пошто је ова свеска за Босну и Херцеговину и Далмацију раније већ послата у маси. Има наде да ће Задруга у ове крајеве, куда је послала 3. свеску, моћи скоро послати и 1. свеску *„Родољуб“* од П. Буржеа и 2. свеску *„Шта ћемо и како ћемо“* од П. Аршинова, а од године моћи се онда уредно слати у све крајеве ван Србије и Црне Горе. Моле се повереници да ове књиге, када их приме, раздаду искључиво својим уписницима — задругарима (што ће им свакако и олакшати придобијање задругара), а вишак управитељу месне народне школе за добре ученике.

IV.

Обраћа се поново пажња повереницима, да се од сада V коло може добити само без свеске 30., а од I кола само свеске 1., 3., 5., 7., од VIII кола само свеске 51., 52., 55., 59., а од XV кола само свеске 101., 102. и 103. Према томе моле се повереници, да никако не примају

претплату на цело I, VIII и XV коло, већ само на поједине свеске од њих, а на V коло само онда, ако купац пристаје да га узме без свеске 30., па и онда за 10 динара односно круна.

V.

Моле се повереници, који могу откупити добро очуване примерке од свезака 2., 4., 6., 30., 46., 50., 53., 54., 57., 60., 61., 63., 100., 104. и 105., да их откупљују за рачун Задругин, плаћајући свеску 0·80—1·20 дин. комад, па да их што пре пошљу Задрузи.

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 12. октобра 1909. год. — Прочитан је и примљен је записник прошлога састанка. — Примљен је знању реферат Задругина благајника о продаји XVIII кола до 12. октобра, о исплати хонорара, штампања и повеза XVIII кола и о извршеној експедицији књига. — Односно дуговања Задругина Државној Штампарији решено је умолити Г. Министра Просвете, да Народној Скупштини поднесе законски предлог: да држава опрости тај дуг Задрузи, а она да јој стави за то на расположење потребан број својих издања у вредности дуговане суме. — На место пок. Антонија Пантовића, изабран је за члана економског одсека г. д-р Тихомир Р. Ђорђевић, доцент Универзитета. — Примљена је понуда фонда Стаменковићева, да Задруга његове књиге растура ван Србије преко својих повереника. — Повећан је провизион г. Милану Илкићу, комисионару, за пакете од 1—3 комплета. — На оглашавање Задругиних издања решено је за сад утрошити 100 динара. — По молби Културне Лиге одлучено је поклонити јој 200 комада „Народне Књиге II“. — По молби дружине „Монашки Подмладак“ у манастиру Раковици одлучено је, поклонити јој по један примерак од свих свезака „Забавника“, којих још има.

2. Књижевнога одсека.

Састанак 17. октобра 1909. год. — Прочитани су и примљени су записници прошла два састанка. — На понуду г. Симеона Кончара, учитеља у Карлобагу, решено је одговорити му, да Задруга спрема списак дела из туђих књижевности, по коме ће, према својој потреби, сама наручивати преводе. — Д-р Милану Груберу из Загреба и г-ђици Миленији Бојовић решено је исто тако одговорити као и г. Кончару. — По тражњи г. Јосипа Косора, књижевника из Беча, решено је вратити му рукопис, с том напоменом да ће Задруга, ако Матица Хрватска прихвати њен предлог о узајамном издавању српских и хрватских књига, имати на уму и његове приповетке, када се буде издавала антологија новије хрватске приповетке. — На питање г. Јована Туромана о штампању његових „*Седам беседа Демостенових*“, решено је одговорити му, да ће књижевни одсек имати у виду његову напомену приликом одређивања дела за наредно коло. — Пошто је приказано мишљење г. д-р Ј. Максимовића о делима руске књижевности за преводе Задругине, решено је исти списак штампати у службеном листу, а одлука ће се донети, кад стигну и остала мишљења. — О предлогу г. г. Ж. Јуришића и Х. Лилера да Задруга изда једну књигу о *Св. Сави,* књижевни је одсек мишљења, да би се тражени спис могао добити тек онда, пошто строга наука довољно расветли живот и целокупан рад *Св. Саве*. — По прочитаном реферату г. г. Драг. М. Јанковића и Драг. Костића, решено је не примити приповетке г. д-р Н. Ђорића за издања Задругина. — Ради прославе Доситијеве, одлучено је писати свима просветним установама у Српству и Југословенству и тражити од њих мишљење о начину прославе. — У наредној књизи *Забавника*, решено је да се штампа роман Х. Сенкјевића *Огњем и мачем* у преводу г. Лазара Кнежевића.

3. Економскога одсека.

Састанак 12. октобра 1909. год. — Извршен је преглед благајнице за септембар ове године.

4. Надзорнога одбора.

Састанак 12. октобра 1909. год. — Извршен је преглед благајнице за септембар ове године.

Стогодишњица смрти Доситија Обрадовића.

Главни Одбор Српске Књижевне Задруге, на предлог свога члана г. д-р Јована Скерлића, одлучио је на седницама од 5. септембра и 17. октобра ове године, да узме иницијативу у прослави стоте годишњице од смрти Доситија Обрадовића и да се, тога ради, обрати на све културне и просветне установе у Српству и Југословенству овим писмом:

Марта 28. године 1911. навршиће се сто година, од како је овде, у Београду, преминуо велики просветитељ народа српскога, Доситије Обрадовић.

Дан тај треба у наше време да буде празник свеколикога народа нашега, удруженог и сложног у захвалности неумрлом учитељу свом, — неподељеног ни по покрајинама, ни по вероисповестима. Тако је на наш народ први у роду нашему гледао Доситије; он га је увек обухватао целокупна, једнаком љубављу својом, остављајући на страну све међе и све ситне разлике у њему. Дан тај не би никако могао бити искључиви празник само просвећенијих синова нашега народа, већ празник свих, којима је књига српска мила и колико толико позната, оних мање просвећених и неучених још и понајпре, јер је племенити просветитељ такође први у роду нашему који се нарочито старао баш о њихову просвећивању, и поглавито ради њих тражио народни језик у књизи и општенародну просвету.

Српска Књижевна Задруга, задатак које најближе одговара задатку Обрадовићеву, јер и она у лако приступним издањима шири корисна знања и зрелу забаву у све слојеве нашега племена, у све покрајине и у све вероисповести, обележила је своју свезу у раду са Доситијем тиме, што је у првој књизи првога кола својих издања штампала *Живот и прикљученија* његова, а у доцнијим књигама дала најбоље издање главних списа његових.

Према томе се Српска Књижевна Задруга налази највише позвана, да покрене питање о прослави стоте годишњице смрти Доситија Обрадовића, па се с тога обраћа славној управи Вашој, с молбом да јој, најдаље за шест недеља дана, изволи саопштити своје мишљење о начину на који би требало извести ову прославу, па да најбоље изрази захвалност свеколикога народа нашега неумрлом учитељу свом, Доситију Обрадовићу.

Кад прикупи и проучи мишљење свих главнијих културних и просветних установа у Српству и Југословенству, којима се овако обраћа, Управа ће Српске Књижевне Задруге све такве установе, које су у Београду, позвати у конференцију, да заједно саставе један главни прославни одбор, који ће се даље старати о извршењу овог народног посла.

12. новембра 1909.
Београд.

Председник
Српске Књижевне Задруге,
Стојан Новаковић

Тајник,
Драгутин Костић

Предлози за програм издања.

I. Руска књижевност.

Књижевном одсеку Српске Књижевне Задруге,

Одазивајући се позиву Књижевног одсека, част ми је послати уз ово писмо списак оних руских поетичких и научних списа, који заслужују да се што пре на српски језик преведу и на свет издаду. Списи, који су подвучени, заслужују да се издаду на свет пре од осталих у овом списку побројаних дела.

15. септембра 1909.
Београд.

Књижевног Одсека одани поштоватељ,
Д-р. Јован Максимовић.

I. Роман. Приповетка. Драма. Лирски производи.

Андрејев Леонид: Мисао. — Бездна. — Василије Тивејски. — Црвени смех.

Антологија руске лирске и епске стиховане поезије — преведене невезаним, а у изузетним случајевима и везаним слогом. (Професор Шљапкин: Волна. Мељшин: Руска муза).

Боборикин П.: Китај град.

Гаршин Всеволод: Надежда Николајевна. — Догађај. — Црвен цвет. — Attaba princeps. — Четири дана.

Херцен: Са оне обале. — Истинити догађаји и мисли.

Гоголь: Вечери на салашу близу Дикањке. — Старосветска властела. — Прича како се посвадио Иван Ивановић са Иваном Никифоровићем. — Вукодлак. — Тарас Буљба. — Шињел. — Каруце. — Ревизор. — Женидба. — Мртве Душе (I и II део). — Избор из преписке са пријатељима (за ово дело послужити се издањем московске фирме Посредник — „Душа Гогольева“ од Русанова.) — Записи полуделог.

Гончаров: Обична историја. — Обломов. — Провалија. — Слуге.

Горки Максим: Маљва. — На сплавовима. — Двадесет шест и једна. — Бивши људи. — На дну. — Грађани, (у нас преведено за позориште као „Паланчани“).

Грибоједов: Тешко паметнима!

Достојевски: Записи из Мртвог Дома. — Идијот. — Понижени и увређени. — Злочинство и Казна. — Бесови. — Браћа Карамазови.

Короленко Вл.: Слепи свирач. — Шума шуми. — Стари звонар. — Ноћ у очи Светлог Празника. — Ат-Таван. — Сокољинец. — Река игра. — Са иконом.

Крестовски Всеволод: Петроградски њумези.

Куприн: Двобој. — Избор из приповедака.

Љермонтов: Демон. (Змајев је превод сасвим недовољан — тачан је само као широка, груба контура — појединости су без потребе, на штету оригинала мењане — уметничка висина знатно снижена, често уништена). — Мцири. — Избор из стихова. — Јунак нашег времена.

Луговој: Pollice verso.

Љесков: Соборјани. — Запечаћени анђео.

Мајков: Три смрти (поема).

Мински: Беле ноћи, и други стихови.

Островски: Шума. — Бура. — На живом месту.

Печерски (Мељњиков): У старо доба. — Појарков. — Гриша.

Писемски: Хиљаду душа. — Дембел. — Узнемирено, узбуркано море.

Полонски: Стихови.

Помјаловски: Црте из животастаре богословије.

Потапенко: Истинска служба. — Секретар његова превасходства. — Здрави појмови. — Зарад користи службе.

Пушкин: Избор из лирике. Поеме: Руслан и Људмила. — Полтава. — Бакарни коњаник. — Евгеније Оњегин. — Драмски производи: Борис Годунов. — Каменити гост. — Тврдица витез. — Сцена из Фауста. — Капетанова кћи.

Салов: Ољшански господин. — Приповетке.

Салтиков Шчедрин: Губернијске црте. — Скаске. — Господа Головљеви. — Пошехонска старина.

Толстој Лав: Избор из Севастопољских и Кавкаских ратних прича. — Козаци. — Рат и Мир. — Ана Карењина. — Смрт Ивана Иљића. — Крајцерова соната. — Царство мрака. — Плодови просвећености. — Васкрсење. — Господар и слуга. — Шта је уметност? — Избор из народних приповедака: (Чим људи живе? — Колико је земље човеку потребно? — Два старца. — Три старца. — Грешник који се каје. — Бог правду види али је одмах не казује. — Ђаволско се лепи, али је Божје јаче. — Први ракицију (прича и драма). — Где је љубав, онде је и Бог и т. д.)

Зашто? — Божанско и човечанско. — Јагоде. — Корнеј Васиљев. — Велики грех. — Дечја мудрост (сад се довршује — скоро ће се појавити у штампи). — Кратко излагање Јеванђелија. — Круг читања (причекати ново, друго, издање, које се сад штампа.)

Толстој Алексије: Драматска трилогија: I. Смрт Ивана Грозног. II. Цар Фјодор Ивановић. III. Цар Борис. Поеме: Грешница. — Јован Дамаскин — Роман: Кнез Сребрни.

Тургењев, И. С. Ловчеви Записи. — Муму. — Рудин. — Племићско гнездо. — Уочи... — Оцеви и Деца. — Прва љубав. — Асја. — Пролетње воде. — Дим. — Утворе. — Песме у прози. — Хамлет и Дон Кихот (критички чланак).

Тјутчев: Стихови.

Успенски Гљеб: Власт земље.

Чехов Антон: Архијереј. — Без наслова. — Бегунац. — Вањка. — Дом са мецанином. — Душица. — Двобој. — Ујак Вања (драма). — Имендан. — Јонић. — Каштанка. — Кнегиња. — Мора. — Лепотице. — Огрозд. — Мој живот. — Сељаци. — О љубави. — Отац. — Одељење № 6. — Печенег. — Скакачица. — Ветропир. — Наступ. — Приповетка непозната човека. — У свету ноћ. — Досадна историја. — Случај из праксе. — Спава јој се... — Суседи. — Страх. — Дебели и мршави. — Три сестре (драма). — Учитељ. — Хладна крв. — Добар свет. — Човеку фу-троли. — Црни монах. — Вишњеви врт (драма).

Шпажински: Мајорица.

II. Публицистика. Филозофија. Наука. Књижевна историја и т. д.

Андрејевски: Предавања из књижевности.

Данилевски: Русија и Европа.
Мендељејев: Основи хемије.
Мечњиков Илија, директор Пастерова завода: Писма једног оптимисте.
Миљуков: Црте из историје руске културе.
Овсјањиков Куљиковски: Историја руске интелигенције.
Пирогов, чувени лекар и велики педагог: Питања живота.
Платонов: Лекције из руске историје.
Страхов Фјодор: Дух и материја (философско-морална читанка, издање московског „Посредника").
Коган: Историја руске књижевности (сад изилази, издање Ситина у Москви).
Соловјов Евг.: Слике из историје руске књижевности XIX столећа. Спб. 1903.
Соловјов Владимир философ: Оправдање добра.

Одговори Задругине благајнице.

I.

Добротворске уплате и доплате.

Бр. 237. — Непосредно. — Оснивач г. Д-р Коста Константиновић, лекар у Београду, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 242. — Непосредно. — Г. Архимандрит Рувим Окановић, у манастиру Раковици, положио је трећу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 248. — Повереник г. Јован Живојновић, професор у Новоме Саду. — Оснивач г. Антоније Хаџић, председник Матице Српске у Новом Саду, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 кр.

Бр. 249. — Повереник г. Д-р Јово Стефановић, кр. бележник у Котору. — Оснивач г. Д-р Јово Стефановић, кр. бележник, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 кр.

Бр. 252. — Непосредно. — Оснивач г. Д-р Ђока Владисављевић, санитетски потпуковник у Београду, положио је у име добротворске доплате до 20 година . 30 динара.

Бр. 267. — Непосредно. — Српска Манастирска Штампарија у Срем. Карловцима, положила је за Пучку школу у Доњим Дубравама другу добротворску уплату 50 дин.

Бр. 268. — Непосредно. — Оснивач г. Александар С. Борисављевић, члан Државнога Савета у Београду, положио је у име добротворске доплате до 20 година 30 дин.

Бр. 273. — Непосредно. — Оснивач г. Божо К. Маршићанин, управник Београда у пензији, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 286. Повереник г. Светозар М. Вражалић, рачуноиспитач у Београду. — Оснивач г. Д-р Душан И. Станојевић, потпуковник у Врњцима, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 290. Непосредно. — 1. Оснивач г. Душан Ђ. Цветковић, инж. потпуковник у Нишу, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

2. Оснивач г. Никола В. Лазић, професор реалке у Београду, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 308. — Повереник г. Коста Зега, књиговођа Задруге у Обреновцу. — Оснивач г. Богољуб Ковачевић, апотекар у Обреновцу, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 310. — Непосредно. — „Монашки Подмладак", дружина ученика монашке школе у Раковици, положила је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 322. — Непосредно. — I-ња Ивана пок. Петра Стаменковића, из Липничкога Шора код Лознице, са сином Светиславом, уписала је за добротвора свога пок. сина Станка, економа, и положила . . . . . 150 дин.

Бр. 329. — Повереник г. Богдан Миловановић, учитељ у Краљеву. — 1. Оснивач г. Димитрије Димитријевић, трговац у Краљеву, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

2. Момир Николић, апотекар, положио је другу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 338. — Непосредно. — Оснивач г. Д-р Војислав Бакић, професор Велике Школе у пензији, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . 30 дин.

Бр. 343. — Повереник г. Љубомир Петковић, књиговођа у Крагујевцу. — Оснивач г. Михаило К. Јанковић, апотекар, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 20 дин.

Бр. 345. — Повереник г. Радомир Живадиновић, књиговођа у Београду. — Оснивач г. Стеван Петковић, члан Државнога Савета у Београду, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 40 дин.

Бр. 348. — Повереник г. Коста М. Поповић, порезник у Лебанима. — Г. Недељко Вишњић, пеш. капетан I кл. у Медвеђи, положио је у име добротворске уплате. 150 дин.

Бр. 356. — Непосредно. — Оснивач г. Светозар Бранковић, свештеник у Лугавчини, положио је у име добротворске доплате до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 363. — Непосредно. — Оснивач г. Јеврем С. Јовановић-Касидолац, трговац у Пожаревцу, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 дин,

Бр. 365. — Непосредно. — Пок. Димитрије К. Николајевић, трговац београдски, завештањем својим од 22. октобра 1904. године, уписао је за добротворе Задругине своје пок. родитеље Костаћа и Ану Николајевић из Кладова, своју супругу и себе, и оставио Задрузи . 600 дин.

Бр. 368. — Повереник г. Риста С. Јанковић, судија у Лесковцу. — Фирма Илић, Теокаревић и Петровић, фабриканти, уписала се за добротвора и положила је улог. 150 дин.

Бр. 369. — Повереник г. Гаврило Р. Раденковић, трговац у Београду. — 1. Оснивач г. Живко С. Богдановић, трговац, положио је добротворску доплату до 20 година 30 дин.

2. Оснивач г. Јован К. Јовановић, трговац, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . 30 дин.

Бр. 374. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Г. Душан Томић, управник млина, положио је другу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 384. — Непосредно. — Оснивач г. Паја Ј. Поповић, учитељ у миру у Вел. Бечкереку, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 кр.

Бр. 388. — Непосредно. — Матица Српска у Дубровнику положила је добротворски улог . . . . 150 дин.

Бр. 390. — Непосредно. — Оснивач г. Јован М. Марковић, трговац у Јагодини, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 395. — Повереник г. Вучко П. Јоксимовић, професор у Врању. — Г. Милан Р. Бошковић, суплент, положио је трећу добротворску уплату . . . . 50 дин.

Бр. 404. — Повереник г. Макса Вујић, свештеник у Томашевцу. — Добротвор г. Живојин Поповић, учитељ у Малој Маргити, положио је другу и трећу добротворску уплату . . . . . 100 кр.

Бр. 408. — Повереник г. Стеван Вујић, град. благајник у Срем. Карловцима. — Оснивач г. Иларион Зеремски, архимандрит, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 20 кр.

Бр. 409. — Повереник г. Недељко Милићевић, учитељ у Гор. Милановцу. — Оснивач г. Милутин С. Јовановић-Мајданац, трговац, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 422. — Повереник г. Миша Станковић, књиговођа у Меленцима. — Меленачка штедионица положила је за Српску прав. вероисповедну школу другу добротворску уплату . . . . . 50 кр.

Бр. 426. — Повереник г. Милан Илкић, књижар у Земуну. — Добротвор г. Д-р Миливоје Бабић, адвокат, положио је другу добротворску уплату . . . . . 50 кр.

II.

Задругари XVIII кола (1909).

Бр. 238. — Повереник г. Александар М. Антић, окружни подшумар на Рашкој. — Улагачи: г. г. Алекса М. Антић, подшумар. Драг. Телебаковић, порезник. Мих. Дамњановић, чувар шума. Милић Гиздавић, трговац. Михаило Петровић, намесник. Петар Папакочић, трговац. Родољуб Ковачевић, окр. шумар. Стеван Пилетић, поштар.

Бр. 241. — Непосредно. — Оснивач: Основна школа у Белосавцима (ср. јасенички).

Бр. 243. — Повереник г. Јово Секуловић, књижар у Херцег-Новоме (Далмација). — Оснивачи: г. Мирко Бакочевић, поштар. Српска фонд. школа у Србини. Српска Читаоница. — Улагачи: г. г. Божо Радовић, трговац. Васо Ђурић, трговац. Вељко Васиљевић, трговац. Гојко Гојковић, приватијер. Душан Перчиновић, трговац. Душан Прњат, трговац. Д-р Ђорђе Марић, лечник. Ђорђина Даниловић. Ђуро Мусић, ученик. Јово Обрадовић, трговац. Јово Секуловић, трговац. Крсто Тушуп, учитељ. Лазар Доклестић, трговац. Марко Поповић, прото. Марко Станишић, свештеник. Милош Л. Поповић, трговац. Мирко Комненовић, директор. Нестор Сеферовић, инжињер у Грацу. Нико Бар. Ђоновић, апотекар. Никола Доклестић, опћ. благајник. Петар Бубало, трговац. Петар Поповић, свештеник. Саво Михаиловић, трговац у Каменарима. Томо Крстов Поповић, учитељ.

Бр. 244. — Повереник г. Макса Вујић, парох у Томашевцу. — Улагач: г-ђца Вера Поповићева у Орловату.

Бр. 245. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Оснивачи: Окружни школски одбор. г. Петар Х. Поповић, апотекар. — Улагачи: г. г. Драгољуб Вељовић, капетан. Ђорђе Васић, трговац. Ђорђе Димчић, економ болнице. Д-р Лука Ј. Панић, апотекар. Милан Ил Савић, трговац. Миле Тадић, трговац. Милорад Костић, цариник. Светислав З. Пауновић, адвокат.

Бр. 246. — Повереник г. Јован Степанов, парох у Старом Бечеју. — Оснивачи: г. г. Д-р Милан Поповић, варошки лечник. Српска Читаоница. — Улагачи: г. г. Д-р Арон пл. Војновић, адвокат. Вељко Вујић, трговац. Војин Поповић, апотекар. Данило Живковић, трговац. Димитрије Хаднађев, учитељ. Д-р Иван Влаховић, адвокат. Иван Јелчић, парох. Јован Борота, прота. Јован Степанов, парох. Милош Гавански, варошки бележник. Новак Дунђерски, економ. Д-р Паја Мартиновић, адвокат. Српско занатлиско певачко друштво.

Бр. 247. — Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Оснивачи: г. г. Библиотека српске православне општине. Васа Срдановић, трговац. Д-р Душан Радивојевић, адвокат. Ђура Јаношевић, трговац. Иван Бранковић, апотекар у Новом Селу. Коста А. Бошковић, трговац. Коста С. Милутиновић, трговац. Мита С. Бељин, трговац. Мита Јовановић, професор. Мита Топаловић, хоровођа. Миша Живановић, трговац. Никола Николић, трговац. Никола Ћурчин, трговац. Обрад Давидовић, капелан. Д-р Панта Тодоровић, лекар. Сава Стојшић, прота. Светозар Драгомировић, трговац. Сима Милутиновић, трговац. Д-р Стеван А. Јовановић, лекар. — Улагачи: г. г. Д-р Влада Алексић, лекар. Гавра Теодоровић, трговац у Идвору. Даница уд. Николић. Д-р Душан Бошковић, адвокат. Душан Радуловић, парох. Душан Томић, умировљени учитељ. Еуфросина Љубе Лацковог у Новом Селу. Жарко Јефремовић, трговац. Иван Мартиновић, учитељ у миру. Иванка Мите Јовановића у Новом Селу. Д-р Јован Богданов, сенатор. Јован Стојшић, трговац. Д-р Коста Алексић, лекар. Коста Столић, грунтовничар у Перлезу. Коста Таназевић, учитељ у Новом Селу. Ленка Ковач. Љубица Арсе Јовановића у Новом Селу. Милица Душана Димитријевића у Новом Селу. Милутин Алексић, трговац. Мита Стефановић, трговац. Миша Матејић, трговац у Опову. Пера Милорадовић, занатлија. Сабит А. Алачић у Цариграду. Светозар Вујковић, инспектор. Српска Читаоница у Опову. Стева Ј. Кешански, трговац. Стеван А. Поповић, трговац. Урош Теодоровић, филозоф. Христина Грујић у Новом Селу. Чедомир Удицки, парох у Новом Селу.

Бр. 248. — Повереник г. Јован Живојновић, професор у Новом Саду. — Оснивачи: г. г. Гавра Хаџи-Плавшић, апотекар. Д-р Душан Милић, економ. Ђорђе Вукичевић, адвокат. Ђорђе Радовановић, адвокат. Зорка д-р А. Коде, лекара. Љуба Стефановић, трговац. Милан Арновљевић, апотекар у Бечу. Д-р Милан Давидовац, адвокат. Д-р Милан Савић, секретар Матице Српске. Д-р Милан Ћирић, адвокат. Милева Ст. Милованова, проф. у миру. Милева Симићева, проф. у миру. Д-р Милош Крно, адвокат. Његово Високопреосвештенство г. Митрофан Шевић, епископ. Д-р Михаило Полит-Десанчић, нар. посланик. Д-р Младен Јојкић, лекар. Паја Гостовић, адвокат. Петар Матић, трговац. Стеван Лекић професор у миру. Стеван Славнић, мерник. — Улагачи: г. г. Аркадије Вуковић, учитељ у миру. Бранимир Мијатовић, трговац. Вељко Роксандић, чиновник Централнога Кред. Завода. Влада Мацедонић, економ. Гавра Нецков, ћурчија. Георгије Видицки, архимандрит у манастиру Ковиљу. Д-р. Душан Шпирта, лечник. Ђока Мољац, трговац. Ђорђе Велић, парох. Иван Милин, књиговођа Српске Задруге. Јаша Томић, уредник „Заставе“. Јелена Јовановић, учитељица у миру. Д-р. Јефта Стојаковић, лечник. Јован Вујин, парох у Старом Футогу. Јован Вујић, апотекар. Јоца Сремчевић, гостионичар. Јулка Ћурчићева, учитељица. Књижница Српске Више Девојачке Школе. Коста Лера, књиговођа. Лаза Миросављевић, трговац. Марко Вилић, професор. Д-р. Миладин Свињарев, лечник. Милан Миловановић, слушалац трговач. академије. Др. Милан Петровић, професор. Милан Радоњић, трговац. Д-р. Миливоје Поповић, адвокат. Д-р. Милош Бокшан, адвокат. Милош Мијатовић, економ. Мита Јефтић, економ. Мита Манигодић, благајник Централ. Кред. Завода. Михаило Миловановић, катихета. Паја-Пеци Поповић, гимназист. Професорска књижница срп. велике гимназије. Д-р Радивој Каленић, лечник. Светозар Савковић, професор у миру. Софија Љубиша, поседница. Српска Занатлиска Задруга. Српска основна школа. Д-р. Стеван Адамовић, народни посланик. Стеван Ћирић, правник. Теодор Милић, парох. Удова Аксентија Мародића, сликара. Удова Марка витеза Кнежевића, генералица. Урош Стојковић, књиговођа Срп. Задруге. Ученичка књижница срп. велике гимназије. Филип Михаиловић, месар.

Бр. 249. — Повереник г. Д-р. Јово Стефановић, бележник у Котору. — Улагачи: г г. Д-р. Божидар Вукотић, одвјетник. Браћа Јововић, трговци. Вицко Трпковић, професор. Душан Васиљевић, прота. Душан Митровић, чи-

новник Бокешке штедионице. Зорка Мијушковић, поседница. Јаков Паули, дрводеља. Јово Кадија опћ. благајник. Јово Стеванов Радивовић, члан управе Бокешке штедионице. Косто Николић, трговац. Лазар Протић, пор. чиновник. Миливоје Вукасовић, пошт. чиновник. Милутин Угљешић, управник штампарије. Митар Суботић, учитељ. Михаило Бјеладиновић, народни заступник. Станко Ћирковић, трговац.

Бр. 250. — Повереник г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу. — Улагачи: г. г. Аврам Берах, пеш. капетан. Божидар Г. Павловић, трговац. Веса Богдановић, војни благајник. Владимир Илић, судија. Владимир Јовановић, арт. поручник. Владимир Милојковић, пеш. капетан. Д-р. Властимир Јанковић, лекар у Зајечару. Воја Вукадиновић, трговац. Димитрије Митровић, пешад. поручник. Драгољуб Вељковић, управ. пор. оделења. Драгољуб Ранковић, порезник. Ђорђе Ћуковић, окр. шумар. Јован Стојановић, поштар у Бољевцу. Карло Чех, рудар. инжињер Лазар Сладековић, срески економ. Љубица М. Јаношевић, ученица. Милан Веселиновић, трговац. Милан Тодоровић, арт. капетан у Зајечару. Миленко Стекић, пеш. капетан. Миленко Филиповић, вој. благајник. Милија Ристић, свештеник у Г. Каменици. Милован Петровић, арт. поручник. Мирко Дуњић, ср. начелник у Сврљигу. Миомир Х. Поповић, арт. поручник. Никола Ј. Динић, пеш. капетан. Никола Ђорђевић, рудар. Никола В. Милошевић, трговац. Д-р. Никола Ристић, срески лекар. Пера Миливојевић, поштар у Зајечару. Д-р. Прока Ристић, лекар. Рака Николић, председник општине у Балинцу. Светозар Гавриловић, пеш. поручник. Светолик Белосавић, арт. поручник. Светислав Ивковић, учитељ у Зајечару. Светислав М. Тошић, трговац. Свилен Вукадиновић, писар општине у Балинцу. Стојан Павловић, пеш. мајор. Татомир Маршићанин, арт. капетан. Тихомир О. Стефановић, трговац. Топлица Темељковић, арт. поручник. Трајко Јовановић, поштар у Бољевцу.

Бр. 251. — Повереник г. Љуба С. Јанковић, трговац у Књажевцу. — Оснивачи: г. Драгомир Митровић учитељ у Краљеву Селу. Милош Бранковић, благајник у Бучју. Цркве у Бучју, у Књажевцу. — Улагачи: г. г. Боривоје Пујић, студент. Војислав Ћирковић, свештеник. Драгољуб Средојевић, трговац. Драгомир Сибиновић, трговац. Драгутин Виторовић, учитељ. Илија С. Николић, трговац. Лазар Петровић, свештеник. Миливоје Радосављевић, књиговођа. Михаило Марковић, потпоручник. Михаило Милићевић, капетан. Сава Ђукић, адвокат. Стеван Веселиновић, књижар. Чеда Трифунац, књиговођа.

Бр. 255. — Повереник г. Лазар Трипковић, професор у Јагодини. — Оснивачи: г. г. Исаило Ранковић, шеф железничке станице. Никола Михаиловић, трговац. — Улагачи: г. г. Аврам Тајтацак, трговац. Андрија Филотић, гимназист. Божидар Брзаковић, гимназист. Божидар Симић, гимназист. Веселин Трипковић, архитекта у Београду. Добривоје Стефановић, гимназист. Душан Бањац, гимназист. Јова Ћеловић, трговац. Лазар Трипковић, професор. Љуба Гилић, хотелијер. Милан Братић, књижар. Милоје Шохај, апотек. помоћник. Милутин Савић, трговац. Радомир Николић, гимназист. Светозар Глигоријевић, гимназист. Цветко Лазаревић, гимназист.

Бр. 256. — Повереник г. Љубомир Петковић, књиговођа у Крагујевцу. — Оснивачи: г. г. † Димитрије Парезановић, трговац. Живадин Димитријевић, окружни инжињер. Коста Петковић, трговац. Лука Јакшевац, апотекар. Михаило Динић, пензионар. Михаило К. Јанковић, апотекар. Михаило Радоњић, пензионар. † Стеван Стевановић, намесник у Орашцу. — Улагачи: г. г. Димитрије И. Ристић, стаклорезац. Љубомир Петковић, књиговођа. Стана Тодоровићева, књиговођа.

Бр. 257. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Д-р Милан Шевић, професор. Милорад Д. Поповић, члан Апелације. Основна школа у Трњанима. Сава Кнежевић, трговац. — Улагачи: г. г. Душан Иванчевић, гимназист у Карловцу (Хрватска). Паулина Зелени. Светисав Б. Цвијановић, књижар (3 комплета).

Бр. 259. — Повереник г. Коста Марковић, учитељ у Зајечару. — Оснивачи: Основне школе у Беломе Потоку, Боговини, Бучју (заглавски), Валакоњу, Гор. Зунићу, Жуковцу, Жунама, Злоту, Зубетинцу, Кривом Виру, Малом Извору, Оснићу, Подгорцу, Сумраковцу и Шарбановцу.

Бр. 261. — Повереник г. Пантa В. Ђукић, арт. капетан у Крагујевцу. — Оснивачи: Основна школа у Добрачи. г. Сима Цветковић, адвокат. — Улагачи: г. г. Александар Јовановић, потпоручник. Арсеније Миливојевић, наредник. Богомир Рајнић, капетан. Васа Луковић, капетан. Витомир Рајић, поручник. Воја Мијалковић, трговац. Војислав Глишић, капетан. Војислав Ћирић, поручник. Вукашин Милосављевић, потпоручник. Драгоје Котлајић, поручник. Драгољуб Атанацковић, капетан. Драгољуб Јоксић, наредник. Драгољуб Павловић, капетан. Драгомир Куновчић, капетан. Живојин Марковић, потпуковник. Живојин Миљковић, поручник. Здравко Јоксић, адвокат. Јова Стојановић, шеф станице. Матеја Јовановић, капетан. Матеја Рајнић, поручник. Милан Андрејевић, адвокат. Милан Вијоровић, капетан. Милан Дулановић, потпоручник. Миливоје Алексић, поручник. Милоје Попадић, потпоручник. Милорад Денић, поручник. Милутин Лазаревић, капетан. Милутин Радосављевић, капетан. Милутин Тодоровић, поручник. Мирослав Миливојевић, капетан. Михаило Благојевић, адвокат. Михаило Васић, капетан. Михаило М. Јоковић, поручник. Михаило Маринковић, адвокат. Михаило Рашић, магационар. Д-р Негослав Велизарић, сан. мајор. Никола Петровић, поручник. Петар Цапуловић, потпоручник. Радован Тошић, војни чиновник. Сава Миловановић, судија. Сава Новаковић, трговац. Светозар Делетић, трговац. Светозар Ранковић, потпоручник. Славко Петровић, шеф филијале Управе Фондова. Станиша Катанић, наредник. Тихомир Тодоровић, трговац. Ћира Даскаловић, капетан. Чедомир Пековић, наредник.

Бр. 262. — Повереник г. Сава М. Николић, писар Министарства Финансија. — Улагачи: г. г. Божа Драгутиновић, благајник Класне Лутрије. Боривоје Мирковић, чиновник министарства финансија. Василије П. Ђукић, књиговођа поштанско-телеграфског одељења. Владимир Стојановић, чиновник министарства финансија. Драгутин Веселиновић, књиговођа Државне Штампарије. Желимир Чоашевић, чиновник министарства финансија. Љубиша Лукић, чиновник министарства финансија. Марко Петровић, прота. Сава М. Николић, чиновник министарства финансија. Сретен Хаџић, чиновник министарства финансија. Стеван Лилић, трговац.

Бр. 264. — Повереник г. Живојин Брзаковић, капетан у Крагујевцу. — 9 улагача.

Бр. 269. — Повереник г. Коста Н. Костић, професор у Пироту. — Оснивачи: Ђачка књижница гимназије. Наставничка књижница гимназије. Основне школе у Белој Води и Стрижевцу. — Улагачи: г. г. Лазар Минић, ученик гимназије. Никола М. Ракић, директор.

Бр. 270. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевића, кл. учитељица у Крагујевцу. — 1 оснивач и 2 улагача.

Бр. 271. — Повереник г. Сима М. Аћимовић, учитељ у Краљеву. — 1 улагач.

Бр. 272. — Повереник г. Петар Лазовић, гимназист у Мостару. — Улагачи: г. г. Ђуро Џамоња. Лука Грђић. Милан Михочиновић, матурант. Михаило Крњевић, гимназист. Петар Зимоњић, митрополит. Ристо Ћоровић, трговац.

Бр. 274. — Повереник г. Богдан Милетић, књиговођа Савеза земљорадничких задруга у Загребу. — Улагачи: г. г. Александар Скорић, кр. котарски пристав. Андрија Милић, већник банскога стола. Богдан Милетић, књиговођа Савеза земљорадничких задруга. Буде Будисављевић, жупан у миру. Д-р Гавра Гојковић, чиновник земаљске владе. Димитрије Витковић, катихета. Десанка Радуловић, чиновник Савеза земљорадничких задруга. Ђорђе Маринков, чиновник Српске Банке. Иса Сомборски, тајник Српске Банке. Јово Калентић, чиновник Српске Банке. Крста Вранешевић, сопственик завода за оглашивање. Лаза Бајић, чи-

новник Савеза земљорадничких задруга. Милан Кораћ, чиновник. Милан Мерћеп, фотограф. Никола Остојић, чиновник Српске Банке. Никола Ћук, трговац. Сима Лазаревић, благајник Српске Банке. Стева Милеуснић, чиновник Српске Банке. Теодор Живановић, пуковник у миру. Феодор Поповић, трговац.

Бр. 276. — Повереник г. Макса Вујић, парох у Томашевцу. — Улагачи: г. г. Драга Шукер, забавиља у Орловату. Милош Живковић, благајник.

Бр. 277. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу н/С. — 2 улагача.

Бр. 279. — Повереник г. Радослав Марковић, парох у Инђији. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г. г. Десанка Николић. Коста Поповић. Мица Контић. Никола Јовановић. Радослав Марковић, парох. Ратарска Читаоница.

Бр. 280. — Повереннк г. Спасоје Дедић, учитељ у Мартинцима. — Оснивач: г. Др. Душан Миланковић, адвокат у Осеку. — Улагачи: г. г. Босиљка Поповић, учитељица. Богдан Миланковић, проф. кандидат. Петар Микић, свештеник. Спасоје Дедић, равн. учитељ. Стеван Ковачевић, властелински чиновник у Даљу. Филип Борић, опћ. благајник.

Бр. 282. — Повереник г. Владимир М. Жеравичић, учитељ у Породину. — Улагачи: г. г. Богољуб Лазаревић, управник пореског одељења. Јова Јовановић, трговац. Милутин Радотић, ср. писар. Рака Павловић, књиговођа штедионице.

Бр. 283. — Повереник г. Дамњан Митровић, учитељ у Богатићу. — Оснивачи: Основне школе у Белотићу, Липолисту и Равњу.

Бр. 284. — Повереник г. Лазар Трипковић, професор у Јагодини. — Улагачи: г. г. Ђока Радошевић, пензионар. Јова Милијевић, учитељ. Јосиф В. Стојановић, професор.

Бр. 285. — Повереник г. Михаило Ђ. Миладиновић, професор у Ваљеву. — Оснивачи: г. г. Гриторије Ташковић, професор. Михаило Ђ. Миладиновић, професор. — Улагачи: г. г. Боривоје Милојевић, суплент. Драгутин Живановић, гимназист. Живорад Јеремић, гимназист. Живорад Пурић, гимназист. Захарије Лукић, пеш. капетан. Манојло Тадић, гимназист. Милан Д. Миладиновић, адвокат.

Бр. 286. — Повереник г. Светозар М. Вражалић, рачуноиспитач у Београду. — Оснивачи: г. г. Милета Танкосић, арт. капетан. Милош Белимарковић, коњички поручник. Мориц Тилер и Комп. — Улагачи: г. г. Светозар Вражалић, рачуноиспитач. Софроније Вељановић, студент. Срђа Јончић, коњички капетан.

Бр. 287. — Повереник г. Милан Бањанин, учитељ у Брчкоме (Босна). — Оснивачи: г. г. Анђелина Мирковић, рођ. Хаџи Ристић. Милан Мајсторовић, трговац. Ристо Колаковић, трговац. Стеван Паје Угринчића, берберина. — Улагачи: г. г. Д-р. Александар Бабић, лекар. Божа Михаиловић, трговац. Вељко Јанчикић, трговац. Војислав Колаковић, чиновник Српске Банке. Димшо Димитрић, чиновник Земаљске Банке. Ђоко Јовановић, свештеник у Обудовцу. Ђорђе Боба: ревић, трговац. Ђорђе Ђурић, трговац. Ђорђе Цветковић, правник. Елкана Леви, чиновник Земаљске Банке. Игњо Јовановић, трговац. Јевто Јанчић, опћ. благајник. Јевто Костић, трговац. Јово Петровић, чиновник Земаљске Банке. Марко Брандајз, трговац. Перо Уљаревић, ђак тргов. школе. Петар Танасић, трговац. Ристо Диздаревић, чиновник Земаљске Банке. Саво Ћеловић, трговац. Тоша Ристанић трговац.

Бр. 288. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Гаврило Јовановић, професор. Димитрије Ј. Милојевић, професор. Димитрије Николић, пуковник. Д-р. Ђока Видаковић, лекар. Јован И. Алексић, окр. марв. лекар у Митровици. Јован Н. Томић, библиотекар. Миливоје Ј. Николајевић, потпуковник у пензији. Основна школа у Книћу. Сима Рашић, пуковник. — Улагачи: г. г. Александар Петровић, инжињер. Боривоје Нешић, пуковник. Васа Миленковић, железнички чиновник. Димитрије Глигорић, учитељ. Димитрије Петровић, приправ. винодељ. школе у Букову. Драгомир Т. Васовић, потпоручник (2 комплета). Кузман Јанићијевић, поручник. Панто Рундовић, трговац у Автовцу. Пера В. Ђерасимовић, чиновник. Протосинђел Доментијан, професор Богословије. Самко Живковић, чиновник фабрике дувана. Урош Г. Џонић, филозоф.

Бр. 289. — Повереник г. Пера Ј. Петровић, председник трговачкога суда у Београду. — Оснивачи: г. г. Бора А. Орешковић, адвокат. Влада Лацковић, судија. Витомир Симић, трговац. Гаврило Леви, судски писар. Ђока Карајовановић, адвокат. Јаков Челебоновић, адвокат. Коста Шпарталь, адвокат. Милан Лазаревић, адвокат. Михаило Д. Перовић, трговац. Никола Христодуло, адвокат. Рафаило Финц, адвокат. Стева Јовановић, трговац. Тоша Михаиловић, трговац. Тоша Ђурић, трговац. — Улагачи: г. г. Драгић Павловић, адвокат. Милосав Миливојевић, трговац. Милутин Поповић, судски писар. Савко Дуканац, адвокат. Фридрих Попс, адвокат.

Бр. 291. — Непосредно. — Оснивач: г. Д-р. Јован Пегровић, адвокат у Суботици.

Бр. 292. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Оснивач: Општина у Драгојевцу. — Улагачи: г. г. Алекса Петровић, свештеник. Витомир Васић, адвокат. Ђока Струњалић, војни благајник. Живојин Ј. Шобић, председник општине у Липолисту. Љубомир О. Мојковић, порезник. Љубомир А. Пододовић, свештеник. Љуба Ћирић, свештеник у Синошевићу. Милан Гачић, писар духовнога суда. Милорад Томић, ср. начелник. Павле Стојановић, свештеник. Рајко Л. Стојићевић, економ. Сретен Туцаковић, трговац.

Бр. 293. — Повереник г. Стеван Ђорђевић, управник пореског одељења у Ариљу. — Оснивачи: Основне школе у Ариљу и Мочиоцима. — Улагачи: г. г. Алекса Јовановић, свештеник. Мирко Поповић, учитељ. Петар Марић, учитељ. Стеван Ђорђевић, управник пореског одељења. Стојан Томић, полиц. писар.

1. новембра 1909. год.
у Београду

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**.

Садржај: Повереницима и задругарима. — Изводи из записника. — Стогодишњица смрти Доситија Обрадовића. — Предлози за програм издања. — Одговори Задругине благајнице.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену. — Огласи се примају према погодби

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 25. децембра 1909. Бр. 4.

Повереницима и задругарима жели управа Српске Књижевне Задруге да у здрављу проведу светле празнике рођења Христа Спаситеља и дочекају ново лето, корисно по њих и њихов напредак у свакоме погледу.

Повереницима и задругарима.

I.

Експедиција XVIII кола (1909. год.) свршена је, у колико су за то коло Задрузи приспели улози, а чим кога дана стигну даљи улози, одмах се шаљу књиге. Зато се моле повереници и задругари, који су послали улоге, а можда још нису добили књига, да то одмах јаве Задрузи, како не би прошао прописани рок за рекламацију и за Задругу и за задругаре.

II.

Одбор Стаменковићеве Задужбине уступио је Задрузи растурање Задужбинских издања за све крајеве ван Србије и Црне Горе (где их растурају министарства просвете) с тим да Задруга пошље свакоме поверенику књиге за све задругаре и по неколико примерака за месну народну школу ради поклањања ученицима, како је то желео завештач. Задруга је према томе почела растурање 3. свеске „*Зло и добро у нашем народу*“ од Жив. О. Дачића, и то у крајеве Банат, Бачка, Срем, Славонија и Хрватска, пошто је ова свеска за Босну и Херцеговину и Далмацију раније већ послата у маси. Задруга ће у ове крајеве, куда је послала 3. свеску, ускоро послати и 1. свеску „*Родољуб*“ од П. Буржеа и 2. свеску „*Шта ћемо и како ћемо*“ од П. Аршинова, а од године ће уредно слати годишње издање у све крајеве ван Србије и Црне Горе. Моле се повереници да ове књиге, када их приме, раздаду искључиво својим уписницима — задругарима (што ће им свакако и олакшати придобијање задругара), а вишак управитељу месне народне школе за добре ученике.

III.

Обраћа се поново пажња повереницима, да се од сада V коло може добити само без свеске 30., а од I кола само свеске 1., 3., 5, 7., од VIII кола само свеске 51., 52., 55, 56., а од XV кола само свеске 101., 102. Према томе моле се повереници, да никако не примају претплату на цело I, VIII и XV коло, већ само на поједине свеске од њих, а на V коло само онда, ако купац пристаје да га узме без свеске 30, па и онда за 10 динара, односно круна.

Исто тако се моле повереници да више не примају претплату ни на ова дела: „Богородичина црква у Паризу“ (Забавник II), „Приповетке I“ (Забавник III), „Чика Јова Српској деци“, „Србија у сликама“, јер су и ова дела потпуно распродата.

IV.

Моле се повереници, који могу откупити добро очуване примерке од свезака 2., 4., 6., 30., 46., 53., 54., 57., 60., 61., 63., 100., 103., 104. и 105., да их откупљују за рачун Задругин, плаћајући свеску 0·80—1·20 дин. комад (према очуваности), па да их што пре пошљу Задрузи. Исто тако се моле повереници да откупљују и 4., 5., 6. и 13. свеску ранијега „Забавника“ (док је излазио у двомесечним свешчицама) и да их плаћају, добро очуване, до 0·50 дин., па пошаљу Задрузи.

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 9. новембра 1909. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — Примљен је к знању благајников реферат о кретању задругара, о експедицији књига и о исплати повеза и хонорара. — По тајникову реферату одлучено је, да се Х. Сенкјевића роман *Огњем и мачем*, у преводу г. Л. Кнежевића, подели у две свеске „Забавника“ и изда одмах једна иза друге. — Пошто је добротворских повеља нестало, одлучено је набавити 1000 комада код исте фирме у Немачкој, код које су израђене и садашње. — На питање члана управе г. Мирка М. Поповића о староме дуговању, одлучено је спремити на наредну седницу преглед свега старога дуговања Задругина. — На предлог члана управе г. Живојина Ј. Јуришића, одлучено је умолити г. министра просвете, да једним расписом подстакне наставнике средњих и основних школа на прикупљање претплатника за издања Задругина; ако то г. министар не би учинио, онда да сама Задруга штампа раније расписе министарства просвете и разашље наставницима. — На предлог председника Задругина г. Стојана Новаковића, одлучено је, послати на дар избор издања Задругиних књижници Робер-Колеџа у Цариграду.

Састанак од 10. децембра 1909. год. — Прочитан и примљен записник ранијега састанка. — Благајник, према ранијој одлуци одборовој, излаже стање свега дуговања Задругина: 1. Државној Штампарији 12.116,60 дин. за 2 књиге XI, 1 књигу XII и 2 књиге XIII кола; 2. Трговини Јевте М. Павловића и Компаније исплаћено је све до априла ове године, а текући дуг за хартију XVIII кола износи 7.487,90 дин. и око 360 дин. за хартију за службени лист и друге ситне потребе; 3. Трговини Маричића и Јанковића исплаћено је све до априла ове године, а текући је дуг 9.525,80 за повез још 4 хиљаде XVIII кола и нешто књига ранијих кола, повезаних ради комплетовања; свега старога и текућега дуговања 29.573 30 дин., дакле за 2.559,13 дин. мање него на дан 31. децембра прошле године. С обзиром на то, што према лањским примањима до краја рачунске године има да се прими још око 25.000 дин., изгледи су да ће се дуговање код приватних поверилаца моћи исплатити до краја рачунске године; а ако би се успело са Задругином молбом код Г. Министра Просвете, да се Задрузи регулише дуг код Државне Штампарије, могло би се у нову рачунску годину ући са сређеним стањем. Реферат примљен к знању и одлучено форсирати код Г. Министра Просвете да што пре изнесе пред Министарски Савет и Народну Скупштину предлог о регулисању дуга Задругина. — Благајник реферише о кретању задругара XVIII кола: до дана седнице положило је улоге за XVIII коло 736 оснивача и 2745 улагача, свега 3481 задругар, без добротвора; за те улоге и продају ранијих кола добивено је 41.546 дин., дакле 2484,57 дин. више него лане до 31. децембра. Примљено к знању. У свези с тим, а ради боље продаје књига у Београду, одлучено је потражити колпортера, коме дати 20%. — Благајнику је одобрено за куповину нове касе вишак до 30 дин. преко раније одобрене суме у 150 дин. и одобрена је и набавка нових пећи за 65 динара. — Предлог благајников да Задруга изда карту српских и хрватских земаља, коју би о двадесетогодишњици дала као премију сталним задругарима, а иначе продавала, упућен је књижевном одсеку. — Тајник саопштава одговор Матица Хрватске, која пристаје на предлог Задругин о везама књижевничке и издавачке узајамности.

2. Књижевнога одсека.

Састанак 21. новембра 1909. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — На писмо г. Радована Т. П. Невесињскога, књижевника, којим нуди збирку својих прича „*Горштакиње*“, одлучено је одговорити г. Невесињском, да пошаље још неколико нештампаних приповедака, које би са већ послатима могле испунити једну књигу Задругина издања. — На питање члана управе г. Мирка М Поповића о штампању Потапенкова романа „*У невидљивој ковници*,“ одлучено је одговорити, да Задруга не мисли у наредноме колу штампати превод с рускога језика. — По прочитаноме реферату г. Павла Поповића, одлучено је да се Цанкарева „*Кућа Марије Помоћнице*“ у преводу г. Душана Богосављевића не прими за Задругина издања. — По прочитаноме реферату г. Павла Поповића о *списима пок. Боже Петрановића,* одлучено је да се исти списи не приме. — По прочитаноме реферату г. Драг. Костића о Теодосијеву *Животу Св. Саве* у преводу г. Миливоја Башића, одлучено је умолити г. Башића да за једну *антологију старе српске књижевности* одабере најпогоднија места из појединих књижевних списа њених, и, са списком тих одељака, пошаље и превод којега од њих. — Пошто је прочитано писмо Матице Хрватске, којим јавља да је предлог Задругин о књижевној и издавачкој узајамности једногласно примљен, и моли да је Задруга извести, која би дела из српске књижевности требало најпре издати, одлучено је одговорити, да је пристанак Матичин примљен к повољноме знању, и да Задруга, ради коначне одлуке, очекује одлуку одбора Матичина, и препоручује за сад за издања песме Ђ. Јакшића или Вој. Илића; приповетке Лазе К. Лазаревића, Јанка Веселиновића, Стевана Сремца, антологију новије лирике српске или антологију новије приповетке.

3. Економскога одсека.

Састанак 9. новембра 1909. год. — Извршен је преглед благајнице за месец октобар ове године.

Састанак 10. децембра 1909. год. — Извршен је преглед благајнице за месец новембар ове године.

4. Надзорнога одбора.

Састанак 9. новембра 1909. — Извршен је преглед благајнице за месец октобар ове године.

Састанак 10. децембра 1909. год. — Извршен је преглед благајнице за месец новембар ове године.

Реферати о понуђеним делима.

I. Реферат о преводу „Идиота“ од Достојевскога.

Прочитан на састанку књижевнога одсека 8. јануара 1909.

Књижевном одсеку Српске Књижевне Задруге

Прегледао сам српски превод рускога романа „Идиот“ од знаменитога рускога приповедача Достојевског. Не могући због болести писати пространији реферат, ја сам слободан изнети књижевном одсеку С. К. Задруге ове две напомене:

1. Роман „Идиот“, ни по свом предмету, ни по начину обраде, није погодан за издања С. Књ. Задруге и не треба га давати ширим читалачким круговима, којима су намењена издања С. Књ. Задруге. Сем тога, и сам Достојевски има бољих романа него што је „Идиот“, али ја не бих ни те његове боље романе препоручио за издања Задругина.

2. И ако је превод „Идиота“ доста веран оригиналу, ипак на многим местима изостаје иза оригнала у јачини израза и описима унутрашњег расположења појединих личности. Сем тога има у преводу прилично реченица које не одговарају духу српскога језика, као што има и туђих речи, које би се могле заменити српским изразима.

Према овоме мишљења сам да овај превод не треба издавати ни у редовним издањима, ни у „Забавнику“.

Ако је потребно, ја ћу, чим оздравим, поднети књижевном одсеку опширнији реферат о преводу „Идиота“.

20. децембра 1908
Београд

Јаша М. Продановић
професор

II. Реферат о приповетки „Липе“ од Ј. Јурчића.

Прочитан на састанку књижевнога одсека 20. фебруара 1909.

Књижевном одсеку Управе С. К. Задруге

Прегледао сам приповетку „Липе“ од Јосифа Јурчића у преводу С. Кончара. Приповетка је старинска и нешто наивна, и ако доста лепо писана. Човеку изгледа као да чита коју

новелу Богобоја Атанацковића, мало реалнијег. Јурчић данас има више историску важност. Приповетка о којој је реч не спада, уз то, у његове најбоље. Саму ствар, дакле, не бих могао препоручити. Што се тиче превода, у њему има доста провинцијализама и у облицима и у речима, што нема свога оправданога разлога у преводној књижевности. Сем тога, има неколико погрешно преведеннх места. „Kaj hudiča bi se takšem mladikovec o babi menil“ (крај I. главе) преведено је са: „Шта, врага, да се таки младић окује бабом“ уместо: „...да се брине за своју жену“. „... O slatkih besedah, govorjenih na samem...“ преведено је са: „о слатким беседама, разговорима на само“ уместо: „о слатким речима, изговореним на само“ (поч. 4 гл.). „Ne motite dekleta mojega in samega sebe, take reči nito za kratek čas“ преведено је са: „не варајте мога дјетета и самога себе, такове ствари нијесу за кратак час“ уместо: „такве ствари нису за забаву“, „то су озбиљне ствари“ (пред крај 4 гл). „Ko ga (реч је о писму) prebira da bi tu pa tam ugozdil katero izpuščeno besedico ali kako piko posadil na mesto kamor gre, zapazi...“ преведено је са „ко би га читао и ту и тамо уметнуо испуштену ријеч или тако ставио тачку камо спада, опазио би...“ у место „кад га је читао, да би овде онде уметнуо понеку испуштену речицу....“; итд. Као год у наведеном примеру („ко“ преведено са „ко“ уместо са „кад“), тако је на више места преводилац задржавао словеначке речи уместо српских, нпр. „навадне поуке“ према словеначком „navadne nauke“ уместо „обичне поуке.“ Према овоме, не бих ни превод могао препоручити.

9. јануара 1909. Београд

Павле Поповић
ванредни професор Универзитета

III. Реферат о „Новелама“ М. М. Ускоковића.

Прочичитан ни састанку књижевног одсека 4. априла 1909.

Управи Српске Књижевне Задруге

Част ми је поднети Управи овај реферат о „Новелама“ Г. М. М. Ускоковића, које је писац понудио Српској Књижевној Задрузи за њена редовна издања.

У ову збирку улазе десет новела: „Живот и дела Данила Перишића“, „Лаковане ципеле“, „Пред болницом“, „Отац и син“, „Три фотографије“, „Прве слутње“, „Под арњевима“, „Мали“, „Крај романа“ и „Три љубави“. Све новеле приложене су, сем последње, „Три љубави“, која у овај мах излази у „Босанској Вили“.

Мени су те ствари из раније биле познате, читао сам их штампане, махом у „Српском Књижевном Гласнику“ и „Политици“. Пошто сам их прочитао скупа, мишљења сам да Српска Књижевна Задруга треба да их изда, и то из два разлога :

Први је, наравно, књижевна вредност тих приповедака. Г. Ускоковић ради на нашој књижевности има пет шест година, до сада је објавио две књиге својих цртица, и он је успсо да заузме пристојно место међу нашим млађим писцима. Он је несумњиво један од оних на којима остаје српска приповетка, чији су главни и старији представници последњих година тако нагло нестали. У овој збирци Г. Ускоковић показује стваран напредак у погледу према његовим ранијим двема збиркама. Док је у ранијим радовима био више оно што Хрвати називају „цртичар“, ограничавао се на краће радове, давао више утиске и стилску парчад, овде се са успехом огледао на приповетци, показујући способност да нађе занимљиве предмете, да их добро изведе и да их увек каже једним књижевним језиком. Неколико од тих приповедака, „Мали“, „Крај романа“, „Под арњевима“, „Живот и дела Данила Перишића“, иду у најбоље приповетке што су се последње три четири године јавиле у српској књижевности.

Поред тога главног разлога, има још један разлог, општега карактера, који говори за то да Српска Књижевна Задруга изда „Новеле“ Г. Ускоковића. Пре шест седам година Задруга је у начелу примила да издаје и млађе писце, оне који представљају живу књижевност, која је у пуном стварању, помажући у исти мах и морално и материјално младе писце, којима је та помоћ најпотребнија. Задруга би остала верна тој својој практици, када би прихватила и Г. Ускоковића, једнога од најзанимљивијих и пажње најдостојнијих писаца млађега нараштаја.

Ако Задруга усвоји овај мој предлог, слободан сам предложити да не прими скицу „Пред болницом“, која се находи у овој збирци, и која у ствари није приповетка но доста слаба поетска фантазија.

Београд
4. априла 1909.

Јован Скерлић
ванредни професор Универзитета.

Одзиви о Задругиним издањима.

„Дневни Лист“ у своме 346. броју од 16. децембра 1909. доноси овај приказ:

Ново Коло књига Српске Књижевне Задруге.

После кризе која је у Српској Књижевној Задрузи избила пре три године, и у књижевним и у читалачким круговима завладало је мишљење да је Задруга свршила свој живот, и да не преостаје ништа друго но учинити ликвидацију. Једна активна и убеђена мањина није тако мислила, и са оданошћу и са пожртвованьем отпочела је рад на спасавању наше велике културне установе.

Тај истрајан рад крунисан је успехом. Српска Књижевна Задруга не само да је испливала из невоља у које је била запала, но је успела да стане на чврсте ноге. У материјалном погледу она сада може показати своју нову и велику кућу у Краљ Милановој улици, а у моралном погледу своја кола последњих година, која изилазе са математичком тачношћу сваког 1. октобра.

Тако су се и ове године књиге Српске Књижевне Задруге појавиле 1. октобра, и до сада су већ у рукама претплатника и читалаца. Ове године коло спада у најбоља кола која је Задруга до сада дала. Нашем заслужном старом етнографу Милану Ђ. Милићевићу посвећена је цела једна књига, у коју су ушле, поред одабраних његових радова, и две стручне студије: студија Др. Тихомира Ђорђевића о Милићевићу као етнографу и студија Јеремије Живановића о Милићевићу као приповедачу. Преклањске године је била изашла I, сада је изашла II књига „Песама“ Војислава Ј. Илића, у којој су епске и сатиричне песме даровитог песника. Ранија два непотпуна и некритична издања била су постала сада ретка; српски читаоци имају скупљена песничка дела непрежаљеног песника „Елегије“ и „Рибара“. Као III књига скупљених „Драматских Списа“ Јована Ст. Поповића изишле су све његове до сада нештампане комедије, које су се чувале у архиви Матице Српске у Новом Саду. На тај начин наш први, а можда најбољи комедиограф изишао је у целини. Иво Ћипико, један од најбољих данашњих приповедача наших, дао је оригиналан роман из далматинског Загорја, „Пауци“, у коме се, реалистички и трезвено, сликају страдања сељачка од бездушних зеленаша. Другом књигом бесмртних „Ловчевих Записника“, у преводу Др. Јована Максимовића, ово дело изишло је у целини на српском језику. Књига која је од велике актуалности и од најживљег интереса јесте „Нова Италија“ Пијетра Орсија, у преводу Миодрага Ристића, од које је ових дана изишао још један превод.

Управа Српске Књижевне Задруге учинила је све што је могла; желети је да то исто учине и српски читаоци. Национална и културна срамота за све Србе је што Матица Словеначка, у једном народу који нема више од милион и по душа, има 14.000 претплатника, што Матица Хрватска, на три милиона Хрвата има 13.000 претплатника, а Српска Књижевна Задруга међу шест милиона Срба не може да нађе више од 7.000 претплатника. На жалост и срамоту нашу има наших великих а богатих вароши где се претплатници Српске Књижевне Задруге могу на прсте избројати. У министарству спољних послова Задруга нема *ни једног* претплатника, и тај жалосан и стидан случај није осамљен.

Један образован и културан Србин *мора* бити претплатник Српске Књижевне Задруге, по чијем успеху има да се мери наша културна зрелост и наше национално осећање.

Библиографија.

(КЊИГЕ ПОСЛАТЕ ЗАДРУЗИ У ЗАМЕНУ)

Матица Хрватска издала је ове год. ова дела:

Hrvatske narodne pjesme. Knjiga peta. Drugi odio: Ženske pjesme, sveska prva (romance i balade). Uredio Dr. Nikola Andrić. в. 8⁰, стр. XVI и 407.

Hrvatsko Kolo. Naučno-književni zbornik, knjiga V (23 мањих прилога). в. 8⁰, стр. 445.

Bazala Dr. Albert, **Povjest filozofije**. Svezak II (Poučna knjižnica Matice Hrvatske, knjiga XXXV). в. 8⁰, стр. 335.

Lozovina Dr. Hinko, **Povijest talijanske književnosti**. Prvi dio: starije doba (500—1600) (Slike iz svjetske književnosti, svezak VIII). в. 8⁰, стр. VIII и 378.

Drechsler Dr. Branko, **Stanko Vraz**, studija (Crtice iz hrvatske književnosti, sveska IV). b. 8⁰, стр. 220.

Dante Alighieri, **Božanstvena komedija**. Prvi dio: Pakao. Preveo i protumačio Iso Kršnjavi. 8⁰ стр. 256.

Maglajlić Ferid, **Iz staroga vilajeta**. Pripovijesti. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske, svezak CCVI — CCVIII). 8⁰, стр. 176.

Ових 7 књига, редовно коло, стају у мекоме повезу 6 круна. Укоричеио коло стаје 8·20 круна више.

Одговори Задругине благајнице.

Задругари XVIII кола (1909.)

Бр. 294. — Повереник г. Коста М. Поповић, порезник у Лебанима. — Оснивач: Црква у Гор. Брijању. — Улагачи: г. г. Васа Лазаревић, благајник општине у Медвеђи. Велимир Јовичић, срески писар. Јанићије Живк вић, свештеник у Дољ. Коњувцу. Милан Ристовић, учитељ у Туларима. Миливоје Милосављевић, срески писар у Медвеђи. Милоје Петковић, свештеник у Бојнику. Радисав Луковић, свештиник у Бојнику. Стојан Гвоздић, свештеник у Медвеђи. Тодор Радојичић, срески економ. Харалимпије Цветковић, свештеник у Прекопчелици.

Бр. 295. — Повереник г. Лазар Јанковић, учитељ у Нишу. — Улагач: г. Милан Петровић, медицинар у Бечу.

Бр. 296. — Повереник г. Сретен Николић, директор у Јагодини. — Оснивачи: г. г. Гимназија. Јова Марковић, трговац. Љуба Пантић, адвокат. Момчило Ј. Кинцен. Мушка Учитељска Школа. Пера Петковић, пензионар. Сретен М. Адић, управитељ мушке учитељске школе. Сретен Николић, директор. — Улагачи: г. г. Илија Вукићевић, свештеник. Милош Кузмановић, пензионар.

Бр. 297. — Повереник г. Михаило Грујичић, учитељ у Београду. — Оснивач: г. Димитрије Н. Бошковић, трг.

Бр. 298. — Повереник г. Светозар Ж. Михаиловић, кмет општине београдске. — Улагачи: г. г. Влад. Тодосијевић, општински чиновник. Војислав Димитријевић, општ. чиновник. Војислав Мирић, општ. чиновник. Драга С. Тодоровићева, општ. чиновник. Драгутин Поповић, општ. чиновник. Ђока Т. Андрејевић, општ. благајник. Живојин Симоновић, општ. чиновник. Зорка Захијева, општ. чиновник. Иванка Јевтовићева, општ. чиновник. Коста Н. Буковала, општ. чиновник. Милан Маринковић, општ. чиновник. Ружица Трајковићева, општ. чиновник. Светолик А. Поповић, кмет. Светозар Ж. Михаиловић, кмет. Станимир Даничић, чиновник Кланичнога Друштва. Стева П. Живановић, кмет. Чеда Ковачевић, општ. чиновник.

Бр. 300. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Оснивачи: г. г. Јован Т. Ванлић, пуковник у пензији. Милан Јовановић, фотограф. — Улагачи: г. г. Душан Поповић, гимназист. Милош Ђорђевић, гимназиста. Д-р. Милош Ђ. Поповић, зубни лекар.

Бр. 301. — Повереник г. Спасоје Ђуровић, књижар у Вишеграду. — Улагачи: г. г. Д-р. Душан Ђоровић, лечник. Матија Петровић, мерник. Милан Божић, свештеник. Милан Стевановић, свештеник. Радован Бартула, канцелист. Спасоје Ђуровић, књижар.

Бр. 302. — Повереник г. Д-р. Ника Игњатовић, адвокат у Сент Андрији. — Оснивачи: г. г. Душан Хужвик, остиничар. Ђура Малаћ, економ у Панчеву. Његова Светост Лукијан Богдановић, патријарх. — Улагачи: г. г. Андрејан Станишић, игуман у Грабовцу. Доситеј Поповић, јерej. Ђорђе Голуб, парох у Помазу. Д-р. Ника Игњатовић, адвокат. Никола Кречаревић, књиговођа. Стева Максимовић, град. начелник. Стеван Стојић, учитељ у Помазу. Стеван Чампраг, епарх. бележник.

Бр. 303. — Повереник г. Милан П. Цветковић, срески економ у Голупцу. — Оснивачи: Основне школе у Баричу, Винцу, Зеленику и Кривачи. — Улагачи: г. г. Александар Аксентијевић, ср. званичник. Александар Младеновић, ср. писар. Живојин Милић, пеш. мајор у Добри. Јанко Лазаревић, кафеџија у Двориштy. Милан П. Цветковић, ср. економ. Милорад Богдановић, трговац. Милош Јовановић, окр. шумар. Никола Илић, трговац у Браничеву. Никола Симић, поштар. Павле Марковић, економ у Добри. Панта Драгутиновић, војни благајник у Добри. Станоје Милосављевић, трговац у Добри. Тома Стојиловић, трговац. Црква у Добри.

Бр. 304. — Повереник г. Драгиша Милетић, свештеник у Бору. — Оснивачи: Основна школа у Бору, у Брестовцу. — Улагачи: г. г. Драгиша Милетић, свештеник. Драгољуб Миловановић, шумар. Д-р. Драгутин Живадиновић, лекар. Матија Ненадовић, секретар. Петар Милојковић, поштар. Светомир Станковић, шумар.

Бр. 305. — Повереник г. Живан Милић, учитељ у Божевцу. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г. г. Велимир Димитријевић, учитељ. Живан Милић, учитељ.

Бр. 306. — Повереник г. Милан К. Петковић, професор у Крагујевцу. — Оснивачи: г. г. Д-р. Герасим П. Ивезић, лекар. Ј. Х. Николајевић, трговац. Милош Марковић, директор. — Улагачи: г. г. Љуб. Недељковић, учитељ у Врањевшници. Миомир Илић, гимназист. Михаило Катић, учитељ. Сава Вукићевић, гимназист. Стеван Стевановић, професор.

Бр. 307. — Повереник г. Јаков Алкалај, секретар јеврејске општине. — Улагачи: г. г. Естира Русо, учитељица. Д-р. Исак Алкалај, заступник рабинера. Макс А. Демајо, трг. агент.

Бр. 308. — Повереник г. Коста Зега, књиговођа Задруге у Обреновцу. — Оснивачи: г. г. Д-р. Миша К. Михаиловић, лекар. Основна школа у Звечкој. Сава Мићић, трговац. Црква. — Улагачи: г. г. Алекса Зисић порезник. Андра Николић, индустријалац. Андра Поповић, трговац. Боса Ђурићева, учитељица. Виденко Илић, трговац. Влада Здравковић, трговац. Дејан Васић, трговац. Драгић Петровић, месар. Драгиша Андрејевић, деловођа стругаре у Забрежју. Драгољуб Ерић, кафеџија. Драгутин Ђорђевић, абаџија. Ђорђе Христић, трговац. Живана Срећковићева, учитељица. Исак Алкалај, трговац. Јоца Михаиловић, трговац. Коста Зега, књиговођа Задруге. Лазар Миловић, радник стругаре у Забрежју. Лепосава Перићева, учитељица у Стублинама. Љуба Вукајловић, трговац. Љуба Селаковић, учитељ. Маринко Матић, трговац. Милан Новаковић, благајник Задруге. Милан Сретеновић, шеф станице. Миливоје Спасојевић, општ. чиновник. Миливоје Тришић, абаџија. Милован Лазаревић, трговац. Милорад Вељковић, благајник соларе у Забрежју. Милорад Симовић, индустријалцу у Забрежју. Милош Вучићевић, трговац. Милутин Живковић, трговац. Михаило Алексић, ср. писар. Никола Недељковић, трговац. Новак Пуртић, трговац. Радомир Матић, трговац, Светислав Миловановић, млинар. Светислав

Мишић, адвокат. Светозар Тасић, општ. чиновник. Станко Канчевић, трговац. Стеван Ђорић, учитељ. Стојан Антовић, трговац. Трифун Радовић, опанчар. Филип Радуловић, учитељ у Звечкој. Христифор Билић, абаџија.

Бр. 309. — Повереник г. Јован М. Јовановић, комесар пошт. телегр. одељења у Београду. — Оснивач: г. Јован М. Јовановић, комесар пошт. телегр. одељења. — Улагачи: г. г. Андра Тодоровић, управник пошт. царин. магацина. Вукоман Анђелић, писар пошт. телегр. одељења. Деспот Стевановић, контролор пошт. телегр. одељења. Јеремија Бошковић, рачуноиспитач. Милан Ж. Ђорђевић, секретар пошт. телегр. одељења Михаило Јездић, комесар пошт. телегр. одељења. Никола Тадић, контролор пошт. телегр. одељења. Сава Поповић, контролор глав. телеграфа. Сава Тутунџић, контролор. пошт. телегр. одељења. Тихомир Стојановић, благајник пошт. телеграф. одељења.

Бр. 311. — Повереник г. Риста С. Јанковић, судија у Лесковцу. — Улагачи: г. г. Бора Поповић, адвокат. Драгутин Тимић, судија Душан Београдац, апотекар. Ђорђе С. Јовановић, трговац. Јања Д. Ристић, трговац. Риста С. Јанковић, судија. Тодор Н. Наумовић, судија. Тодор Н. Тодоровић, трговац. Чеда Тодоровић, кројач.

Бр. 313. — Повереник г. Дмитар Јовичић, учитељ у Ужицу. — Оснивачи: г. г. Јосиф Јањушевић, председник суда. Младен Грашић, судија. Милован Илић, судија. Светислав Софронијевић, ђак. Трговачка Омладина. — Улагачи: г. г. Димитрије Трифуновић, срески писар. Дмитар Јовичић, учитељ. Јова Радојевић, рачуноиспитач. Лазар Поповић, свештеник. Љуба Смиљанић, учитељ. Михаило Р. Живковић, директор. Милан Николић, писар суда. Милан Пљевљакушић, окр. инжињер. Милорад Жеравичић, ср. писар. Михаило Јовичић, трговац. Д-р. Никола Гавриловић, ср. лекар. Перса Станојевић, учитељица. Софија Бошковић, учитељица. Стојан Ћосовић, ср. писар. Д-р. Теофило Мирковић, физикус. Тома Драговић, трговац.

Бр. 314. — Повереник г. Иван Алексијевић, учитељ у Жабарима. — Оснивачи: Основне школе у Александровцу, Бошњаку, Брзоходу, Влашкоме Долу, Жабарима, Кочетину, Кушиљеву, Ливадици, Миријеву, Орљеву, Ореовици, Ракинцу и Четережу. — Улагач: г. Коста Радовановић, матурант у Ракинцу.

Бр. 316. — Повереник г. Петар М. Суботић, прота у Нишу. — Оснивач: Грађанска Читаоница. — Улагачи: г. г. Лаза Урошевић, судија. Петар М. Суботић, прота.

Бр. 317. — Повереник г-ђица Лепосава Николићева, учитељица у Београду. — Оснивачи: г. г. Живана Бујдићка, учитељица. Зорка Ивковићева, учитељица. Јован Миодраговић, професор. Катарина Миловук, управитељица В. Ж. Школе. Милева Антоновићева, учитељица. Радослав Димић, ученик IV разр. гимназије. — Улагачи: г. г. Божана Снећевина, учитељица. Јелица Велимировић, ученица. Лепосава Антоновићева, учитељица. Лепосава Николићева, учитељица. Радојка Јовановићева, ученица. Радојка Обрадовићева, ученица. Ружица Живковићева, ученица. Софија Симићка.

Бр. 318. — Повереник г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу — Улагачи: г г. Васа Гребенаровић, поштар у Сврљигу. Васа Кнежевић, управник пореског одељења у Бољевцу. Влада Илић, учитељ у Ласову. Влада Протић, цртач у Бољевцу. Вуле Милојевић, свештеник у Сврљигу. Јеромонах Дамјан. Добросав Миленковић, свештеник у Беломе Потоку.

Бр. 319. — Повереник г. Живорад Богдановић, поручник у Ваљеву. — Улагачи: г. г. Борислав Гајић, поднаредник. Василије Иванковић, капетан. Властимир Суботић, поднаредник. Димитрије Христић, поручник. Драгоје Каљевић, потпоручник. Душан Живковић, наредник. Живорад Богдановић, поручник. Јован Вражалић, поручник. Милован Плазина, мајор. Михаило Стојановић, потпоручник. Михаило Ћирић, потпоручник. Радосав Старчевић, поручник. Светислав Васић, поручник. Спасоје Тешић, поручник. Стојадин Милић, поднаредник.

Бр. 320. — Повереник г. Стеван П. Јовановић, учитељ у Јовању. — Оснивачи: Основне Школе у Драчићу, Јовању, Котешици, Лелићу, Лесковицама, Петници, Пољути и Рабровици. — Улагачи: г. г. Антоније П. Јовановић, трговац у Ваљеву. Богосав Станачић, економ у Тубревићу. Радивоје О. Томић, економ у Совачу. Радомир Николић, трговац у Ваљеву. Стеван П. Јовановић, учитељ.

Бр. 321. Повереник г. Никодим Ј. Васић, благајник у пензији у Београду. — Оснивачи: г. г. Владимир С. Јонић, начелник мин. привреде. Душан Ђ. Милићевић, хотелијер. Душан Поповић, управник Београдске Задруге. Милош Савчић, инжињер. Милутин Р. Степановић, члан Главне Контроле. Никодим Ј. Васић, пензионар. Др. Светозар М. Марковић, лекар. — Улагачи: г. г. Божидар Јовановић, пешад. наредник. Тома Марјановић, инжињер.

Бр. 324. — Повереник г. Михаило Медаковић, свештеник у Јасеновцу н/С. — Улагачи: г. г. Димитрије Јагодић, трговац у Новској. Милан Угринић, подузетник.

Бр. 325. — Повереник г. Ненад Рајић, учитељ у Ади. — Улагачи: г. г. Арон Милутиновић, трговац. Бојана Панића. Душан Ковачевић, велепоседник у Белинцу. Душан Смиљански, трговац. Јован Димитријевић, парох у Тисасентмиклошу. Љуба Ђорђевић, трговац. Мара Белеслијина, учитељица. Мирко Ђорђевић, трговац. Ненад Рајић, учитељ. Радивоје Ковачевић, велепоседник. Сима Ковачевић, велепоседник. Совра Седмаков, економ. Стеван Стевин, шеф железничке станице.

Бр. 326. — Повереник г. Нико К. Малешевић, трговац у Кистању. — Оснивач: г. Др. Јово Таузовић, лијечник. — Улагачи: г. г. Душан Витаз, учитељ у Бјелини. Душан Королија, опћ. тајник. Душан Мартић, трговац. Корнелије Павасовић, игуман манаст. Крке. Љубомир Лалић, трговац. Милан Будимир, трговац. Нико К. Малешевић, трговац. Српска Читаоница. Стево Вујасиновић, парох у Ервенику.

Бр. 327. — Повереник г. Радован Стефановић, чиновник штедионице у Белој Цркви. — Оснивач: Српска Занатлиска Читаоница. — Улагачи: г. г. Др. Богдан Радосављевић, лечник. Др. Јоцика Путник, адвокатски кандидат. Милена Павловић, ученица. Мита Ђорђевић-Нанчић, трговац. Радован Стефановић, чиновник штедионице. Сава Трпков, трговац. Српска Читаоница. Тоша Симовић, трговац. Ферко Марковић, трговац.

Бр. 328. — Повереник г. Андра Гроздановић, књиговођа у Ваљеву. — Оснивачи: г. Боривоје Ч. Поповић, гимназист. Основна Школа. — Улагачи: г. г. Алекса Љубисављевић, мајор. Алекса К. Стојшић, мајор. Андра Гроздановић, књиговођа. Живко Л. Андрић, трговац. Живојин Токовић, учитељ. Живорад В. Даниловић, благајник. Јанко Цветковић, ћурчија. Јевђеније Маринковић, секретар министарства привреде у Београду. Јеврем Б. Томић, трговац. Јулка Живановићка, поштарка. Марко Антоновић, надзорник школа. Милан Димитријевић, капетан. Милан Тодоровић, трговац. Михаило Аћимовић, благајник. Михаило Ј. Гудовић, секретар. Михаило Томић, судија. Новак Томић, трговац. Павле Миросављевић, благајник. Светолик Ф. Васић, трговац. Стеван Ђорђевић, трговац Тодор Милосављевић, трговац.

Бр. 329. — Повереник г. Богдан Миловановић, учитељ у Краљеву. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г. г. Богдан Миловановић, учитељ. Димитрије Ивковић, трговац. Душан Прибаковић, механџија. Јеврем Златић, трговац. Лазар Кузмановић, трговац. Љубица Ковановићева, учитељица. Миленко Митровић, књижар. Милан Јовановић, рачуновођа општ. суда. Милан Радосављевић, трговац. Др Михаило Сретеновић, општ. лекар. Петар Ж. Буњак, трговац. Радомир Николић, трговац.

Бр. 330. — Непосредно — Оснивачи: г. г. Живко А. Леоновић, трговац. Др. Јарослав Кужељ, лекар. Љубивоје Перишић, ђенерал. Др. Михаило Марковић, сан. пуковник у пензији. Основна школа у Грабовици. — Улагачи: г. г. Александар Кочоба, учитељ у Добрици. Анта Петровић, жупник у Мурвицама. Даница Чакловић. „Јавор“, друштво

ученика III гимназије. Др. Јован Максимовић, професор. Љубомир Бирговић, професор. Милан Радојевић поручник. Михаило Р. Живковић, трговац.

Бр. 331. — Повереник г. Александар М. Антић, окр. шумар на Рашкој. — Оснивач: Основна школа на Рашкој. — Улагачи: г.г. Алекса Синђелић, ср. писар. Ђока Михаиловић, индустријалац у Крагујевцу. Јосиф Пејић, општ. деловођа у Рудници. Милија Петаковић, трговац у Иванњици. Павле Чорбић, председник општине у Рудну. Сава Младеновић, председник општине у Трнави. Станоје Петровић, деловођа у Трнави. Тихомир Шарковић, трговац. Тома Стојановић, поднадзорник.

Бр. 332. — Повереник г. Вучко П. Јоксимовић, професор у Врању. — Оснивач: Гимназија. — Улагачи: г. г. Војислав Павловић, гимназист. Вучко П. Јоксимовић, професор. Јанко Васиљевић, пешад. капетан. Коста Николић, професор. Петар Ивановић, гимназист. Радомир Голочевац, гимназист.

Бр. 333. — Повереник г. Дмитар Јовичић, учитељ у Ужицу. — Улагач: г. Новица Костић, свештеник у Карану.

Бр. 334. — Повереник г. Љубомир Петковић, књиговођа у Крагујевцу. — Оснивач: г. Миленко Вукосављевић, капетан.

Бр. 335. — Повереник г. Сава М. Николић, писар министарства финансија. — Улагач: г. Ђорђе Н. Деда, цариник у Раму.

Бр. 336. — Повереник г. Леонид Бугарски у Раковцу (Срем). — 4 улагача.

Бр. 337. — Повереник г. Никола Видаковић, учитељ у Сарајеву. — 15 улагача.

Бр. 339. — Повереник г. Јован М. Јовановић, комесар пошт. телеграф. одељења у Београду. — Улагач: г-ђица Катарина Стаменковићева, званичник пошт. телеграфског одељења.

Бр. 340. — Повереник г. Панта В. Ђукић, арт. капетан у Крагујевцу. — Оснивачи: Основне школе у Гривцу, Десимировцу, Дивостину, Каменцу, Крагујевцу, Мирашевцу, Цветојевцу и Церовцу. Сава К. Јанковић, адвокат. Др. Спира Димитријевић, лекар. — Улагачи: г. г. Божа Гавриловић, учитељ у Цветојевцу. Боривоје Видић, поднаредник. Владимир Михаиловић, поднаредник. Ђорђе Шпартаљ, мајор у Београду. Панта Вељковић, наредник.

Бр. 341. — Повереник г. Сава Ђ. Омчикус, трговац и посједник у Книну. — Оснивачи: г. г. Анте Монти, вел. посједник. Владимир Јовић, вел. посједник и трговац. Др. Вл. Подградски, лечник. Душан Амановић, трговац и посједник. — Улагач: г. г. Адолф Франц, вел. посједник. Антон Добронић, учитељ у Дрнишу. Вицко Дорбић, учитељ (2 комплета). Војин Бачко. учитељ у Радучићу. Дамјан Омчикус, учитељ у Задру. Душан Новаковић, учитељ. Ђорђе Јовичић, вел. поседник. Ђорђе Пурић, учитељ. Ерме Билић, поседник. Илија Припуз, трговац. Јово Берић, трговац. Јово Матијашевић, свештеник у Голубићу. Јосип Ловрић, трговац. Марко Шковрљ, учитељ у Прашини. Мирко Синобад, свештеник у Плавну. Михаило Јовић, свештеник у Бишкупији. Онисим Поповић, поседник у Бишкупији. Петар Пожар, трговац. Сава Ђ. Омчикус, трговац и поседник. Стево Дабић-Бечкер.

Бр. 342. — Повереник г. Самуило Пухијера, учитељ у Корчули. — Улагачи: г. г. Др. Ермен. Божић, бележник. Иво Зафрон, велепоседник. Иво Лупис, народни посланик. Котарска учитељска књижница. Макс. Вукасовић, равнатељ судске писарне. Др. Роко Арнери, одветник. Самуило Пухијера, учитељ. Хрватско просветно друштво „Канавелић“.

Бр. 344. — Повереник г. Лазар Плавшић, учитељ у Качфалу. — Улагачи: г. г. Лазар Плавшић, учитељ. Др. Сава Гојковић, адвокат у Шиклушу.

Бр. 347. — Повереник г. Светозар Обрадовић, учитељ у Голубцу. — Оснивачи: Основне школе у Војилову и Голупцу. — Улагачи: г. г. Др. Добривоје Петровић, срески лекар. Драг. Р. Спасић, књиговођа задруге. Јован Ж. Стефановић, општ. деловођа.

Бр. 348. — Повереник г. Коста М. Поповић, порезник у Лебанима. — Оснивачи Основне школе у Лебанима, у Бошњацима. г. Др. Спира Николић, срески лекар. — Улагачи: г. г. Миливоје Протић, помоћник економа. Обрен Булајић, писар општине у Медвеђи.

Бр. 350. — Повереник г. Владимир С. Кушић, порезник у Пожези. — Оснивачи: Оснивачи: Основне школе у Душковцу, у Каменици. — Улагачи: г. г. Владимир С. Кушић, порезник. Миле Г. Петровић, трговац.

Бр. 351. Повереник г. Димитрије Михаиловић, учитељ у Ропочеву. — Улагачи: г. г. Владимир Марковић, државни економ у Сопоту. Димитрије Михаиловић, учитељ. Драг. Бранковић, учитељ у Сопоту. Јоца Јовановић, порезник у Сопоту. Михаило Милојевић, свештеник у Неменикућама. Сава Леовац, порезник у Сопоту. Светозар Крстић, учитељ у Стојнику.

Бр. 352. — Повереник г. Љубомир Петковић, књиговођа у Крагујевцу. — Оснивач: г. Михаило Буђевац, окружни марвени лекар.

Бр. 353. — Повереник г. Сава М. Николић, писар министарства финансија, — Улагач: г. Љубивоје Степановић, чиновник министарства финансија.

Бр. 357. — Повереник г. Антоније Обреновић, учитељ у Паланци. — Улагач: г. Милан Марковић, трговац.

Бр. 358. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагачи: г. г. Драгиша Војиновић, гимназиста. Милутин Бошковић, гимназиста.

20. декембра 1909. год.
у Београду.

Благајнпк
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**.

Садржај: Повереницима и задругарима. — Изводи из записника. — Реферати о понуђеним делима. — Одзиви о Задругиним издањима. — Библиографија. — Одговори Задругине благајнице.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену. — Огласи се примају према погодби

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 5. фебруара 1909. Бр. 5.

Одликовање повереника.

Тежак је поверенички рад, тежи него што на први мах изгледа. Треба говорити и објашњавати вредност добре књиге десеторици, док један да улог; треба много труда да се из године у годину очува ранији број задругара, а да се придобију и нови, како би Задруга све више почала; треба пуно савесности да се примљене књиге тачно раздаду, како нико не би зажалио, што се уписао. Повереник није обичан продавац књига, већ је и културни пионир, чији рад има да помогне народноме просвећивању. И зато вредни и истрајни повереници имају право и на признање не само Задруге и њене годишње скупштине, већ и свих људи, који су пријатељи добре књиге, а у првоме реду и свих надлежних чинилаца, који су позвани положајем својим да одаду признање раду на народноме просвећивању. И то је признање одато сада повереницима, који раде преко десет година, који су дакле стални пријатељи и помагачи Задругини.

Поред једнога ранијега, мањега одликовања 6. децембра 1900. год., а по предлогу канцелара Краљевих Ордена, сад је, на Св. Саву ове године, први пут на предлог министра просвете и црквених послова, г. Јована М. Жуновића, одликован већи број повереника, који су то одликовање потпуно и заслужили, јер су сталним старањем да Задрузи одрже задругаре припомогли да Задруга ухвати сталнога корена и обезбеди опстанак.

Радосни што је одато то заслужено признање нашим повереницима и верујући да ће оно и другим повереницима дати више маха за рад, када виде да се о њихову заузимању води рачуна, износимо овде имена одликованих повереника.

I. *Златном медаљом за грађанске заслуге* одликовани су повереници:

Г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу.

Г. Благоје Д. Тодоровић, управник Ратарнице у Краљеву.

Г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу.

Г. Коста М. Поповић, порезник у Лебанима.

Г-ђца Лепосава Бошковићева, разредна учитељица женске гимназије у Београду.

Г. Љубомир С. Јанковић, трговац у Књажевцу.

Г. Панта В. Ђукић, арт. капетан у Крагујевцу.

Г. Павле Вујић, професор у Ужицу.

Г. Пера Живковић, учитељ у Свилајнцу.

Г. Милош М. Миленовић, учитељ у Зајечару.

II. Сребрном медаљом за грађанске заслуге одликовани су ови повереници:

Г. Ђура Димиријевић, учитељ у Пожаревцу.

Г. Михаило Грујичић, учитељ у Београду.

Г. Никодим Ј. Васић, пензионар у Београду.

Г. Велимир Павловић, учитељ у Нишу.

Г. Вукашин Жижић, учитељ у Браљини.

Г. Михаило К. Михаиловић, учитељ у Нишу.

Г-ђца Лепосава Николићева, учитељица у Београду.

Г. Антоније Обреновић, учитељ у Паланци.

Г. Светозар Вражалић, рачуноиспитач у Београду.

Г. Стеван П. Јовановић, учитељ у Јовању.

Г. Јован Ст. Милићевић, трговац у Соко Бањи.

Г. Љубомир Трифуновић, трговац у Александровцу.

Г. Петар К. Шрепловић, виши чиновник Народне Банке.

Повереницима и задругарима.

I.

Како су без мало распродате већ обе свеске поново покренутога „Забавника“ („Приповетке III“ и „Породица Оберле“), то је управни одбор одлучио као IX дело „Забавника“ штампати

ОГЊЕМ И МАЧЕМ

роман од Х. Сјенкјевића.

Овоме делу не треба нарочите препоруке, јер оно ужива светски глас, као што се и за име пољскога писца Сјенкјевића зна свугде. Према томе се управни одбор и нада да ће се повереници својски заузети, да упишу што више претплатника и да ће тај посао предузети одмах, јер ће се и овај роман штампати само у 2.000 примерака, те се убрзо може распродати.

Роман овај изићи ће у 2 књиге по 25 табака, свака за се повезана у платно. Цена је за претплатнике за обе књиге *5 динара (одн. круна)*. Продајна ће цена после бити 8 динара (круна). Поједине се књиге не продају, већ само обе заједно, али повереници могу претплату скупљати у два месеца, да би тако олакшали претплатницима.

Роман ће изићи до 1. априла ове године, те се моле повереници да што пре почну скупљање претплате, па је пошљу Задрузи, која ће експедицију вршити оним редом, којим стигну уплате.

II.

Према наговештају у прошломе броју, Задруга је успела и I и II књигу Стаменковићеве Задужбине разаслати свима задругарима у Банату, Бачкој и Хрватској са Славонијом и Сремом и тако је исцрпла сав магацин тих књига. До године пак добиће IV књигу ове Задужбине сви задругари.

Расписи о Задрузи.

I.

Њ. Високопреостештенства Г. Митрополита.

Протојерејима, намесницима и старешинама манастирским.

Без сумње познат је и Вама и свему свештенству веома значајни културно-национални задатак Српске Књижевне Задруге, која је за 18 година свога живота издала у 18 кола 125 пробраних књига, без којих већ више не може бити иоле образованија српска кућа, и која је широм Српства створила тако тесну духовну везу, како још ни једно друго културно друштво наше. Њена се издања у последње време годишње растурају у све покрајине просечно у 7 000 примерака. Али је тај број још једнако недовољан и могао би бити знатно већи. Матица Хрватска растура годишње близу 12.000 примерака, и тај би број свакако могла постићи и Српска Књижевна Задруга, кад би се за растурање њених књига, односно за уписивање задругара, усрдније заузимали они школовани синови нашега народа, који су с њиме непрекидно у додиру, те имају дужност да своме народу буду учитељи у свему добру. Међу тим синовима нашега народа прво место заузимају његови свештеници, који су с њиме једно и у добру и у злу, те су му најближи учитељи. Што Матица Хрватска, и ако Хрвата нема колико Срба, има горе поменути број чланова, то је у првоме реду заслуга хрватских свештеника. Сваки њихов свештеник сматра за свету и националну дужност да буде повереник своје Матице и да што већи број чланова упише, док су наши свештеници у овоме погледу равнодушни. Од 1141 свештеника оба реда повереника има свега 25, а чланова 245; од свих цркава и манастира задругара је свега 38.

Овим расписом чинимо апел на свештенство и једног и другог реда да се уписује за чланове Српске Књижевне Задруге и да се приме повереништва и само труди да што већи број чланова из своје околине у ову културно хумано-националну Задругу упише, пошто је улог годишњи веома незнатан.

Старешинама манастира, свештенству и црквеним управама наређујимо да без сваког изговора упишу своје манастире и цркве за чланове Задруге према њиховом имовном стању и уредно улог плаћају. Сем службенога листа Гласника Прав. Цркве и књига ове Задруге, нека манастири и цркве, ако им стање не допушта, не претплаћују никакве друге списе. Како се све-

штенство и црквене управе буду овој наредби одазвали, известиће Нас на крају идућег месеца јануара.

А.Е.Бр. 3620.
1. Децембра 1909.
Београд

Архиепископ Београдски
и Митрополит Србије
Димитрије.

II.

Г. Министра просвете и црквених послова.

ПБр. 21779.
7. декембра 1910. год.
у Београду.

Директорима средњих и надзорницима основних школа.

У жељи да се што боље помогне задатак Српске Књижевне Задруге и да се протумачи њен националан и културни значај. моји су претходници до сада издали (4) четири расписа свима средњим, стручним и основним школама, којима је објашњен велики задатак Задругин, позвани наставници да се уписују за чланове Задругине и да се приме повереништва, а свима школама препоручено да набаве све књиге Задругине које још немају.

Према извештају Управе Српске Књижевне Задруге сви ти расписи нису наишли на онај пријем, који Задруга својим радом и циљем заслужује. Тако у једва нешто више од половине средњих и стручних школа има по 1—2 наставника који су повереници, те су уписали и приличан број осталих наставника, док у другој половини нема ни повереника ни задругара, те не може бити ни помена о њихову утицају на грађанство, да оно прихвати што свесрдније Задругина издања. Чак ни књижнице свих средњих и стручних школа не узимају Задругина издања, без којих свакако не могу бити. Овако и још горе стање је и код народних школа и њихових наставника.

Право стање како су примљена издања Српске Књижевне Задруге од стране просветних радника види се из ових бројева. Од 432 наставника виших, средњих и стручних школа задругари су само 157, дакле 36%, а повереника је само 33, дакле ни 8%; од 2486 наставника основних школа задругари су само 244, дакле $9^{3}/_{4}$%, а повереника је само 88, дакле $3^{1}/_{2}$%; од 1166 основних школа задругари су само 440, дакле 37%.

Из свега овога види се да наставници наших школа не поклањају Српској Књижевној Задрузи онолику пажњу коју она као просветно културна установа заслужује, те се налазим побуђен у вези са ранијим расписима по овоме препоручити свима директорима средњих и стручних школа и свима надзорницима основних школа да енергично настану да све школске књижнице набаве одмах сва кола којих немају, а да што више наставника буде задругар и повереник, који ће у својој околини радити да се што више наш писменији свет уписује у задругаре и јаче помогне Задрузи да изврши свој задатак, важан за све Српство.

Министар
просвете и црквених послова
Ј. М. Жујовић

Изводи из записника.

---

1. Главнога одбора.

Састанак 9. јануара 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — На питање благајниково, коме ће се предати на чување резервни кључеви од нове касе, одлучно је умолити у првоме реду управу Народне Банке, па онда Министарство Просвете. — Примљен је к знању благајников реферат о кретању задругара и о исплати дуговања — У погледу повезивања осме хиљаде XVIII кола одлучено је оставити повезивање за доцније, кад буде потреба. — На предлог благајников одобрено је 5 комплета разних кола као дар за нову годину чиновницима поште. — По молби „Повардарске Виле“ у Солуну, која моли да јој се у будуће шаљу књиге бесплатно или да јој се издаде књига Задругиних у вредности прве добротворске уплате (50 дин), одлучно је послати књиге у вредности прве уплате, а друштво избрисати из списка добротвора.

Састанак 23. јануара 1910. год. — Прочитан и примљен записник прошлога састанка. — Примљен к знању извештај благајников да су резервни кључеви од нове касе дати на чување у Народну Банку. — Одобрен предлог књижевнога одсека о награди реферата за *Липе* и Ускоковића *Новеле*. — Усвојена одлука књижевног одсека о сазиву конференције, 2. фебруар ове године, ради Доситијеве прославе и примљен нацрт прославе, који је из-

радио члан одсека г. др. Ј. Скерлић, као основа за претрес на конференцији. — Благајник саопштава да је место седам извучених 2% држ. обвезница, по ранијој одлуци одборској, купио седам других 2% држ. обвезница (сер. 195 бр. 50, сер. 294 бр. 30, сер. 327 бр. 35, сер. 345 бр. 27, сер. 2577 бр. 44 и 45 и сер. 4197 бр. 39). — Благајник саопштава да су г. Митрополит и г. Министар просвете и црквених послова издали расписе своме подручном особљу, да се што више уписује у задругаре и прими повереништва, па предлаже да се ови расписи, с ранијим расписима г. министра просвете, одштампају и разашљу свима свештеницима и наставницима, што је одобрено. — Благајник саопштава да је по предлогу г. Министра просвете одликовано 23 Задругина повереника, који раде преко 10 година непрекидно поверенички посао, па предлаже да се г. Министру просвете изјави захвалност на тој пажњи и уважавању рада на Задругину задатку, што је и усвојено.

2. Књижевнога одсека.

Састанак 16. јануара 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — Ради ранијега штампања XIX кола одлучено је да се преводи за то коло наруче одмах, и то, из поучне енглеске књижевности *Задовољство живота* од Џона Лобока, у преводу члана књижевног одсека г. Драгомира М Јанковића, а из забавне, француске, *Кармен* и *Коломба*, приповетке Проспера Меримеа, у једној књизи, у преводу г. Милана Грола, заступника управника Народнога Позоришта; у остале књиге да уђу ови списи: *Избор песама Милорада Ј. Митровића*, у редакцији г. Драг. Костића; *Критичке студије Љубомира Недића, књ. III.*, у редакцији г. Павла Поповића; *Вечити Младожења*, роман Јакова Игњатовића, у редакцији г. д-р. Јована Скерлића; а од заостале две књиге резервисати једну за „Хрватску књижницу“, а другу за нову оригиналну приповетку, ако би од послатих на конкурс била која примљена. — За XIX и даља кола одређено је поднети на преглед овогодишњој скупштини ове списе: 1. *Песме Милорада Ј. Митровића; Песме Владислава Ст. Каћанскога; Песме Јована Грчића-Миленка*; *Вечити Младожења*, роман Јакова Игњатовића; *Из мога краја*, збирка приповедака и слика Борисава Станковића; *Новеле* Милутина М. Ускоковића; *Антологија старе српске књижевности* (Ћириловске) од Миливоја Башића, професора; *Критичке Студије, књ. III*, др. Љубомира Недића; *Руковођ у животу* од Емерсона; *Задовољство живота* од Џ. Лобока; *Приповетке* Гија де Мопасана; *Кармен* и *Коломба*, приповетке Проспера Меримеа; *Тартарен*, од Алфонса Додеа; *Путописи* Хајнриха Хајнеа; *Приповетке* Бјернсона Бјернстерна. — Одлучено је предложити главном одбору да се реферат г. Павла Поповића о преводу Јурчићеве приповетке *Липе* и реферат г. др. Скерлића о *Новелама* М. М. Ускоковића, штампани у 4. броју службенога листа, хоноришу по 30 динара. — На конкурс за оригинално забавно дело стигли су ови рукописи: *Дошљаци*, роман Милутина М. Ускоковића; *Комшије*, приповетка Светозара Ћоровића; *Дишко*, приповетке од П.; одлучено је да о овим рукописима реферишу чланови књижевнога одсека, г. г. др. Јован Скерлић и Јеремија Живановић. — По тајникову реферату о одзивима на окружницу Задругину и предлозима о начину прослављања стогодишњице Доситијеве, а у свези с нацртом члана г. др. Јована Скерлића, одлучено је предложити главном одбору Задругином, да Задруга сазове конференцију српских просветних и културних друштава и установа у Београду на дан 2. фебруара, у 9 часова пре подне, у дворници Срп. Краљ. Академије; да се о тој конференцији извести г. Министар просвете и замоли да изашље свога изасланика; да Задругин предлог за прославу буде у овоме: Приредити ново *издање целокупних дела Доситијевих*, ради продаје о прослави; штампати у колу Задругиних књига *Споменицу Доситијеву*, у којој би били чланци признатих књижевника наших о Доситију, са сликом његовом; издање нарочитих *прославних слика Доситијевих*, ради продаје о прослави; одржати *свечане седнице* у Срп. Краљ. Академији и на Универзитету; приредити у Народноме Позоришту *свечану представу (пролог*; одељак из *Дамона* Лесингова у верноме преводу Доситијеву; *Младост Доситија Обрадовића* од Косте Трифковића); *конгрес* свих српских и југословенских просветних и културних друштава и установа, у Београду; *предавања* о Доситију Обрадовићу у свима српским школама; *изложба* рукописа и свих издања Доситијевих дела; из прихода од продаје књига и слика Доситијевих и прилога о предавањима и иначе основати у Београду *Дом Доситија Обрадовића* с великом дворницом за јавна популарна предавања, изложбе, концерте и др и са становима за београдска просветна и културна друштва.

3. Економскога одсека.

Састанак 9. јануара 1910. год. — Извршен је преглед благајнице за децембар 1909. године.

4. Надзорнога одбора.

Састанак 9. јануара 1910. год. — Извршен је преглед благајнице за децембар 1909. године.

Одзиви о Задругиним издањима.

Летопис Матице Српске, у св. 1. за год. 1910., доноси овај реферат:

Српска Књижевна Задруга. Књ. 121. *Пауци* од Ива Ћипика. 1909.

„Пауцима“ Иво Ћипико назвиље онај погани сој паланачких Шајлока, што се у далматинском загорју злогласно прославио сатирући каматништвом онај ратарски народ. У своме газда-Јови оцртао нам је писац веома рељевно једног таквог кајишара, и ми, Далматинци, којима су обрасци те крвождне пијавице познати de visu, у стању смо да га у овим живо бојадисаним страницама пратимо укорак, контролишући на свакој стопи гадну мрежу коју је тај људски вампир око себе разапео. Сељаци се у ту мрежу хватају као ћораве мухе, и чисто изгледа као да се све уротило против жртава, а у корист вампира: и од свијета одвојено и материјално занемарено и некултурно средиште; и провербијална лакомисленост и јужњачка апатија нашег сељака; и препреденост његових духовних пастира — све, у једну ријеч, па и сами закони!

Илија Смиљанић је савршено оваплоћење далматинско-загорског сељачког типа, каква га је запазио и саздао Иво Ћипико. То је човјек који би све на свијету жртвовао, тек да заокругли и очува своје оранице; човјек који је, уосталом, мимо те једне стеге коју је својој нарави поставио, готов да усрне у сваку другу погибију, само да удовољи својој часовитој страсти. Он и његови сусељани као да сами своју пропаст траже, прегонећи се и правдајући се међу собом, да трећему напуне џепове. Они по инстинкту зазиру од закона и његове правде, па опет их нешто непрестано гони да у њега помоћи траже. А скупа ли их та помоћ запада, показује најбоље њихова вјечито поремећена економија и — књиге паланачких адвоката. Једном таковом параграфашу, који га је до зла бога оглобио тарифом, вели један Ћипиков сељак, чешући се по ушима:

„— Чудо је то, господине! Да још једном дођемо, остаде сва земља за вас!

— Тако је по тарифи, по закону! — вели онај слежући раменима.

— Знам ја, част вама!... Али баш то је зло, што је по закону! Свугдје веле: по закону. А закон нас, ево, огули до Бога!.. И ето, не можеш никако умаћи закону.. .“

И збиља, у вјечитој борби за опстанак на коју их силују прилике, ови се жалосни људи налазе непрестано у опреци са законом, који је готово увијек на страни — паука. Стога је овдашњи народ, у својој практичној мудрости, одвајкада и сковао ријеч: „Богат, поштен; имућан, јак“. Бољи и објективнији дио Ћипикове књиге није, може се рећи, него илустрација овога појма. Остале, сеоској еротици намијењене странице, свједоче као свагда о пишчевом ултра-реалистичком темпераменту, ал’ уједно и о неком пјесничко-сензуалном схватању живота, у којему има много модерности и много поезије. Примјера ради, импулсивни карактери Радоја и Маше, који по неком незадржном, готово елементарном нагону, подлијежу сили буколичког амбијента и оног, како га писац назиљье, *младеначког бијеса* што им крв сажиже, приказани су са много умјетничке симпатије, и та се симпатија неминовно прихваћа и читаоца. Истина је: понекад писац, у својим љубавним епизодама, хоће и да малко претјера, да истрчи испред разложито дозвољеног, али то треба одбити на његово умјетничко самоуштво, на оскудицу онога што је талијански пјесник назвао „il freno dell’ arte“. Јер не треба заборавити да је Ћипико већма умјетник по инстинкту, него ли човјек васпитаног укуса. Шта више, ко писца изближе познаје, могао је код њега примјетити чак и неко зазирање од литерарног артизма и укуса „књишког“. То, додуше, подаје његовом таленту неко особито обиљежје непосредности и изворности, али у неку руку и покрајинске ограничености која се донекле образује у његовом стилу и композицији. Знам добро: има их који у тој ограничености не види никаквуману него напротив једну одлику, полазећи у томе с принципа да су многи велики умјетници (нарочито стари јелински пјесници и чувени сликари талијанског ренесанса) изишли понајвише из локалних школа. Укус самониклости и оригиналности, веле ти људи, то је оно што даје особиту драж писцима. Не спорећи цијену самониклости, оригиналности и другим прирођеним одликама, ми смо опет увјерени да је обрановање укуса ствар, која се данас не може бескажњено занемаривати, и да се то више мање осветује на форми, а то значи на ономе што је у лијепој књижевности главније.

Ипак правда захтијева да се овом приликом у Ћипика и с те стране — дакле са стране стила и композиције — констатује знатан напредак наспрам ранијих радова његових.[1] Примјер Сима Матавуља, Борисава Стан-

[1] Имало би се само примјетити да г. Ћипико није још начисто с неким граматичким облицима и са интернукцијом.

ковића и осталих бољих стилиста наших, није, наравски, могао остати без утјецаја на његову прозу, и то се јасно опажа не само у потоњим Ћипиковим описима који су мање лирски, но и у дијалозима, у којима нема више некадашње растурености и непотребног ачења. А све то оправдава наду да ће овај писац наш, на путу концентрације и умјетничког дозријевања, још даље поћи, те убрзо заузети и у очима најстроже критике оно мјесто које је већ заузео у очима интелегентних читалаца.

Ова је књига свакојако једна свијетла етапа у новелистичком раду Ива Ћипика. Он је у њој вјешто и пластично насликао неколико типских лица, која се пред нама крећу као да су жива. Стога ову књигу треба срдачно препоручити читалачкој публици.

Марко Цар.

Али кад се помисли да и толики други, тобоже ученији писци од њега, у томе храмљу, зашто бисмо имали бити престроги с њиме? Та данас у томе зао примјер дају и они који би, по своме институту, позвани и дужни били да томе стају на пут.

Читуља.

† Петар М. Суботић

протојереј, председник нишкога духовнога суда.

На други дан Божића, 26. декембра пр. год., испустио је своју племениту и напаћену душу, а сутра дан — на дан Св. Првомученика Стевана — погребен уз искрено саучешће многих својих пријатеља и поштовилаца, прота Петар М. Суботић, преседник нишкога духовног суда.

Смрћу покојниковом Српска Књижевна Задруга губи вредногa и заузимљивога повереника. Захвална на труду његовом око ширења српске књиге, Задруга сматра за своју пријатну дужност да то признање своје изјави и овим путем.

Покојник је рођен у Рамаћи, у ср. гружанском, 13. јула 1863. год. Син је честитих родитеља Милутина Николића, проте, и Марице, а брат д-ра Војислава М. Суботића, млађега, примаријуса у болници за душевне болести, и д-ра Душана М. Суботића, секретара министарства правде. Свршио је богословију у Београду 1883. год и затим био учитељ у селу Забојници. 27. септембра 1885. рукоположен је за свештеника и био капелан окр. протојерејству у Г. Милановцу, затим свом оцу у Рамаћи, а најзад парох у Кличевцу. 19. августа 1894. год. постављен је за капелана окр. протојерејству у Шапцу. Ту је, на разним положајима, провео 13 година, био вероучитељ у гимназији, војни и болнички свештеник и почасни члан шабачкога духовнога суда. 11. марта 1899. год. постављен је за сталнога пароха шабачкога, 25. декембра 1905. год. произведен је у чин протојереја, а указом Њ. В. Краља од 26. декембра исте године постављен за председника шабачкога духовнога суда, одакле је 19. маја 1907. год. дошао за председника духовнога суда у Нишу.

Пок. прота Суботић је, као што се види, био на многим и разним службама и успео својим савесним радом да дође до највиших положаја у нашој цркви, до којих може доћи код нас мирски свештеник. Свуда је и свагда за собом остављао честит и поштен рад. Одликован је и црквеним и грађанским знацима за заслуге и своју ревносну службу. Био је у свом животу на великим и честим искушењима, али је ипак остајао стагда чврст и несаломљен. Вазда је био цењен и поштован са чврстине и отворености свога карактера. Као нежни родитељ претрпео је много тешких удара, а као ревносни службеник допао тешке болести, после које је морао напустити парохиску дужност и примити се у духовноме суду.

Српској Књижевној Задрузи указао је лепих услуга као повереник пуних 11 година. Али је он не само помагао и ширио Задругина издања. Он је увек радо прихватао и свесрдно помагао свакога у ширењу књиге. Особито је био ревносан у растурању књига, писаних да народ просвете и науче, како да живи, како своје здравље да чува и негује. Његова библиотека најбоље посведочава његову љубав према књизи. Имајући додира са свештенством, народом и интелигенцијом, никада није пропустио прилике, а да не придобије расположење њихово за књигу.

Умро је у најбољим годинама, онда када је могао најбоље и највише делати на корист отаџбине и цркве народа свога.

Покој му честитој свештеничкој, српској души! Ожалошћеној његовој породици нека би Бог пружио утехе.

М.

Библиографија.

(Књиге послате Задрузи у замену.)

Матица Словенска у Љубљани издала је 1909. године ова дела:

1. Bleiweisov Zbornik. Uredil dr. Jos. Tominšek. в. 8⁰, стр. LVI и 336.

2. Potočnik Prof. dr. Matko, Vojvodina Koroška. I zvezek: Prirodoznanski, političen in kulturen opis. в. 8, стр. VIII и 184.

3. Strekelj Dr. K., Slovenske narodne pesmi. 13. snopič (IV zveska pola 6.—12.). в 8⁰, стр. 81. — 192.

4. Kristan Etbin, Kato Vrankovič, drama u treh dejanjih, (Zabavna knjižnica, zvezek XXI.) в. 8⁰, стр. 93.

5. Puškin A. S., Jevgenij Onjegin, roman v verzih, preložil dr. Jovan Prijatelj. (Prevodi iz svetovne književnosti, svezek VI.) 8⁰, стр. IV и 217.

6. Knezova Knjižnica, zbirka zabavnih in poučnih spisov, zvezek XVI. Uredil dr. Fran Ilešić. 8, стр. 237.

7. Drechsler dr. Branko, Stanko Vraz, studija. (Hrvatska knjižnica, knjiga IV.) 8, стр. 220.

Одговори Задругине благајнице.

I.

Добротворске уплате и доплате.

Бр. 434. — Повереник г. Душан Поповић, учитељ у Руми.

1. Оснивач г. Др. Антоније Богдановић, адвокат, положио је добротворску доплату до 20 год. . . . . 30 кр.

2. Оснивач г. Вељко Вилић, индустријалац, положио је добротворску доплату до 20 год. . . . . 30 кр.

Бр. 441. — Непосредно. — Оснивач г. Михаило А. Поповић, члан Државнога Савета, положио је добротворску доплату до 20 година. . . . . 30 дин.

Бр. 447. — Непосредно. — Оснивач г. Велимир Марковић, свештеник у Београду, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 473. — Повереник г. Арса В. Поповић, учитељ у у Рековцу. — Оснивач г. Васа Поповић, свештеник, положио је добротворску доплату до 20 година. . . 30 дин.

Бр. 484. — Непосредно. — Оснивач г. Живко Р. Ивановић, прота у Пожаревцу, положио је добротворску доплату до 20 година. . . . . 30 дин.

Бр. 498. — Повереник г. Давид Љубиша, трговац у Будви.

1. Оснивач г. Јован Вучковић, трговац, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 кр.

2. Српска Читаоница у Будви положила је трећу добротворску уплату . . . . . 50 кр.

Бр. 515. — Повереник г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу.

1. Оснивач г. Михаило Душманић, апотекар, положио је добротворску доплату до 20 година. . . . . 30 дин.

2. Оснивач г. Др. Станојло Вукчевић, окр. физикус, положио је добротворску доплату до 20 година. . 30 дин.

Бр. 519. — Повереник г. Петар Ј. Поповић, учитељ у Аранђеловцу. — Оснивач г. Коста Д. Јовановић, апотекар, положио је добротворску доплату до 20 год. 30 д

Бр. 525. — Црква у Осечини (срез подгорски) положила је добротворску уплату . . . . . 150 дин.

Бр. 545. — Повереник г. Милорад А. Вујанац, учитељ у Смедереву. — Оснивач г. Живојин С. Тајсић, апотекар, положио је добротворску доплату до 20 година 30 д.

Бр. 555. — Повереник г. Васа П. Стојановић, поштар у Књажевцу, уписао је за добротворе пок. Миодрага, Роксанду и Катарину В. Стојановић, и положио добротворску доплату до 20 година . . . . . 20 дин.

Бр. 583. — Повереник г. Јован Живојновић, професор у Новом Саду. — Оснивач г. Др Милан Савић, секретар Матице Српске, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 20 кр.

Бр. 592. — Непосредно. — Оснивач г. Александар А. Рибарац, трговац у Жагубици, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 50 дин.

Бр. 599. — Повереник г. Тодор Боровњак, професор у Битољу.

1. г. Аранђел Ст. Јотић, директор, положио је другу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

2. г. Михаило Оцевић, управитељ, положио је другу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 603. — Повереник г. Никола Даничић, учитељ у Осечини. — Основна Школа у Осечини положила је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 609. — Повереник г. Пера Живковић, учитељ у Свилајнцу.

1. Оснивач г. Драгољуб С. Илић, трговац, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 20 дин.

2. Оснивач г. Драгутин Новаковић, учитељ, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . 20 дин.

Бр. 619. — Непосредно. — Оснивач Г-ђа Јелена Јов. Димитријевића из Београда положила је добротворску доплату до 20 година . . . . . 90 дин.

Бр 639. — Повереник г. Милан И. Јевремовић, рачуноиспитач у Београду. — Пешад. поручник г. Јосиф Ђорђевић положио је прву добротворску уплату . 50 дин.

Бр. 642. — Непосредно. — Окружни одбор у Крагујевцу положио је добротворску уплату . . . 150 дин.

Бр. 647. — Повереник г. Коста Николић, учитељ у Алексинцу. — Оснивач г. Аврам Миловановић, прота у Алексинцу, положио је добротворску доплату до 20 г. 20 д.

Бр. 651. Повереник г. Риста Јанковић, судија у Лесковцу. — г. г. Коста Илић и Синови, банкари, положили су прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 660. — Повереник г. Димитрије М. Протић, учитељ у Вел. Градишту. — г. Р. Михаиловић, трговац, положио је за свога пок. сина Чеду Р. Михаиловића, трговца, добротворску доплату до 20 година . . . . . 20 дин.

Бр. 661. — Непосредно. — Г. Лаза др. Станоја Станојевића, професора Универзитета, положио је трећу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 665. — Повереник г. Милан А. Милићевић, трговац у Доњ. Лапцу. — Оснивач г. Вељко Милићевић, књижевник, положио је добротворску доплату до 20 г. 40 д.

II.

Задругари XVIII кола (1909.).

Бр. 359. — Повереник г. Јеремија Живановић, професор у Београду. — Оснивачи: г. г. Јеремија Живановић, професор. Милош Л. Зечевић, професор. — Улагачи: г. г. Влада Јовановић, гимназист. Сима Роксандић, виши учитељ. Тома Раушенбах, гимназист.

Бр. 360. — Повереник г Никодим Васић, пензионар у Београду. — Улагач: г. Д-р. Соломон С. Алкалај, лекар.

Бр. 362. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевића, кл. учитељ. у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Мирослава Цветковићева, наставница. Ружица Нешковићева, учитељица.

Бр. 364. — Повереник г. Милутин Јеленић, намесник у Д. Милановцу. — Оснивач: г. Михаило Рајковић, трговац. — Улагачи: г. г. Велизар В. Гајић, трговац. Милутин Јеленић, намесник.

Бр. 366. — Повереник г. Вучко П. Јоксимовић, професор у Врању. — Улагачи: г. г. Драгољуб Степић, гимназист. Радмила Јанковићева. Радомир Голочевац, гимназ.

Бр. 367. — Повереник г. Мидорад Миливојевић, инжињер у Краљеву. — Улагачи: г. г. А. Ћирић, фотограф. Богдан Јевтовић, потпоручник. Влада Протић, инжињер. Витомир Савић, надзорник. Власкоје Котлајић, надзорник. Душан Додић, поручник. Живко Ђулић, благајник. Јован Антић, потпоручник. Јосиф Сибер, инжињер. Марко Ђурашковић, адвокат. Др. Миливоје Васић, шумар. Милоје Бугарчић, гимназист. Милорад Миливојевић, инжињер. Михаило Голубовић, инжињер. Павле Константиновић, надзорник. Петар Богавац, трговац. Хранислав Кожетинац, свештеник у Самаилу.

Бр. 369. — Повереник г. Гаврило Р. Раденковић, тргов. у Београду. — Оснивачи: Живко Матић, трг. Јован Савић трг. Јован Исаиловић, тргов. агент. Сава Радовановић, тргов. помоћник. Сретен Прокић, књиговођа у Смедереву. — Улагачи: г. г. Влад. Маринковић, трговац. Драг. Гавриловић, трговац. Живко Поповић, трговац. Живко Тошић, трговац. Сима Обреновић, комесар. Станко Радовановић, трговац.

Бр. 370. — Повереник г. Јован С. Паликовић, општ. тајник у Вел. Радинцима (Срем). — Улагачи: г. г. Драгутин Вукосављевић, трговац. Емил Волф, бележник. Јован С. Паликовић, опћ. тајник. Јоца Антоновић, благајник у Гргуревцима. Јоца Бошковић, економ у Гргуревцима. Лаза Бошковић, благајник у Гргуревцима. М. Јакшић, бележник у Гргуревцима Милан Максић, писар. Паја Вуковић, економ у Гргуревцима. Стева Стевановић, благајник у Гргуревцима. Школе у Вел. Радинцима, Гргуревцима и Стејановцима.

Бр. 371. — Повереник г. Коста Николић, учитељ у Алексинцу. — Оснивач: Учитељска школа. — Улагачи: г. г. Бранко Јевремовић, гимназист. Драгомир Савић, судија. Д-р. Ђорђе Дада, ср. лекар. Живко Стевановић, професор. Јоца Мирковић, наставник. Љубиша Стојановић, ђак. Марко Марковић, учитељ. Милан Јовановић, трговац. Младен Милојковић, суплент.

Бр. 372. — Повереник г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу. — Улагачи г. г. Драгољуб Атанацковић, трговац. Драгољуб Н. Божиновић, трговац. Драгољуб Росић, поштар. Драгољуб Живковић, капетан. Драгољуб Нешић, капетан. Др. Драгољуб Поповић, срески лекар. Драгољуб Петковић, капетан. Драг. Стаменковић, пошт. телеграфски приправник. Драг. Крстић, срески писар у Сврљигу. Ђорђе Пеливановић, срески писар у Сврљигу. Жика Милић, деловођа Земљорадничке Задруге у Планиници. Ира Почубај, уч. осн. школе у Бољевцу. Јозеф Шолац, инжињер у Бољевцу. Љубомир Стевић, судија. Љубомир Тасић, поштар. Љубомир Тимилијић, трговац. Милан Поповић, свештеник у Извору. Милија Петровић, порезник у Бољевцу. Милош Милошевић, трговац. Михаило Миленковић, потпоручник.

Бр. 373. — Повереник г. Светозар Ж. Михаиловић, кмет општине Београда. — Улагачи: г. г. Бошко Чупић, кмет општ. београдске. Видосав Туцовић, инжињер. Душан Јовановић, саобраћајни чиновник у Нишу. Емилија Јовановићева, забавља. Милорад Јанковић, рентијер. Радојка Петровићева, забавља. Светислав Д. Чолић, општински писар. Стева Николић, марв. лекар.

Бр. 374. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Оснивачи: г. г. Михаило М. Ђурђевић, књижар. Осовна школа у Табановићу. Ратарска школа. — Улагачи: г. г. Анђелка С. Бркановићева у Скрадину (Далмација). Радомир А. Нешић, управник Ратарске школе. Славко Димитријевић, књиговођа.

Бр. 375. — Повереник г. Владимир С. Кушић, порезник у Пожези. — Улагачи: г. г. Василије Нешић, свештеник. Витомир Видаковић, свештеник. Војислав Попс Драгић, апотекар.

Бр. 376. — Повереник г. Димитрије М. Петковић, учитељ у Ћуприји. — Оснивачи: г. г. Владислав Кнежевић, учитељ. Д-р. Ђока Јовановић, окр. физикус. Ђока Лазић, трговац. Милан Ценић, судија. Милутин Поповић, прота. Михаило Мартинац, адвокат. Основна школа. Петар Тирић, адвокат. Сима Катић, народ. посланик. — Улагачи: г. г. Влајко Петровић, трговац. Драг. Петковић, књижар. Драгољуб Павловић, адвокат. Добривоје Милић, секретар суда. Исидор Стојановић, адвокат. Милан Симић, судија. Милисав Петровић, адвокат. Милица Стојановић, учитељица. Периша Ерић, свештеник. Петар Илић, трговац. Русомир Јанковић, судија. Светислав Павловић, војни чиновник. Стаменко Радојковић, ђак. Цветко Милошевић, секретар окр. одбора.

Бр. 377. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагач: г. Мило Прља, гимназист.

Бр. 378. — Повереник г. Др. Веселин Ћисаловић, професор у Новом Саду. — 10 улагача.

Бр. 379. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагач: г. Ђорђе Сувачаревић, богослов.

Бр. 380. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагач: г. Душан Ђурђев, адм. парохије у Черевићу.

Бр. 381. — Повереник г. Манојло Пушкар, учитељ у Бос. Градишци. — Оснивач: г. Лазар Кесић, трговац. — Улагачи: г. г. Анка Д. Суботић. Божо Вуковић, обућар. Влајко Благојевић, књиговођа Земаљ. Банке. Данило Поповић, трговац. Драгутин Брковић, трговац. Душан Ковачевић, трговац. Душан Савић, трговац. Ђорђе Тодић, трговац. Ђура Бошковић, трговац. Илија Матаруга, трговац. Др. Јован Малић, лекар. Лука Бралић, тргов. помоћник. Лука Рачетовић, трг. Манојло Пушкар, учитељ. Милан Радукић, свештеник. Милан Сабљић, директор. Миладин Ћирић, свештеник. Милош Радић, свештеник. Мирко Бајић, тргов. помоћник. Мирко Муњиза, порезник. Никола Савић, тргов. помоћник. Перо Тодић, трговац. Петар Цвијић, трговац. Ристо Ђурић, правник. Рувим Бубњевић, свештеник. С. А. Суботић, трговац. Саво Кондић, трговац. Симо Бјелајац, свештеник. Симо Реметић, трговац. Симо Ћирић, трговац. Стојан Ракић, обућар. Теофило Вученовић, трговац.

Бр. 382. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу. — Улагачи: г. г. Милан Миљеновић, тргов. помоћник у Руми. Основна школа у Јабланцу.

Бр. 383. — Повереник г. Нико К. Малешевић, трговац у Кистању — Улагач: г-ђа Љубица Малешевић.

Бр. 385. — Повереник г. Радослав Стојадиновић, учитељ у Вел. Средишту. — Улагачи: г. г. Даница Милић, учитељица. Јован Јовановић, опћ. бележник. Радослав Стојадиновић, учитељ.

Бр. 386. — Повереник г. Стеван Јелача, професор у Гор. Карловцу. — Оснивач: г. Дејан Дубајић, гимназиста. — Улагачи: г. г. Бранко Цветковић, инжињер. „Будућност“ литерарно друштво ђака учитељске школе. Васо Бањанин, катих. управитељ. Велизар Барић, управитељ штедионице.

Вељко Лозјанин, књиговођа. Данило Агбаба, војни официјал. Даница Сударевићева, приправница учитељ. школе. Мане пл. Будисављевић, краљ. јавни бележник. Маца Прица, удова професора. Милан Боровац, професор. Милка Јелачина, приправница учит. школе. Милош Улемек, тргов. помоћник. Никола Пеурача, финанс. комесар. Петар Муждека, професор. Симо Дабић, инжињер. Српска учитељска школа. Српска црквена општина. Стеван Јелача, професор. Урош Грбић, суплент. Урош Милићевић, трговац. Хрватска литерарна заједница.

Бр. 387. — Повереник г. Милан Р. Максимовић, учитељ у Међулужју. — Улагачи: г. г. Јанко Љ. Бацак, ђак основ. школе у Младеновцу. Милан Р. Максимовић, учитељ. Раја Ж. Лазаревић, трговац у Младеновцу. Раша Миленковић, гимназист. Урош Петровић, учитељ у Јагњилу. Фемка Ђурђевића, учитељица у Кораћици.

Бр. 391. — Повереник г. Светозар Ж. Михаиловић, кмет општине београдске. — Улагачи: г. г. Ђока А. Живковић, адвокат. Милун Лојковић, чиновник Грађанске Банке.

Бр. 392. — Повереник г. Марко Пушкар, учитељ трговачке школе у Лијевну. — Улагачи: г. г. Антоније Вуковић, надживинар. Душан Сремчевић, управник срп. штедионице. Ђорђе Видовић, трговац. Јован Чупић, учитељ више народ. школе. Јоца Јагодић, учитељ трговачке школе. Коста Пушкар, трговац. Марко Пушкар, учитељ трговачке школе. Милан Рокнић, грунтовничар. Мирко Самарџић, трговац. Муслиманска читаоница. Симо Јеремић. Српска читаоница. Стево Азлен, трговац. Трговачка Школа.

Бр. 393. — Повереннк г. Петар Манојловић, шумар у Оточцу. — Улагачи: г. г. Богдан Циганović, поштар. Бранкица Манојловићева. Данило Поповић, трговац. Ђура Орлић, свештеник у Врховинама. Зорка Николићева. Др. Јова Половина, адвокат. Јован Миросављевић - Ранков, трговац. Јулка Димовић, супруга судије. Милан Скенџић, свештеник у Швици. Милан Стојановић, трговац. Миле Шумоња, свештеник у Заложници. Никола Хајдин у Чемерници. Петар Манојловић, шумар. Српска Народ. Читаоница. Српска народна школа у Врховинама и Заложници. Стеван Тишма, трговац. Стојан Узелац, трговац. Тоша Делић, трг.

Бр. 394. — Повереник г. Живко Р. Живковић, надзорник земљорадничких задруга у Београду. — Улагач: г. Сава З. Илић, трговац у Петровцу.

Бр. 396. — Повереник г. Радивоје Р. Михаиловић, учитељ у Сепцима. — Оснивач: Основна школа у Наталинцима и Саранову. — Улагачи: г. г. Алекса Исаковић у Саранову. Живота Милановић, економ. Радивој Р. Михаиловић, учитељ. Стана Милосављевић, учитељица у Наталинцима.

Бр. 397. — Повереник г. Др. Јован Стефановић, бележник у Котору. — Улагачи: г. г. Владимир Луковић, студент права. Марко Савов-Лазаревић, општински тајник у Грбљу.

Бр. 398. — Повереник г. Милан П. Цветковић, ср. економ у Голупцу. — Улагачи: г. г. Драгиша Душманић, економ у Душманићу. Драгутин Јенић, економ у Снеготину. Милутин Поповић, пензионар.

Бр. 399. — Повереник г. Драгомир С. Обрадовић, директор у Солуну (Турска). — Улагачи: г. г. Божидар Валовић, професор. Драгомир Обрадовић, директор. Ђорђе Денковић, трговац. Ђорђе Пејановић, професор. Јован Вемић, наставник. Јован Поповић, трговац. Лукијан Хаџић, архимандрит. Милаи Чемерикић, професор. Др. Милош Перовић, професор. Михаило Ђорђевић, суплент. Михаило Питовић, наставник. Никола Ђорђевић, директор филијале Београдске Задруге. Пера Лешњаревић, професор. Пера Савић, марвени лекар. Сава Томић, вицеконзул. Српска Гимназија. Стеван Симић, суплент.

Бр. 400. — Повереник г. Светозар Брашован, учитељ у Вршцу. — Оснивачи: г. Гаврил Змејановић, епископ. Занатлиска читаоница. Манастир Месић. Црквено Певачко Друштво. — Улагачи: г. г. Анђелија Јекићева, учитељица. Бранко Бојер, трговац. Бранко Пантелић, трговац. Бранко Станивуковић, учитељ. Васа Драгић, трговац. Вељко Ђорђевић, трговац. Ђока Атанасијевић, чиновник. Ђура Цвејић, трговац. Ета Михаиловић, директор Банке. Живко Стојадиновић, учитељ, Јован Јовановић, трговац. Јоца Димитријевић, трговац. Јоца Недељковнћ, трговац. Косара Јовановић, учитељица. Коста Ђонин, учитељ. Коста Мандукић, трговац. Коста Миленковић, крзнар. Др. Коста Хаџи, адвокат у Новом Саду. Мата Матејић, трговац. Милан Драгић, трговац. Милан Ђорђевић, трговац. Милена Недељковић, учитељица. Милош Ненадовић, трговац. Ника Владисављевић, трговац. Др. Ника Ђурић, адвокат. Ника Остојић, трговац. Пера Милић, свештеник. Радивојевић и Веселиновић, трговци. Сава Цвејић, свештеник Др. Светислав Николајевић, адвокат. Светислав Стојаковић, свештеник. Светозар Сабовљевић, чизмар. Др. Славко Милетић, лечник. Софија Брашован, учитељица. Стеван Гавриловић, чиновник. Стеван Николић, протосинђел. Стеван Стојановић, свештеник у Јесенову.

Бр. 401. — Повереник г. Васа Николајевић, прота у Иригу. — Улагачи: г. г. Васа Беочанин, колар. Васа Николајевић, прота. Глигорије А. Николић, парох. Дамјан Марковић, трговац. Душан Милићевић, благајник. Иванка пл. Младеновић, учитељица. Јован Грујић, ћурчија. Коста Матић, трговац. Љубомир Кораћ, адвокат. Милан Петровић, трговац. Миле Рајчевић, ветеринар у Прегради. Никола Барковић, књиговођа. Паја Стојшић, трговац. Др. Сава Мирковић, кот. лечник. Светислав Николајевић, трговац у Голубинцима. Стеван Радић, равн. учитељ. Теодор Јојкић, бележник.

Бр. 402. Повереник г. Владислав Ристић, парох у Баваништу. — Улагачи: г. г. Агница Сиротановић, забављља. Александар П. Живановић, трговац. Владислав Ристић, парох. Др. Јован Милићевић, судија.

Бр. 403. — Повереник г. Лазар Вукотић, учитељ у Ст. Футогу. — Улагачи: г. г. Веселин Маријански, учитељ. Вдадислав Алексић, парох у Гложану. Ђура Ковачевић, правник. Жарко Алексић, учитељ. Лазар Вукотић, учитељ. Милош Марковић, подбележник. Паја Куцурац, апотекар. помоћник. Српска Задруга за штедњу и помагање. Стеван Бошњак, учитељ. Стеван Илић, велепоседник. Стеван Николић, парох.

Бр. 405. — Повереник г. Марко Шарчевић, умировљени равн. учитељ у Беловару. — Улагачи. г. г. Анастас А. Добровић, поседник у Грђевцу. Дионисије Север, надшумар. Душан Гроздић, тргов. помоћник. Марко Шарчевић, учитељ. Милан Димић, свештеник у Плавшинцима. Милан Ерваћанин, официјал. Милан Ивановић, учитељ у Ровишту. Никола Томић, предстојник у Плавницу. Перо Пуљевић, надзорник. Светозар Раденчевић, учитељ у Поганцу. Томо Богојевић, контролор

Бр. 406. — Повереник г. Радован Стефановић, чиновник Штедионице у Белој Цркви. — Улагачи: г. г. Душан Покорни, апотекар. Светислав Брадваревић, свештеник у Орешцу.

Бр. 407. — Повереник г. Стеван Вујић, град. благајник у Срем. Карловцима. — Оснивачи: г. г. Алекса Прерадовић, правник у Голубинцима. Д-р. Душан Гајић, лечник у Голубинцима. Др. Емил Јовановић, лечник у Загребу. Лукијан Јеремић, филозоф у Паризу. Милутин Јакшић, професор. Др. Обрад Максимовић, лечник у Љубљани. Др. Петар Станковић, адвокат у Карловцима. Српска Читаоница. — Улагачи: г. г. Борислав Матејић, чиновник. Даница Црнојачка, учитељица. Драг. Чолаковић, парох у Ст. Керу. Ђорђе Секулић, трговац. Иван Маширевић, професор. Јован Живановић, професор. Јован Јеремић, прота. Коста Николић, столар. Лаза Сабовљевић, парох. Методије Суботин, економ. Милан Јаковљевић, професор. Милан Недељковић, професор. Милета Јакшић, парох у Срп. Црњи. Михаило Мицић, чиновник. Петар Бронзић, парох у Платичеву. Петар Павловић, парох у Мирковцима. Стеван Јанковић, трговац.

Бр. 409. — Повереник г. Недељко М. Милићевић, учитељ у Гор. Милановцу. — Оснивачи: г. г. Др. Милан Р

Дамњановић, физикус. Пера Т. Милановић, трговац. — Улагачи: г. г. Бран. Лугомирски, адвокат. Влада Петровић, порезник. Драгутин Сарвановић, трговац. Добросав Радивојевић, гостионичар. Живојин Ђорђевић, ср. економ у Руднику. Јеврем Пејчиновић, кмет. Јеврем П. Оташевић, трговац. Јован Добричић, ср. писар. Љубомир Видојевић, поручник. Марко Димитријевић, трговац. Милоје М. Ђорђевић, ср. економ. Милојко Лазић, помоћник економа. Недељко М. Милићевић, учитељ. Обрен Поповић, судија. Петар Љутић, трговац. Петар Маринковић, трговац. Петар Марковић, економ у Шаранима. Рада Нешићева. Радојко Богојевић, рачуноиспитач. Савета Ђурићева, учитељица. Чеда С. Ђуровић, економ у Г. Горевни.

Бр. 410. — Повереник г. Милан Поповић, свештеник у Приједору (Босна). — Улагачи: г. г. Велимир Добраш, директор банке. Душан Остојић, реалац. Милан Поповић, свештеник. Перо Радетић, трговац. Сретко Николић, финанц. Теодор Кнор, судац. Цвјетко Пејичић, велепоседник.

Бр. 411. — Повереник г. Милош Бандић, учитељ у Вел. Кикинди. — Оснивачи: г. г. Др. Живко Богдан, градски начелник. Коста Радовић, трговац. Марко Богдан, трговац. Федор Сремац, ликвидатор. — Улагачи: г. г. Др. Арсен Видак, лечник. Душан Лаковић, правник. Емилија Рајкова, забавиља. Илија Кирић, трговац. Књижара Радак. Мара Трифунац у Карлову. Миливоје Лотић, трговац. Миливоје Радовић, свештеник. Милица Симић. Милош Бандић, учичељ. Мита Николић, учитељ. Ника Милић, месар. Пера Прекајски, поседник у Темишвару. Сида Пачу. Славко Лаковић, учитељ. Смиља Терзин, учитељица. Среска учитељске књижница. Српски учитељски збор. Српска Читаоница.

Бр. 412. — Повереник г. Славо Кривокапић, трговац у Перасту. — Оснивач: г. Др. Душан Гузина, општински лечник. — Улагачи: г. г. Ђорђе Грубашевић, поседник. Ђорђе Јовановић, канцелариски писар. Јово Балабан, бележник. Коста Балабан, поседник и трговац. Мато Балабан, тровац. Мило Ђурчић, канцелист. Нико Ђуришић, општински писар. Славо Кривокапић, трговац.

Бр. 413. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Живојин Јовановић, богослов. Стеван Радишић, гимназиста.

Бр. 414. — Повереник г. Каменко Чура, учитељ у Жабљу. — Оснивач Српска Читаоница — Улагачи: г. г. Жарко Злоколица, свештеник у Ђурђеву. Каменко Томић, учитељ у Мошорину. Каменко Чура, учитељ. Лазар Петровић, књиговођа. Милан Дамјановић, учитељ. Милош Катић, свештеник. Милош Љубиша, књиговођа. Рајко Стојановић, учитељ у Мошорину. Сима Димитријевић, учитељ.

Бр. 415. — Повереник г-ђа Вера П. Николића, кл. учитељица у Шапцу. — Оснивачи: Виша Женска Школа. „Искра“ дружина школе. — Улагачи: г. г. Вера Николић, кл. учитељица. Драг. Велисављевић, судски писар. Лепосава Антићева, ученица.

Бр. 418. — Повереник г. Коста Н. Костић, професор у Пироту. — Улагачи: г. г. Алекса Антић, трговац. Анта Антић, трговац. Димитрије Поповић, окружни благајник. Јордан Тошић, економ. Коста Димитријевић, шеф месне контроле. Коста Костић, професор Милан Николић, председник суда. Петар Христић, Спира Крстић, трговац.

Бр. 419. — Повереник г. Никола Вељић, учитељ у Параћину. — Оснивачи: Основна школа у Брачину. Црква у Параћину. — Улагачи: г. г. Ђорђе Тодоровић учитељ. Коста А. Станојевић, трговац. Милун Поповић, благајник Задруге. Никола Вељић, учитељ. Светислав Ђорђевић, чиновник општ. суда.

Бр. 420. — Повереник г. Петар М. Вучковић, свештеник у Багрдану. — Оснивачи: Земљорадничка Задруга. Основна школа у Багрдану и Милошеву. — Улагач: г. г. Петар М. Вучковић, свештеник.

Бр. 421. — Непосредно. — Оснивачи: Женска Учитељска Школа у Београду. Јован Николић, члан Касације у пензији. Милован Миленковић, трговац. Милорад Чопорда, парох у Вел. Поганцу. Мирко М. Поповић, директор. Општина у Боботи. Основна школа у Зајечару. — Улагачи: г. г. Александар З. Јовичић, инспектор. Др. Војислав Рашић, секретар минист. финансија. Димитрије Симонић, рачуноиспитач у Неготину. Живко Ј. Аћимовић, судија Апелације. Јеремија Томић, учитељ на Убу. Љубомир М. Костић, поштар. Миливоје Зечевић, мајор. Михаило Стојадиновић, окружни благајник у Неготину. Светозар Матић, студент. Софија Хасон.

Бр. 422. — Повереник г. Миша Станковић, књиговођа у Меленцима. — Оснивач: г. Светозар Николић, трговац. — Улагачи: г. г. Ана Лончар. Зорка Ристићева. Иван Јанковић, трговац. Катица Теодоровић. „Коло“ певачко друштво. Др. Љубомир Дулић, лечник. Љубомир Петрић, трговац. Љубица Николић. Марија Јанковић. Милољуб Маркуш, благајник. Миша Радановић, учитељ. Миша Станковић, књиговођа. Српска Читаоница. Др. Тима Замуровић, лечник.

Бр. 423. — Повереник г. Михаило С. Јаћовић, свештеник у Трстенику. — Улагачи: г. г. Будимир Пашић, учитељ. Михаило С. Јаћовић, свештеник. Стеван Поповић, поштар. Тодор Петковић, трговац.

Бр 424. — Повереник г. Раде Н. Богдановић, учитељ у Вел. Лаолу. — Оснивачи: Марко Москољевић, трговац. Основа школа. Раде П. Богдановић, учитељ. — Улагачи: г. г. Андра Степановић, свештеник. Драг. Ранковић, адвокат у Петровцу. Милисав Станојловић, трговац у Петровцу. Милован Благојевић, деловођа општ. у Петровцу. Сима Ђурић, обућар у Петровцу. Др Тома О. Милић, лекар.

Бр. 425. — Непосредно. — Улагачи: г. г. З. Јефтановић у Сарајеву. Јован Жакула, професор у Дољ. Тузли (2 комплета). Марјански и Холфет, књижари у Новом Саду. Српска Читаоница у Кључу и Приједору.

Бр. 426. — Повереник г. Милан Илкић, књижар у Земуну. — Оснивач: г. Урош Поповић, директор. — Улагачи: г. г. Др. Гига Авакумовић, адвокат. Др. Јован Радивојевић, адвокат. Др. Коста Радојчић, адвокат. Милан Попов, инжињер. Пера Коњовић, музичар. Др. Сава Стојаковић, адвокат. Др. Светислав Поповић, адвокат.

Бр. 427. — Повереник г. Велимир Јанковић, парох у Вараждину. — Улагачи: Велимир Јанковић, парох. Др. Ђуро Грубор, адвокат. Иван Милчетић, професор. Лука Голуб, професор. Милан Пањковић, инжињер. Милош Еремић, поручник. Михаило Ракић, официјал. Сава Ђорђевић, поседник.

Бр. 428. — Повереник г. Милан Бањанин, учитељ у Брчкој. — Улагачи: г. г. Никола Влајковић, трговац у Гуњи. Риста Павловић, трговац у Д. Рајићу. Тодор М. Симић, трговац.

Бр. 429. — Повереник г. Михаило Васић, свештеник у Добоју. — Улагачи: г. г. Бошко Савић, пекар. Васо Ивановић, трговац. Владимир Пејовић, свештеник у Маглају. Душан Мијатов, наредник у Дољ. Тузли. Ђорђе Петровић, свештеник у Осјечанима. Ђорђо Бугарски, трговац у Кулашима. Илија Јеловац, трговац. Илија Калопок, бележник. Јован Јевтић, свештеник у Маглају. Јово Борота, писар у Добоју. Јосиф Грубер, финанс. надстражар у Бос. Броду. Јосиф Симић, наредник у Дољ. Тузли. Љубомир Дучић, свештеник у Хадровцима. Мехмед Хаџи Мујагић, трговац. Милан Бањац, влаковођа. Милан Илић, трговац у Маглају. Михаило Васић, свештеник. Мухамед Хоџић, учитељ. Пегар Ковачевић, свештеник у Кожусима. Ристо Војиновић, влаковођа. Светислав Бугарски, учитељ. Теодор Рајић, железн. чиновник. Хамза Хаџи Мујагић, поседник.

Бр. 430. — Повереник г. Стојан Стакић, учитељ у Перлезу. — Улагачи: г. Витомир Максимчев, учитељ. Даринка Мишков рођ. Терзић, учитељица. Димитрије Илић, трговац. Ђорђе Балножан, књиговођа. Жарко Стакић, протонамесник у Вел. Бечкереку. Живанка Максин. Јулка Ћирилов, забавиља. Јован Николић, гл. књиговођа. Кон-

тантин Поповић, трговац. Коста Ракић. Марко Радосављевић, протојереј. Милан Георгијевић, трговац Др. Павле Хорватски, лечник. Петар Јовичић, трговац. Петар Максин, свештеник. Стојан Стакић, учитељ.

Бр. 431. — Повереник г. Стева Страјинић, благајник Српске Штедионице у Осеку. — Оснивачи: г. г. Браћа Радановићи, трговци. Васа Муачевић, велепоседник. Др. Јован Моачанин, лечник. Др. Јован Муачевић, адвокат. Никола А. Плавшић, тајник трговинског обрт. коморе. Никола А. Плавшић за Српску Школу у Бршадину. Паја Муачевић, трговац. Пера Јовановић, умировљ. судија. — Улагачи: г. г. Александар Живановић, свештеник и професор. Александар Поповић, велепоседник. Андра Ђонлић, адвокатски солицитатор у Винковцима. Велизар Николић, кр. финансиски контролор. Влада Белојчић, правник. Вукашин Ђаковић, професор. Ђена Протин, учитељ. Ђорђе Муачевић, агроном. Ђура Савић, поседник. Јован Грујић, књиговођа Српске Штедионице. Др. Јован Коцкар, адвокат. Јован Николић, парох. Јован Стојадиновић, финанс. контролор. Катица Божић. Лазар Богдановић, протопрезвитер. Милан Босанац, тајник жупаније. Др. Милан Мандић, адвокат у Будим Пешти. Милан Мартић, кр. финанс. контролор. Милан Милојевић, тајник. Милан Пуховић, кр. финансиски контролор. Милутин Димитријевић, трговац. Младен Белојчић, поштар и брзојавни натчиновник. Младен Станојевић, кр. финансиски контролор. Никола Вировац, град. сенатор. Никола Дивјак, равнатељ грунтовнице. Никола Радановић, трговац. Славко Јовичић, књиговођа Српске Штедионице. Светозар Богданов, трговац. Стева Бракус, професор у Сарајеву. Стеван Јовановић, судија. Стева Ковачевић. Ученичка књижница кр. гимназије. Ученичка књижница кр. реалке.

Бр. 433. — Повереник г. Јован Л. Јовић, матурант у Сајечару. — Улагачи: г. г. Владислав Савић, гимназист. Драгутин Ристић, арт. капетан. Јован Марјановић, књижар. Никола Стаменковић, трговац.

Бр. 434. — Повереник г. Душан Поповић, учитељ у Руми. — Оснивачи: г. г. Вића Грујић, трговац. Др. Жарко Миладиновић, адвокат. Јован Дожудић, трговац. Панта Ђуричић-Биорац, трговац. Сава Вујић, чиновник. Српска занатлиска Задруга.

Бр. 435. — Повереник г. Душан Поповић, учитељ у Руми. — Улагачи: г. г. Аца Циковац, благајник. Браћа Георгијевићи, трговци. Браћа Дудићи. Васа Крстић, гимназист у Новом Саду. Војислав Николајевић, трговац. Драгутин Поповић, трговац у Платичеву. Др. Душан Ј. Дима, лечник. Емил Кокић, кројач. Загорка Ранисављевић, удова. Јелена Радујковић. Јован Ђорђевић, трговац. Јоца Јовановић, велепоседник у Петровцима. Љубомир Бикар, књиговођа. Миленко Николајевић, трговац. Милорад Димитријевић, бележник у Никинцима. Др. Милош Николајевић, адвокат. Михаило Бреберина, књиговођа. Др. Младен Симоновић, адвокат. Никола Ђуришић, трговац. Сава Ј. Крстић, трговац. Светислав Надбандић, занатлија. Др. Стеван Добричић, адвокат. Стеван Стајић, трговац. Стојан Косанић, трговац. Тане Бировљев, трговац.

Бр. 436. — Повереник г. Душан Поповић, учитељ у Руми. — Оснивач: г. Данило Удицки, трговац. — Улагачи: г. г. Александар Костић, катихета. Виктор пл. Рогулић, велепоседник у Шатринцима. Драгутин Хекман, учитељ. Јоца Остојић, трговац. Милан Живановић, трговац. Петар Стефановић, трговац.

Бр. 437. — Повереник г. Владимир М. Жеравичић, учитељ у Породину. — Улагачи: г. г. Бора Урошевић, трговац у Жабарима. Стеван Ђорђевић, економ у Ракинцу.

Бр. 438. Повереник г. Дмитар Јовичић, учитељ у Ушицу. — Улагач: г. Војислав Бјеловић, благајник.

Бр. 439. — Повереник г. Живко Р. Живковић, надзорник Глав. Савеза Срп. Земљор. Задруга у Београду. — Оснивач: г. Михаило Аврамовић, управник Савеза Земљорад. Задруга. — Улагачи: г. г. Војислав Т. Катунац, надзорник Савеза Земљорад. Задруга. Живко Драгојевић, надзорник Савеза Земљорад. Задруга.

Бр. 440. — Повереник г. Милош Московљевић, судент у Београду. — Улагачи: г. г. Владимир Симоновић, чиновник железн. радионице у Нишу. Димитрије Марчић, професор у Нишу. Милан Милосављевић, професор у Нишу.

Бр. 442. — Повереник г. Станоје М. Мијатовић, учитељ у Пољни. — 2 оснивача и 3 улагача.

Бр. 443. — Повереник г. Јован Живојновић, професор у Новом Саду. — Оснивачи: г. г. Др. Ђорђе Дера, професор у миру. Милан А. Јовановић, професор. — Улагачи: г. г. Др. Бранко Илић, адвокат. Влада Ненадовић, апотекар. Георгије Николић, ђакон. Десанка Ракићева, учитељица. Димитрије Шилић, професор. Ђока Влаовић, економ. Ђорђе Гајин, учитељ. Исидор Дебељачки, економ. Др. Игњат Павлас, адвокатски приправник. Др. Јован Радивојчев, парох у Турији. Др. Лаза Бајић, адвокат. Нестор Панаотовић, трговац. Никанор Чобановић, ђакон. Станко Замуровић, професор. Др. Теодор Павански, адвокат.

Бр. 444. — Повереник г. Александар Митић, инжињ. капетан у Нишу. — Улагачи: г. г. Александар Митић, капетан. Божидар Путниковић, потпоручник. Борисав Николић, капетан. Бранко Марковић, књиговођа. Василије Васиљевић, потпоручник. Владимир Павловић, капетан. Драгутин Атић, благајник. Драгутин Илић, поднаредник. Душан Јоакимовић, поручник. Душан Милутиновић, поручник. Живан Богојевић, капетан. Др. Илија Палигорић, лекар. Лазар Костић, поручник. Милан Костић, потпоручник. Милан Поповић, поручник. Миливоје Милинковић, поручник. Милутин Попић, трговац. Михаило Поповић наредник. Петар Бабић, машиновођа. Светислав Милојковић, потпуковник. Стојимир Петровић, економ болнице.

Бр. 445. — Повереник г. Милан К. Петковић, професор у Крагујевцу. — Оснивач: Основна школа у Мечковцу. — Улагач: г. Светозар Обрадовић, професор.

Бр. 446. — Повереник г. Љубо Чуљевић у Трсту. — Улагачи: г. г. Арсеније Станишић, чиновник. Васа Васиљевић, трговац. Видо Каменаровић, поморски капетан. Иван Косанчић, трговац. Крсто Лучић, трговац. Лазар Ђурић, чиновник Банке. Љубо Чуљевић. Никола Поповић, парох у Пероју. Панто Балтић, тргов. чиновник. Петар Ивелић, поморски капетан. Др. Радослав Квекић, адвокат. Сава П. Иванишевић, тргов. чиновник. Спасоје Чворић, трговачки чиновник. Стеван Рајчевић, чиновник. Шпиро Јанковић, чиновник. Шпиро Квеквић, трговац.

Бр. 448. — Повереник г. Васа Т. Поповић, свештеник у Лебанима — Оснивач: Црква у Шумама. — Улагачи: г. г. Васа Т. Поповић, свештеник. Милић Нововић.

Бр. 449. — Повереник г. Васа Стајић, професор у Сомбору. — Улагачи: г. г. Василије Ракицић, приправник. Витомир Бајић, трговац. Др. Ђура Николић, адвокат. Ђура Симић, економ. Жарко Коларић, приправник. Коста Панић, трговац. Љубомир Паланачки, трговац. Марија Бељин, приправница. Милан Коларић, књиговођа. Милан Кујанчић, приправник. Милан Станишић, трговац. Милета Николић, трговац. Милован Петровић, приправник. Мирко Тошовић, приправник. Нада Продановићева, приправник. Новак Настасић, приправник. Петар Мандић, фотограф. Стеван пл. Стратимировић, катихета. Трговачко коло.

Бр. 450. — Повереник г. Живорад Богдановић, поручник у Ваљеву. — Улагачи: г. г. Александар Здравковић, поручник. Богдан Анђелковић, капетан. Бранимир Сретеновић, поручник. Данило Ђерић, поручник у Пожези. Десимир Микић, наредник. Драгомир Новаковић, наредник у Пожези. Ђорђе Мандић, потпоручник у Пожези. Живојин Радовановић, поднаредник. Јосиф Радовановић, поднаредник у Пожези. Светислав Милић, поручник.

Бр. 451. — Повереник г. Јаков Алкалај, секретар јеврејске општине у Београду. — 2 улагача.

Бр. 453. — Повереник г. Стеван Гужвић, свештеник у Тополи. — Оснивачи: Друштвена Библиотека. Основна школа. Црква. — Улагачи: г. г. Андра В. Марковић, хо-

телијер. Божа Швабић, трговац. Љуба Тадић, економ. Максим Радосављевић, учитељ. Петар Никетић, пензионар. Стеван Гужвић, свештеник.

Бр. 454. — Повереник г. Никола Ђорђевић, учитељ у Лесковцу. — Улагачи: г. г. Јован Биволаревић, учитељ. Лазар Дунђеровић, индустријалац. Марко Јоковић, учитељ. Михаило Аранђеловић, трговац.

Бр. 455. — Повереник г. Часлав Ђукановић, трговац у Београду. — Оснивач: г. Илија Н. Ђукановић, професор. — Улагачи: г. г. Буд. К. Раденковић, трговац. Драг. Н. Ђукановић, трговац. Живојин Живановић, тргов. помоћник. Милан Којовић, трговац. Милован Матић, трговац. Павле Поповић, трговац. Часлав Ђукановић, трговац.

Бр. 456. — Повереник г. Милош Московљевић, суплент у Београду. — Улагачи: г. г. Др. Данило Љ. Катић, професор. Ђорђе Дуњић, гимназист. Милош Московљевић, суплент.

Бр. 457. — Повереник г. Благоје Д. Тодоровић, управник сточарске школе у Краљеву. — Улагачи: г. г. Алекса Стевановић, ђак сточарске школе. Александар Јовановић, професор сточарске школе. Душан Ђ. Ћатић, ср. економ. Милан Дамњановић, економ сточарске школе. Милан Дуњић, професор сточарске школе. Милан Марковић, ђак сточарске школе. Милан Цветковић, војни марвени лекар. Никола Симић, ђак сточарске школе. Станко Станковић, воћар сточарске школе. Стеван Стевановић, ђак сточарске школе.

Бр. 458. — Повереник г. Јордан Поповић, учитељ у Бољинцу. — Оснивач: Основна школа у Вел. Бољинцу. — Улагачи: г. г. Ђорђе Милошевић, општ. писар у оставци. Др. Јован Панајотовић, ср. лекар у Бабушници.

Бр. 459. — Повереник г. Лазар Јанковић, учитељ у Нишу — Оснивач: Основна школа у Малчи. — Улагач: г. Петар Зарић, пензионар.

Бр. 460. — Повереник г. Михаило Д. Огњановић, учитељ на Умци. — Оснивачи: Александар М. Огњановић, гимназист у Београду. Марко Магазиновић у Пећанима.

Бр. 461. — Повереник г. Глигорије Стајић, парох у Мокрину. — Улагачи: г. г. Бранко Петровић, парох у Сиригу. Григорије Стајић, парох. Јован Татаровић, парох. Јоца Сувајџин, учитељ. Милан Лозанчић, општински подбележник. Миливоје Толмачев, учитељ. Ника Николајевић, учитељ. Стеван Мирковић, парох у Куману. Стеван Радосављевић, књиговођа. Српска ратарска читаоница.

Бр. 462. — Повеаеник г. Сава М. Николић, писар минист. финансија у Београду. — Улагач: г. Никола Спасојевић, пешад. поручник.

Бр. 463. — Повереник г. Богдан Милетић, књиговођа у Загребу. — Улагачи: г. г. Алекса Божичковић, чиновник Српске Банке. Бранко Лаћевић, трговац. Васа Сујић, берберин. Јоца Поповић, ревизор Савеза Земљорад. Задруга. Душан Богдановић, трговац. Душан Стакић, чиновник. Ж. Гроздановић, чиновник. Мил. Мушицки, глав. надзорник свиларства. Мил. Обреновић, чиновник. Милан Поповић, секретар осигур. друштва. Св. Којички, чиновник. Софија Павловић, чиновник. Ст. Костић, кр. кат. повер. Стеван Петровић, влад. надзорник. Теодор Велендерић, септембир.

Бр. 464. — Повереник г. Захарије Поповић, свештеник у Бијељини. — Улагачи: г. г. Бранислав Обрадовић, директор. Васо Марковић, писар. Ђока Опалић, свештеник у Обарској. Захарије Поповић, свештеник. Лука Калаба, ветеринар. Милан Јеремић, благајник. Милан Панић, трговац. Основна школа. Стеван Бабић, учитељ. Стево Јовичић, трговац.

Бр. 465. — Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Оснивач: г. Др. Бранислав Станојевић, адвокат. — Улагачи: г. г. Аца Окнаров, грађевинар. Бранко Врговић, трговац. Др. Војин Вујанковић, адвокатски кандидат. Јован Н. Матић у Опову.

Бр. 466. — Повереник г. Михаило Медаковић, свештеник у Јасеновлу н/С. — Улагач: г. Јосиф Драгишић.

Бр. 467. — Повереник г. Никола Мидић, парох у Сантову. — Улагачи: г. г. Исидор Поповић, учитељ. Милан А. Антић, трговац у Сомбору. Никола Мидић, свештеник.

Бр. 468. — Повереник г. Никола Чоловић, ђакон у Задру. — Оснивачи: г. г. Владимир Симић, народни посланик. Јеротеј Цвијетић, професор. Серафим Калик, професор. Српска Читаоница. — Улагачи: г. г. Васо Дробац, чиновник. Вилим Луковић, чиновник. Винко Мартинис, професор. Душан Богдановић, чиновник. Ђуро Обрадовић, трговац. Књижара Шенфелд. Јосо Михаљевић, инжињер. Милан Мацура, свештеник. Михаило Драголовић, свештеник. Михаило Кнежевић, трговац. Никодим Силаш, епископ. Никола Чоловић, ђакон. Стеван Јавор, професор. Стеван Милин, чиновник Банке. Српска Девојачка Школа. Шпиро Брчић, трговац. Д-р Урош Десница, одветник.

Бр. 469. — Повереник г. Никола Чоловић, ђакон у Задру. — Улагачи: г. г. Петар Бучић, саветник. Рихард Каталинић—Јеретов, поседник и књижевник.

Бр. 470. — Повереник г. Слободан Матић, књиговођа у Молу. — Улагачи: г. г. Богдан Драгин, трговац. Георгије Коњовић, свештеник. Григорије Кузмановић, свештеник у Тиса-Хеђешу. Душан Јосимовић, свештеник. Ђурица Малешевић, трговац. Јоца Ковачевић, приватије. Коста Замуровић, учитељ. Слободан Матић, књиговођа.

1 фебруара 1910. год
у Београду

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**

Садржај: Одликовање повереника. — Повереницима и задругарима. — Расписи о Задрузи. — Изводи из записника. — Одзив о Задругиним издањима. — Читуља. — Библиографија. — Одговори Задругине благајнице.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима, добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену. — Огласи се примају према погодби.

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 1. марта 1910. Бр. 6.

Повереницима и задругарима.

I.

31. марта ове године, као што је познато повереницима и задругарима, крај је рачунске године за XVIII коло. Ко се до тога дана упише, рачуна се као задругар, после тога рока као обичан купац. Ово нарочито треба да имају на уму оснивачи, који губе право на све раније оснивачке године, ако се дотле не упишу, или морају платити за закашњење и повратак права по 1 динар (круну) за сваку пропуштену годину.

Како свака даља година Задругина треба да покаже напредак и повећање броја задругара, бар сразмерно повећавању писмености у нашем народу, молимо усрдно поверенике, да до краја марта ове године неминовно пошљу уплате *за све раније задругаре* и уз то још *за што више нових задругара и купаца ранијих кола.*

Молимо поверенике да при томе послу имају на уму, да они нису обични продавци књига, већ културни радници, који своме народу чине услугу тиме што му посредују да дође до добре и јевтине књиге, којом ће несумњиво подићи свој културни ступањ.

II

Девета књига Забавника, Сјенкјевича *Огњем и мачем*, штампа се у велико, те се моле повереници, према објави у прошломе броју, да приступе уписивању претплатника и слању претплате, јер ће се књиге разашиљати оним редом, којим стигне уплата.

III.

Осма књига Забавника, *Породица Оберле*, сва је распродата, те се моле повереници, да не примају више уплату за њу, као ни на *Богородичину Цркву у Паризу* и *Приповетке I.* Исто се тако моле повереници, да не примају више улоге ни на I, VIII и XV коло, нити на *Србију у сликама,* којих Задруга никако више нема.

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 6. фебруара 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — Примљен је к знању благајников реферат о кретању задругара XVIII кола и о исплати дуговања. — По председникову извештају о одлуци конференције београдских књижевних, просветних и културних друштава за прославу Доситејеве стогодишњице, одлучено је упутити распис свима друштвима, која су одлуком конференције одређена, да изберу и пријаве Задрузи по једнога делегата за одбор Доситејеве прославе, у року од 15 дана. — Примљен је и одобрен начелно предлог књижевног одсека Српске Књижевне Задруге, да Задруга изда целокупна дела Доситејева о прослави његовој; па је тајнику стављено у дужност да прорачуна трошак око тога издања.

2. Књижевнога одсека.

Састанак 6. фебруара 1910. год. — Прочитан је и примњен записник прошлога састанка. — По молби г. Мила Павловића, професора Реалке, који моли да се рок конкурса одложи до 1. марта, како би могао поднети свој спис *Најуљске шетње*, одлучено је одговорити да се рок конкурса не може продуживати, али да рукопис свој може послати за издање под обичним погодбама, ван конкурса. — По молби г. Милорада М. Петровића, учитеља у Младеновцу, одлучено је одговорити му, да се његове *Песме* за сад не могу примити за Задругина издања, него доцније, док се издаду збирке песника, који су већ унесени у списак за наредна кола. — Одлучено је предложити главноме одбору, да се Задруга прими издавања целокупних дела Доситејевих, за прославу његову, засебно од редовних издања њених. Издање да се штапа у 10.000 примерака, у великој осмини (формат Riječnika) на два ступца, гармондом; у тексту дотеривати само правопис и интерпункцију.

3. Економскога одсека.

Састанак 6. фебруара 1910. год. — Извршен је преглед благајнице за јануар 1910. године.

4. Надзорнога одбора.

Састанак 6. фебруара 1910. год. — Извршен је преглед благајнице за јануар 1910. године.

Реферати о понуђеним делима.

IV. Реферат о „Приповеткама“ д-р Николе Ђорића.

Прочитан на састанку књижевнога одсека 17. октобра 1909.

Књижевном одсеку Српске Књижевне Задруге

Од дванаест приповедака што их је г. д-р Н. Ђорић понудио Задрузи за издања њена, све су, осем једне (*Делије*, штампане у Србадији), новијега и најновијега датума, од 1906. до почетка ове 1909. год.

Ове се пак нове приповетке готово само по том времену постанка свог и разликују од оних, што их је г. Ђорић штампао пре више од двадесет година у *Србадији*, *Летопису* (Смиљана), *Отаџбини* (Како је управ било? Булче, Арнаут-булбул) и др.; и ове су нове само дилетантски покушаји, као и оне почетничке. Ни релативно најбоља међу свима Ђорићевим приповеткама (Арнаут-булбул) није дорасла до праве уметничке приповетке, какву смо навикли сретати у књижевности нашој за ово триестак година, како и г. Ђорић пише.

Међу новима седам их је, дакле већина, са темама из војничког живота. Оне би се још могле употребити за какву војничку читанку и, свакако, у таквом издању могле би бити од користи и имати успеха.

За издања пак Задругина, за која се тражи да приповетка, поред и најлепше тенденције, има и оно главно обележје своје, уметничку обраду, не можемо препоручити ове приповетке г. Н. Ђорића.

17. октобра 1909.
Београд.

Драг. М. Јанковић
Драгутин Костић

V. Реферат о преводу „Куће Марије помоћнице“ од Ивана Цанкара.

Прочитан на састанку књижевнога одсека 21. новембра 1909.

Књижевном одсеку Српске Књижевне Задруге

Част ми је поднети следећи извештај о делу *Кућа Марије помоћнице* од Ивана Цанкара, које је превео г. Душан Богосављевић са словеначког.

Не упуштајући се у подробну анализу дела, могу само рећи да је Иван Цанкар један од најбољих данашњих словеначких приповедача, ако не и најбољи, и да је његова *Kuća Marije pomoćnice* једно од његових најбољих дела, ако не и најбоље. Тема је из живота девојачких манастирских завода, и она је обрађена са много стварности и поезије. Избору дела, које г. Богосављевић нуди у преводу, не би се могло замерити. Једина је незгода што има извесних пасажа мало слободнијих у погледу морала. На стр. 134—139 оригинала н.пр. описани су извесни наступи неке неодређене милоште међу девојкама које ступају на снагу, али ни ти описи нису много индискретни. Ако

књижевни одсек не би ништа имао против тога да у његова издања уђу и књиге са опи-сима те врсте, књига би се потпуно могла примити.

Што се превода тиче, он је, с погледом на то да га даје врло млад преводилац и који се тек од скора бави словеначким јези ом, добар. Како је језик српски врло сродан са слове-начким и по речима и по крoју реченице, то је преводилац ишао за речима и реченицама оригинала, и махом се држао њих; тако је испало да сам није прекрајао скоро ништа, него у главном задржао у преводу лепи стил пишчев, који је једна од најбољих одлика Цанкаревих. Ипак има једна мана у преводу, колико сам га прочитао (почетак, класични пасаж о канарини, крај). Преводиочев језик није најбољи: „пуни са иконама“ (стр 1), „на пречаги“ (стр. 34), „сестра Цецилија стала је на врата, лице црвено (м. лица црвеног) од страха“ (стр. 37), „подигнула се“ (стр. 93), и др. Затим смисао није увек ухваћен, нити речи тачно преведене, нарочито кад су ове сличне с нашима. н.пр.: „љубазност“ м. „љубав“ (ljubezen; стр. 3); „света дружина“ (sveta družina) м. „света породица“ (la sainte famille), „божја породица“, пошто је реч о Христу и његовим родитељима (стр. 4); „само би мало мрднуо том црном лопатом, мало притиснуо (malo bi samo pomignil s tisto črno lopato, malo stisnil! стр. 58 ориг.) м. „само да (у смислу: нек) ма-ло...“ (стр. 35); и т. д. Нетачно схваћене или невешто казане реченице каткад немају сми-сла: „можда је још остало у овом или оном куту, можда је само вребало да се приближи тако невино, и тада би се машило на њега то велико и црно“ (стр. 34); и т. д. Каткад су испуштене речи и фразе, н.пр. „нешто“ (у горњој реченици: можда је још нешто остало ..) „пастири“ (стр 4, ред 6 озго); слично и стр. 35 ред 9 озго, и т д. Требало би детаљно прегледати цео превод, с оригиналом у руци, да би се видело да није што изостављено, као и да би се поправило и свако одступање од оригинала због несхватања. То је, у оста-лом, увек случај код преводилаца почетника, и због тога Српска Књижевна Задруга имала би увек да ради само са преводиоцима на које се доиста може ослонити.

Према овоме, ја не бих смео препоручити овај превод за издања Српске Књижевне За-друге.

26. октобра 1909.
Београд.

Павле Поповић

VI. Реферат о Теодосијеву Животу Св. Саве у преводу г. Мил. Башића.

Прочитан на састанку књижевнога одсека 21. новембра 1909.

Књижевном одсеку Српске Књижевне Задруге

Кад би се Теодосијев *Живот Св. Саве*, са свима оним средњевековним непотребностима и наивностима једне заморно преукрашене панегиричке хагиографије, могао у опште штам-пати у издањима Задругиним, не би му тре-бало тражити бољега преводиоца од г. М. Башића, који би га, како се из поднесеног огледа види, умео зналачки и уметнички пре-копирати.

Читаоцима пак Задругиних књига свакако је потребно пружити и преводе оваквих списа из старе књижевности наше, али ипак не више него у обиму једне антологије.

Г. Башић би, како добро познаје стару књижевност нашу, умео из свих оригиналних списа тога периода одабрати она места која је најбоље представљају, те би га требало умо-лити да спреми за Задругина издања такву једну антологију, у којој би и одломци Тео-досијева списа нашли места.

15. новембра 1909.
Београд.

Драгутин Костић

Одзиви о Задругиним издањима.

„Српски Књижевни Гласник“ у своме 1. броју од 1. јануара 1910. доноси овај приказ:

Иво Ћипико: *Пауци*, Српска Књижевна За-друга, књ. 121. Београд, 1909.

Нов роман, и то нов социјалан роман, то није чест појав у српској књижевности, и када је писац и гласа као што је Иво Ћипико, до-битак изгледа још већи.

Ћипико се и раније огледао на роману, по-казавши више своје приповедачке но роман-сјерске способности. После социјалног далма-тинског романа *За крухом* дошао је сада та-кође социјалан и такође далматински роман

Пауци. Разлика је у толико што први роман приказује живот приморја, а нови роман живот загорја. Тај врлетни, северо-источни крај Далмације, завичај ускока и хајдука, етнички и културно ближи Босни и Херцеговини но Далмацији, сликао је Симо Матавуљ у неколико својих једрих приповедака. Тај свет, његове архаичне обичаје, патријархалан живот описивао је, у последње време, са научним презијама, али површно и новинарски, Др. Александар Митровић.

Тај народ, средину у којој се дешава радња романа, нико боље није описао до сам Ћипико, овим збивеним и пуним опажања речима:

„..Родио се овдје, у овоме крају земље, гдје три ријечи, у згодан час речене, исцјелују благо и чељад од уједа змије; гдје чарка може да растави двоје најмилијих, — цуру од момка, жену од човјека; гдје тајанствено сложени запис боље лијечи од лекарева савјета; гдје плодна земља воли се од рођене мајке, а во хранитељ и побратим од срца јаче од брата. Јуначка пјесма заноси, и старима сјакте очи, кад се прича о хајдуковању. Освета је јача и слађа од самилости, инат и нагон влада над разумом. И то је подјарено у путу, газећи преко големих јуначких и живинских стопа, утиснутих у живом камену, којима се поколења диве, код грдних планинских провалија, преко којих на коњима скакаху стараодавни јунаци; у дубоким планинским пећинама, гдје хајдуци са ортацима плијен дијељаху.

„И лежи то запретано у души, и кад се стакне избива: и код рођења, и у страсти, и у смрти, а испољава се у тајанственом погађању и гатању, у знаковима, почевши од небескијех звијезда до ситне испрекрштане јањеће плећке; наслијеђено од кољена до кољена, а изражено у пјесми.“

Ћипико је живео у средини тога народа, који у XX веку, и у земљи старе романске и талијанске културе као што је Далмација, представља нешто врло анахронично, са нечим дубоко старинским у обичајима и са нечим далеко атавичним у души. Он је видео његову силовитост и нагонски живот старих времена, његов дубок јад и социјалну беду нових времена, и ставио је себи у задатак да покаже шта је „*запретено у души*“ тих хиљада горштака. Ћипико са својом страсношћу и крепчином своје природе, са неприкриваном љубаву за све плаховите манифестације нагона, нашао је међу овим чулним, суровим брђанима свет који му је требао. Али са социјалним осећањем и интелегенцијом модерна човека, он се морао згрозити над душевним мраком и социјалном бедом тога света, кога убија његово незнање, неспособност да се прилагоди новом животу, алкохолизам, неправедна власт, и зеленаши, нарочито зеленаши.

Као Ђура Јакшић и Милован Глишић пре тридесет четрдесет година, тако и Ћипико прича све зло које зеленаши чине простом народу. И према шумадијском Неши Зелембаћу, далматински зеленаш Јово Костић изгледа као мајстор према шегртима. Сви, и чиновници и попови, и католичка и православна господа, као пијавице сишу крв сељаку, и „рашћанском и кршћанском“. У грабљивости они се не деле више на народносне и политичке странке, и над пленом они осећају своју класинску солидарност, која стоји изнад, или боље рећи испод, нације и идеје. *Паук*, то је у овом роману газда Јово, врло побожан православни „ришћанин“, добар Србин, на речи тако моралан човек. Исто онако као и Петар Кочић у *Јазавцу пред судом*, тако и Ћипико у *Пауцима* представља како убог сељак страда и од своје господе и газда; и један и други писац усуђују се са похвалном енергијом ударити и на националну хипокризију. И Ћипико симболично представља газду, патриоту зеленаша. Његова жртва је дошла у његову канцеларију: „па му пада поглед на избљедјелу српску тробојку заставу са грбом, што је над газдиним столом; газда је био, давно, високо у зид прибио за жестоких борба Срба и Хрвата. Повише ње, у углу, паук разапео своју паучину...“

То је цео смисао социјалног, готово социјалистичког романа Ћипикова: изнад родољубља бездушног газда-Јова, изнад моралних предика блудног фра-Врана, изнад заплетених судских пресуда и звучних патриотских здравица, свуда у основи, једна иста ствар: „паук разапео своју паучину...“

И слика је страшна, и од јаког и трајног утиска. Роман је врло слабо компонован, епизоде (међу којима има ванредних, као: Ђаде и Маша у сталактитској пећини, и ручак код фра-Врана) тако су нагомилане и тако слабо везиване да је тешко и смисао хватати; језик је тврд а стил нагао, — али општи утисак је снажан. Потпуније и црње слике сељачких страдања, боље психологије посрнулог у беди, готово оживотињеног сељака тешко да има у нашој књижевности. А Ћипику, како по свему изгледа, то је било главно. И зато „Пауци“ као књижевно дело не означавају напредак према роману *За крухом*; њиме је Ћипико дао мање књижевно дело, и више етнопсихолошки документат и социјалан протест. Ј. С.

Библиографија.

(КЊИГЕ ПОСЛАТЕ ЗАДРУЗИ У ЗАМЕНУ)

Друштво Хрватских Књижевника у Загребу издало је у збирци „Savremeni pisci hrvatski“ за 1909. годину ове књиге:

1. Kozarac Josip, M a l e p r i p o v i j e s t i, svezak I. м. 8⁰, стр 135.

2. Turić Jure, I g r a ž i v o t o m, sabrane pripovijesti. м. 8⁰, стр. 172.

3. Nehajev M., B r e g, pripovjest jednog našeg čovjeka. м. 8⁰, стр. 188.

4. Domjanić D. M., P j e s m e. м. 8⁰, стр. 142.

5. Šimunović Dinko, M r k o d o l, sabrane pripovijesti. м. 8⁰, стр. 160.

Уз сваку свеску налази се слика пишчева. Годишње излазе 6 свезака, а стају у претплати 9 круна.

Исто Друштво издаје и свој часопис „Savremenik“, који излази месечно у свескама по 5 табака и стаје годишње 12 круна. Претплатници на оба издања плаћају само 12 круна.

Одговори Задругине благајнице.

Бр. 471. — Повереник г. Спиридон Угреновић, књижар у Бања Луци. — Оснивачи: г. г. Алекса Маслеша, трговац. Јевто Радумило, трговац. Наум Димитријевић, трговац. Никола Вучковић, трговац. — Улагачи: г. г. Алекса Бајић, директор Срп. Кредитног Завода. Бранко Милошевић, чиновник Срп. Кредитног Завода. Васо Глушац, професор. Велика реалка. Владимир Скарић, професор. Георгије Јањић, свештеник у Котар Вароши. Ибрахим Мулрић учитељ. Јово Сурутка, трговац. Коста Мајкић, референт просветнога савета. Лабуд Врбица, поседник у Маглају. Љубо Вујић, трговац. Муслиманско занатлиско удружење. Никола Костић, свештеник. Ристо Вуковић, свештеник у Липљу. Саво Милошевић, трговац. Спиридон Угреновић, књижар. Српска читаоница.

Бр. 472. — Повереник г. Станиша Михаиловић, свештеник у Темеш-Павлишу. — Улагачи: г. г. Гавра Кошутић, парох у Потпорњу. Ђока Лазаревић, учитељ. Љубиша Михаиловић, гимназист. Павле Михаиловић, гимназист. Пера Тодоровић, ратар. Станиша Михаиловић, парох. Стеван Гердец, учитељ.

Бр. 473. — Повереник г. Арса В. Поповић, учитељ у Рековцу. — Оснивачи: г. г. Андра Ј. Цветковић, трговац. Арса В. Поповић, учитељ. Јован Поповић, свештеник. Милоје К. Спасић, учитељ. Никола Ристић, трговац. Сима Перић, трговац. — Улагачи: г. г. Босиљка Радојкићева, учитељица. Вук Милошевић, трговац у Вел. Пчелици. Живојин Јанковић, порезник. Јован Мелентијевић, учитељ у пензији. Милован Јовановић, капетан. Милош Бошковић, поштар. Михаило Големовић, монополски поднадзорник. Панта Милошевић, председник општине. Петар Стојиловић, учитељ у Вел Пчелици. Тодор Јовановић, порезник.

Бр. 474. — Повереник: г. г. Живко М. Симеоновић, управник пореског одељења у Параћину. — Оснивачи: Манастир Св. Петка. Основне школе у Бигреници, Бусиловцу, Дреновцу, Извору, Плани и Сикирици. Славољуб Илић, окр. шумар. — Улагачи: г. г. Ђока Јанковић, економ. Коста Х. Видојковић, књижар. Живко М. Симеоновић, управник пореског одељења. Милан Мишић, ср. начелник. Станислав Симић, ср. економ.

Бр. 475. — Повереник г. Михаило Ј. Миладиновић, професор у Пожаревцу. — Улагачи: г. г. Бранислав Глигоријевић, гимназист. Бранислав Миловановић, гимназист. Вацлав Ведрал, учитељ музике. Владислав Милићевић, гимназист. Милан Аћимовић, гимназист. Милан Милијашевић, суплент. Милан Павловић, економ. Михаило Ј. Миладиновић, професор. Стеван Здравковић, гимназист. Стојан Живојновић, гимназист. Урош Романовић, гимназист. Чедомир Бајкић, гимназист.

Бр. 476. — Повереник г. Драгутин Костић, професор у Београду. — Оснивач: г. Владан Јовановић, професор. — Улагачи: г. г. Владислав Вулићевић, професор. Милан Жежељ, чиновник Бајлонове пиваре. Стеван Васиљевић, чиновник Бајлонове пиваре.

Бр. 477. — Повереник г. Мита Стајић, књижар у Београду. — 1 улагач.

Бр. 478. — Повереник г. Чедомиљ М. Тодоровић, учитељ у Сремчици. — Улагачи: г. г. Брана Димитријевић, деловођа општине у Лесковцу. Васа Урошевић, председник општине у Мислођину. Добрила Ч. Тодоровићева, ученица. Живан Тодоровић, земљорадник. Јован Р. Стојановић, абаџија. Миливоје Миљковић, економ. Радивоје Јовановић, адвокат. Радиша Анђелковић, деловођа општине на Умци. Радојка М. Миљковићева, прећашња ученица. Урош Маринковић, благајник општине у Врању.

Бр. 479. — Повереник г. Панта В. Ђукић, арт. капетан у Крагујевцу. — Оснивач: г. Михаило Голубовић, адвокат. — Улагачи: г. г. Аксентије Катић, арт. потпоручник у Гор. Милановцу. Алекса Ружић, поручник. Воја Петровић, поручник у Гор. Милановцу. Димитрије Пајић, арт. мајор. Драгутин Миленковић ср. начелник. Живојин Нешић, арт. наредник. Лепосава П. Ђукића. Милан Апић, судски мајор. Милан Симоновић, арт. потпоручник. Милосав Банић, пешад. поручник. Михаило Рајнић, арт. наредник. Радивоје Ђорђевић, арт. наредник. Радисав Банковић, војни чиновник. Радоје Вуловић, арт. надедник. Ружица Јаковљевићева, учитељица у Чумићу. Светолик Марковић, пешад. наредник. Светолик Николић, пешад. наредник. Станоје Стојановаћ, арт. наредник. Тихомир Ђорђевић, пешад. наредник

Бр. 482. — Повереник г. Владимир Радивојевић, професор у Пожаревцу. — Оснивачи: г. Лаза Атанацковић, адвокат. Коста Обрадовић, трговац. Милан Динић, адвокат. Милан Марјановић, адвокат. Радивоје Ћирковић, трговац. „Развитак“ ђачко друштво. — Улагачи: г. г. Владимир Радивојевић, професор. Милан Дескашев, адвокат. Рудолф Бикловић, професор.

Бр. 483. — Повереник г. Ђура Димитријевић, учитељ у Пожаревцу. — Оснивачи: г. Драгослав Бошковић, адвокат. Основне школе у Братинцу, Дрмну, Дубравици, Костолцу и Петровцу. Трговачка Омладина. — Улагачи: г. г.

Влада Стојиљковић, судија. Димитрије Јовановић, поручник. Ђока Марковић, мајор. Ђура Димитријевић, учитељ. Ксенофон Мантић, хотелијер. Маринко Петровић, учитељ у Петровцу. Милорад Кузмановић, капетан. Никола Стојановић, трговац.

Бр. 485. — Повереник г. Михаило П. Томић, порезник у Лозници. — Оснивачи: Основне школе у Брасини, Грнчари, Ковиљачи и Недељцима. — Улагачи: г. г. Владимир Радивојевић, трговац. Драгољуб Милошевић, порезник. Јоца Чворић, трговац. Максим Видаковић, свештеник у Недељцима. Милутин Стефановић, артилер. поручник. Михаило П. Томић, порезник. Сава Катић, трговац. Светозар Јевтић, трговац. Софроније Тодоровић, апотекар.

Бр. 486. — Повереник г. Риста Јанковић, судија у Лесковцу. — Улагачи: г. г. Видоје Мишовић, адвокат. Григорије Миленковић, учитељ. Драгутин Јелић, трговац. Живојин Маринковић, судија. Јован Антић, окр. марвени лекар. Јосиф Чуљковић, трговац. Јоца Станковић, индустријалац. Коста Јанковић, адвокат. Лаза Јосимовић, адвокат. Миодраг Стојиљковић, трговац. Мирко Д. Чолић, благајник. Михаило Буринчић, трговац. Михаило Игњатовић, свештеник. Михаило Поповић, свештеник. Сотир Тасић, трговац. Спаса Вуксановић, адвокат. Танасије Миљковић, адвокат. Харизис Ђелијадес, трговац.

Бр. 487. — Повереник г. Антоније Апостоловић, свештеник у Кленку. — Оснивачи: г. Коста Стојановић, трговац. Српска Школа. — Улагачи: г. г. Антоније Апостоловић, свештеник. Обрад Пејчић, надшумар.

Бр. 488. — Повереник г. Јован С. Паликовић, општински тајник у Вел. Радинцима. — Улагачи: г. г. Лаза Нинковић, ратар у Стејановцима. Пера Вуковић, ратар у Стејановцима.

Бр. 489. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Ђорђе Св. Јанковић, техничар. Емил Краловец, инспектор Железн. Дирекције у Нишу. Катарина Јовановићева. Милан С. Убавкић, пензионар. Никола С. Радовановић, трговац. Основна школа у Медвеђи. Ристо Милић, чиновник. — Улагачи: г. г. Ђорђе Јоковић, ђак. Љубомир Јоцић у Јаску. Милован Протић, гимназист. Милутин Жујовић, свештеник у Памбуковици. Новак Др. Солдатовић, економ у Баставу. Радивоје Филиповић, капетан. Светислав Б. Цвијановић, књижар. Симеон Гаћеша у Дарувару. Стеван Вукосављевић у Манђелосу. Стеван Зарић, учитељ.

Бр. 490. — Повереник г. Никола Видаковић, учитељ у Сарајеву. — 10 улагача.

Бр. 491. — Повереник г. Вучко П. Јоксимовић, професор у Врању. — Улагач: г. Ђура Вукотић, гимназист.

Бр. 492. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагачи: г. г. Влад. Васић, гимназист. Душан Јоцковић, гимназист. Милева Вишњић.

Бр. 493. — Повереник г. Благоје Д. Тодоровић, управитељ сточарске школе у Краљеву. — Улагачи: г. г. Будимир Ристић, ђак сточарске школе. Милисав Љубичић, ђак сточарске школе. Милован П. Јањић, ђак сточарске школе.

Бр. 494. — Повереник г. Мита Стајић, књижар у Београду. — 1 улагач.

Бр. 495. — Повереник г. Тома Јаковљевић, учитељ у Лазаревцу. — Улагачи: г. г. Владан Кумрић, трговачки помоћник. Ђорђе Ненадовић, сарач. Милисав Богдановић, трговац. Тома М. Јаковљевић, учитељ. Чедомир Драгићевић, трговац у Ваљеву.

Бр. 496. — Повереник г. Милош Московљевић, суплент у Београду. — Оснивач: г. Александар С. Шевић, гимназист.

Бр. 497. — Повереник г-ђица Лепосава Николићева, учитељица у пензији у Београду. — 1 улагач.

Бр. 498. — Повереник г. Давид Љубиша, трговац у Будви. — Улагачи: г. г. Браћа Рађеновић, трговци. Иво Митровић, учитељ у Св. Стефану. Иво Поповић, учитељ у Режевићу. Лазар Давидовић, прота. Лазар Радонић, свештеник у Махини. Манастир Прасквица. Митрофан Поповић, јермонах у Загори. Нико Кажанегра, трговац. Нико Марић, учитељ у Загори. Перо Божовић, трговац у Пододрагу. Саво Вукчевић, трговац. Саво Рађеновић, свештеник у Тудоровићу. Стијепо Лукетић, трговац. Тодор Чалак, поседник.

Бр. 499. — Непосредно. — Улагач г. Миодраг М. Живковић, гимназист.

Бр. 500. — Повереник г. Душан К. Живковић, благајник управе водовода у Београду. — Улагачи г. г. Душан К. Живковић, благајник управе водовода. Миливоје Михаиловић, чиновник управе водовода. Милица П. Миленковић, учитељица у пензији. Пера Костић, чиновник управе водовода.

Бр. 502. — Повереник г. Андра Гроздановић, књиговођа у Ваљеву. — Оснивачи: г-ђа Анка К. Приклмајер. Занатлиско друштво. — Улагачи: г. г. Васо Поповић, свештеник у Ћелијама. Вукајло Лазовић, чиновник. Ђорђе Шибалић, трговац. Марко Вучуревић, ђак. Др. Милан Влајинац, окр. економ. Милоје Николић, кројач. Милош Љ Кораћ, трговац. Милош К. Поповић, трговац.

Бр. 503. — Повереник г. Велимир Павловић, учитељ у Нишу. — Оснивачи: г. г Др. Драгољуб И. Ђорђевић, лекар. Др. Ђока Поповић, лекар. Јосиф Гуелмино, фотограф. Милисав Симић, потпуковник, Наум Ђермило. Др. Паја Јевтић лекар. — Улагачи: г. г. Др. Боривоје Берах, лекар. Васа Марковић, учитељ. Димитрије Крајналић, благајник. Јелена Петровићева, учитељица. Др. Јован Богдановић, лекар. Сава Марковић, учитељ. Тихомир Барјактаровић, капетан.

Бр. 504. — Повереник г. Коста Николић, учитељ у Алексинцу. — Оснивачи г. г. Аврам Миловановић, прота. Милан Јаковљевић, порезник. Основне школе у Бобовишту, у Добрујевцу. — Улагачи: г. г. Божидар Јанковић, ђак. Драгутин Трипковић, инжињер. Милоје Лешјанин, полициски писар. Младен Живановић, судски писар. Тодор Стошић, судија.

Бр. 505. — Повереник г. Лазар Трипковић, професор у Јагодини. — Улагач: г. Петар Таушановић, трговац.

Бр. 506. — Повереник г. Љубомир С. Јанковић, трговац у Књажевцу. — Улагач г. Драгољуб Средојевић, трговац.

Бр. 507. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевића, класна учитељица у Крагујевцу. — 1 улагач.

Бр. 508 — Повереник г. Никола Вељић, учитељ у Параћину. — Оснавач: г. Захарије А. Петковић, свештеник.

Бр. 509. — Повереник г. Саво Стојаковић, прота у Пакрацу. — Оснивачи: г. Др. Јован Ивковић, адвокат. Манастир Лепавина. — Улагача: г. г. Васа Јанковић, трговац. Ђорђе Маринковић, парох у Каменској. Ђуро Јагнић, трговац. Др. Јован Ненадовић, лекар у Липику. Купатило Липик. Др. Миленко Марковић, конципијент. Мирко Продановић, парох у Кусоњу. Митрофан Рајић, архимандрит. Др. Мишо Богдановић, адвокат. Српка учитељска школа. Српска Штедионица. Шандор Шарунац, инжињер у Вирју.

Бр. 510. — Повереник г. Васа Ј. Исаиловић, адвокат. кандидат у Иригу. — Оснивач: Српски Соко. — Улагачи: г. г. Васа Ј. Исаиловић, адвок. кандидат. Гедеон Томашевић, јермонах у Манастиру Хопову. Глиша Радошевић, солицитатор. Данило Оклобџија, канцелиста. Доброслав Јовановић, правник у Каменици. Драга Грбић, књиговођа. Ђорђе Лукић, опћ. бележник у Нерадину. Др. Ђурица Живковић, лекар. Евгеније Ристић, јермонах у манастиру М. Ремети. Јован Милошевић, општ. начелник. Константин Сепер, парох у Нерадину. Милан Драгосављевић, перовођа срп. општине. Миливоје Мандић, опћински бележник у Јаску. Милица Исаиловић, власница папирнице. Мита Атанацковић, месар. Митар Пузић, солицитатор. Михаило Филиповић, јермонах у ман. Хопову. Никола Добричић, трговац. Пера Поповић, солицитатор. Сергије Попић, игуман у ман. Раваници. Др. Сима Грчић, општински лекар.

Бр. 511. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов

у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Иван Поповић, богослов. Јован Аћимов, богослов. Слободан Ђорђевић, богослов.

Бр. 512. — Повереник г. Јово Гр. Бандур, чиновник у Фијуми. — Улагачи: г.г. Др. А. Пахани, зубни лечник. Богдан Заклан, тргов. помоћник. Богдан Ластависа, професор у Сушаку. Велимир Никашиновић, тргов. помоћник. Душан Барбуловић, тргов. помоћник. Ђуро Грубор, професор у Сушаку. Илија Марјански, тргов. помоћник. Јово Гр. Бандур, чиновник. Јово Гаћеша, опћ. чиновник у Сушаку. Мане Видовић, порезник. Михаило Гр. Бандур, учитељ у Лазама. Никола пл. Јурковић, гимназист у Сушаку. Петар Ћодан, црквењак. Рудолф Марокино, гимназист у Сушаку. Сава Косановић, прота. Симеон Грковић, кот. официјал у Сушаку. Стево Вукомановић, берберин. Стево Георгијевић, трговац.

Бр. 513. — Повереник г. Лазар Вукотић, учитељ у Ст. Футогу. — 1 улагач.

Бр. 514. — Повереник г. Раде Мандић, равн. учитељ у Ст. Пазови. — Оснивач: г. Никола Петровић, велепоседник. — Улагачи: г. г. Данило Медаковић, димничар. Душан Тодорић, трговац. Ђока Радовановић, бележеник у Угриновцима. Ђорђе Прерадовић, учитељ у Бешки. Жарко Илић, трговац. Жарко Љубиша, књиговођа. Зора Руп. Др. Јован Бараћ, лекар. Јозан Вучевић, сајџија. Јован Вучковић, књиговођа. Марија Љубиша у Новој Пазови. Милан Рапајић, гостионичар. Др. Милутин Симоновић, адвокат. Мита Малетић, берберин. Никола Јанковић, управитељ штедионице. Раде Мандић, равн. учитељ. Др. Радивоје Пешић, адвокат. Светозар Михаиловић, апотекар. Сима Араницки, парох. Сима Ивковић, трговац.

Бр. 515. — Повереник г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу. — Оснивачи: г. г. Васа Ранковић, обућар. Ђорђе Ж. Ђорђевић, гимназист. Живан Н. Ристић, економ. Милан Стојадиновић, адвокат. Стеван Живковић, трговац. — Улагачи: г. Богдан Богдановић, кројач. Божидар Наодовић, трговац. Димитрије Милорадовић, трговац. Никола Златковић, трговац. Сава Димитријевић, потпуковник. Светислав Илић, архитекта.

Бр. 516. — Повереник г. Владимир М. Пешић, свештеник у Марковцу. — Оснивачи: г. г. Владимир М. Пешић, свештеник. Др. Милан Милојевић, секретар посланства у Софији. Цркве у Марковцу, у Новом Аџибеговцу. — Улагачи: г. г. Адам Милић, трговац. Наталија Митровићева, учитељица. Сима Јовановић, трговац.

Бр. 517. — Повереник г. Драгомир Ајдачић, учитељ у Јежевици. — Оснивач: Основна Школа.

Бр. 518. Повереник г. Јован С. Паликовић, опћ. тајник у Вел. Радинцима. — Улагач: г. Сава Стојановић, гостионичар у Стејановцима.

Бр. 519. — Повереник г. Петар Ј. Поповић, учитељ у Аранђеловцу. — Оснивачи: г. г. Драгутин С. Лазаревић, сарач. Ђорђе Н. Крахтис, трговац. Основна школа у Орашцу. Црква у Аранђеловцу. — Улагач: г. Михаило Митровић, књиговођа.

Бр. 520. — Повереник г. Петар Ј. Цветковић, подблагајник у Прокупљу. — Оснивачи: г. г. Илија Михаиловић, окр. прота. Милан Данчевић, индустријалац. Милоје Вучковић, држ. економ. Основна школа. Сибин Максимовић, трговац. — Улагачи: г. г. Влада Маринковић, ср. лекар. Владимир Китић, трговац. Војислав Николић, ср. писар. Јевта Милошевић, учитељ. Лазар Живковић, инжињер. Љубомир Бусарчевић, секретар суда. Милош Николић, апотекар. Никола Ристић, инжињер. Петар Ј. Цветковић, подблагајник. Петко Букумировић, трговац. Стојан Поповић, свештеник.

Бр. 522. — Повереник г. Коста М. Поповић, порезник у Лебанима. — Оснивач: Основна школа у Бучумету. — Улагачи: г. г. Димитрије Грудановић, учитељ у Орану. Димитрије Миленковић, пор. помоћник. Јевта Поповић, свештеник у Печењевцима. Косара Поповић, ђак основне школе.

Бр. 523. — Повереник г. Божидар Н. Донић, учитељ у Жагубици. — Улагачи: г. г. Властимир Радивојевић, гимназиста у Пожаревцу. Душан Мијовић, техничар у Београду. Мика Радосављевић, трговац. Миладин Лазаревић, свештеник у Влаолу. Тихомиљ Николић, ср. економ.

Бр. 524. — Повереник г. Петар Бане, апотекар у Неготину. — Оснивачи: г. г. Андра Здравковић, трговац. Божидар Глумац, инжињер. Илија Анђелковић, трговац. Петар Бане, апотекар. Др. Петар Јовичић, ср. лекар. Сава Петровић, земљоделац у Рајцу. Стева Живковић, управник царинарнице у Радујевцу. Стева Илић—Уровица, трговац. — Улагачи: г. г. Андра Стојичевић, окр. начелник. Анта Урошевић, адвокат. Димитрије Пантић, ђак. Димитрије Сечански, адвокат. Димитрије Стојановић, млинар. Душан Цајић, часовничар. Ђока Душановић, трговац. Ђока Лазаревић, пивар. Живојин Бацић, мајор. Јован Грубић, адвокат. Коста Глигоријевић, трговац. Милорад Стојковић, судија. Михаило Летић, воскар. Петар Драгомировић, секретар начелства. Риста Ивановић, грађевинар. Срета Радосављевић, адвокат. Таса Урошевић, поштар.

Бр. 526. — Повереник г. Лука Милиновић, трговац у Имотскоме. — Улагачи: г. г. Јефто Марић, судац у Сињу. Коста Греговић, поглавар. Крсто Балаћ, трговац. Луко Милиновић, трговац. Милан Мусић, постолар у Сињу. Ратко Катић, судац у Сињу. Ристо Семиз, трговац. Српска Читаоница. Хрватска Читаоница. Шпиро Маргетић, свештеник.

Бр. 527. — Повереник г. Димитрије М. Петковић, учитељ у Ћуприји. — Оснивач: г. Др. Јосиф Видаковић, лекар. — Улагачи: г. г. Мика Симић, трговац. Мита Поповић, свештеник. Раја Седларац, свештеник. Станоје Љубичановић, трговац.

Бр. 528. — Повереник г. Милан Стојичевић, учитељ у Деспотовцу. — Оснивачи: г. г. Бранислав Коруновић, свештеник у Војсци. Живојин Миловановић, свештеник у Стењевцу. Манастир Манасија. Милан М. Стојичевић, учитељ. Основна школа. — Улагачи: г. г. Аћим Протић, свештеник. Драгољуб Поповић, свештеник у Плажану. Сава Миловановић, свештеник у Дворишту.

Бр. 529. — Повереник г. Петар М. Суботић, прота у Нишу. — Оснивач: Манастир Св. Роман. — Улагачи: г. г. Јован З. Поповић, свештеник. Милоје Петковић, намесник у Бојнику. Цветко Богдановић, свештеник и члан духовнога суда.

Бр. 530. — Повереник г. Радомир Н. Живадиновић, књиговођа у Београду. — Улагачи: г. г. Благоје Антонијевић, трговац. Војислав Стефановић, трговац. Добра Загорац, поштар. Душан Петронић, трговац. Милан Максимовић, трговац. Михаило Милојевић, свештеник. Пера Милојевић, свештеник. Радомир Саватић, чиновник. Радомир Живадиновић, књиговођа. Сава Живадиновић, трговац.

Бр. 531. — Повереник г. Коста Николић, учитељ у Алексинцу. — Оснивач: „Будућност“, дружина ђака учитељске школе.

Бр. 532. — Повереник г. Тодор П. Матић, учитељ у Великом Селу. — Оснивачи: г. г. Велисав Илић, свештеник у Топоници. Жика Арсић, економ у Батуши. Основне школе у Батуши, Вел. Селу, М. Црнићу. Црква у М. Црнићу. — Улагачи: г. г. Душан Јовичић, економ. Милан Јовановић, економ. Светозар Ђукић, свештеник у Батуши. Тодор П. Матић, учитељ.

Бр. 533. — Повереник г. Живорад Богдановић, поручник у Ваљеву. — Улагачи: г. г. Гаврило Гардић, поручник. Драгомир Ђокић, поручник. Милутин Влајић, капетан.

Бр. 534. — Повереник г. Свет. Т. Стојковић, учитељ у Забрежју. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г. г. Аћим Бошковић, штекнер Срп. Брод. Друштва. Бошко Илић, ревизор царинарнице. Вилмош Бард, агент Мађар. брод. друштва. Драгић Лукић, трговац. Драгутин Милојевић, шеф железничке станице. Јанићије Мићић, прећ. официр. Јосиф Тајтацаковић, трговац. Мориц Тајтацаковић, трговац. Радисав Ђорђевић, општ. писар у Баричу. Тихо-

мир Симић, тргов. помоћник. Хинко Хакенбергер, агент Дунав. пароброд. друштва. Чеда Перић, ср. начелник.

Бр. 535. — Повереник г. Трајко П Ристић, учитељ у Сараорцима. — Улагачи: г. г. Васа Туфегџић, трговац. Владимир Стевановић, трговац. Живота Марковић, трговац. Јова Тодоровић, трговац. Милан Радовановић, ђак. Милен Миленовић, ср. економ у Вел. Орашју. Михаило Николић, учитељ. Цветко Лазаревић, берберин.

Бр. 536. Повереник г. Бошко Ђ. Бошковић, супленат у Нишу. — 8 улагача.

Бр. 537. — Повереник г. Љубо Жежељ, свештеник у Бенковцу. — Улагачи: г. г. Богдан Добрић, трговац. Божидар Олуић, свештеник у Биљанима. Душан Јурковић, адвокат. Елена Стојсављевић, поседница. Емануел Стојсављевић, поседник. Јово Малешевић, фармацеут. Јово Миовић, гимназиста. Др. Луjо Голеш, адвокат. Љубо Жежељ, свештеник. Милош Катић, поседник. Никола Димитровић, поседник. Никола Новаковић, свештеник у Сминчићу. Стево Бијелић, свештеник у Кули. Стево Мартиновић, учитељ. Шпиро Новаковић, учитељ у Буковићу.

Бр. 539. — Повереник г. Ђуро Кончар, учитељ у Чаћевици. — 3 улагача.

Бр. 540. — Повереник г. Радован Стефановић, чиновник штедионице у Белој Цркви. — Улагачи: г. г. Душан Јовановић, парох у Крушчици. Јоца Шинжар, економ у Крушчици.

Бр. 541. — Повереник г. Славо Кривокапић, трговац у Перасту. — 1 улагач.

Бр. 542. — Повереник г. Владислав Игњатовић, учитељ у Винковцима. — Оснивачи: г. г. Александар Веселиновић, велепоседник. Ђорђе Рајић, трговац. Никола Јанковић, велепоседник. Српска народна школа. — Улагачи: г. г. Васа Пауновић, књиговођа. Владислав Игњатовић, учитељ. Милан Кемпф, професор. Михаило Срдић, кр. кот. пристав. Сретомир Ђурић, свештеник. Шандор Теодоровић, трговац.

Бр. 543. — Повереник г. Ђока Сладојевић, трговац у Крчедину. — Улагачи: г. г. Александар Секулић, свештеник. Катица Зековић, учитељица. Драга Давидовић, опћин. бележник. Ђока Сладојевић, трговац. Милица Јанковић, учитељица у Кузмину.

Бр. 544. — Повереник г. Светислав Поповић, свештеник у Ченти. — Улагачи: г. г. Вера Радованчев, учитељица. Милан Стејић учитељ. Милутин Јовановић, трговац. Светислав Поповић, парох. Тима Јовановић, трговац.

Бр. 546. — Повереник г. Богдан Миловановић, учитељ у Краљеву. — Оснивач: Основна школа у Врдилама. — Улагачи: г. г. Јовица Стојковић, председник општ. суда. Михаило Косовац, економ у Милаковцу. Милан Миловановић, баштован. Павле Големовић, свештеник у Годачици. Др. Рафаило Бићерани, ср. лекар. Светислав Јовић, свештеник у Чукојевцу. Сретен Петровић, учитељ у Самаили. Трифун Марић, свештеник у Витановцу. Чедомир Аћимовић, учитељ у Чукојевцу.

Бр. 547. — Повереник г. Милан А. Поповић, учитељ у Злоту. — Улагачи: г. г. Александар Живуловић, гимназиста у Зајечару. Велимир Прокић, свештеник. Драгутин Грујић, порезник. Љубица Миленковићева, учитељица. Милан А. Поповић, учитељ.

Бр. 548. — Повереник г. Радивоје Поповић, гимназиста у Зајечару. — 3 улагача.

Бр. 549. — Повереник г. Саво Стојаковић, прота у Пакрацу. — Оснивачи: Школе у Бучју и Стрнјежевици. — Улагачи: г. г. Божо Ивичић, благајник у Бучју. Вељко Бузаџић, парох у Бучју. Јоцо Милојевић, бележник у Бучју.

Бр. 550. — Непосредно. — Улагач: Српске академско друштво „Његуш“ у Загребу.

Бр. 551. — Повереник г. Димитрије М. Петковић, учитељ у Ћуприји. — Улагач: г. Север Милутиновић, управник казненога завода у Пожаревцу.

Бр. 552. — Повереник г. Љубомир М. Стевановић, професор у Смедереву. — Оснивач: г-ђица Даница Љ. Стевановићева. — Улагачи: г. г. Милић Милићевић, председник суда. Милутин Ковачић, економ.

Бр. 553. — Повереник г. Спасоје Кнежевић, учитељ у Ђеврскама. — Улагачи: г. г. Богдан Доброта, парох у Братишковцима. Дамјан Доброта, учитељ у Братишковцима. Др. Душан Бањак, одветник у Задру. Илија Кутлача, учитељ у Ивошевцима. Митар Бјелановић, учитељ у Вариводама. Михаил Јелача, прота. Сава Драгишић, трговац у Скрадину. Симо Кнежевић, парох у Јагодњи. Спаса Кнежевић, учитељ. Ћирил Мартић, поштар.

Бр. 554. — Повереник г. Бранислав Б. Тодоровић, професор Трговачке Академије у Београду. — Улагачи: г. г. Ана Репићева, Андреја Богдановић, Анђелија Милојковић, Атанасије Стојановић, Атанасије Тодоровић, Бранко Стаписављевић, Василије Тодоровић, Димитрије Матић, Доброслава Савићева, Драгољуб Кочић, Драгослав Костићијевић, Душан Ђорђевић, Ђорђе Сефановић, Здравко Тодоровић, Љубомир Митић, Милан Јовановић, Милан Мићановић, Милорад Петровић, Радмило Радојевић, Радомир Аранђеловић, Рафаило Алкалај, Соломон Мешулам, Стеван Јовићевић, Стеван Поповић, ученици Трговачке Академије.

Бр. 555. — Повереник г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу. — Оснивачи: г. г. Васа П. Стојановић, управник поште. Јован Милчић, војни чиновник у Зајечару. Основне школе у Св. Аранђелу, Васиљу, Нишевцу, Сврљигу, Црнољевици. — Улагачи: г. г. Никола Матејић, инжињер у Бољевцу. Никола Поповић, свештеник у Бољевцу. Никола Поповић, свештеник у Лалинцима. Павле Јовановић, наредник.

Бр. 556. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Димитрије Вујковић, богослов. Душан Јовичић, гимназист. Лазар Арискин, богослов. Светолик Белић, гимназист.

Бр. 557. — Повереник г. Цветко Радојичић, учитељ у Ужицу. — Оснивачи: Основне школе у Белој Реци, Биосци, Брекову, Буару, Глумчу, Годовику, Горобиљу, Гостиљу, Доброселици, Дубу, Душковцу, Заовинама, Јежевици, Карану, Косјерићу, Кремнима, Латвици, Мачкату, Мокрој Гори, Пилици, Пожези, Равнима, Радановцу, Ражанима, Рогачици, Севојну, Сечој Реци, Сирогојну, Стапарима, Субјелу, Табановићу, Ужицу, Чајетини, Шљивовици.

Бр. 558. — Повереник г. Драгомир С. Обрадовић, директор у Солуну. — Улагачи: г. г. Јевта Николић, правник. Настас Настасијевић, драгоман. Паја Манојловић, трговац у Скопљу. Стева Димитријевић, прота. Стева Секулић, трговац.

Бр. 559. — Повереник г. Андра Гроздановић, књиговођа у Ваљеву. - Оснивач: Основна школа у Бранковини.

Бр. 560. — Повереник г. Станимир М. Пешић, моноп. поднадзорник у Кладову. — Оснивачи: Основне школе у Велесници, Вел. Врбици, Корбову, Костолу, Подвршкој и Рткову. — Улагачи: г. г. Пера Живковић, трговац у Брзој Паланци. Станимир М. Пешић, монопол. поднадзорник. Трајко Михаиловић, учитељ у Корбову.

Бр. 561. — Повереник г. Никола Видаковић, учитељ у Сарајеву. — 15 улагача.

Бр. 563. — Повереник г. Миливоје Ж. Пауновић, учитељ у Мионици. — Оснивачи: Манастир Боговађа. г. Миливоје Ф. Вићентијевић, свештеник у Паунама. Основне школе у Гор. Топлици, Ђурђевцу, Мионици, Паунама, Рибници. Црква у Рибници. — Улагачи: г. г. Илија Поповић, прота. Милан Трипковнћ, свештеник. Миливоје Ж. Пауновић, учитељ. Тоша Протић, свештеник у Боговађи.

Бр. 565. — Повереник г. Богдан Милетић, књиговођа у Загребу. — Улагачи: г. г. Буде Будисављевић, народни заступник. Ђ. Михаиловић, професор. Здравко Јанковић, чиновник Српске Банке. Јово Бањанин, народни заступник. Милан Васиљевић, чиновник. Тоша Јањанин, пошт. официјал.

Бр. 566. — Повереник г. Богдан Свирчевић, учитељ у Суботици. — Оснивач: г. Тоша Сегединчев, ратар. — Улагачи: г. г. Александар Манојловић, правник. Богдан Свирчевић, учитељ. Душан Манојловић, банк. благајник. Душан Радић, велепоседник. Исидор Лудајић, свештеник. Др. Јован Манојловић, адвокат. Миладин Недељковић, порезни чиновник. Милан Огњенов, порезни чиновник. Др. Миливоје Поповић, адвокат. кандидат. Цветко Манојловић, учитељ музике. Цветко Ћићић, учитељ.

Бр. 567. — Повереник г. Данило Петрановић, учитељ грађанске школе у Шибенику. — Оснивачи: г. г. Душан Рапо, директор Банке. Ђуро С. Матавуљ, вел. трговац. Др. Никола Суботић, адвокат. — Улагачи: г. г. Анто Адум, велепоседник. Библиотека српске православне општине. Динко Бусти. Душан Башић, судски саветник. Ђуро Јовић, велепоседник. Живко Мађаревић, директор штампарије. Јово Маргетић, апотекар. Јосип Билић, велепоседник. Др. Јулијус Газари, адвокат. Кузман Петрановић. Др. Луjо Бакотић, адвокат. Марко Мирковић, поседпоседник. Никола Милин, трговац. Никола И. Скочић, трговац Српска закладна мушка школа у Бовама.

Бр. 568. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагач: г. Витомир Продановић, богослов.

Бр. 569. Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Улагач: г. Исидор Мандрешевић, порез. официјал.

Бр. 570. — Повереник г. Јово Драговић, учитељ у Срем. Каменици. — Оснивач: г. Јово Драговић, учитељ. — Улагачи: г. г. Бранко Сукнаревић, трговац. Влада Савић, економ. Војин Монашевић, лечник. Гедеон Критовац, свештеник. Драгутин Илић, трговац. Земљорадничка задруга. Јефта Теодоровић, гостионичар. Коста Берић, качар. Милан Цветковић, виноградар. Стеван Малешевић, економ. Тодор Ранин, економ. Чеда Чакра, бележник.

Бр. 571. — Повереник г. Милутин Григоријевић, парох у Баји. — Оснивач: г. Милутин Григоријевић, свештеник. — Улагачи: г. г. Др. Емилијан Григоријевић, лечник у Сомбору. Јован Мандић, учитељ. Јосиф Јорговић, гимназист. Петар Весин, парох у Дуна Сечују. Светозар Панић, парох у Вел. Моноштору. Српска православна основна школа.

Бр. 572. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу. н/С. — Улагачи: г. г. Ђорђе Бабић, трговац у Орахови (Босна). Јосиф Дробњак, кр. шумар у Церовљанима.

Бр. 573. — Повереник г. Негован Белановић, благајник штедионице у Митровици (Срем). — Оснивачи: г. г. Др. Александар пл. Рокнић, адвокат. Бранка Костић, поседница. Др. Владимир Чобанић, адвокат. Ђорђе Ивковић, адвокат. Ђорђе Мркић, порезник. Ђорђе Савић, трговац. Живко Мајсторичевић, брашнар. Јован Адамовић, трговац. Јован Ивковић, инжињер. Јован С. Мијић, трговац. Никола Ј. Поповић, поседник. Сава Крстоношић, трговац. Славко Месаровић, трговац. Спаса Крстоношић, трговац. Српска грађанска читаоница. Српско есконтно деоничарско друштво. Стеван Сремчевић, стаклар. — Улагачи: г. г. Адам В. Драгутиновић, трговац, Александар Мудрок, трговац. Божа У. Милутиновић, поседник. Боривоје Нешковић, чиновник. Бранко Радак, трговац. Васа Настић, кафеција. Гавра Ковачевић, чиновник. Др. Гига Араницки, адвокат. Данило Владетић, мајор у миру. Данило И. Делић, контоариста. Душан Вукмир, бележник у Босуту. Душан Поповић, чиновник. Душан Страхинић, свештеник. Драгомир Месаровић, трговац. Др. Ђорђе Костић, лечник у Нуштару. Ђорђе Петровић, апотекар. Ђура пл. Милекић, судац. Емилија Јовановић, поседница. Живко Дракулић, пословођа. Др. Илија Бајић, лечник. Јован Стефановић. чиновник. Јова Удицки, учитељ. Лазар Михаиловић, трговац. Лазар Стојановић, трговац. Др. Љубивоје Стојшић, адвокат. Марија Кошутић, поседница. Миливоје Вујашковић, трговац. Миливоје Ковачевић, занатлија, Миливоје Матић, инжињер. Др. Милош Мојић, лечник. Негован Белановић, благајник штедионице. Ника Ненадовић, трговац. Др. Никола Вујић, лечник. Никола Живковић, трговац. Никола Илић, пословођа. Павле Врсајко, управитељ болнице. Павле Вујичић, шпедитер. Павле Радовановић, ветеринар. Радивоје Пешић, трговац. Сава Вукић, ратар. Сава Мијић, трговац. Спаса Којић, трговац. Стеван Савић, економ. Стојан Негован, шеширџија, Танасије Стојановић, папуџија. Тоша Василић, трговац. Др. Урош Борић, лечник.

Бр. 574. — Повереник г. Никола Милојевић, администратор парохије у Беловару. — Улагачи: г. г. Богдан Мушкиња, учитељ. Бранко Живковић, професор. Бранко Петровић, директор. Душан Вуксан, професор. Љубомнр Иванковић, професор. Милан Бакић, трговац. Никола Милојевић, свештеник. Петар Босанац, парох у Н. Пављанима. Радослав Грујић, професор. Српска Школа.

Бр. 575. — Повереник г. Никола Радмановић, парох у Слушници. — Улагачи: г. г. Бранко Добросављевић, свештеник. Ђуро Вуњак, трговац. Илија Симић, учитељ. Миладин Бјелобрк, учитељ. Милан Јанчић, бележник. Милован Катић, учитељ. Никола Мусулин, трговац. Никола Радмановић, свештеник. Раде Кесер, благајник. Радивој Лончар, управитељ. Стеван Бањац, трговац.

Бр. 576. — Повереник г. Спиридон Угреновић, књижар у Бањој Луци. — Улагачи: г. г. Василије Поповић, митрополит. Милан Зарић, учитељ. Петар Кочић, књижевник. Српска општина у Јеловцу.

Бр. 577. — Повереник Стеван Бенин, учитељ у Дању. — Улагачи: г. г Жарко Стефановић, учитељ у Товаришеву. Катинка Бороцки. Милана Бењин, учитељица. Милица Николић, учитељица. Радивоје Степанов, учитељ. Тодор Поповић, књиговођа.

Бр. 578. — Повереник г. Живојин О. Дачић, секретар Универзитета у Београду. — Оснивачи: г. г. Др. Александар Белић, професор Универзитета. Андра Стевановић, професор Универзитета. Богдан Поповић, професор Универзитета. Гига Гершић, државни саветник у пензији. Драгољуб Спасић, професор Универзитета. Драгутин Ђорђевић, професор Универзитета. Душан Томић, доцент Универзитета. Живојин М. Перић, професор Универзитета. Јевта Стевановић, професор Универзитета. Др. Јован Скерлић, професор Универзитета. Др. Јован Цвијић, професор Универзитета. † Илија Стевановић, потпуковник. Др. Коста Кумануди, професор Универзитета. Коста Стојановић, министар на расположењу. Милан Недељковић, професор Универзитета. Миленко Турудић, професор Универзитета. Милић Радовановић, професор Универзитета. Др. Марко Т. Леко, професор у пензији. Др. Милан Митровић, виши војни ветеринар. Др. Милоје Васић, доцент Универзитета. Милорад Рувидић, професор Универзитета. Михаило Илић, виши инжињер. Др. Михаило Петровић, професор Универзитета, Михаило Стојадиновић, члан Апелације. Др. Момчило Нинчић, доцент Универзитета. Др. Никола Вулић, професор Универзитета. Никола Несторовић, професор Универзитета. Никола Стаменковић, професор Универзитета. Павле Поповић, професор Универзитета. Петар Раносовић, учитељ Универзитета. Сава Урошевић, професор Универзитета. Светозар Зорић, професор Универзитета. Др. Светолик Радовановић, професор Универзитета. Сима Лозанић, професор Универзитета. Слободан Јовановић, професор Универзитета. Др. Чедомиљ Митровић, професор Универзитета. — Улагачи: г. г. Др. Богдан Гавриловић, професор Универзитета. Др. Бранислав Петронијевић, професор Универзитета. Бранко Таназевић, доцент Универзитета. Др. Велизар Митровић, доцент Универзитета. Др. Веселин Чајкановић, доцент Универзитета. Др. Драгиша Ђурић, доцент Универзитета. Драгиша Марјановић, професор. Др. Драгољуб Аранђеловић, професор Универзитета. Драгољуб Пантић, асистент Универзитета. Драгутин Димитријевић, студент права. Јован Крикнер, студент права. Јосиф Ковачевић, директор реалке. Јоца Станковић, министар на расположењу. Кирило

Савић, професор Универзитета. Др. Коста Тодоровић, доцент Универзитета. Лазар Пољаковић, трговац. Др. Милан Ђурчин, доцент Универзитета, Др. Милета М. Новаковић, доцент Универзитета. Др. Милоје Стојиљковић, доцент Универзитета. Др. Милош Трифунац, доцент Универзитета. Момчило Иванић, филозоф. Др. Милутин Миланковић, професор Универзитета. Др. Недељко Кошанин, доцент Универзитета. Др. Павле Вујовић., доцент Универзитета. Павле Стевановић, асистент. Петар Бајаловић, доцент Универзитета. Спаса Радојичић, касациони судија. Др. Тома Живановић, доцент Универзитета. Тоша Михаиловић, трговац.

Бр. 579. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Евгеније Гајиновић, пуковник. Живојин Пандуровић, начелник. Јеврем Станковић, свештеник у Чечави (Босна). Лаза С. Мартиновић, свештеник у Житковцу. Основне Школе у Комирићу, на Убу. Петар П. Иванчевић, игуман у Бос. Дубици. Стеван Ловчевић, директор у пензији. Стеван Миросављевић, инспектор. — Улагачи: г. г. Богдан Новаковић, парох у Мал. Маргити Владимир Р. Нешић, општ. писар у Брзану. Владислав Ст. Поповић, студент. Игњат Миливојевић, свештеник у Милошевцу. Максим Богавац, рачновођа у Добричеву. Петар Ј. Манојловић, учитељ у Ходбини. Петар Стојадиновић, трговац у Трстенику. Стеван Шапинац, капетан. Хуго Кун, цртач.

Бр. 580. Повереник г. Милош М. Миленовић, учитељ у Зајечару. — Оснивач: Основна школа у Звездану — Улагачи: г. г. Ђорђе Радојевић, суд. чиновник. Стеван Нешић, поштар. Стојан Јовановић, поштар.

Бр. 583. — Повереник г. Јован Живојновић, професор у Новоме Саду. — 3 улагача.

Бр. 584 — Повереник г. Тадија Сретић, трговац у Вуковару. — Оснивачи: г. г. Жарко Станић, велепоседник. Јован Поповић, трговац. Српска православна црквена општига. — Улагачи: г. г. Арсен витез пл. Милекић, кот. предстојник. Бранко Ђорђевић, трговац. Др. Бранко Муачевић, лечник. Васа Лукић, трговац. Др. Васа Стојановић, адвокат. Велимир Михаиловић, чиновник штедионице. Добривоје Матејић, књиговођа. Душан Илић, поштански чиновник. Ђока Матић, гостионичар Ђока Радивојевић, трговац. Ђурица Михаиловић, чиновник штедионице. Јаша Мркаљ Аћимов, кр финанс. тајник. Јован Богићевић, бежник у Дреновцу. Др. Јован Митровић, лечник. Катинка Богдановић, учитељица. Др. Лаза Николић, адвокат. Љубомир Бастајић, котар. предстојник. Максим Станишић, трговац. Милан Радовић, професор. Миливој Шепа, пошт. предстојник. Милорад Мијатовић, свештеник у Паринцима. Никола Бингулац, кројач. Никола Бранковић, чиновник штедионице. Никола Јовановић, учитељ. Никола В. Паланчанин, лицидер. Паја Вученовић, трговац. Петар Бањановић, трговац. Петар М. Грујић, пошт. чиновник. Петар Станишић, трговац. Др. Светислав Новак, адвокат. Светозар Грубић, поджупан. Сима Тепић, пословођа Кредитног Завода. Др. Славко Јеврић, кот. пристав. Славко Станисављевић, свештеник. Славко Степанчевић, чиновник штедионице. Славко Чешљар, општин. благајник у Дреновцу. Тадија Сретић, трговац.

Бр. 585 — Повереник г. Живко Р. Живковић, надзорник Главнога Савеза Срп. Земљорадничких Задруга у Београду. — Улагачи г. г. Јела И. Павловићева. Миливоје М. Николић, чиновник Савеза Срп. Земљорадничких Задруга.

Бр. 586. — Повереник г. Петар Лазовић, гимназист у Мостару. — Улагачи: г. г. Алекса Петрић, трговац. Ђорђо Кашиковић, трговац. Ђорђо Кисић (2 комплета). Ђорђо Обрадовић. Петар Лазовић, гимназист. Ристо Вујичић. Саво Вученовић, учитељ (2 комплета). Томо Кашиковић, трговац. Др. Урош Круљ, лечник.

Бр. 587. — Повереник г. Александар Митић, инж. капетан у Нишу. — Улагачи: г. г. Драг. Грујић, књиговођа. Илија Глигоријевић, наредник. Коста Лукић, царинник. Милан Пешић, капетан. Миливоје Јоцић, капетан. Др. Милутин Копша, лекар.

Бр. 588. — Повереник г. Божидар П. Катанић, судија у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Здравко Јоксић, адвокат Сава Симеуновић, чиновник првостепенога суда. Чедомир Радовић, адвокат.

Бр. 589. — Повереник г. Димитрије Станковић, учитељ у Меховинама. — Оснивачи: Основне школе у Јаловику, Каони, Лојаницама, Месарцима, Прову, Црњиљеву. — Улагачи: г. г. Воја, Новаковић, срески писар у Владимирцима. Димитрије Станковић, учитељ. Милан Николић, поштар у Владимирцима.

Бр. 590. — Повереник г. Милан Аранђеловић, учитељ у Београду. — Оснивичи: Основне школе у Бору, Бучју, Вел. Извору, Вратарници, Гамзиграду, Грлишту, Заграђу, Јелашници, Књажевцу, Кривељу, Леновцу, Лубници, Николичеву, Слатини, Трговишту, Шљивару. — Улагач: г. Милан Аранђеловић, учитељ.

Бр. 591. — Повереник г. Александар П. Рибарац, трговац у Кличевцу. — Оснивачи: г. Александар П. Рибарац, трговац. Основна школа. — Улагачи: г. г. Живан Симић, трговац. Илија Јовановић, учитељ. Илија Несторовић, ревизор царинарнице у Дубравици. Милан Л. Марковић, трговац. Милосав Јанковић, трговац.

Бр. 593. — Повереник г. Божидар С. Трајановић, судија у Смедереву. — Оснивачи: г. г. Антоније Штрбић, студент медицине. Божидар С. Трајановић, судија. Гедеон Радуловић, апотекар. Др. Максим Ерделац, ср. лекар. Марко Ж. Страгарац, трговац у Паланци. Ката Л. Јовановић, трговац. Милан Ј. Константиновић, адвокат. Милан Сретеновић, суд. писар. Милутин Петровић, адвокат. Петар Симић, трговац. Станко Ј. Павловић, адвокат. Чеда Јевр. Марић, трговац. — Улагачи: г. г. Влада Н. Николић, трговац. Ђурица Цв. Ђорђевић, адвокат. Клуб радикалне демократске омладине. Љубица Ристићева, учитељица. Љубица Спасојевићева, учитељица. Милева Обрадовићева, учитељица. Никола Милановић, судија у Вел. Градишту. Самуел Ј. Калмић, трговац. Тома Дрманић, адвокат.

Бр. 594. — Повереник г. Михаило Грујичић, учитељ у Београду. — Оснивач: г. Милан Вељковић, професор.

Бр. 595. — Повереник г. Пера Ј Петровић, председник трговачкога суда у Београду. — Оснивач: г. Миленко Ђ. Поповић, адвокат. — Улагачи: г. г. Др. Васа И. Јовановић, адвокат. Исак Леви, адвокат. Михаило Стојиљковић, трговац. Милан Танасијевић, адвокат. Таса Кузмановић, адвокат. Тихомир Живковић, судски писар.

Бр. 596. - Повереник г. Никола С. Јањић, учитељ у Клењу. — Оснивач: Основна школа.

Бр. 597. — Повереник г. Сретен Николић, директор гимназије у Јагодини. — Оснивач: г. Милан Раденковић, трговац. — Улагачи: г. г. Драгутин Милићевић, председник суда. Др. Живојин Миленковић, лекар. Јован Ивковић, професор. Марија Радичанка, учитељица. Михаило Јевтић, председник општ. суда. Младен Вукићевић, ђакон. Нићифор Јанковић, свештеник.

Бр. 598. — Повереник г. Гаврило Милошевић, протођакон у Нишу. — Улагачи: г. г. Василије Протић, свештеник у Дубову. Гаврило Милошевић, протођакон. Илија Којић, свештеник. Јевта Чавдаревић, свештеник. Милан Кузмановић, пекар. Милан Миљковић, свештеник.

Бр. 599. — Повереник г. Тодор Боровњак, професор у Битољу. — Улагачи: г. г. Алекса Грдановић, учитељ. Анђелија Јовановићева, учитељица. Владислав Нешковић, суплент. Гвозден Грујић, управитељ у Прилепу. Глигорије Џамбасовић, суплент. Димитрије Андоновић, учитељ у Крушеву. Ђорђе Тасић, управитељ у Ресну. Јован Продановић, супленг. Коста Лозанић, професор. Коста Штерић, драгоман. Параскева Кач.-Андоновићева, учитељица у Крушеву. Петар Лазаревић, наставник веронауке. Риста Ставрић, учитељ у Прилепу. Тодор Боровњак, професор. Тодор Грујић, учитељ вештина. Трпко Лазаревић, управитељ у Крушеву.

Бр. 600. — Повереник г. Стеван Страјинић, благајник штедионице у Осеку. — Улагачи: г. г. Даринка Петровић

учитељица у Белом Брду. Коста Чутуковић, надмерник. Краљ. часници (официјали) (5 комплета). Милан Панишић, ученик тргов. школе. Михаило Сабљица, жуп. мерник. Хрватско литерарно друштво „Просвета“ на Реалци.

Бр. 601. — Повереник г. Божидар Н. Донић, учитељ у Жагубици. — Оснивачи: Основне школе у Изварици, у Рибарима.

Бр. 602. — Повереник г. Милош Московљевић, суплент у Београду. — Улагачи: г. г. Велимир Јовановић, гимназист. Вељко Николић, гимназист.

Бр. 603. — Повереник г. Никола Т. Даничић, учитељ у Осечини. — Оснивач: г. Никола Даничић, учитељ. — Улагачи: Земљорадничка Задруга. Земљорадничка Набављачка Задруга. Јаков Томић, земљорадник у Белотићу. Милоје Б. Лукић, земљорадник.

Бр. 604. — Повереник г. Радомир Ђорђевић, учитељ у Медвеђи. — Улагач: г-ђа Милева Секулићка, учитељица у Вел. Дренови.

Бр. 605. — Повереник г. Сима Цветковић, професор у Шапцу. — Оснивачи: г. г. Анка Паранос, удова. Ђачка дружина „Поука“. Књижница Гимназије. Милан Јовановић, трговац. Сима Топузовић, трговац. Стева Писаревић, адвокат. — Улагачи: г. г. Аћим Шкулић, трговац. Драгомир Јовановић, председник суда. Ђока Јовановић, председник општ. суда. Ђорђе Чутуковић, агенат Дунав. Бродарског Друштва.

Бр. 606. — Повереник: г. Бошко Ђ. Бошковић, суплент у Нишу. — 5 улагача.

Бр. 607. — Повереник: г. Драгомир Ајдачић, учитељ у Јежевици. — Улагач: г. Цезар Комели, каменорезац.

Бр. 608. — Повереник: г. Михаило Димитријевић, поручник у Зајечару. — Улагачи: г. г. Ђорђе Божиновић, капетан. Коста Поповић, благајник. Михаило Јовановић, ђенералштабни мајор. Никола Миленковић, поручник.

Бр. 609. — Повереник: г. Пера Живковић, учитељ у Свилајнцу. — Оснивачи: Гимназија. г. г. Драгољуб С. Илић, трговац. Драгутин Новаковић, учитељ. Мита Исаковић, трговац. Основне школе у Бобови, Витежеву, Војсци, Гложану, Дубљу, Медвеђи, у Тропоњу. Радомир П. Ћирић, ђак Ратар. школе. Ресавска Библиотека. Стева Т. Марковић, трговац. Стојан А. Петковић, трговац. Црква. — Улагачи: г. г. Аксентије Марковић, трговац. Алекса Милчић, трговац. Богдан Ђуричић, свештеник. Богољуб Петровић, свештеник у Вел. Поповићу. Богомир Донић, трговац. Божа Пандуровић, свештеник у Медвеђи. Војислав Пантелић, учитељ у Рачи Глиша Петровић, књиговођа. Димитрије Х. Аничић, хотелијер. Димитрије Гачић, учитељ у Витежеву. Димитрије Савић, каменорезац. Димитрије Тодоровић, свештеник у Гложану. Добривоје Т. Поповић, трговац. Драгутин Бојић, свештеник. Душан Додић, трговац. Жарко Зечевић, учитељ у Војсци. Живота Голубовић, банкар. Жика Д. Костић, штампар. Јован Митровић, професор. Љуба Поповић, свештеник. Љубисав Буџић, управник пореског одељења. Мита Симоновић, трговац. Никола Протић, трговац у Медвеђи. Павле Јовановић, срески економ. Пера Тодоровић, окр. марв. лекар. Ранко Ранић, учитељ. Др. Светозар Бељански, општ. лекар. Светозар Ескић, свештеник. Синиша Васиљевић, трговац. Спасоје Јевтић, економ у Луковици. Тодор Рајковић, трговац.

Бр. 610. — Повереник: г. Христифор М. Милић, учитељ у Зајечару. — Улагачи: г. г. Др. Душан Пантелић, професор. Станко Ристић, поручник. Христифор М. Милић, учитељ.

1. марта 1910. год
у Београду

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф **Х. Лилер.**

Повереници Српске Књижевне Задруге за XVIII коло (1909. год.).

А. ПОСТАВЉЕЊА.

I. У СРБИЈИ

у крагујевачком округу:

у Брзану

Г. Велимир Р. Нешић, општински деловођа.

у крушевачком округу:

у Крушевцу

Г. Боривоје М. Стекић, гимназист.
Г. Рајко Мићић, школски надзорник.

у пожаревачком округу:

у Голупцу

Г. Милан П. Цветковић, срески економ.

у Кличевцу

Г. Илија Јовановић, учитељ.

у тимочком округу:

у Зајечару

Г. Јован Јовић, матурант.
Г. Радивоје Поповић, гимназист.

у топличком округу:

у Прокупљу

Г. Петар Цветковић, окружни подблагајник.

II. У ЦРНОЈ ГОРИ

на Цетињу

Г. Г. А. Рајнвајн и Комп., књижари.

у Подгорици

Г. Мило Вујовић, чиновник монопола дувана.

III. У БАЊАТУ

у Карлову

Г. Миливоје В. Јовановић, свештеник.

IV. У БАЧКОЈ

у Сомбору

Г. Васа Стајић, професор.

V. У УГАРСКОЈ

у Сегедину

Г. Бранко Купрешанин, трговачки књиговођа.

VI. У СРЕМУ

у Беочину

Г. Владимир Бичанскн, свештеник.

у Земуну

Г-ђица Мара Ковачевић, учитељица.

у Иригу

Г. Васа Ј. Исаиловић, адв. кандидат.

у Чалми

Г. Владимир Вуковић, учитељ.

VII. У СЛАВОНИЈИ

у Борови

Г. Вељко Лукић, свештеник.

у Осеку

Г. Ђена Кротин, учитељ.
Г. Младен Станојевић, финанс. контролор.

у Чаглићу

Г. Огњан Мангуловић, свештеник.

у Пакрацу

Г. Сава Стојаковић, прота.

VIII. У ХРВАТСКОЈ

у Загребу

Г. Димитрије Закић, студент права.
Г. Станко Шаула, кр. катастр. мерник.

IX. У ДАЛМАЦИЈИ

у Дрнишу

Г. Михаило Попац, правник.

X. У ОСТАЛИМ ЗЕМЉАМА

у Приштини

Г. Стеван Самарџић, члан епарх. управе.

у Скопљу

Г. Глиша Елезовић, професор.

у Солуну

Г. Драгомир С. Обрадовић, директор гимназије.

Б. ПРЕМЕШТАЈИ

Г. Милош Московљевић, суплент из Ниша у Београд.
Г. Петар Мијатовић, цариник из Ристовца у Београд.
Г. Ратко Р. Ракетић, поручник из Ниша у Београд.
Г. Никола Сретеновић, школски надзорник из Белановице у Аранђеловац.
Г. Јевта Милошевић, школски надзорник из Прокупља у Крагујевац.
Г. Милорад Миливојевић, инжињер из Чачка у Крагујевац.
Г. Александар Рибарац, економ из Кличевца у Жагубицу
Г. Петар С. Радаковић, управник пореског одељења из Алексинца у Петровац.
Г. Спасоје Спасојевић, школски надзорник из Бруса у Прокупље.
Г. Стеван Ђорђевић, управник пореског одељења из Ариља у Пожегу.
Г. Марко Шарчевић, учитељ у миру из Латиновца у Беловар (Хрватска).

В. РАЗРЕШЕЊА

Г. Борислав Васић, трговац у Београду.
Г-ђа Јелена Н. Марковићка, управница радничке школе Женског Друштва у Београду.
Г. Јован М. Јовановић, пешадиски капетан у Београду.
Г-ђица Надежда Вељковићева, кл. наставница Више Женске Школе у Београду.
Г. Милан Л. Митровић, учитељ у Љубовији.
Г. Коста Милутиновић, професор у Зајечару.
Г. Стеван Шумкарац, гимназист у Зајечару.
Г. Стратимир Лазаревић, порезник у Куршумлији
Г. Симо Вуксан, учитељ у Пакрацу.
Г. Јово Тошовић, књижар у Дубровнику.

У М Р Л И

Петар М. Суботић, протојереј и председник духовног суда у Нишу, умро је о Божићу 1909. год.

Стеван Страјинић, тајник Српске црквене општине у Осеку, умро је 7. фебруара у Осеку.

Бог да им души прости.

Књижевни огласи.

„Венац“, омладински лист за забаву, поуку и књижевну критику, уређује Јеремија Живановић, професор, излази у месечним свескама од 3 до 4 табака, веће осмине, доноси одабране радове свих наших књижевних радника, стаје годишње 4, полугодишње 2, а месечно 0·50 динара. Повереници имају 15—20%. Изишле су до сада 1. и 2. свеска с одабраном садржином за школску омладину.

„Историја образованости“ од Ш. Сењобоса, књига II, у преводу Влад. Ј. Радојевића, професора, штампа се у издању Коларчеве Задужбине, која је издала и I књигу, док је III књига изишла у Задругину издању. Књизи је цена у претплати 2·50 динара (књижарска цена биће 3 дин.). Тиме се довршује цело ово дело.

Садржај: Повереницима и задругарима. — Изводи из записника. — Реферати о понуђеним делима. — Одзиви о Задругиним издањима. — Библиографија. — Одговори Задругине благајнице. — Повереници Српске Књижевне Задруге. — Књижевни огласи.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима, добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену. — Огласи се примају према погодби.

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 20. марта 1910. Бр. 7.

Повереницима и задругарима.

I.

Главни одбор Српске Књижевне Задруге одлучио је на своме састанку од 6. ов. мес., да се XVII годишња скупштина Задругина одржи 25. априла ове године. Позивају се повереници и задругари, који би имали какав предлог, да га у смислу чл. 21. Задругиних правила поднесу одбору најдаље до 26. о. м., како би се ти предлози унели у скупштински дневни ред.

II.

Крај месеца марта крај је рачунске године XVIII кола. Моле се повереници да дотле пошљу улоге још од оних задругара (нарочито оснивача), за које још нису послали, како им не би пропало чланско право. Исто тако да пошљу и улоге за књиге послате им на почек, како не би у годишњи рачун ушли као дужници.

III.

Повереницима у Банату, Бачкој, Срему, Славонији и Хрватској, којима су послате за све досадашње задругаре XVIII кола и све три свеске Стаменковићеве Задужбине, јавља се да књига те Задужбине више нема, те да их за даље уписане задругаре више не могу добити.

IV.

IX књига забавника *Огњем и мачем* биће готова и разаслаће се о Духовима. Моле се повереници да пожуре са слањем претплате, како би што пре добили књиге. Цена је обема свескама 5 динара (круна) за задругаре, а 7 динара (круна) за незадругаре.

Конференција за прославу Доситејеву

— 12. фебруара 1910. —

Председник г. Ст. Новаковић отвара конференцију у 9 ч. 15. м. кратким говором, у коме истиче заслуге Доситеја Обрадовића и излаже побуде Српске Књижевне Задруге за прославу његову и дотадашњи рад њен на томе питању. По одобрењу конференције, предлаже за секретаре г. др. *Светолика П. Стевановића*, управитеља Више Женске Школе, и г. др. *Чедомира Марјановића*, професора гимназије, па прво истиче конференцији питање: *Да ли је потребна прослава стогодишњице смрти Доситејеве?* Конференција налази да је потребна.

Затим председник отвара дискусију *о начину* те прославе, према нацрту Задругину.

Г. *Др. Драгољуб Аранђеловић* проучио је нацрт Задругин и дошао је до уверења да све ове тачке треба остварити. Питање је само да ли ће за све бити и материјалне могућности. На жалост, чини му се, да би се већ прва тачка нацрта тешко могла извести, јер би

споменик Доситеју морао бити не обична само статуа, већ дело монументалне вредности. Остале је тачке врло лако извести, осем поменуте прве, па и осме (подизање дома); обе заједно у толико теже. Морало би се, према материјалној могућности, бирати између њих двеју. Он би пак много пре био за осму, јер је она потребнија, па и много остварљивија. Сав рад за прославу треба сконцентровати на ту тачку, на подизање дома Доситејева. Српска Књижевна Задруга са Грађанском Касином, која такође има свога капитала, и с осталим београдским културним друштвима, која сва осећају преку потребу за једним домом, могла би удруженим средствима, а с помоћу државе и народа српскога, и подићи такав дом, какав се замишља у нацрту.

Председник тумачи да се споменик и дом не морају подићи одмах, за једну, за идућу годину, него би остало на извршењу више година. Прослава остала, како ће се, према нацрту, извршити идуће године, била би сасвим обична без споменика и дома, јер ће она проћи за неколико дана, а споменик и дом остају и после као видан, трајан знак наше захвалности. А није немогућно и обе те тачке извести, јер у прослави неће учествовати само Краљевина Србија него и сви српски крајеви. Ту ће бити прилика да се и они одуже Доситеју, великом учитељу и просветитељу, који је књиге своје писао за све српске крајеве. Споменик треба задржати, то је облигатна тачка. Зебе и он од недовољног, слабог одзива, али може и боље испасти него што смо се надали; може се и приликом ове прославе, као оно при обнови гроба Доситејева, наћи који велики добротвор и узети један део трошкова на себе.

Г. *Гаврило Јовановић* истиче значај Обрадовића, који ће се до године прослављати не само у Београду него и на Цетињу, и у Новоме Саду, и у Сарајеву, и у свима центрима српским, па и југословенским. Главно је питање, шта ће Шумадија, Краљевина Србија, учинити трећем херојy Народнога Устанка, јер Србија мора у тој прослави имати највишу реч, створити смисао и дати могућност за прославу Доситеја, тога човека еруптивне снаге, који је створио препород у нашем народном животу. Ова прослава не може никако бити без учешћа званичне Србије и града Београда, јер је Доситеј био и први министар просвете у обновљеној Србији и творац првих српских школа у Београду. Прослава његова треба да се одликује од свих других нечим, што би било учињено само за Доситеја и ни за кога другога, а у духу и смеру његова рада. Предлаже да се под његовим именом створи у Београду једна јавна *библиотека за народ*.

Гца *Савка Радичевићева* истиче потребу једне књижнице за народ. Као секретар Друштва Књегиње Љубице зна врло добро, колико је народ жељан српских књига, нарочито онај из Старе Србије и Маћедоније. Друштво се њено одзива колико може, набавља књиге од свуда, али, и поред најбоље воље, може задовољити само врло мали део тражње. Предлаже да се у спомен Доситеју створи установа за оснивање књижница народних и штампање јевтиних књига за народ.

Председник напомиње да су и многа друштва, којима је упућена окружница Задругина о прослави Доситејевој, износила такав предлог о фонду за популарна издања, али га главни одбор није унео у нацрт стога, што је налазио да се потреба народна за књигом, у овај мах, прилично задовољава. Није потребно оснивати и нарочити фонд за штампање књига за народ; то је општи задатак целе књижевности. У народ растурају књиге, као што је познато, многе установе и лица, и Српска Књижевна Задруга шаље своје књиге у све крајеве; она сама растурила је толике хиљаде књига. У Старој Србији и Маћедонији, у свима знатнијим местима, сад су се, под повољним приликама, саме по себи створиле књижарнице. Зна н. пр. за Народне Песме у издању фонда Радивојевићева да се свуда траже и шаљу. За оснивање пак нарочитог још фонда требало би две до три стотине хиљаде динара, а то би, поред споменика и дома, било врло много.

Г. *Хенрик Лилер*, и ако члан Задругине управе, мора се у овоме питању донекле одвојити од управе, јер га на то гоне и његово убеђење и одговори, које је Задруга добила од разних културних друштава, којима се обратила с питањем: како би и на који би начин најбоље требало обележити Доситејеву прославу. Он иначе у свему усваја предлог управин, само налази да му треба додати још једну тачку: оснивање фонда за народно просвећивање. Од 18 опширнијих одговора 8 траже оснивање тога фонда, међу њима друштво „Просвјета“ у Сарајеву (које је на основу нашега питања и само вршило анкету у Босни и Херцеговини, те његов одговор има нарочити значај), Срп. Читаоница у Коњицу, „Побратимство“ у Сарајеву, Добротворна Задруга Српкиња у Сарајеву, Срп. Читаоница у Лијевну, Читаоница у Ваљеву, чији се одговори нарочито истичу опширношћу и разложношћу. Споменицу траже само 4 одговора, предавања о Доситеју само 4, дом само 3, а споменик само 1 одговор. О тим одговорима морамо водити рачуна, када смо тражили мишљење тих друштава, која нам треба да помогну и у извршењу овога посла. Он тражење

да се оснује фонд за народно просвећивање прихвата из два разлога. Прво, из потпунога убеђења да је такав фонд врло потребан, јер досадашњи фондови ни из близа не подмирују потребу и тражњу добрих књига за цео српски народ. Један од највећих, ако не и највећи фонд, бар по броју књига које растура у народ, јесте фонд Димитрија Стаменковића. Он даје годишње 25.000 књига, од којих ван граница Србије иде 8000 примерака. Те се књиге растурају преко Књижевне Задруге, која непрекидно добива молбе од разних установа и појединаца из тих крајева, да им пошље ове књиге у много већем броју, него што се шаљу, чему се она не може одазвати, јер књига толико нема. Он је уверен да би се добра народна књига могла растурити, ако је врло јевтина или бесплатна, у 200.000 примерака, па и више. Таква би књига била најбољи и најтрајнији споменик Доситеју. Други му је разлог практичности. Сва друштва, која траже да се оснује Доситејев фонд за народно просвећивање, предлажу да се приходи за њ створе предавањима, селима и забавама, које би се у времену прославе приређивале по свему Српству, па да се чист приход од тога, као и прилози који би се добили апелом на народ, пошљу Књижевној Задрузи, која би створила тај фонд и њиме руковала, те би преко свога уређенога повереничкога апарата после растурала по свему народу књиге из тога фонда. Ако ми пак подигнемо само Доситејев дом, који у осталом траже само београдски одговори, који ће красити само Београд и од кога ти силни прилагачи из неослобођенога Српства неће имати никакве непосредне користи, већ само задовољство, да су они својим прилозима подигли дом за културна друштва престонице Српскога Пијемонта, сумња да ћемо на те људе и смети апеловати за прилоге и за приређивање предавања, села и забава. Он верује да се то може помирити тако, да се приходима, који ће се добити из свега Српства, и можда и од државе и општина, и капиталима београдских културних друштава подигне Доситејев дом, у коме ће сва та друштва за скромну станарину имати подесне станове и лепу дворницу, а да се приходом од тога издају врло јевтине књиге за просвећивање народа у 200—300.000 примерака, које би Доситејево име разнеле у свако село. Он је дакле за Доситејев фонд (дом који приходом издаје књиге), а не за дом (дом само за станове боградских културних друштава). Тај ће фонд имати одзива, сам дом неће; народу, од кога се што тражи, треба за то нешто и дати.

Г. *Андра Ђорђевић*, да би дискусија текла брже, предлаже да се питање о прослави подели на двоје: да се сад, на овој конференцији говори само о томе, каква ће бити прослава, свечаност, па за њу, поред две свечане седнице, предлаже и трећу, на којој би учествовала сва културна друштва из свега Српства. Та би пак заједничка седница свих српских друштава одлучивала о осталим, главним питањима прославе: о *фонду, дому и спомеником*. Кад се сви тако ангажују, биће и више агитатора. Прослава у свему треба да буде израз свега Српства и Југословенства. Предлаже да се о прослави, на тој општој седници, покрене питање и о *сталном југословенском календару*, евентуало под именом Доситејевим, у коме би било слика из свих крајева југословенских и прилога на оригиналним језицима свих југословенских племена. Дом, разуме, да треба да буде пантеон за све српске књижевне раднике; у дворници би биле слике њихове, а испод сваке од њих целокупна дела њихова.

Г. *Др. Јован Скерлић* тумачи, како је Српској Књижевној Задрузи била прва намера да нацрт за прославу буде што практичнији и лакши за извођење. До прославе има година дана, нема се времена за одлагање Прослава ова неће бити само израз народне захвалности великом учитељу и просветитељу, него треба, као и прослава о преносу Вукових костију, да манифестује културно и национално јединство целога српскога народа. Та ће свечаност, шта више, бити и југословенска: Хрвати преко Матице Хрватске у Загребу и Словенци преко Матице Словенске у Љубљани већ су пристали на учествовање у прослави, па ће то свакако учинити и Бугари, у којих је Доситеј највише превођен од свих српских књижевника. Прослава ова треба да покаже и надмоћност и већу старину српске културе. Прегледа цео овај нацрт и утврђује редом за све тачке осем 1. и 8. да су врло лако изводљиве. О оснивању фонда мисли да је посао прилично и излишан, а тражи много труда, времена и средстава. Такав би фонд морао имати до један милион капитала, па да могадне вршити своју улогу онако као немачки *Шулферајн* (Schulverein), румунска *Културна лига* и др. Посао пак који би тај фонд вршио раде већ Матица Српска, Фонд Стаменковићев и друге установе, па и појединци, као г. Ж. О. Дачић. Главне су дакле тачке *дом и споменик*. Тражити њих, не показује београдски егоизам. Друштва која би се груповала у дому не раде само за Београд, сва она имају ширу основу националнога рада, а не тек локалнога. С тога треба учинити апел на васколики српски народ. Дизање дома и споменика било би опште национално дело. Верује и рачуна на увиђавност и родољубље свих Срба. Споменик је акт пиетета и захвалности према чо-

веку који је први истакао велико културно и национално јединство. Он је за ново доба нашега националнога живота оно, што је у старо време био Св. Сава. Треба образовати одбор за прибирање материјалних средстава. Убеђен је да ће се наићи на добар одзив. Званична Србија одазваће се обилато, јер је Доситеј у њој био и официјална личност, први министар просвете; београдска општина одужиће се такође пристојно; а и владар ће потпомоћи ово предузеће. Поред осталога требало би се обратити и на све школе у Српству и сви они петпарци и филири дечји потпомогли би ово предузеће. Прихода би било и од представа, забава, предавања по свима српским земљама, тако да би се у марту 1911. могао положити и темељ дому Доситејеву.

Г. *Др. Световар М. Марковић* сматра подизање *дома* као најглавније питање; истиче преку потребу велике дворнице за јавне скупове, предавања; мисли да ће се најдостојније прославити Доситеј подизањем таквога дома, у коме ће се што чешће моћи држати предавања, да се чује жива реч, којом се боље и брже врши просвећивање народно него и књигом, коју потискује журналистика. Треба остати само на дому; остало, споменик, фонд и др., могу извршити и доцније генерације.

Председник, пошто се нико више не јавља да начелно говори о нацрту, закључује дискусију о њему и ставља на претрес поједине тачке.

Све су тачке нацрта примљене.

Председник истиче питање о дану прославе. Дан Доситејеве смрти је 21. марта, а он идуће године пада пред Ускрс, у пост, те је незгодан за прославу. Предлаже, да се на сам дан смрти одрже парастоси Доситеју по свима српским црквама и предавања о Доситеју по свима српским школама, а главна прослава да буде на *Духове,* који падају крајем маја.

Предлог је примљен.

Председник истиче питање, ко да води старање о прослави: сама Српска Књижевна Задруга, која је покренула питање, или одбор у коме би, поред ње, биле заступљене и остале београдске установе?

Г. *Др. Драгољуб Аранђеловић* износи незгоду од многочланога одбора, тражи да одбор буде што мањи; мисли да би могла остати само управа Српске Књижевне Задруге.

Г. *Др Јован Скерлић* мисли да тај одбор треба да представља целокупну просветну организацију српску у Београду, и да он треба да има више аукторитета него само одбор Српске Књижевне Задруге, која је у главном више издавачко него чисто књижевно друштво. Посао је у осталом и тако велики, да га Српска Књижевна Задруга не би ни могла извршити сама.

Председник осећа као неопходно да у тај одбор уђу представници Министарства Просвете, Академије Наука и књижевни одсек Српске Књижевне Задруге, те пита треба ли унети још које.

Предлаже се с више страна.

Г. *Јевта Стевановић* мисли да се не треба бојати великога одбора; наводи, како је и удружење инжињера и архитекта за прославу двеспетогодишњице имало велики одбор, па из њега издвојило *централни,* који се за поједина питања обраћа појединим члановима, а они су обавезни да се одазову. Предлаже да се тако уради и овде.

Ради договора даје се одмор од 10 минута.

Председник, према договору са појединим учесницима, износи листу друштава, која би требало да буду заступљена у прославном одбору.

Утврђено је да у тај одбор уђу представници: Министарства Просвете, Академије Наука, Универзитета, Књижевни одсек Српске Књижевне Задруге, Професорскога Друштва, Учитељског Удружења, Друштва Св. Саве, Свештеничког Удружења, Новинарског Удружења, Трговачке Омладине, Занатлискога Удружења, Радничкога Савеза, Друштва „Ладе“, Културне Лиге, Женскога Друштва, Друштва Књегиње Љубице, Кола Српских Сестара, Друштва за школску хигијену и народно просвећивање, Београдске Читаонице, Лекарског Друштва, Друштва инжињера и архитекта, Правничког Друштва, Београдског Певачког Друштва, Певачког друштва „Станковић“, Певачког друштва „Обилић“, чије ће представнике одредити сама та друштва, па о томе известити Српску Књижевну Задругу, која ће их после сазвати у седницу тога прославнога одбора.

Председник завршује конференцију и захваљује представницима друштава на свесрдном и обилатом одзиву и закључује конференцију.

Секретари:

Д-р Св. П. Стевановић

Д-р Чед. Марјановић

Председник,

Ст. Новаковић

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 6. марта 1910. год. — По прочитаним понудама за коричење Забавника, одлучено је повезивање Забавника уступити фабрици Александра Мојсиловића и Комп. по цени 0·35 дин. за свеске до 25 табака, а по 0·40 дин. за свеске до 30 табака. — По благајникову предлогу одлучено је, ради састава биланса, магацин проценити у половину продајне цене. — Исто је тако, ради састава биланса, одлучено да се од вредности куће Задругине отпише, према суми обезбеђења, педесети део вредности саме куће, т. ј. 600 динара годишње. — Дан годишње скупштине одређен је за 25. април. — Одлучено је наручити 2000 примера диплома по цени од 2250 марака. — По благајникову реферату одлучено је тужити суду два повереника, који неће лепим да плате дуг. — Примљено је к знању да Српска Краљевска Академија уступа Задрузи у будуће по 10.000 примерака књига из Стаменковићеве Задужбине за све задругаре у Србији и ван ње. — По благајникову реферату одлучено је добротворима, који од једном положе цео улог, поклонити или три од ранијих кола, које Задруга одреди, или двадесет посебних свезака по избору Задругину. — Примљен је к знању реферат о кретању задругара XVIII' кола.

2. Економскога одсека.

Састанак 6. марта 1910. год. — Извршен је преглед благајнице за месец фебруар ове године.

3. Надзорнога одбора.

Састанак 6. марта 1910. год. — Извршен је преглед благајнице за месец фебруар ове године.

Читуља.

† Стева Страјинић

повереник и добротвор Српске Књижевне Задруге.

(У место венца на свежу хумку Стевинога гроба.)

Стева је потомак стара српске ратарске породице осечке, која се по казивању пре стотинак година доселила у Осек из Бана у Барањи. Ако је веровати предању, сачувану у породици Страјинића, вуче она лозу од прослављеног у српским народним песмама јунака — Страхињића-бана.

Стева је угледао светло Божје у Осеку, главном граду питоме Славоније, у доњој вароши, у Петковој улици, 26. декембра 1860. год. Отац му се зваше Јо̑ца, а мати Да̑ша (Даринка). Мати му беше родом из Даша. Беше то паметна, честита и вредна жена. Стева је једва упамтио свога оца. Тек се беше родио, а отац му мораде отићи на војску у Италију. Вративши се отуд, измучен од претрпљених ратничких штрапаца, наскоро умре (1870.) у цвету младости своје. Стева је имао још једну сестру — Даницу — млађу од себе, која је била удана у Осеку, али је још млада умрла. Сва је срећа била, да је Стева имао још живог деду по оцу — Цвијана, часна, вредна и разборита старца, који је по смрти Стевиног оца Јоце узео на себе дужност, да брине бригу за снају и двоје њене сирочади. Али и то не потраја дуго. И деда Цвијан умре (1871.), и Стевина мати Даша понесе бреме бриге на својим плећима, и понела га је и носила онако, како га може да понесе и сваки добар домаћин. Мудра и вредна Даша водила је кућу тако, да њена деца нису осећала никакве оскудице. Стева сврши српску основну школу и пође у гимназију. Кад букну српско-турски рат беше Стева у VI разреду гимназије. Убојни поклич српски живо је деловао на млађано срце Стевино, које је пламтело патриотизмом. Пред конац школске године — баш о Духовима — наједаред нестаде Стеве из Осека. Крадом беше отишао у добровољце у Београд. Кукавна мати његова полети лађом за њим, нађе га у Београду, и доведе га кући пре него што је и омирисао ратни барут. У школу није хтео више. Тадањи градоначелник осечки пок. Никола Живановић Србин прими га у градску службу. Ну ова се Стеви није свидела, стога пређе краљевскоме судбеноме столу и ту остаде у писарској служби све до год. 1900. У том времену се Стева и оженио Софијом рођ. Ше-

ћерковић из Вуковара (1885.), с којом није имао порода.

Док је био писарем кр. судбенога стола, подвргао се полагању испита за општинске бележнике, који је положио с добрим успехом. Стеви је нуђено неколико красних бележничких места у Срему, али он није рефлектовао на њих. И њему, и жени му, и матери му беше жао оставити Осека, а жао им беше и оно сермијице у бесцење продати. Године 1899. основана је у Осеку српска штедионица. Овој је требао благајник, а Стева беше као наручен за то место, јер беше до крајности савестан, поштен и чуваран. Стога га управа штедионице одмах и одликова својим поверењем, изабравши га за свога благајника, а ову службу је Стева с ретком савесношћу и тачношћу управо до часа смрти своје вршио.

Стева беше редак човек. Мио му беше сваки народни посао. Зато нема српске институције у Осеку, којој он није био чланом. Тајником српске православне црквене општине био је једно с другим преко 20 година. Српска занатлиска задруга има много Стеви да захвали за свој оснутак. Живо је учествовао у оснивању Српскога Сокола, који га је из признања у два маха бирао за свога старешину. Од како је ступио у јаван живот, био је свагда чланом српске читаонице, и у њој је заузимао часничка места: што као тајник, што као благајник, што као одборник. Годинама био је он члан месног српског позоришног одбора, и кадгод би српско-народно позориште из Новога Сада долазило у Осек, Стева је свагда био међу првима, који је позоришној управи у свему био на руци.

У ћачко доба своје Стева је с писцем ових редака по Осеку и околини му растуривао српску књигу, а од како је основана Српска Књижевна Задруга у Београду од првог дана па све до часа смрти своје беше јој Стева један од најревнијих повереника, зашта га је она изабрала и за свога добротвора.

Од неколико година овамо, бавио се Стева и пчеларством и то с лепим успехом.

Просто Стева је био такав човек, да никад није време проводио у беспослици.

Својим друштвеним понашањем знао је задобити свакога. С тога је био радо виђен у првим српским кућама у Осеку. Кућа Стевина, ма колико била скромна, била је гостољубива и свагда отворена сваком добром и честитом Србину.

Покојник је био од детињства слаба и трајава здравља. Увек је тужио на слаб стомак. Тражио је лека свагде, али ако га је кад и нашао, то је било само толико, да болест малко стиша, па да се она опет за кратко појави. Ове је зиме сасвим опао. Пријатељи му саветоваху да оде кудгод и да се лечи. Он је све оклевао до лета, и у том оклевању напрасна и изненадна смрт, која нас све порази, претрже му конац живота. У суботу 6. фебруара ов. год. изјутра као обично дође у канцеларију Српске штедионице и ту је радио свој посао до 11 часова пре подне. Тада га наједаред спопадоше тако страшни грчеви у стомаку, да је морао сав посао оставити и поћи кући. Одмах му је била пружена лекарска помоћ, али поред све неге и настојања лекарског не могаде изможђено већ тело његово одолети боловима. Већ сутрадан у недељу 7. фебруара око 5½ часова из јутра уснуо је вечним сном и смрћу својом у црно завио своју верну љубу Софију и уцвелио многобројне своје пријатеље.

У понедељак 8. фебруара после подне сахрањен је као мало ко. На покоп његов слегао се силан свет и српски и иноверни. Ту беху заступљене све српске корпорације осечке: црквена општина, читаоница, штедионица, занатлиска задруга, српски соко са својим барјаком. Смртне остатке његове опојала су у гробљанској капели 4 свештеника: писац ових редака и Јован Николић, пароси осечки, Александар Живановић, катихета и кр. професор у средњим школама у Осеку, и Бранко Иванић парох белобрдски, и два осечка учитеља: Ђена Кротин и Лазар Ђурђевић.

Са покојником опростио се у дворишту његову Александар Поповић, велепоседник, управитељ Српске штедионице и потпредседник Српске православне црквене општине. А над отвореним гробом Никола Весин, професор, у име српскога Сокола, коме је покојник старешина био, и Тимо Рајић богослов, у име српске соколске жупе фрушкогорске. Уз то су црквена општина и штедионица окитиле му гроб красним венцима.

Стева је био прави српски тип. Сувоњав и повисок, лица округла, тамне боје са црном косом, средњим брцима и кратко ошишаном брадом. Очи две искре, изнад којих се пружиле густе црне обрве као две пијавице, које су готово биле састављене. Главе је увек био погнуте.

Скроман свој иметак оставио је својој жени, а своју лепу књижницу завештао је црквеној општини у Осеку.

Такав је ето био Стева Страјинић! Нека му је светао спомен у Српству и покој души!

Осек, 15. фебруара 1910.

Вршњак и друг Стевин из детињства
прота **Лазар Богдановић**,
парох осечки.

Одговори Задругине благајнице.

I.

Добротворске уплате и доплате.

Бр. 668. — Оснивач г. Атанасије Ђорђевић, свештеник у Извору, положио је добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 667. — Непосредно. — Његово Преосвештенство Епископ Нишки г. Никанор положио је добротворски улог 150 дин.

Бр. 681. — Повереник г. Милорад А. Вујанац, учитељ у Смедереву. — Оснивач г. Јован Банић, окр. инжињер, положио је добротворску доплату до 20 година. 30 дин.

Бр. 682. — Повереник г. Милорад А. Вујанац, учитељ у Смедереву, — Основна школа у Друговцу положила је трећу добротворску уплату. . . . . 50 дин.

Бр. 683. — Непосредно. — Црква у Ливадици положила је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 701. — Непосредно. — Школа у Коморским Моравицама положила је добротворске уплате. . . 20 кр.

Бр. 715. — Непосредно. — Основна школа у Лугавчини положила је прву добротворску уплату. . . 50 дин.

Бр. 761. — Повереник г. Светозар Брашован, учитељ у Вршцу. — Г. Др. Ника Ђурић, адвокат, положио је добротворски улог. . . . . 150 кр.

Вр. 763. — Непосредно. — Дружина „Монашки Подмладак“ у манастиру Раковици положила је другу добротворску уплату. . . . . 50 дин.

Бр. 777. — Непосредно. — Оснивач г. Тодор Мраовић, трговац из Београда, положио је добротворску доплату до 20 година. . . . . 30 дин.

Бр. 781. — Непосредно. — Добротвор г. др. Хранилав М. Јоксимовић, лекар у Варварину, положио је трећу добротворску уплату. . . . . 50 дин.

Бр. 816. — Непосредно. —

1. Добротвор г. др. Михаило Марчетић, професор у Задру, положио је трећу добротворску уплату. . . 50 кр.

2. Добротвор Основна школа у Паучју положила је другу добротворску уплату . . . . . 50 кр.

Бр. 831. — Повереник г. Стеван В. Вујић, град. благајник у Срем. Карловцима. — Г. др. Иринеј Ћирић, професор, положио је добротворски улог. . . . . 150 кр.

Бр. 834. — Непосредно. — Оснивач г. Светозар Стевановић, трговац у Београду, положио је добротворску доплату до 20 год. . . . . 40 дин.

Бр. 849. — Повереник г. Мирко Мијушковић, директор на Цетињу. — Оснивач г. Јово Љепава, директор у пензији, положио је у име добротворске доплате до 20 година. . . . . 30 кр.

II.

Задругари XVIII кола (1909.).

Бр. 611 — Повереник г. Владимир Михаиловић, учитељ у Манђелосу. — Улагачи: г. г. Васа Стојнић, велепоседник у Ердевику. Лазар Ранковић, парох. Милутин Тањурџић, правник у Ердевику. Никола Јекић, парох. Пучка школа. Светозар Петровић, парох у Бингули. Српска читаоница у Ердевику.

Бр. 612. — Повереник г. Јован Гајић, равн. учитељ у Чортановцима. — Улагачи: г. г. Бранко Гајић, равн. учитељ у Јаску. Јован Гајић, равн. учитељ. Јован Красојевић, поседник. Милан Милутиновић, трговац. Милош Гајић, свештеник у Рајеву Селу. Светозар Вуковић, парох. Ћира Санадер, благајник.

Бр. 613. — Повереник г. Јован Гр. Бандур, чиновник у Фијуми. — Улагач г. Милан Коншор, трг. помоћник.

Бр. 614. — Повереник г. Милан Илкић, књижар у Земуну. — Оснивачи: г. г. Душан Димовић, поседник. Коста Карамата, професор. — Улагачи: г. г. Бранко Пауновић, парох. Дејан Михаиловић, професор. Ненад Барачки, парох у Бегасентђурђу. Павле Хорват, инжињер.

Бр. 615. — Непосредно. — Улагачи: г. г. Д. Адамовић у Блажују. Д. Јовановић у Травнику. Јован Симић, парох у Бусовачи. К. Божић, свештеник у Травнику. Константиновић у Лашви. Л. Хартман у Загребу. Љ. Љубибратовић у Јаску. Р. Иванишевић у Бусовачи. С. Мирковић у Травнику.

Бр. 616. — Повереник г. Милан Калуђерски, учитељ у Ст. Врбасу. — Улагачи: г. г. Душан Марковић. Коста Кирјаковић. Милан Калуђерски, учитељ.

Бр. 617. — Повереник г. Радован Стефановић, чиновник штедионице у Белој Цркви. — Улагач: г. Сава Влаовић, намесник манастира Златице.

Бр. 618. — Повереник г. Станиша Михаиловић, парох у Тем. Павлишу. — Улагач: г. Сава Николајевић, ратар.

Вр. 620. — Повереник г. Костадин С. Миловановић, учитељ у Сењу. — Основне школе у Сењу и Супској. — Улагачи: г. г. Андрија Кнежевић, свештеник. Вељко Рамадановић, комесар у Сењ. Руднику. Владимир К. Мишковић, управник у Сењ. Руднику. Иван Пискаревић, чиновник Сењ. Рудника. Костадин С. Миловановић, учитељ у Сењу. Милан С. Миловановић, учитељ у Прњиловици. Милан Михаиловић, учитељ у Супској. Михаило Николић, поштар у Сењ. Руднику. Михаило Стојановић, поштар у Сењ. Руднику. Пера Стојановић, шеф станице у Ћуприји. Сима Буквић, свештеник.

Бр. 621. Повереник г. Светислав Гојковић, учитељ у Бањанима. — Оснивачи: Основне школе у Бањанима, Вукони, Доњ. Топлици. — Улагачи: г. г. Радоје Стајковић, абација. Светислав Гојковић, учитељ.

Бр. 622. — Повереник г. Миле Новаковић, учитељ у Долову. — Улагачи: г. г. Аца Поповић, благајник. Васа Поповић, трговац. Влајко Атанацковић, учитељ у Баваништу. Ђура Манојловић, бележник. Жива Савков, економ. Живојин Стојинов, подбележник. Коста Лукић, учитељ. Коста Петровић, учитељ у Баваништу. Миле Новаковић, учитељ. Михаило Ракић, парох. Павао Недељковић, парох. Светозар Станисављевић, трговац Стеван Болгарић, трговац. Филип Поповић, чиновник.

Бр. 623. — Повереник г. Душан Берић, учитељ у Темишвару. — Оснивачи: г. Др. Георгије Летић, епископ. Српска црквена општина. — Улагачи: г. г. Др. Георгије Зубковић, протосинђел. Душан Берић, учитељ. Душан Чонић, парох. Исак Дошен, архимандрит. Јован Новаковић, прота. Панта Дошен, парох. Стева Јовановић, чиновник. Христифор Свирчевић, школски референат.

Бр. 624. — Повереник г. Живорад Богдановић, поручник у Ваљеву. — Улагачи: г. Милисав Пенезић, административни чиновник. Официрска Читаоница.

Бр. 625. — Повереник г. Милан К. Петковић, професор у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Војислав Павловић, гимназист. Дружина „Подмладак“. С. Дебељевић, окр. благајник. Светолик Сретеновић, гимназист.

Бр. 626. — Повереник г. Милорад Ив. Протић, свештеник у Каменици. — Оснивачи: г. г. Драг. Р. Бошковић, трговац. Милорад Ив. Протић, свештеник. Павле М. Јанковић, трговац у Ваљеву. Основна школа у Г. Глави и Каменици. — Улагачи: г. г. Алекса Поповић, ср. писар. Драг. И. Секулић, хотелијер у Ваљеву. Милан Атанасијевић, ср. економ. Милутин Ј. Жујовић, свештеник у Памбуковици. Никола Карацић, порезник, Станисав Станисављевић, општ. писар у Лопатњу. Стеван М. Поповић,

учитељ у Ваљеву. Стојадин Ракић, општ. писар у Осладићу. Тинка А. Мандићка, учитељица у Ваљеву.

Бр. 627. — Повереник г. Михаило Ј. Миладиновић, професор у Пожаревцу. — Улагачи: г. г. Војислав Ђорић, гимназист. Војислав Станковић, гимназист. Димитрије Тршић, гимназист. Јован Велимировић, гимназист. Милош Ђурић, гимназист. Милош Милановић, гимназист. Милутин Јелић, гимназист. Милутин Обрадовић, гимназист. Никола Јовановић, гимназист. Петар Јаковљевић, гимназист. Петар Петровић, гимназист. Радивоје Пејић, гимназист.

Бр. 628. — Повереник г. Радивоје Р. Михаиловић, учитељ у Сепцима. — Оснивач: Основна школа у Клоки.

Бр. 629. — Повереник г. Светислав Марковић, учитељ у Књажевцу. — Улагачи: г. г. Војислав Игњатовић, ср. писар. Војислав Михаиловић, учитељ. Драгутин Пешић, учитељ. Живојин Јовчић, суд. писар. Загорка Стојановићка, учитељица. Михаило Профировић, учитељ. Светислав Марковић, учитељ.

Бр. 630. — Повереник г. Живко К. Живковић, реалац у Београду — Улагачи: г. г. Алекса Вучићевић, реалац. Александар Јаролимек, трговац. Боривоје Маринковић, реалац. Димитрије Вујић, реалац. Драг. Јојић, реалац. Живојин Радовановић, реалац. Милован Божић.

Бр. 631. — Повереник г. Арса В. Поповић, учитељ у Рековцу. — Оснивач: Основна школа у Жупањевцу. — Улагачи: г. г. Божа Спасић, свештеник у Драгову. Војислав Спирић, учитељ. Драгољуб Глишић, свештеник у Белушићу. Петар Х. Манић, економ. Петар Марковић, терзија. Др. Света Шохајевић, лекар.

Бр. 632. — Повереник г. Никола Вељић, учитељ у Параћину. — Оснивач: г. Вучета Стојановић, свештеник.

Бр. 633. — Повереник г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу. — Оснивачи: г. г. Ђорђе Протић, свештеник у Смољинцу. Коста Вукомановић, деловођа. Др. Мита Манојловић, лекар.

Бр. 634. — Повереник г. Димитрије Ц. Здравковић, свештеник у Власотинцима. — Оснивач: г. Димитрије Ц. Здравковић, свештеиик. — Улагач: г. Душан С. Милошевић, апотекар.

Бр. 635. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Оснивачи: г. г. Божа М. Милановић, трговац. Милош П. Ђорђевић, окр. начелник. Рајко Врачарић, трговац. — Улагачи: г. г. Данило Ешкенази, рабинер. Живојин Петронијевић, судски писар. Јања Слазковић, свештеник у Црниљеву. Јован Гл. Петровић, рачуноиспитач. Др. Михаило Дуњић, лекар. Паја Симић, трговац. Степан Синђелић, свештеник у Змињаку. Урош Бујишић, свештеник у Каони.

Бр. 636. — Повереник г. Сима Вучковић, шеф станице у Врању. — Улагачи: г. г. Андра Жикић, марв. лекар. Војислав Србинац, трговац. Петар А. Кочић, адвокат. Сима Вучковић, шеф станице.

Бр. 637. — Повереник г. Стеван Гужвић, свештеник у Тополи. — Оснивач: Црква у Бањи.

Бр. 638. — Повереник г. Константин Ђ. Маринковић, учитељ у Срп. Чанаду. — Улагачи: г. г. Александар Поповић, свештеник у Нађлаку. Даница Стојић, учитељица. Димитрије Мудрић, учитељ у Нађлаку. Душан Замуровић, свештеник у Мађ. Чанаду. Живан Јанкахидац, свештеник. Јефта Оберкнез, ратар. Константин Ђ. Маринковић, учитељ.

Бр. 640. — Повереник г. Миливоје Каракашевић, књижар у Сомбору. — Оснивач: Српска Читаоница. — Улагачи: г. г. Влада Грујић, трговац. Данило Гергуров, трговац. Душан Темеринац, професор. Бачка дружина женске учит. школе „Преодница“ (2 комплета). Бачка дружине мушке учит. школе „Натошевић“. Исидор Новаковић, професор. Др. Јоца Лалошевић, адвокат. Књижара Миливоја Каракашевића (6 комплета). Коста Георгијевић, поседник. Коста Панић, трговац. Др. Марко Гергуров, асесор. Др. Радивоје Симоновић, лекар. Светислав Берић, професор. Стеван пл. Стратимировић, катихета. Стева Теодоровић, трговац. Теодор Поповић, парох у Силбашу. Удова Јаше Гергурова.

Бр. 641. — Повереник г. Недељко Милићевић, учитељ у Гор. Милановцу. — Улагачи: г. г. Анта Вилдовић, окр. начелник. Божа Марковић, трговац. Буд. Борисављевић, суд. писар. Војислав Куколац, седлар. Душан Тодовић, пор. помоћник. Добривоје Трифуновић, трговац. Добросав Марковић, окр. прота. Драг. Милићевић, учитељ у Шилопају. Драгомир Поповић, свештеник у Такову. Живојин Јоковић, берберин. Љубиша Стојановић, трг. помоћник. Момчило Поповић, свештеник. Никола Марковић, судија. Никола Ј. Сарачевић, економ у Љутовници. Ст. Обрадовић, капетан у пензији. Тодор Тодоровић, економ болнице.

Бр. 643. — Повереник г. Драг. М. Рашковић, монопол. поднадзорник у Прћиловици. — Улагачи: г. г. Драгомир Драгојевић, благајник стоваришта петролеја. Радомир Мајсторовић, управник хемиске лабораторије у Београду.

Бр. 644. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Александар Глишић, мајор. Божидар Јанковић, ђенерал. Живота Лукић, учитељ у Милошевцу. Љубомир Ђ. Поповић, порезник у пензији. Коста Пантић, пуковник. Основна школа у Забојници. — Улагачи: г. г. Боривоје М. Нинић, студент. Владимир Милићевић, капетан. Војислав Весовић, мајор. Душан Ракетић, учитељ у Раниловићу. Душан Секулић, капетан. Марко Павловић, марв. лекар у Паланци. Милан Ст. Кукић, учитељ у Гор. Жабару (Босна). Сава Антоновић, директор. Симеон Кончар, учитељ у Карлобагу. Стеван М. Веселиновић, прота. Чедомир П. Зељић, свештеник у Цветуљи.

Бр. 645. — Повереник г. Драгољуб С. Михаиловић, учитељ у Брзој Паланци. — Оснивач: Основна школа у Брзој Паланци. — Улагачи: г. г. Драгољуб С. Михаиловић, учитељ. Максим Стојановић, свештеник. Станко С. Јоновић, трговац.

Бр. 646. — Повереник г. Живојин Брзаковић, капетан у Крагујевцу. — Оснивач: г. Божа Прокић, секретар суда. — Улагачи: г. г. Глиша Ковачевић, мајстор. Драгољуб Тодорчевић, капетан. Драгомир Милојевић, рачуновођа. Драгутин Томић, секретар суда.

Бр. 647. — Повереник г. Коста Николић, учитељ у Алексинцу. — Оснивач: г. Ђорђе З. Јовановић, свештеник. — Улагачи: г. г. Божидар Јевтић, капетан. Војин Поповић, професор. Димитрије Станковић, свештеник. Илија Јовздић, капетан. Илија Трифунац, поручник. Петар Трифунац, економ.

Бр. 648. — Повереник г. Ђорђе М. Илић, учитељ у Ћићевцу. — Улагачи: г. г. Александар Поповић, шеф железничке станице. Бошко Јованчић, чиновник жел. станице. Драгољуб Радојевић, деловођа општине. Душан Белаковић, надзорник жел. пруге. Ђорђе М. Илић, учитељ. Илија Костић, чиновник жел. станице. Милош Ћирковић, управник завода за импрегнисање прагова. Петар Радовановић, трговац.

Бр. 649. — Повереник г. Хранислав М. Савковић, учитељ у Житноме Потоку. — Оснивачи: г. Димитрије А. Барбуловић, адвокат у Прокупљу. Основна школа.

Бр 650. — Повереннк г. Владимир М. Пешић, свештеник у Марковцу. — Улагачи: г. г. Антоније Кодемо, шеф станице. Славка Стојановићева, учитељица.

Бр. 651. — Повереник г. Риста Јанковић, судија у Лесковцу. — Оснивачи: Основне школе у Брестовцу и Вел. Трњанима. г. Стеван Комненовић, протојереј. — Улагачи: г. г. Драгутин Косовљанин, апотекар. Јован Коцић, ђакон. Никола Јовановић, учитељ. Др. Тодор Миленковић, срески лекар.

Бр. 652. — Повереник г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу. — Оснивач: г. Тома И. Димитријевић, трговац.

Бр. 653. — Повереник г. Јово Половац у Метковићу. — 11 улагача.

Бр. 654. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу н/С. — Улагачи: г. г. Ђура Јањетовић, трг. помоћник. Илија Смиљанић, трговац у Стрмену. Јован

Диклић, опћ. бележник у Црквеном Боку. Мирко Павић, парох у Међеђи (Босна). Никола Бамбураћ, нар. учитељ у Црквеном Боку. Никола Вукадиновић, трговац у Црквеном Боку.

Бр. 655. — Повереник г. Никола Чоловић, ђакон у Задру. — Улагачи: г. г. Антун Крекић, чиновник. Петар Косандрић, уредник.

Бр. 656. — Повереник г. Сава Рајковић, учитељ у Арачу. — Оснивач: г. Др. Јован Пивнички, адвокат у Т. Бечеју. — Улагачи: г. г. Аркадије Милетић, учитељ. Др. Богдан Давидовић, адвокат у Т. Бечеју. Милан Нинић, трговац. Миша Ранковић, књиговођа у Т. Бечеју. Обрад Буњевачки, економ. Сава Рајковић, учитељ. Светолик Радивојевић, трговац. Српска Читаоница. Стефанија Арадска, учитељица.

Бр. 657. — Повереник г. Матеја П. Љујић, учитељ у Прњиловици. — Оснивачи: г. Милорад Павловић, учитељ у Гредетину. Основне школе у Гредетину, у Д. Љубешу. Црква у Трњану. — Улагачи: г. г. Благоје Недељковић, шеф станице у Житковцу. Милан Радуловић, ср. писар. Петар Маринковић, свештеник у Трњану.

Бр. 658. — Повереник г. Петар Бане, апотекар у Неготину. — Оснивачи: Основне школе у Букову и Неготину. — Улагачи: г. г. Ђорђе Луковић, адвокат. Никола Петровић, интаб. протоколиста. Тихомир А. Костић, судија.

Бр. 659. — Повереник г. Димитрије М. Илић, учитељ у Краљеву Селу. — Оснивачи: Основне школе у Врбници, Кожељу, Малом Извору, Мариновцу, Новоме Кориту, Ошљану. — Улагачи: г. г. Димитрије Петровић, ср. начелник. Ђорђе Николајевић, јеромонах у Суводолу. Живојин К. Тасић, свештеник. Жика Жикић, деловођа у Врбици. Михаило Станисављевић, учитељ у Врбници. Никодије Стаменковић, ср. економ. Станоје Д. Петковић, пензионар. Тодор Н. Митић, порезник.

Бр. 662. — Повереник г. Владимир Радивојевић, професор у Пожаревцу. — Оснивачи: г. г. Велизар Цветковић, трговац. Драгољуб Вељковић, адвокат.

Бр. 664. — Повереник г. Светозар Богдановић, свештеник у Иванjици. — Улагач: г. Божидар Нешковић, учитељ у Кушићу.

Бр. 666. — Повереник г. Живко М. Симеоновић, управник пор. одељења у Параћину. — Оснивачи: г. г. Александар Јовановић, благајник штедионице. Лазар Илић, пеш. капетан. — Улагачи: г. г. Димитрије Матић, општ. деловођа у Плани. Драгомир Марковић, марв. лекар. Милојко М. Миладиновић, ђак осн. школе у Супској. Милојко Милетић, општ. писар у Плани. Др. Михаило Величковић, сан. мајор у пензији. Никола Поповић, свештеник. Танасије Шљивић, управник поште.

Бр. 667. — Повереник г-ђица Анђелина Хермановићева, учитељица у Нишу. — Улагачи: г. г. Анђелина Хермановићева, учитељица. Милева Богдановићка, учитељица. Милева Тодоровићева, учитељица у Корману.

Бр. 668. — Повереник г. Атанасије Ђорђевић, свештеник у Извору. — Оснивач: Основна школа у Извору.

Бр. 669. — Повереник г. Вукашин Жижић, учитељ у Браљини. — Оснивачи: г. Вукашин Жижић, учитељ. Основне школе у Браљини и Сталаћу. — Улагачи: г. г. Алекса Милутиновић, трговац у Крушевцу. Аца Јевтић, мон. поднадзорник. Благоје Живковић, трговац. Јевта Дрекаловић, железн. чиновник. Љубомир Радовановић, железн. чиновник у Вел. Плани. Михаило Величковић, железн. чиновник у Аранђеловцу. Никола Поповић, свештеник у Сталаћу. Нићифор Петровић, шеф станице у Сталаћу. Обрен Вујић, економ у Сталаћу.

Бр. 670. — Повереник г. Љубо Жежељ, свештеник у Бенковцу. — 1 улагач.

Бр. 671. — Повереник г. Миливоје В. Јовановић, свештеник у Карлову. — Оснивачи: г. г. Миливоје В. Јовановић, свештеник. Стеван Црквењаков, учитељ. — Улагач: г. Лазар Лера, учитељ у Карлову.

Бр. 672 — Повереник г. Љуба Трифуновић, трговац у Александровцу. — Улагачи: г. г. Атанасије Радовановић, учитељ. Васа С. Николајевић, срески писар. Живојин Р. Ћоћић, трговац. Љуба Трифуновић, трговац. Милош Ј. Петровић, трговац. Тихомир Н. Минић, трговац.

Бр. 673. — Повереник г. Милан Ст. Ристић, благајник Железничке Дирекције у Београду. — Оснивачи: г. г. Божа А. Вуковић, начелник. Ђока Димић, благајник. † Јевта Х. Јевтић, бивши инспектор. — Улагачи: г. г. Живко Наумовић, трговац, Милан Ристић, благајник. Малорад Поповић, виши инжињер. Стеван Ђурђевић, благајник.

Бр. 674. — Повереник г. Петар Ј. Цветковић, окр. подблагајник у Прокупљу. — Оснивач: г. Јован Шаранац, трговац. — Улагачи: г. г. Перса Митровићка. Секула Раденковић, ђак. Тома Поповић, трговац.

Бр. 675. — Повереник г. Андра Гроздановић, књиговођа у Ваљеву. — Оснивач: г. Никола С. Николић, гимназиста у Београду.

Бр. 676. — Повереник г. Живојин В. Станковић, свештеник у Мокрању. — Оснивачи: Основне школе у Мокрању, Речкој и Рогљеву. — Улагачи: г. г. Живојин В. Станковић, свештеник. Милан Димитријевић, учитељ. Петар Поповић, свештеник.

Бр. 678. — Повереник г. Петар К. Шрепловић, шеф одсека Народне Банке у Београду. — Улагачи: г. г. Божидар Миливојевић, чиновник Народне Банке. Бранко Бошковић, директор Народне Банке. Драгутин Стефановић, чиновник Народне Банке. Живко Продановић, чиновник Народне Банке. Јеврем Ђуровић, чиновник Народне Банке. Милорад Илић, чиновник Народне Банке. Никола Милојковић, чиновник Народне Банке. Обрад Бољарић, чиновник Народне Банке. Петар Шрепловић, шеф одсека Народне Банке.

Бр. 679. — Повереник г. Бранислав Б. Тодоровић, професор Трговачке Академије у Београду. — Улагачи: г. г. Александар Матејић, ђак Тргов. Академије. Боривоје Добрњац, ђак Тргов. Академије. Борислав Јовановић, ђак Тргов. Академије. Велимир Трифунац, ђак Тргов. Академије. Владимир Костић, ђак Тргов. Академије. Давид Јеушуа, ђак Тргов. Академије. Добривоје Митић, ђак Тргов. Академије. Душан Антић, ђак Трговачке Академије. Душан Кркић, ђак Трговачке Академије. Душан Лукић, ђак Тргов. Академије. Душан Стакић, ђак Тргов. Академије. Јован Самарџић, ђак Тргов. Академије. Јосиф Предић, наставник. Коста Антоновић, ђак Тргов. Академије. Крста Оташевић, ђак Тргов. Академије. Љубомир Живковић, ђак Тргов. Академије. Љубомир Спужић, ђак Тргов. Академије. Мирослав Јовановић, ђак Тргов. Академије. Павле Шајковић, ђак Трг. Академије. Петар Предић, ђак Тргов. Академије. Станко Пешић, ђак Тргов. Академије. Страхиња Бабић, ђак Тргов. Академије. Тодор Савић, ђак Тргов. Академије. Урош Црниловић, ђак Тргов. Академије.

Бр. 680. — Повереник г. Матеја П. Љујић, учитељ у Прњиловици. — Оснивачи: Основна школа у Кулини. — Улагачи: г. г. Живан Симоновић, шумар у Кулини. Михаило Стојановић, свештеник у Кулини.

Бр. 681. — Повереник Милорад А. Вујанац, учитељ у Смедереву. — Оснивачи: Основне школе у Дубони и Скобаљу. г. Петар Магазиновић, свештеник у Вранову. — Улагачи: г. г. Даринка Берићева, учитељица. Димитрије Вељковић, шеф желез. станице. Димитрије Карапанџић, професор. Јован Јовковић, полиц. писар. Лазар Ћирић, трговац. Леоница Шпарталь, порезник. Милан Вучковић, мајор. Милан Стојановић, ђакон. Милован Манојловић, званичник. Светозар Митриновић, суд. писар.

Бр. 684. — Повереник г. Јован Л. Динић, учитељ у Лучици. — Оснивачи: г. др. Милан Миловановић, лекар у Пожаревцу. Основна школа у Лучици. г. Тома Протић, свештеник у Пожаревцу. Црква у Пољани. — Улагачи: г. г. Богољуб Марковић, писар начелства у Пожаревцу. Драга

Микићева, учитељица у Смољинцу Живота Спасојевић, писар начелства у Пожаревцу. Јован Л. Динић, учитељ.

Бр. 686. — Повереник г. Гаврило Милошевић, протођакон у Нишу. — Улагачи: г. г. Владимир Петровић, суд. писар. Драгољуб Милићевић, инжињер. Драгутин Балтезовић, трговац. Драгутин Ђокић, свештеник. Милан Маринковић, полиц. писар. Светомир Станковић, ђакон. Станимир Петковић, пеш. поручник.

Бр. 687. — Повереник г. Иван Алексијевић, учитељ у Жабарима. — Улагач: г. Арса Стојиловић, свештеник у Брзоходу.

Бр. 688. — Повереник г-ђица Лепосава Бошковићева, класа учитељица у Београду. — Оснивач: г-ђица Лепосава Бошковићева, кл. учитељица. — Улагачи: г. г. Божидар Срећковић, потпуковник у Ваљеву. Даница Срећковићка, наставница. Лепосава Врчевића, ученица. Љубица Соколовић, ученица. Мирослава Димитријевић, наставница. Надежда Стојиљковић, наставница. Олга Јосиповићева, ученица. Софија Пљачкић, ученица. Станка Глишићева, наставница. Христина Г. Ристићева, наставница.

Бр. 689. — Повереник г. Душан Грунчић, учитељ у Вел. Бечкереку. — Оснивачи: г. г. Паја Поповић, учитељ у миру. Софија Пешићка, велепоседница. Школска књижница — Улагачи: г. г. Др. Андрија Васић, адвокат. Бранислав Димитријевић, гимназист. Бранислав Јелачић, хоровођа. Душан Грунчић учитељ. Душан Икић, берберин. Жива Милићев, велепоседник. Живко Ж. Терзин, трговац. Јован Петанек, свештеник у Срп. Неузини. Јулије Матејић, велепоседник. Лазар Радичев, трговац. Др. Марко Недељковић, адвокат. Павле Милићев, свештеник. Паја Ристић, трговац. Др. Славко Жупански, адвокат. Стеван Пиварски, трговац. Стеван Стефановић, учитељ. Српска читаоница.

Бр. 690. — Повереник г. Душан Кнежевић, парох у Карловцу. — 8 улагача.

Бр. 692. — Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Улагач: г. Велимир Сперњак, свештеник у Опову.

Бр. 693. — Повереник г. Љубомир С. Ковачевић, трговац у Жупањцу. — Улагачи: г. г. Душан Трифковић, геометар. Љубомир С. Ковачевић, трговац. Манојло Поповић, канцелист. Митар Богдановић, учитељ. Ристо Стојановић, шумски вежбеник. Српска читаоница и књижница.

Бр. 694. — Повереник г. Панта В. Ђукић, арт. капетан у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Александар Милорадовић, поручник у Гор. Милановцу. Божидар Кекерић, наредник у Гор. Милановцу. Божидар И. Максимовић, потпоручник у Гор. Милановцу. Бранислав Павић, наредник у Гор. Милановцу. Вељко Шапоњић, поручник. Влада Ђукић, монополски чиновник. Војислав Ј. Милићевић, поручник. Др. Димитрије Антић, управник окр. болнице. Димитрије Јевремовић, капетан у Гор. Милановцу. Ђорђе Мартић, поднаредник у Гор. Милановцу. Живко Караклајић, наредник у Гор. Милановцу. Живојин Минић, наредник у Гор. Милановцу. Илија Миладиновић, капетан у Гор. Милановцу. Јован П. Јачић, потпоручник у Гор. Милановцу. Косанча Милићевић, поднаредник. Љубомир Плавшић, поднаредник у Гор Милановцу. Миодраг Мишић, арт. поднаредник. Периша Мићовић, поднаредник у Гор. Милановцу. Стеван Младеновић, поднаредник у Гор. Милановцу. Тодор Ђ. Тодоровић, поручник у Гор. Милановцу.

Бр. 695. — Повереник Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагачи: г. г. Боривоје Ивковић, гимназист. Милован Мијушковић, гимназист.

Бр. 696. — Повереник г. Хранислав М. Савковић, учитељ у Житком Потоку. — Оснивач: г. др. Алекса Савић, ср. лекар у Прокупљу. — Улагач: г. Радивоје Вучинић, свештеник у Драгуши.

Бр. 697. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Љуба М. Ђорић, судија у Јагодини. „Караџић“ дружина ђака учит. школе у Пакрацу. Миливоје М. Вукићевић, капетан. Момчило Иванић, професор. Основне школе у Браничеву и Клисури. Пера Смедеревац, инспектор. Светозар Атанацковић, директор. Светозар Нешић, пуковник. Сима Поповић, пензионар. — Улагачи: г. г. Вељко Лукић, парох у Борови. Драг. Шуменковић, гимназист. Ђока Натарош у Панчеву. Лука Бојовић, потпуковник у пензији. Милош К. Поповић, капетан. Милутин Недељковић, техничар. Мита Стајић, књижар. Михаило Илић, благајник. Радивој Радуловић, гимназиста у Смедереву (2 комплета). Риста Поповић, свештеник у Загарчу (Црна Гора). Савка Радичевићева, учитељица. Светозар Костић свештеник у Орану.

Бр. 698. — Повереник г. Саво Стојаковић, прота у Пакрацу. — 2 улагача.

Бр. 699. — Повереник г. Манојло Дивјак, окр. шумар у Бајиној Башти. — Улагачи: г. г. Манојло Дивјак окр. шумар. Славко Петронијевић.

Бр. 700. — Повереник г. Мирко Кастрапели, судац у Обровцу. — Оснивач: г. Мирко Кастрапели, судац. — Улагачи: г. г. Мате Кнежевић, пошт. чиновник. Миле Урукало, трговац. Општине (6 комплета). Петар Опачић, свештеник у Билишанима Стјепан Бузолић, судија.

Бр. 702. Повереник г. Светислав Јовановић, учитељ у Ујми. — Улагачи: г. г. Алекса Топољанин, парох. Воја Михаиловић, трговац. Љубомир Јовановић, учитељ. Олга Коларов, учитељица. Светислав Јовановић, учитељ. Светозар Босић, трговац. Светозар Пауновић, учитељ.

Бр. 703. — Повереник г. Ђуро Ђуришић, управитељ школа у Ујмињу. — Улагач: г. Радомир Кравокапић-Орлински, учитељ. (3 комплета).

Бр. 704. — Повереник г. Михаило Попац, правник у Дрнишу. — Улагачи: г. г. Др. Душан Иветић, лијечник. Душан Миљковић, велепоседник. Илија Бјеговић, поседник. Илинка Скелин. Јован Андрић, свештеник у Коњану. Јово Валаровић, финанс. стражар у Покровнику. Јово Калик, приватник. Мата Андрић, поседник. Марија Летица, поседница. Мирко Стојслављевић, свештеник. Михаило Попац, правник. Никола Вукојевић, финанс. стражар у Шланьану. Никола Кречак, свештеник у Кричку. Никола Попац, суд. писар. Обрад Манојловић. финанс. стражар у Ђеврскама. Петар Дрецка, учитељ. Петроније Станојевић, свештеник у Баљкама. Филип Поповић, поседник у Бишкупији. Севастијан Јовић, свештеник у Броћанцу.

Бр. 705. — Повереник г. Стеван П. Нешић, професор у Крагујевцу. — Оснивачи: г. Гргур Ј. Вујић, професор. Ђачка књижница гимназије. Јавна библиотека. Наставничка књижница гимназије. — Улагачи: г. г. Живојин Видановић, професор. Матија Станојловић, професор. Милан Ђ. Карић, професор. Миливоје Ђорђевић, пензионар. Милица Суботићева. Михаило Илић, професор. Михаило Стојанчевић, професор. Панта Милановић, професор. Петар Андрић, професор. Петар Стокић, професор. Стеван Нешић, професор.

Бр. 706. — Повереник г. Милан Р. Максимовић, учитељ у Међулужју. — Оснивачи: г. др. Милан Крстић, ср. лекар у Младеновцу. Основна школа у Стојнику (краг.). Цркве у Кораћици и Стојнику (краг.) — Улагачи: г. г. Божидар Митровић, учитељ у Црквинама. Драгољуб Аранђеловић, књиговођа у Младеновцу.

Бр. 707. — Повереник г. Михаило А. Стевановић, учитељ и школ. надзорник у Врању. — Оснивачи: Основне школе у Гор. Присјану, Лепчинцу, Мрштану, Првонеку и Стублу. — Улагач: г. Михаило А. Стевановић, учитељ.

Бр. 708. — Повереник г. Павле М. Радосављевић, монополски надзорник у Врању. — Оснивач: Основна школа у Дубници. — Улагачи: г. г. Антоније Костић, адвокат. писар. Божидар А. Машић, рачуноиспитач Гл. Контроле у Београду. Божидар А. Поповић, економ Срп. Пољопривр. Друштва у Београду. Боривоје Б. М. Ристић, моноп. надзорник у Београду. Данило Т. Јовановић, трговац. Душан Костић, монопол. писар. Душан Поповић, окр. шумар. Јован З. Стојковић, трговац. Милорад Матић, ср. начелник у Бабушници. Мина Миљковић, професор. Михаило М. Петрић, писар Срп. Пољопривр. Друштва у Београду. Никола Здравковић, магационар соларе у Вел. Градишту. Стојан Ђ. Стојановић, деловођа општине у Лукову.

Бр. 711. — Повереник г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу. — Улагачи: г.г. Велимир Н. Божиновић, трговац. Милисав Милосављевић, економ болнице. Никола Марковић, судија. Петар Јовић, срески економ у Сврљигу. Радован Вујић, поручник. Радоје Обрадовић, пешадиски капетан. Рад. Тодоровић, пензионар у Сврљигу. Стојан Ђ. Живковић, ученик основне школе. Тимотије Вукадиновић, срески писар. Цветко Крстић, свештеник у Планиници.

Бр. 712. — Повереник г. Ђорђе М. Илић, учитељ у Ћићевцу. — Оснивач: г. Витуш Желина, гимназист у Крушевцу. — Улагачи: г.г. Владимир Клајић, економ. Душан Поповић, бравар. Зора Николићева, ученица. Никола Димић, надзорник железничке пруге.

Бр. 713. — Повереник г. Милан М. Томић, професор у Крушевцу. — Оснивачи: г.г. Алекса Малаћевић, књижар. Васа Михаиловић, учитељ. Војин Ваљаревић, трговац. Гимназија. Драгутин Рашић, трговац. Душан Кедровић, апотекар. Душан Николић, адвокат. Жика А. Илић, председник општине. Жика Жикић, трговац. Константин Љотић, трговац. Љуба Новаковић, апотекар. Љуба Ристић, трговац. Михаило Минић, свештеник у Мајдеву. Мица Стефановић, кафеција. Мориц А. Тајтацаковић, трговац. Никола Писа, инжињер. „Напредак" гимназ. дружина. Општина. Основна школа у Каонику. Панта Качаник, трговац. Светислав Хајдуковић, књиговођа. Славка Драг. Костића, ученица у Јагодини. Стеван Ђокић, столар. Тихомир Вождановић, чиновник у оставци. Тоша Богдановић, судија. Чеда Човић, адвокат. — Улагачи: г.г. Аврам Стаматовић, учитељ. Алекса Радовановић, потпуковник. Андра Атанацковић, војни благајник. Антоније Коблишка, марв. лекар. Антоније Мајеровић, окр. економ. Боривоје Милошевић, поштар. Васа Дамјановић, судија. Вељa Виторовић, пензионар. Вујица Мицић, ср. писар. Влада Илић, учитељ, Војислав Марковић, окр. подблагајник. Димитрије Илић, управник поште. Димитрије Паскаљевић, трговац. Драгомир Паскаљевић, управник пор. одељења. Драгутин Матић, инжињер. Душан Весић, ђакон. Душан Павловић, гимназист. Душан Радовановић, рачуноиспитач. Душан Стојадиновић, предузимач. Жика Аранђеловић, окр. начелник. Жика Белотрепић, трговац. Илија Ђурковић, трговац. Коста Петровић, суплент. Крста Јовановић, поручник.

Бр. 716. — Повереник г. Петар М. Вучковић, свештеник у Багрдану. — Оснивач: Црква.

Бр. 717. — Повереник г. Светислав Јовановић, учитељ у Уљми. — Улагач: г. Арса Ђурић, земљоделац у Избишту.

Бр. 718 — Повереник г. Драгомир Остојић, свештеник у Зворнику. — 7 улагача.

Бр. 719. — Повереник г. Војислав Кецмановић, студент медицине у Прагу. — Улагачи: г. г. Војислав Кецмановић, медицинар. Драгутин Фабић, трговац у Бос. Костајници. Душан Кецмановић, свештеник у Бос. Костајници. Душан Крајиновић, правник. Душан Круљ, правник. Ђорђе Суботић, трговац. Ђуро Вукосављевић, техничар. Ђуро Грбић, свештеник у Сан. Мосту. Јово Бокоњић, медицинар. Миле Сацак, филозоф. Михаило Дракулић, техничар. Никола Шкеровић, филозоф. Обрад Кнежевић, правник. Петар Давидовић, медицинар. Урош Петровић, трговац у Бос. Костајници.

Бр. 720. — Повереник г. Јован Воркапић, професор. катихета у Петрињи. — Оснивач: Српска школа. — Улагачи: г. г. Влад. Познановић, учит. приправник. Глиго Чикара, учит. приправник. Глигорије Живковић, парох у Бачузи. Душан Рокнић, учит. приправник. Ђорђе Делић, учит. приправник. Ђорђе Самарџија, учит. приправник. Ђуро Томић, трговац. Илија Варда, учит. приправник. Илија Опачић, учит. приправник. Јован Алексић, капетан у миру. Јова Комљеновић, учит. приправник. Јово Драгић, инжињер. Лука Варда, учит. приправник. Љубомир Капелет, учит. приправник. Мане Борчић, поседник у Будижину. Милан Бракус, учит. приправник. Милош Божић, учитељ у Блињи. Милош Опачић, учит. приправник. П. Наранчић, учитељ у Краљевчанима. Павле Драгић, парох у Блињи. Пајо Пајић, парох у Брђанима. Петар Љуботина, учит. приправник. Петар Поповић, учит. приправник. Петар Продановић, учит. приправник. Перо Бородјевић, трговац. Прока Адамовић, надинжињер у Сиску. Рад. Бастаја, учит. приправник. Родољуб Пајић, парох. Стеван Радотић, учит. приправник. Стјепо Ловрековић, управитељ препарандије. Стојан Миладиновић, учит. приправник.

Бр. 721. — Повереник г. Миливоје Сивачки, свештеник у Србобрану. — Оснивачи: г. г. Вељко Загорица, поштар. Гавра Кањански, економ. Даница Ђ. Бекић. Добротворна Задруга Српкиња. Јеврем Пивнички, сапунџија. Јован Теофановић, трговац. Миливоје Сивачки, свештеник. Др. Момир Павловић, адвокат. Нестор Белић, економ. Нестор Дунђерски, економ. Симеон Мајински, парох. Српска сентомашка задруга. — Улагачи: г. г. Аркадије Р. Павловић, учитељ. Вељко Кањански, економ. Гојко Кањански, свештеник.

Бр. 722. — Повереник г. Никола Поповић, опћ. благајрик у Доњ. Лапцу. — Оснивачи: г. г. Миша Мркшић, агент у Загребу Никола Поповић, благајник. Сима Торбица, трговац. — Улагачи: г. г. Јово Делић, парох у Добром Селу. Милан Мишићевић, трговац. Пајо Обрадовић, парох у Небљусима. Перо Глумац, књиговођа. Симо Влатковић, трговац. Школа у Добром Селу и Дољанима.

Бр. 723. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Др. Павао Поповић, начелник санитета. Светозар Н. Марковић, трг. агент. — Улагачи: г. г. Милан Вакањац, адвокатски кандидат у Дарди. Никола Тодоровић, парох у Бороцу. Општинско поглаварство у Сухопољу за школу у Пчелицама. Сретен Срејић, општински деловођа у Лугавчини. Српска Читаоница у Бос. Новоме. Христифор Милошевић, админ. парохије у Беденику.

Бр. 725. — Повереник г. Благоје И. Мужијевић, трговац у Коњицу. — Оснивач: г. Марко Вујасиновић, порез. контролор. — Улагачи: г.г. Благоје И. Мужијевић, трговац. Марко С. Поповић, свештеник. Ристо В. Терзић, трговац. Српска читаоница.

Бр. 726. — Повереник г. Милан Ишпировић, трговац у Грачацу. — Улагачи: Ђоко Ишпировић, трговац. Исо Мандић, трговац. Јово Лабус, општински бележник. Др. Мане Трбојевић, кр. кот. лијечник. Милан Петровић, трговац. Нижа пучка школа у Мазину. Никола Милић, трговац. Никола С. Ћук, трговац. Светозар Зорић, парох у Брувну. Српска читаоница. Филип Зорић, трговац.

Бр. 727. Повереник г. Милорад Алексић, учитељ у Бајиној-Башти. — Оснивачи: Манастир Рача. Основне школе у Бајиној Башти и Костојевићу. — Улагачи: г.г. Антоније Вујичић, свештеник. Др. Здравко Ивковић, лекар. Перица Ђорђевић, свештеник. Сава Банковић, цариник. Тодор Павићевић, трговац.

Бр. 729. — Повереник г. Васа Стајић, професор у Сомбору. — Улагачи: г.г. Др. Бранко Маширевић, адвокат. Васа Жеравица, учитељ. приправник. Васа Стајић, професор. Витомир Градић, чиновник. Др. Душан Радић, професор. Ђура Брановачки, трговац. Јован Јовицки, учитељски приправник. Јован Матић, књиговођа. Коста Стојачић, професор. Коста Додић, тргов. помоћник. Марко Грујић, чиновник. Милован Петровић, учитељски приправник. Никола Пакашки, трговац. Српска Виша Девојачка Школа. Тодор Коњевић, гостионичар.

Бр. 730. — Повереник г. Илија Н. Поповић, трговац у Стоцу. — Улагачи: г.г. Висарион Петровић, учитељ. Ђорђе и Илија Поповић, трговци. Ибрахим Филдић, бријач. Јован Ивковић, парох у Дабру. Махмут Алиходић, обућар. Милан Ковачевић, посједник. Милан Лалић, ковач. Милан Шутвић, учитељ у Поцрњу. Мило Б. Бркић, општ. писар. Мустафа Асим Сарајлић, општин. писар. Мухамед еф. Букић, посједник. Никола Личина, судски перовођа. Перо Ђ. Хамовић, трговац у Љубињу. Симеон Ђаковић, јеромонах. Урош Иваниџевић, судбени прислушник.

Бр. 731. — Повереник г. Божидар Н. Донић, учитељ у

Жагубици — Оснивач: Основна школа у Лозници.

Бр. 733. — Повереник г. Милан Илкић, књижар у Земуну. — Оснивачи: г. г. Никола П. Савковић, поседник. Стеван Мојић, економ у Ердевику. — Улагачи: г.г. Васа Орешчанин, учитељ у Моровићу (2 комплета). Др. Вељко Ђорђевић, адвокат у Руми. Воја Вујичић, трговац. Добривоје Николић, парох у Срп. Крстуру. Јова Дреновчанин, учитељ у Угриновцима. Јово Тривуновић, надофицијал. Каменко Папрић, књиговођа. Краљ. реална гимназија. Краљ. трговачка школа. Меланка Кривокућа, учитељица у Дечу. Шерица Шешевић, учитељ у Добановцима. Петар Јеловац, трговац. Сава Дамјанов, парох у Фенлаку. Сава Петковић, парох у Добановцима. Сава Шумановић, ђак. Урош Јовановић, парох у Габошу.

Бр. 734. — Повереник г. Душан Поповић, учитељ у — Улагачи: г. г. др. Јован Мишковић. Мила Грубачевић.

Бр. 734. — Повереник г. Коста Мајкић, епарх. референт у Бањалуци. — 11 улагача.

Бр. 734. — Непосредно. — Улагачи: г. Танасије Зорчић, свештеник у Воћину. Хрватско-Славонски интернат у Будимпешти.

Бр 735. — Повереник г. Бранислав Б. Тодоровић, професор у Београду. — Оснивач: Српска Краљ. Трговачка Академија.— Улагач: г. Јанаћко Костић, ђак Трг ов. Академије.

Бр. 736. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагач: г. Душан Пешић, трговац.

Бр. 737. — Повереник г. Дамњан Митровић, учитељ у Богатићу. Оснивач: Основна школа у Штитару. — Улагач: г. Драгутин Туфегџић, свештеник у Бадовинцима.

Бр. 738. — Повереник г. Жива П. Милосављевић, трговац у Друговцу. — Оснивачи: г. г. Жива П. Милосављевић, трговац. Петар Милосављевић, трговац. — Улагачи: г. г. Богољуб Павловић, тежак. Иван Петровић, тежак. Лазар Брковић, столар. Милија Милосављевић, тежак. Милинко Брковић, тежак. Милојко Стевановић, општ. писар. Милорад Илић, тежак. Миња Јанићијевић, тежак у Умчарима. Михаило Стевановић, свештеник. Обрад Милојевић, трговац. Сава Милојевић, тежак.

Бр. 739. — Повереник г. Сретен Динић, учитељ у Вел. Шиљеговцу. — Оснивач: Основна Школа. — Улагачи: г. г. Аврам Јовановић, прота. Бошко Митровић, кафеџија у Крушевцу. Марица Николић. Сретен Динић, учитељ.

Бр. 740. Повереник г. Часлав Ђукановић, трговац у Београду. — Улагачи: г. г. Душан В. Пешић, трговац. Раде Петронић, трговац. Стеван Јанковић, трговац.

Бр. 741. — Повереник г. Александар Митић, инж. капетан у Нишу. — Улагач: г. Душан Јовановић, потпоручник.

Бр. 742. — Повереник г. Милан Радојевић, учитељ у Глоговици. — Оснивачи: Основне школе у Сиколу и Трњану. — Улагач: г. Драгутин Јовановић, учитељ.

Бр. 743. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевића, кл. учитељица у Крагујевцу. — Оснивач: г. Петар М. Илић, професор. — Улагачи: г. г. Божидар Катанић, судија Чеда Димитријевић, књиго оња.

Бр. 744. — Повереник г. Михаило Ђ. Миладиновић, професор у Ваљеву. — Улагачи: г. г. Богољуб Биљић, гимназист. Јован Жунић, гимназист. Лазар Јовановић, гимназист. Петроније Манојловић, гимназист. Радоје Симеоновић, гимназист. Светислав Ђукановић, гимназист.

Бр. 745. — Повереник г. др. Петар Л. Вукићевић, начелник пошта и телеграфа у Београду. — Оснивачи: г. г. Др. Димитрије Антула, геолог. Милосав Јовановић, дрогериста. Др. Петар Л. Вукићевић, начелник пошта. — Улагачи: г.г. Милорад Милошевић, ученик реалке. Михаило Ђорђевић, професор. Тодор Љ. Поповић секретар.

Бр. 746. — Повереник г. Велимир Павловић, учитељ у Нишу.—Улагачи: г. г. Воја Константиновић, мајор. Драгослав Павловић, ђак. Јован Аврамовић, инжињер. Михаило Лукић, капетан. Никола Савић, учитељ. Цветко Гроздановић, управник расадника.

Бр. 747. — Повереник г. Јордан Поповић, учитељ у Вел. Бошињцу. — Оснивачи: г. Атанасије Поповић, намесник. Основна школа у Модрој Стени — Улагач: г. Алекса Поповић, свештеник.

Бр. 749. Повереник г. Милан С. Смиљанић, учитељ у Зајечару. — Оснивачи: г.г. Божидар Јанковић, гимназист из Рготине. Милан П. Смиљанић, учитељ. Основне школе у Алдинцу, Валевцу, Доњ. Каменици, Лесковцу, Радичевцу, Рготини и Скробници. — Улагачи: г. г. Василије Дачић, учитељ у Рготини. Вукашин Поповић, учитељ у Грљану. Драгутин Р. Здравковић, трговац. Милан Рашковић, земљорадник у Рготини. Станимир В. Марковић, земљорадник у Рготини. Стојан Здравковић, трговац у Рготину.

5. марта 1910. год.

у Београду

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**

Обзнана

Српска Књижевна Задруга нема више за продају I, VIII и XV кола и свезака 30., 46., 60., 61., 63. редовних издања, „Богородичне Цркве у Паризу“, „Приповедака I“ и „Породице Оберле“ од Забавника, као ни „Чика Јова Српској Деци“, „Кумове Клетве“ од Ј. М. Веселиновића и „Србије у сликама“ од Ђ. М. Станојевића од посебних издања.

Добро очуване свеске 2., 4., 6., 30., 46., 53., 54., 57., 60., 61., 63., 100., 102., 103., 104. и 105. купује Задруга и плаћа по 0·80 – 1 дин. (круне), а свеске 4., 5., 6. и 13. Забавника по 0·50 дин. (кр.).

Садржај: Повереницима и задругарима. — Конференција за прославу Доситејеве стогодишњице. — Изводи из записника. — Читуља. — Одговори Задругине благајнице. — Обзнана.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену. — Огласи се примају према погодби.

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 15. априла 1910. Бр. 8.

XVIII коло (1909.) распродато је сасвим, те се моле повереници да не примају на њега даље уплате, већ да уписују на „Огњем и мачем“ и на XIX коло.

СЕДАМНАЕСТА
РЕДОВНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА
25. АПРИЛА 1910. ГОДИНЕ

ТАЧНО У 9 ЧАСОВА ПРЕ ПОДНЕ

У ДОМУ СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Краља Милана ул. бр. 75.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Отварање скупштине.
2. Избор 3 секретара и 3 задругара за бројање гласова и оверење записника.
3. Читање извештаја управног одбора.
4. Читање извештаја надзорног одбора.
5. Давање разрешнице управном и надзорном одбору.
6. Одлучивање о предложеноме буџету за рачунску 1910. годину.
7. Избор 2 члана и 1 заменика у управном одбору и 1 члана у надзорном одбору.
8. Одлучивање о проглашавању повереника за добротворе.
9. Одлучивање о одборовим предлозима.
10. Одлучивање о задругарским предлозима (чл. 21. правила).

24. марта 1910. године
Београд.

УПРАВНИ ОДБОР
СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

ИЗВЕШТАЈ

Управног одбора Српске Књижевне Задруге

поднесен XVII. годишњој скупштини 26. априла 1910. године.

I.

О књижевном раду.

У последњем, XVIII колу редовних издања својих Српска је Књижевна Задруга штампала шест књига. То су:

1. *Песме* Војислава Ј. Илића, књига друга;
2. *Пауци,* роман Ива Ћипика;
3. *Драмски списи* Јована Ст. Поповића, књига трећа;
4. *Милићевићева књига;*
5. *Ловчеви записи*, од Ивана С. Тургењева, књига друга;
6. *Нова Италија*, од Пиетра Орсија.

Одлуком од 4. јула пр. год. изостала је седма књига, *Критичке студије* др. Љуб. Недића, јер је већ и шестом премашен максимум штампаних табака за једно коло, пошто и она сама износи колико две обичне књиге Задругине, како је на њој и обележено.

Оригинали (4 књиге) и забава (5 књига) претежу и у овоме колу, чак, доста и новином својом. Поред сасвим нових *Паука* и до сад нештампаних *Драмских списа* Јована Ст. Поповића, и *Песме* Војислава Ј. Илића већином нису до сад објављиване у познатим издањима његовим. *Милићевићева књига* нова је по избору градива у њој и по прегледним студијама о књижевном и научном раду његову.

Две преведене препоручивале су се довољно саме собом. Последња, *Нова Италија*, врло је поучна, једна од најјачих у овој врсти Задругиних издања. Ликови главних твораца нове Италије и уметнички израђене карте још јој више подижу вредност.

Поред редовних издања Задруга је у прошлој години издала и две књиге *Забавника:* у осмој свесци *Породицу Оберле*, роман Рене Базена, и у деветој интересантан историски роман Хенрика Сјенкјевича *Огњем и мачем*, који тако верно и тако вешто слика тешку, очајну борбу између витешких Пољака, јуначних Козака и дивљих Татара.

*

За наредна кола, XIX и даље, управа Задругина одабрала је ова дела:

1. *Песме* Милорада Ј. Митровића (избор);
2. *Песме* Владислава Ст. Каћанског (избор);
3. *Песме* Јована Грчића, Миленка (избор);
4. *Вечити младожења*, роман Јаше Игњатовића;
5. *Новеле* Милутина М. Ускоковића;
6. *Критичке студије* др. Љубомира Недића, књига трећа;
7. *Задовољство живота*, од Џ. Лубока;
8. *Руковођ у животу*, од Р. Емерсона;
9. *Приповетке* Гија де Мопасана;
10. *Кармен* и *Коломба,* приповетке Проспера Меримеа;
11. *Тартарен Тарасконац*, од Алфонса Додеа;
12. *Путничке слике* Хајнриха Хајнеа;
13. *Приповетке* Бјернсона Бјернстјерна;
14. *Антологија старе српске књижевности* (ћириловске);
15. *Антологија новије приповетке хрватске*;
16. *Споменица Доситејева*

Већина ових књига приказана је у прошлогодишњем извештају. Од нових, дометнутих, истичу се:

Песме Владислава Ст. Каћанског широким патриотским дахом, којим су прожете, топлином и силином израза, којом су казане. Поред Јакшића и Змаја, Каћански је готово једини, који је из онолике тишме патриотских декламатора бурнога Омладинског Доба очувао име песника и доцније, у трезније дане. Збирка његових песама од године 1879. и непотпуна је и доста ретка.

Много је мање познат тихи *Јован Грчић Миленко*, чије *Песме* (један део штампан 1869.) одликују врло нежне идиличне слике срећног детињства, ведрог пролећа, раскошне природе, питомог села, као и тиха сета једне пре времена свеле младости.

Један део Миленкових песама, у коме нису и све најбоље, штампан је 1869.

Тартарен Тарасконац од Алфонса Додеа, познат по подвизима својим на Алпима из превода у Српском Књижевном Гласнику, умеће се већ оном својом тарасконском неодољивошћу, здравом, одлучном комичношћу препоручити и јуначким доживљајима *у Африци.*

Путничке слике Хајнриха Хајнеа (Харц, Нордернај, Пољска, Италија, Енглеска и др.) познате су нам донекле по преводима пок. Мите Ракића. Причање њихово, увек весело, несташно, испрекрштано духовитим досеткама,

финим опажањима и поређењима, зачињено и дивним песмама, допашће се сваком бар колико и причање нашег Љубе П. Ненадовића, у *Путничким писмима*, којима су Хајнеови путописи и били угледом Хајнрих Хајне је, уз Гетеа и Шилера, трећи велики песник немачки светскога гласа, а најпријатнији, најдуховитији без сумње.

Бјернсон Бјернстјерне један је од твораца модерне скандинавске литературе, коју је и он, уз Ибзена, и друге, тако високо уздигао. Између многобројних и разноврсних књижевних радова његових истичу се и *Сељачке новеле*, које је управа Задругина одабрала за издања своја. Ове *Новеле* најбоље можда показују како се велики таленат може снажно изразити и у најмањој творевини својој. Новеле ове, од којих су неке и раније превођене (Орлово гнездо, Отац и др.) одликује наочито она истинитост, стварност испричаних живота тих одлучних, озбиљних Норманаца, који говоре више очима и покретима, који и подлежу у тешкој борби животној, али јој се никад не уклањају.

Антологија старе српске књижевности (ћириловске) из времена Немањића, вешто одабрана и складно пренесена на данашње облике нашега језика, корисно ће послужити, као раније *Антологија дубровачке лирике*, не само школи него и ширим круговима.

Антологија новије приповетке хрватске задовољила би једну преку потребу, попунила би, колико толико, ону празнину узајамног непознавања која се испречује у обновљеним братским свезама нашим с Хрватима.

*

У службеном листу Задругину штампане су прошле године, поред чисто благајничких и других службених обавештења, готово сви реферати о делима, нуђеним за издања Задругина, као и одзиви, оцене о последњим издањима Задругиним.

*

Поред *конкурса* за оригиналне белетристичне радове, који је објављен још крајем претпрошле рачунске године Задругине са роком до 1. јануара у прошлој, расписан је у јулу месецу и други, за списе о *Српском Народу и Српској Земљи*, са роком до 1. априла ове године. На први су до рока стигла три списа: 1. *Дошљаци*, роман од г. Милутина М. Ускоковића; 2. *Комшије*, низ слика од г. Светозара Ћоровића; 3. *Дишко*, приповетка од г. П., која, према рефератима оцењивача, није могла бити примљена ни за награду ни за издања Задругина. Прва два рада, према познатим именима својих писаца, отварају лепе наде. На други конкурс стигао је до рока само један спис: *Српски Народ за Немањића и њима савремених владалаца српских*.

*

На седници својој од 5. септембра прошле године главни одбор Задругин одлучио је, према предлогу члана, г. др Јована Скерлића, да ступи у везе узајамног обавештавања и помагање у раду са *Матицом Хрватском* у Загребу, а, после радог пристанка њеног, утврдио је да још у наредном колу Задругиних издања заснује *Хрватску Књижницу* штампањем *Антологије новије хрватске приповетке*.

*

На истој седници у септембру, а по предлогу члана г. др. Јована Скерлића, главни је одбор Задругин одлучио да Задруга узме иницијативу за прославу стогодишњице смрти великога учитеља нашег, Доситеја Обрадовића у идућој 1911. години. Према одзивима на окружницу Задругину, којом су сва знатнија културна, просветна и књижевна друштва у Српству и Југословенству умољена за одговоре о начину те прославе, израдио је главни одбор Задругин познати свој нацрт за прославу, који је, 2. фебруара ове године, претресен и утврђен на конференцији београдских културних, просветних и књижевних друштава и установа. *Одбор Доситејев*, који је састављен из делегата најглавнијих таквих друштава и установа београдских, ради свој посао овде, у дому Задругину. Задруга је у њему заступљена највећим бројем чланова, целим књижевним одсеком својим и благајником, који ће руководити и благајничке послове Доситејева Одбора. Задруга је и у раду око прославе највише ангажована, она, прво, намерава издати прославно издање *целокупних дела Доситејевих* по најнижу цену, и, друго, у XX колу, *Споменицу Доситејеву*.

II.

О управљању Задругом и њену имовноме стању.

О раду и стању Задругину у минулој години част нам је скупштини поднети овај извештај:

У саставу управнога одбора настала је у току године промена смрћу вишегодишњега вреднога члана његова пок. Антонија Пантовића, министра у пензији, који је Задрузи послужио с ретком преданошћу и љубављу, а као повереник њен учинио да наша књига уђе у врло великом броју у наш народ, те је, поред помена у Задругину листу о његовој смрти, заслужио да му и с овога места пожелимо мир пепелу његову. На тај начин упражњено место у управноме одбору попуњено је из-

бором г. др. Тихомиља Р. Ђорђевића, сталнога доцента Универзитета и давнашњега пријатеља Задругина. Других промена није било у одборима, који су били конституисани као и лане.

Књиге XVIII кола биле су и ове године готове 1. октобра, а експедиција је свршена брзо и без застоја.

Чим су се лане политичке прилике опет умириле, порастао је поново број задругара, као што смо се томе и надали, нарочито пак из оних крајева, где су прошле године имале слабијега одзива. Књиге је добило 7371 задругар (лане 6169), и то 857 живих добротвора, 1208 оснивача и 5306 улагача. Од самих оснивачких и улагачких уплата примљено је 43.906 динара. Број је задругара дакле ове године порастао за 1202, те је минула година и по броју задругара и по приходу најјача редовна година од постанка Задругина. Код повереника остало је на дугу 165 комплета, писцима је дато 50 комплета, а листовима, друштвима и појединцима поклоњено је 64 комплета. Коло је и ове године штампано у 8.000 примерака, те ће се за који дан сасвим распродати, тако да се XIX коло мора штампати у 8.500 примерака, па можда, ако скупштина одобри, и у 9.000 примерака.

И ове се године приновио леп број добротвора, од чијих је улога Задруга добила 9.200 динара. Међу њима су улози, којима су за добротворе уписали г-ђа Ивана П. Станковић свога пок. сина Станка П. Станковића, економа из Липничкога Шора код Лознице, пок. Димитрије К. Николајевић, београдски трговац, тестаментом својим своје пок. родитеље Анку и Костаћа, своју пок. супругу Софију и себе, с тим да се књиге шаљу кладовским основним школама, г-ђа Марија Д. Ристића и њена кћи г-ђа Катарина Г. Николића, учитељица у пензији, свога пок. супруга и оца Димитрија Ристића, баштована, и г-ђице Јелена и Даница Петровићеве из Јагодине свога пок. брата Немању Л. Лазаревића, судскога писара.

Продаја ранијих издања вршена је и ове године успешно и добивено је свега 16.992·13 динара (од књига I—XVII кола 14.342 дин., од распарених свезака 821·08 дин., од књига ранијега „Забавника“ 1.185·40 дин., од Чика Јовиних књига 515·20 дин., од Народне Књиге 91·75 дин., од „Српске Књиге“ 8·70 дин., и од „Србије у сликама“ 28 дин.). Уз то код повереника има на дугу књига у вредности до 2.508·95 динара, што ће се ускоро наплатити.

У „Забавнику“ издат је ове године превод „Породица Оберле“, штампан у 2000 примерака, који је до сада сав распродат, те се потпуно исплатио и донео Задрузи и приличну добит, тако да је омогућио штампање даље књиге „Огњем и мачем“.

Како је на лањској скупштини сума сталнога капитала сведена на реализовану вредност, те је нестала потреба да се стање имаовине изравнава јачом проценом магацина књига, то је ове године магацин цењен скромније: кола и споредна издања у половину продајне цене, распарене свеске по пола динара, прошивене свеске пак по тридесет пара комад, те је тако добивена процена од 48.684·65 динара.

Када лане одбор није успео да се у државни буџет унесе сума за откуп Задругиних издања, како би Задруга на тај начин измирила дуг Државној Штампарији у 12.116·60 динара, поднео је одбор ове године молбу г. Министру просвете и црквених послова, да поради да се донесе законодавно решење, да се Задрузи овај дуг опрости, а она држави да стави на расположење својих ранијих издања у толикој вредности. До сада по овој молби није донесено још никакво решење, али се одбор нада да се Српска Држава и Народно Представништво неће моћи оглушити о ову молбу и помоћи тиме Задругу први пут од њена постанка.

Дуговања Задругина — без дуговања за кућу — износила су лане 21.203·30 динара, а ове су године сведена на 18.087·95 динара, што значи да је одужено 3.115·35 дунара.

Привремена издавања показују суму од 830 динара (у две признанице исплаћене још пре краја 1905. године).

Ванредни издатци показују суму од 1.595·92 динара, у коју је суму ушао прилог за споменик пок. Валтазару Богишићу у 100 круна, издатак за нову касу у 335 динара, издатак на куповину ранијих Задругиних књига, потребних за комплетовање распродатих кола, у 315·85 динара, издатак на обезбеђење куће и магацина књига у 126 динара, издатак на оправку куће и докупљивање инвентара у 146·90 дин., издатак на исписивање повеља у 120 дин., и други мањи издатци.

Стални капитал повећан је ове године са 15.375 динара, која се сума, као и раније, налази на штедњи у филијалу Београдске Трговачке Банке.

Особљу Задругину издато је у име годишње награде 6.180 динара, дакле 8·34% од задругарских улога и прихода од продаје ранијих издања (лане 9·11 %).

Буџетом одобреним за минулу годину предвиђено је примање у 50.000 динара, а издавање тако исто у 50.000 динара. Међутим за предвиђене партије примања добивено је 67.551·92 динара, док је за предвиђене издатке утрошено 56.531·54 динара, што значи да је и ове године сразмера прекорачења буџета, неминовнога при већем обрту, у корист примања.

Преклањске је године Задруга била примила на себе да књиге Стаменковићеве За-

дужбине експедује у крајеве ван Србије, минуле је пак године одбор Задужбине, по одобрењу Српске Краљевске Академије, уступио Задрузи III свеску Задужбининих издања, а нешто и од I и II, да их бесплатно разда својим задругарима у неким крајевима ван граница Србије, те јетако Задруга растурила преко 8.000 тих књига, учинивши тиме да књиге дођу у руке свему Српству, како је то и желео завештalац, а и да наши задругари из тих крајева добију те књиге. За ову годину пак Задруга ће добити од Задужбине 10.000 књига за све своје задругаре без разлике покрајине у којој живе. То ће још боље разнети по свему Српству име племенитога завештача, а припомоћи ће и јачању броја задругара.

Поред овога акта пажње и помоћи ваља нам поменути још два: расписе Њ. В. Митрополита г. Димитрија од 1. децембра 1909. год. АЕБр. 3620 и г. Министра просвете и црквених послова од 7. децембра 1909. год. ПБр. 21.779, којима су препоручили својим подручним органима да се претплаћују на Задругина издања и приме повереништва, што је до сад већ почело показивати успеха, а имаће га несумњиво још и више, и затим одликовање 23 повереника медаљом за грађанске заслуге (10 златном и 13 сребрном) за предани рад на ширење Задругине књиге, које ће признање труда повереницима свакако дати још више маха за рад.

По предлогу неких повереника, да се добротворима при упису да на поклон нешто од ранијих кола или књига и на тај начин привуче што више ових чланова, одлучио је одбор новим добротворима, који од једном положе цео добротворски улог, дати на поклон или 3 ранија кола или 20 ранијих књига по Задругину избору.

Колико је Задругин рад у свему успешан, он ипак има да се бори с једном великом незгодом, коју морамо овде поменути. У жељи да Задругина књига буде трајно благо и леп украс задругарских домова, оснивачи су одлучили да се књиге дају свима задругарима у лепоме платненоме повезу Али од како је престало важити уговорно стање између Србије и Аустро-Угарске има се на повезане књиге плаћати царине по 1·20 круна на килограм бруто тежине, дакле по 2—2·50 круне на комплет, коју суму не може плаћати Задруга, а не може је ни наплаћивати од повереника. За наредно коло Задруга се довија тиме, што број кола, потребан за Аустро-Угарску, повезује у Земуну, услед чега има само нешто већи издатак ($1^1/_2$ пару по књизи); али је велика незгода за књиге ранијих кола, којих је већ нестало у земунскоме магацину, те се поруџбине повереника и задругара тих кола не могу доста брзо извршивати. То сматрамо за дужност нарочито поменути, како бисмо оправдали омања чекања на пошиљку тих књига.

Како је прва хиљада поручених повеља за 10 година сва утрошена, одлучио је одбор набавити још две хиљаде примерака, услед чега ће Задруга имати ове године један ванредни издатак од 2.500—2.600 динара.

Поред члана управнога одбора и члана добротвора пок. Антонија Пантовића, министра у пензији, Задруга је у току ове године смрћу изгубила још ове добротворе: Глигорија Живковића, митрополита тузланскога, Драгутина Плајела, директора, који је поред себе за добротворе уписао и три покојна сина, Крсту В. Патроногића, трговца, Крстомира Петровића, економа, Милоша В. Валожића, књижара, и Др. Тошу Недељковића, адвоката, а од повереника Петра М. Суботића, протојереја, и Стеву Страјинића, тајника. Захвални им на указаној љубави према Задрузи одајмо још једном захвалност сенима њиховим: Бог да им души прости!

Захвални свима нашим вредним повереницима, којима припада у првоме реду заслуга, што Задруга све више јача, морамо нарочито поменути ове неуморне поверенике: г. г. др. Веселина Ћисаловића, професора у Новоме Саду, Димитрија Ф. Ћосића, учитеља у Шапцу, Душана Поповића, учитеља у Руми, Живојина О. Дачића, секретара Универзитета у Београду, Јована Живојновића, професора у Новоме Саду, Милана М. Томића, професора у Крушевцу, Панту В. Ђукића, капетана у Крагујевцу, Петра Живковића, учитеља у Свилајнцу, Ратка Р. Ракетића, поручника у Београду, Светозара Брашована, учитеља у Вршцу и Стевана В. Вујића, град. благајника, који су већ изабрани за добротворе, па су Задрузи остали и на даље верни пријатељи и вредни повереници.

По тач. в. чл. 20. Правилника Задругина стекли су право на скупштинско признање ови повереници: г. г. Јово Секуловић, књижар у Херцег Новоме, Михаило Ј. Миладиновић, професор у Пожаревцу, Негован Белановић, књиговођа у Митровици, Никола Видаковић, учитељ у Сарајеву, Павле М. Радосављевић, монополски чиновник у Врању, и Тодор Боровњак, професор у Битољу, који су за последње три године уписали преко 150 задругара. По тач. г. чл. 20. Правилника пак стекли су право на избор за добротворе ови повереници: г. г. Бранислав Б. Тодоровић, професор у Београду, Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу, Зорка Д Станковићева, кл. наставница у Београду, Лепосава Бошковићева, кл. наставница у Београду, Милан К. Петковић, професор у Крагујевцу, Миливоје

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

ИМАОВИНА (актива) — Стање имаовине на дан 31. марта 1910. год. — ДУГ (пасива)

Фондови.						
† Попа Михалаћа — у Ваљевској Задрузи . . . . . сребро			1.000	—		
† Др. Ђорђа С. Ђорђевића — у Управи Фондова . . . . . сребро			1.700	—		
† Игумана Филарета — 10 акција Срп. Брод. Друштва			1.000	—		
† Милана Марића — у Управи Фондова . . . . . сребро			2.000	—		
Михаила Ивановића-Смирнова — у Управи Фондова . . . . злато			2.400	—		
† Милоша М. Јоксимовића — у филијалу Беогр. Трг. Банке. злато			1.500	—	9.600	—
Стални капитал.						
Задругин дом (по отпису од 600 дин.)			94.696	—		
2% срп. држ. лутриске обвезнице 111 комада — по куповној цени . .			10.294	65		
Акције Срп. Брод. Друштва 10 ком.			1.000	—		
У филијали Беогр. Трговачке Банке			20.438	65	126.429	30
Обртни капитал.						
а) Готовина.						
Благајница . . . . . у сребру	235	52				
„ . . . . . у злату	14	18				
„ . . . у крунама ком.	190	53				
„ . . . . у признаницама	830	—	1.270	23		
б) Улози.						
У Управи Фондова — камата фонда игумана Филарета			197	50		
в) Књиге и списи.						
Магацин књига	48.684	65				
Откупљени списи	1.000	—	49.684	65		
г) Намештај и прибор.						
Намештај по одбитку 10%	747	35				
Библиотека „ 10%	1.985	20	2.732	55		
д) Дужници.						
Повереници и задругари			2.508	95	56.393	88
					192.423	18

Фондови.						
† Попа Михалаћа			1.000	—		
† Др. Ђорђа С. Ђорђевића			1.700	—		
† Игумана Филарета			1.000	—		
† Милана Марића			2.000	—		
Михаила Ивановића-Смирнова . . .			2.400	—		
† Милоша М. Јоксимовића			1.500	—	9.600	—
Стални капитал.						
Остатак од 31. марта 1909. године по скупштинској одлуци			63.636	35		
Овогодишњи добротворски улози. .	6.695	—				
Овогодишње добротворске доплате .	2.505	—				
Половина овогодишњих оснивачких улога	6.175	—	15.375	—	79.011	35
Повериоци.						
Маса † Станојла и Драгиње Петровић — дуг за кућу			48.000	—		
Државна Штампарија — за штампање XI—XIII кола			12.116	60		
Јевта М. Павловић и Компанија — за остатак хартије XVIII кола . .	4.050	80				
за канцелариске потребе и хартију за корице листа	697	15				
за хартију за „Огњем и мачем“	513	—	5.260	95		
Маричић и Јанковић за коричење остатка XVIII кола			710	40	66.087	95
Обртни капитал.						
За пренос у 1910. рачунску годину					37.723	88
					192.423	18

Стање благајнице на дан 31. марта 1910. год.

ПРИМАЊЕ				ИЗДАВАЊЕ			
Салдо од 31. марта 1909.			1.628 07	Награда особљу	6.180 —		
I коло $^{8}/_{10}$, $^{30}/_{6}$	260 —			„ послузи	1.280 —	7.460 —	
II „ $^{2}/_{10}$, $^{51}/_{6}$	326 —			Огрев и канцелариски трошкови		532 30	
III „ $^{2}/_{10}$, $^{45}/_{6}$	290 —			Штампање XVIII кола	5.611 71		
IV „ $^{2}/_{10}$, $^{51}/_{6}$	326 —			Штампање Забавника II	495 —	6.106 71	
V „ $^{9}/_{10}$, $^{38}/_{6}$	318 —			Коричење ранијих кола	3.894 —		
VI „ $^{2}/_{10}$, $^{55}/_{6}$	350 —			Коричење XVIII кола	11.130 —		
VII „ $^{2}/_{10}$, $^{53}/_{6}$	338 —			Коричење Забавника I	21 40		
VIII „ $^{14}/_{10}$, $^{30}/_{6}$	320 —			Коричење Забавника II	600 —	15.645 40	
IX „ $^{14}/_{10}$, $^{35}/_{6}$	350 —			Хартија XVII кола	5.643 75		
X „ $^{1}/_{10}$, $^{31}/_{6}$, $^{124}/_{4}$	692 —			Хартија XVIII кола	3.437 10		
XI „ $^{4}/_{10}$, $^{29}/_{6}$, $^{167}/_{4}$	882 —			Хартија Забавника II	301 45	9.382 30	
XII „ $^{6}/_{10}$, $^{31}/_{6}$, $^{163}/_{4}$	898 —			Хонорари XVII кола	195 —		
XIII „ $^{19}/_{10}$, $^{119}/_{6}$, $^{55}/_{4}$	1.124 —			Хонорари XVIII кола	3.878 50		
XIV „ $^{13}/_{10}$, $^{97}/_{6}$, $^{67}/_{4}$	980 —			Хонорари Забавника II	442 50	4.516 —	
XV „ $^{13}/_{10}$, $^{29}/_{6}$	304 —			Хонорари за реферате		353 70	
XVI „ $^{11}/_{10}$, $^{202}/_{6}$	1.322 —			Процент повериоцима		7.440 40	
XVII „ $^{105}/_{10}$, $^{702}/_{6}$	5.262 —	14.342 —		Поштарина и експедиција		3.812 83	
XVIII „ $^{1207}/_{10}$, $^{5306}/_{6}$		43.906 —		Лист и обрасци		2.892 30	
XIX „ $^{3}/_{10}$, $^{8}/_{6}$		78 —		Библиотека		—	
Добр. упл. $^{23}/_{150}$, $^{3}/_{100}$, $^{1}/_{75}$, $^{55}/_{50}$, $^{1}/_{40}$, $^{4}/_{20}$		6.695 —		Камата на дуг за кућу		2.400 —	
Добр. допл. $^{2}/_{90}$, $^{1}/_{80}$, $^{1}/_{77}$, $^{3}/_{50}$, $^{3}/_{40}$, $^{2}/_{34}$, $^{49}/_{30}$, $^{18}/_{20}$		2.505 —		Ванредни издатци		1.595 02	
Разна продаја		821 08		Штедња (стални капитал)		15.375 —	
Забавник I		1.185 40		Камата на штедњу		8 —	
Забавник II		3.720 25		Продат новац		21.028 —	
Чика Јовине књиге		515 20		Царина		177 55	
Народна Књига		91 75		Дела Љ. П. Ненадовића		190 —	
Ажија		768 44		Куповина 2% лозова		717 50	99.633 01
Камата		993 10		Салдо за 1. април 1910.			1.270 23
Станарина		1.200 —					
Ванредна примања		471 25					
Купљени новац		21.028 —					
Српска Књига		8 70					
Србија у сликама		28 —					
Дела Љ. П. Ненадовића		218 —					
Амортизовани 2% лозови		700 —					
			99.275 17				
			100.903 24				100.903 24

Наведени салдо налази се: у привременим издатцима 830 динара и у готовини 440·33 динара, свега 1270·23 динара.

31. марта 1910. год. у Београду.

Благајник **Х. Лилер** с. р.

Тајник **Драг. Костић** с. р.

Потпредседник **Ср. Ј. Стојковић** с. р.

Председник управе Срп. Књиж. Задруге **Ст. Новаковић** с. р.

ЧЛАНОВИ УПРАВЕ:

А. Ј. Стевановић с. р., *Борив. Ј. Поповић* с. р., *Драг. М. Јанковић* с. р., *Жив. Ј. Јуришић* с. р., *Јаша М. Продановић* с. р., *Јер. Живановић* с. р., *Јован Скерлић* с. р., *Мирко М. Поповић* с. р., *Павле Поповић* с. р., Д-р *Св. М. Марковић* с. р., Д-р *Тих. Р. Ђорђевић* с. р.

Прегледали смо стање имовине и благајнице за рачунску 1909. годину и упоредивши са књигама и документима Задругиним нашли да је све тачно и исправно.

Чланови надзорног одбора:

Гаврило Р. Раденковић с. р., *Драг. Гођевац* с. р., *Ил. Н. Ђукановић* с. р., Др. *Пет. Л. Вукићевић* с. р.

Председник надзорног одбора **М. Марковић** с. р.

Каракашевић, књижар у Сомбору, и Павле Вујић, професор у Ужицу, који су за последњих пет година уписали преко 250 задругара. Одбор моли скупштину да одлуком својим изјави овим повереницима скупштинско признање и одобри избор за добротворе предложених повереника.

Из управнога одбора иступају ове године по реду избора чланови г. Павле Поповић и г. Хенрик Лилер и заменик г. др. Светозар М. Марковић, а из надзорнога одбора члан г. Драгутин Гођевац. Њихова места има скупштина да попуни новим избором.

Управни одбор подноси скупштини по дужности пројекат буџета Задругина за 1910. год., који је, према успеху у минулој години, знатно већи, како то изискује сам рад Задругин. Одбор моли скупштину да томе пројекту поклони своју пажњу, нарочито што ће можда бити потребно, да се XIX коло штампа и у већем броју, него што је предвиђено према Правилнику Задругину. Разуме се, да скупштина треба и код овога буџета да одобри, као и до сада, да издавања могу бити и већа, ако буду већа примања.

Захвални на поверењу.

31. марта 1910. год.
у Београду.

Председник
Српске Књижевне Задруге
Ст. Новаковић

Благајник
Х. Лилер

Тајник
Драг. Костић

Потпредседник
Ср. Ј. Стојковић

Чланови:

А. Ј. Стевановић, Борив. Ј. Поповић, Драг. М. Јанковић, Жив. Ј. Јуришић, Јаша М. Продановић, Јер. Живановић, Јов. Скерлић, Мирко М. Попов ћ, Павле Поповић, Др. Св. М. Марковић, Др. Тихомиљ Р. Ђорђевић.

ИЗВЕШТАЈ

Надзорног одбора Српске Књижевне Задруге

поднесен XVII годишњој скупштини, 25. априла 1910. год.

Надзорни одбор прегледао је свакога месеца стање благајнице, упоредио увек све с документима и налазио је увек све исправно. Вредно је поменуи да се радом Задругина особља сваке године стање Српске Књижевне Задруге све више побољшава и постаје с е поузданије. Ово се лако може приметити сравњујући извештаје и рачуне за ово неколико година.

Према свему надзорни одбор има част предложити скупштини, да прими извештаје управнога одбора и изда разрешницу управноме и надзорноме одбору.

31. марта 1910.
у Београду.

Председник
надзорног одбора
М. Марковић

Потпредседник
Драг. Гођевац

ЧЛАНОВИ:

Гаврило Р. Раденковић, Ил. Н. Ђукановић, Др. Пет. Л. Вукићевић.

СТАЊЕ МАГАЦИНА

на дан 31. марта 1910. године у Београду и Земуну.

Коло	Укорицених комплета	Укорицених посеб. свезака	Прошивених свезака	Коло или дело	Укорицених компл.	Укор. или брошир. свезака	У табацима
I	3	1486	—	XVII	631	713	—
II	357	1.014	—	XVIII	318	186	—
III	34	1.412	8.182	Свега	8.033	10.680	51.526
IV	71	246	1.942	Обломов	101	120	—
V	28	287	1.220	Дав. Коперфилд I/II	34	1007	—
VI	80	105	1.493	Рат и мир I/IV	25	147	—
VII	110	250	1.507	Приповетке II	32	458	—
VIII	7	196	448	„ III	205	—	—
IX	76	95	—	Породица Оберле	13	—	—
X	1.422	272	3.379	Чика Јова Омладини	923	—	1.500
XI	1.655	1.172	3.399	Српска Књига	25	834	—
XII	2.363	293	3.412	Народна Књига	—	18.000	—
XIII	476	651	17.300	Састав и живот човечијега тела	—	—	—
XIV	106	191	9.244		—	205	—
XV	5	1.604	—	Други Певанија I/II	28	—	—
XVI	291	509		Бијесни Роландо I/IV	114	—	185

ПРЕГЛЕД БРОЈА КОМПЛЕТА

плаћених добротворским, оснивачким или улагачким улозима или обичном продајом

од постанка Задруге до 31. марта 1910. године.

Године	ДОБРОТВОРИ	I коло	II коло	III коло	IV коло	V коло	VI коло	VII коло	VIII коло	IX коло	X коло	XI коло	XII коло	XIII коло	XIV коло	XV коло	XVI коло	XVII коло	XVIII коло	XIX коло	Свега
1892.	62	3346	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3346
1893.	48	2842	1053	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3896
1894.	19	270	4274	917	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5461
1895.	16	218	304	4082	416	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5020
1896.	41	232	255	388	5823	3974	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10672
1897.	21	151	139	147	233	2845	4275	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7790
1898.	17	77	77	72	80	108	2226	2747	—		—	—	—	—		—	—	—	—	—	5387
1899.	34	110	106	105	102	104	141	3902	3938	1		—	—	—	—	—	—	—	—	—	8509
1900.	67	101	94	86	90	93	94	163	3422	3165	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7311
1901.	48	107	113	89	84	77	71	81	122	4309	1277	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6330
1902.	52	58	61	69	60	52	52	44	38	130	4524	1295	1	—	—	—	—	—	—	—	6384
1903.	47	33	31	31	34	34	39	29	31	37	328	4048	621	2	1	—	—	—	—	—	5299
1904.	53	27	28	25	23	22	19	15	20	26	34	300	3820	1186	—	—	—	—	—	—	5545
1905.	28	20	19	20	22	21	16	18	17	18	14	31	224	2754	288	—	—	—	—	—	3482
1906.	58	96	95	80	71	61	76	64	100	63	93	100	194	710	4259	4929	4	—	—	—	10995
1907.	73	46	57	61	54	49	62	51	40	46	70	72	92	124	261	796	5766	—	—	—	7647
1908.	34	57	62	63	61	54	73	61	56	57	143	247	278	165	170	93	691	5451	1	—	7786
1909.	139	38	53	47	53	47	57	55	44	49	156	200	200	193	177	42	213	807	6513	11	8955
	857	7829	6821	6283	7206	7541	7201	7230	7828	7901	6642	6293	5430	5134	5156	5860	6677	6258	6514	11	119815
Са добротворима		62	110	129	145	186	207	224	258	325	373	425	472	525	553	611	684	718	857	—	6864
Свега		7891	6931	6412	7351	7734	7408	7454	8086	8226	7015	6718	5902	5659	5709	6471	7361	6976	7371	11	126679

ПРОЈЕКТ БУЏЕТА

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

ЗА РАЧУНСКУ 1910. ГОДИНУ.

ПРИМАЊА			ИЗДАВАЊА		
1. 6.500 задругара XVIII кола по 6 динара	39.000	—	1. Слог и штампање (90 таб. у 8500 примерака × 45 дин.)	4.050	—
2. Продаја I--XVIII кола	9.000	—	2. Хартија (90 табака × 4250 × 20 дин.)	7.650	—
3. Продаја посебних издања	500	—	3. Коричење (7000 члан. × 1000 добротвор. = 8000 × 7 књ. × 0.25 дин.)	14.000	—
4. Продаја распарених књига	800		4. Хонорар (90 таб. × 40 дин.)	3.600	—
5. Ажија	500	—	5. Хонорар референтима	600	—
6. Камата	1.000		6. Експедовање	3.600	—
7. „Забавник“	8.000	—	7. Камата	2.400	—
8. Станарина	1.200	—	8. Канцелариски трошкови и огрев	1.000	—
			9. Награда особљу	6.000	—
			10. Проценат повериоцима и комисионару	6.000	—
			11. Обрасци и лист	2.500	—
			12. Ванредни и непредвиђени издатци	800	—
			13. „Забавник“	7.000	—
			14. Исплата дуговања	800	—
	60.000	—		60.000	—

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 29. марта 1910. год. — Прочитани су и примљени су записници последња два састанка. — Утврђене су одлуке књижевног одсека о хонорисању штампаних реферата. — По тајникову реферату о прорачуну за издање целокупних Доситејевих дела, одлучено је да тајник са члановима г. Ј. Скерлићем и Ј. Живановићем поднесе писмен реферат о том издању главном одбору, пошто се и управа Државне Штампарије замоли да прорачуна цену овог издања. — Одлучено је имати у виду мишљење г. М. К. Драгутиновића, професора Реалке, о издању целокупних дела Доситејевих — Одређена је годишња награда особљу.

Састанак 8. априла 1910. год. — Примљен је нацрт тајникова извештаја о књижевном раду Српске Књижевне Задруге — Примљен је нацрт благајникова извештаја о имовном стању Српске Књижевне Задруге. — На питање г. Јована Н. Томића, библиотекара Народне Библиотеке, под којим би условима Задруга примила јавне библиотеке у Алексинцу, Зајечару, Јагодини, Лозници, Неготнну и Пироту за добротворе, одлучено је примити их за добротворе с улогом од 220 динара, и дати им сва досадашња издања, у колико их још има — По молби г. Јов Н. Томића, одлучено је дати му оверен препис записника главнога одбора од 9. новембра 1907., тачка 8.

2. Књижевнога одсека.

Састанак 17. марта 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — *Најуљске шетње* од г. Мила Павловића, професора, одлучено је дати на оцену г. Јовану Скерлићу и г. Драгомиру М. Јанковићу. — *Виноградарство* од г. Благоја Д. Тодоровића, управитеља сточарске школе у Краљеву, дато је на оцену г. Јаши М. Продановићу, министру народне привреде, и г. Милутину Савићу, начелнику министарства народне привреде у пензији Ако овај спис буде примљен, одлучено је ради издања његовог тражити помоћ од министарства народне привреде. — По реферату члана г. Јеремије Живановића о приповетки *Дишко* од П., одлучено је сачекати и други реферат. — Примљен је к знању и одлучено је саопштити главном одбору реферат тајников, а и мишљење г. Милутина К. Драгу-

тиновића, професора, о издању целокупних дела Доситејевих. — У шестој књизи XIX кола, а као првој у колекцији *Хрватске књижнице*, одлучено је издати *Антологију новије хрватске приповетке*. — Одређени су хонорари штампаних реферата.

Састанак 20. марта 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — По реферату члана г. Јована Скерлића о *Народним шетњама* од г. Мила Павловића, одлучено је сачекати и други реферат. — По реферату члана г. Јована Скерлића, одлучено је да се приповетка *Дишко* од П., не прими, а о *Дошљацима* од М. М. Ускоковића сачекати реферат члана г. Јеремије Живановића. — Хонорисани су реферати о *Народњим шетњама, конкурсним списима, Комшијама* и *Дишку*. — О спису „*Српски Народ за Немањића и њима савремених владалаца српских*“ од г. Јована Ђорђевића, професора у Нишу, одлучено је да реферишу члан књижевног одсека г.др. Тихомир Р. Ђорђевић и г. др. Јован Радонић, професор Универзитета.

Састанак 8. априла 1910. год. — По предлогу тајникову одлучено је да се *Споменица Доситејева* изда као прва књига XX кола, и то раније, пре прославе. — Примљен к знању тајников реферат да је Забавник „Огњем и мачем“ готов и да износи 53 штампана табака.

Проглас одбора за прославу стогодишњице Доситијеве смрти

Српском народу,

Марта 1911 год. навршује се сто година од смрти великога српског писца и творца нове српске књижевности *Доситеја Обрадовића*. Тај дан захвално потомство, они који уживају плодове његових радова и који продужују послове које је он моћно започео, дужно је најсвечаније прославити.

Ради тога, на позив Српске Књижевне Задруге, састали су се 2 фебруара изабрани представници свих културних и просветних друштава у Београду, и једногласно решили да се стогодишњица смрти Доситеја Обрадовића прослави као велика национална свечаност. Том приликом усвојен је овај програм прославе:

1. *Споменик,* који би се поставио на једном од најлепших места у Београду.

2. Ново *издање целокупних дела* Доситејевих (као што је Вуково).

3. *Споменица* Доситејева, коју би, у редовним издањима својим штампала Српска Књижевна Задруга, а у коју би ушла мишљења најглавнијих данашњих књижевних и научних радника српских о Доситеју и његову раду.

4 *Свечане седнице* Српске Краљевске Академије и Универзитета.

5. *Свечана представа* у Народном Позоришту (пролог; један чин из „Дамона“ с рецитацијом које Доситејеве патриотске песме; „Младост Доситеја Обрадовића“ од Косте Трифковића).

6. *Предавања* о Доситеју Обрадовићу и његовим заслугама за српски народ, у свима српским школама, по могућству у свему Српству.

7. *Конгрес* свих српских (евентуално и хрватских и југословенских) књижевних, просветних и културних друштава.

8. Оснивање „*Доситејева дома*“ у Београду, који би, са великом дворницом за јавна предавања, изложбе, концерте, био средиште свих београдских књижевних, културних и просветних удружења.

9. Јевтино издање једне уметнички израђене *слике* Доситејеве.

10. Доситејева *изложба,* на којој би се изложила сва оригинална и познија издања његових дела, превода његових дела, рукописа његових, слике његове и све што је у вези с његовим животом.

Одбор за прославу стогодишњице Доситеја Обрадовића сада се обраћа целокупноме српском народу, свих покрајина и свих сталежа.

Доситеј Обрадовић је за наше новије доба оно што је Св. Сава био за старије: он је наш велики духовни родитељ, човек који је српски народ увео у идеје новога доба и у суврему културу. Он је први критички мислилац међу Србима, које је целога свога века учио „словесној, разумној и свободној љубови к истини“. Више но ико он је учинио да се Срби, без обзира на верске и државне разлике, осете као једна велика духовна и душевна целина; он је српску народну мисао ставио на модерну основу, и први прокламовао велико начело духовног народног јединства. Он је ударио темеље новој српској књижевности, оној која живи у идејама свога времена, која истиче из народних потреба и која служи народним задатцима. Он је прикупио око себе целу једну чету писаца, који су створили народну књижевност, из које се развило све што Срби данас имају у књижевности. Имајући увек на уму да књижевност, као и сваки други јаван рад, има у првоме реду да служи „на ползу народа и општества“, он је одбацио мртви славјано-сербски језик, туђ и неразумљив народу, и стао писати народним

језиком, који је сваки могао разумети, и којим је просвета могла најбрже и најсигурније продирати у најшире слојеве народа.

Данас, један век после његове смрти, када се баци поглед на све оно што смо за сто година урадили и на све оно што као народ и раса имамо да учинимо, свугде, на сваком месту, и у свакој прилици, види се велика и благородна личност Доситеја Обрадовића, као иницијатора свега доброг и паметног у нашем духовном и књижевном животу. За сто година српска књижевност је имала мало писаца који су толико утицали на читава поколења и који су у толикој мери стварали душу целе једне расе. Од свих старијих писаца наших нема ни једног од чијега је рада потомство имало толико практичке и непосредне користи и који су и у данашњем добу толико живи и вечито млади.

Са убеђењем да је то осећање целога српскога народа, на који је велики народни просветитељ увек мислио и за који је искључиво радио, Одбор за прославу стогодишњице Доситеја Обрадовића обраћа се свима Србима да у смислу горе изложенога програма узму учешћа у тој општој народној свечаности.

У појединим крајевима нашим српска културна и просветна друштва, српске школе и установе треба да узму у своје руке извођење прославе у локалним границама, као и прикупљање прилога народних за Доситејев споменик и Дом, који ће бити видни знаци опште народне захвалности. Упутства за сам правац и ток локалних прослава, као и обавештења о свима појединостима рада даваће главни прославни одбор у Београду, како редовним повременим извештајима, тако и одговорима на питања локалних одбора.

Где нема каквога српскога културнога или просветнога друштва, које би локалне прославе и прибирање прилога узело у своје руке, моле се повереници Српске Књижевне Задруге да они с вићеним људима својега места образују локалне одборе.

Прилоге за Споменик, Дом, изложбу и слику Доситејеву, добивене приређеним предавањима, забавама, селима или скупљањем прилога, треба упутити благајници Српске Књижевне Задруге у Београду (или на њену адресу у Земун poste restante), која ће их по реду примања објављивати у свима српским листовима.

Одбор за прославу стогодишњице смрти Доситеја Обрадовића уверен је, да ће овај његов позив наћи најобилнијег одзива и да ће сви добри и разумни Срби чинити своју националну и културну дужност.

У Београду, 20 марта 1910 год.

Председник одбора
за прославу стогодишњице смрти
Доситеја Обрадовића,
Председник Српске Књижевне Задруге,
Ст. Новаковић.

Потпредседници

Љубомир Стојановић,
министар у пензији,
представник Српске Краљевске Академије.

Др. Богдан Гавриловић,
професор Универзитета,
представник Културне Лиге.

Хенрик Лилер,
професор Војне Академије,
представник Српске Књижевне Задруге.

Секретари:

Др. Јован Скерлић,
ванредни професор Универзитета,
представник Српске Књижевне Задруге.

Др. Светолик П. Стевановић,
управитељ Више Женске Школе,
представник Професорскога Друштва.

Михаило М. Станојевић,
учитељ.
представник Учитељског Удружења.
Благајник

ЧЛАНОВИ ОДБОРА :

Представник Министарства Просвете и Црквених Послова, др. Душан Рајичић, референт за основну наставу.
Представник Универзитета, др. Александар Белић, ванредни професор Универзитета.
Представници Српске Књижевне Задруге: Боривоје Ј. Поповић, професор, Драгутин Костић, професор, Јаша М. Продановић, министар народне привреде, Јеремија Живановић, професор, Павле Поповић, ванредни професор Универзитета, др. Тихомиљ Р. Ђорђевић, доцент Универзитета.
Представник Београдске Читаонице, др. Војислав Рашић, порезник.
Представник Грађанске Касине, Др. Михаило Р. Поповић, помоћник библиотекара Народне Библиотеке.
Представник Друштва Српских Уметника „Лада“, Риста Вукановић, сликар.
Представник Удружења Српских Уметника, Стеван Тодоровић, академик.
Представник Друштва Св. Саве, Јован Миодраговић, професор.
Представник Друштва за школску хигијену и народно просвећивање, др. Чед. Марјановић, професор.
Представник Удружења правника, Глигорије Гершић, члан Државнога Савета у пензији.
Представник Удружења српских инжињера и архитекта, Драгутин Маслаћ, архитект.
Представник Женскога Друштва, Катарина Холец.
Представник Кола Српских Сестара, Јелена Ј. Димитријевић.
Представник Одбора Госпођа Књагиње Љубице, Савка М. Панић.
Представник Свештеничког Удружења, Михаило И. Поповић, свештеник.
Представник Академског Певачког Друштва „Обилић“, Михаило О. Петровић, студент.
Представник Београдског Певачког Друштва, Михаило Цукић, комесар Извозне Банке у пензији.
Представник Певачког Друштва „Станковић“, Петар Милојевић, свештеник.
Представник Београдске Трговачке Омладине, Павле Ј. Матић, трговац.
Представник Савеза свих еснафа, Јован Сремац, дворски лимар.

Одговор Задругине благајнице

Бр. 750. — Повереник г. Драгутин Марковић, државни пушкар у Пироту. — Оснивачи: г. г. др. Димитрије Мицић, окр. физикус. Милоје Јовановић, поднаредник. Основне школе у Костуру и Смрдану. † Петар Божиловић, уписао га зет Светозар Станковић, трговац. — Улагачи: г. г. Александар Бонић, војни апотекар. Др. Александар Мисирлић, општ. лекар. Алексије Штрумбергер, војни капелник. Божидар Максимовић, наредник. Владимир Милошевић, капетан. Данило Белимарковић, капетан. Димитрије Војновић, судија. Димитрије Стевановић, бакалин. Драгољуб Владисављевић, капетан. Драгољуб Марјановић, поручник. Драгомир Божовић, свештеник. Драгутин Марковић, држ. пушкар. Душан Живановић, судски писар. Живојин Манојловић, сресни писар. Живојин Шумаревић, поручник. Зорка Ковачевићка, учитељица у пензији. Илија Трифуновић, наредник. Јован Пелнарж, сан. потпуковник. Карло Скацел, апотекар. Коста Брадић, општ. писар у Добром Долу. Крста Манчевић, општ. писар у Држини. Лазар Поповић, поручник. Љубисав Урошевић, поднаредник. Милан Ј. Бошковић, поручник. Милан Вељковић, капетан. Милан Манчић, поднаредник. Милан Потић, потпоручник. Мирко Станковић, капетан. Михаило Виденовић, економ. Михаило Јовановић, поручник. Момчило Здравковић, судија. Радисав Гагић, судски секретар.

Бр. 751. — Повереник г. Димитрије М. Протић, учитељ у Вел. Градишту. — Улагач: г. Вуле Стевановић, прота.

Бр. 752. — Повереник г. Милан М. Томић, професор у Крушевцу. — Улагачи: г. г. Лазар Лазаревић, капетан. Марко Савићевић, гимназиста. Мата Луковић, кондуктер. Милан Гачић, трговац. Милан Михаиловић, трговац. Милан Нешић, свештеник у Коњусима. Милан Симоновић, адвокат. Милан Урошевић, адвокат. Миливоје Добросављевић, професор. Милорад Дединац, лекар. помоћник. Миодраг Марковић, ученик. Михаило Дојчиновић, адвокат. Момчило Паштровић, суд. писар. Наталија П. Симићева, учитељица. Никола Анђелковић, капетан. Павле Божић, капетан. Панта Миловановић, капетан. Пера Јанковић, трговац. Петар Јелић, судија. Радивоје Илић, професор. Радосав Дунић, адвокат. Риста Стошић, кондуктер. Риста Трајковић, учитељ. Сава Милосављевић, трговац. Светолик Здравковић, адвокат. Сима Павловић, трговац. Слободан Петровић, гимназиста. Стеван Вукајловић, капетан. Стеван Живојновић, учитељ. Стеван Стаменковић, кафеџија. Теодосије Бошковић, директор. Франц Голднер, каменорезац. Хранислав Спасић, инжињер. Чеда Браћинац, трговац. Чеда Урошевић, сресни начелник.

Бр. 753. — Повереник г. Михаило Д. Огњановић, учитељ на Умци. — Улагач: г. Никола Филиповић, општ. деловођа у Мислођину.

Бр. 754. — Повереник г. Петар Велимировић. професор у Ваљеву. — Оснивач: Ђачка дружина „Чика Љуба“. — Улагачи: г. г. Илија Бирчанин, гимназиста. Петар Велимировић, професор.

Бр. 755. — Повереник г. Бошко Десница, правник у Обровцу. — Улагачи: г. г. Данило Десница, трговац. Максо Сарделић, општ. тајник. Милан Батиница, трговац. Милан Петрак, опћ благајник. Петар Јокић, општ. писар. Стеван Бркић, трговац.

Бр. 756. — Повереник г. Анта Поповић, свештеник у Крушевцу. — Оснивачи: г, Анта Поповић, свештеник. Манастир Стрмац. Основна школа у Брусу и Лепенцу. Црква у Брусу. — Улагачи: г. г. Благоје Калуђеровић, свештеник у Брусу. Божидар Михаиловић, учитељ у Брусу. Драгољуб Станојевић, трговац у Брусу. Драгомир Михаиловић, општ. писар у Брусу. Ђорђе Будимовић, књижар. Живојин Палуровић, трговац у Брусу. Јован Станојевић, трговац у Брусу. Љубомир Поповић, трговац. Михаило Миловић, трговац. Младен Попов ић, свештеник у Рибарима. Хранислав Поповић, свештеник у Брусу.

Бр. 757. — Повереник г. Никола С. Сретеновић, учитељ у Белановици. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г. г. Витомир Ћосић, економ у Драгољу. Живојин Ломић, трговац. Др. Милан Занковић, лекар. Радован Ломић, трговац.

Бр. 759. — Повереник г. Гаврило Милошевић, протођакон у Нишу. — Улагачи: г. г. Драгомир Јанковић, свештеник у Сукову. Младен Димић, свештеник у Ћурлини. Светозар Рувидић, апотекар.

Бр. 760 — Повереник г. Дамњан Митровић, учитељ у Богатићу. Оснивач: Основна школа у Глоговцу. — Улагач: г. Милан Дачић, учитељ у Прњавору.

Бр. 762. — Повереник г. Теодор Јозанов, свештеник у Бач-Ђурђеву. — Улагачи: г. г. Душан Мошовић, бележник. Радослав Николић, учитељ. Теодор Јозанов, свештеник.

Бр. 764. — Повереник г. Сава М. Николић, писар министарства финансија у Београду. — Улагач: г. Ненад Илић, трговачки помоћник.

Бр. 765. — Повереник г. Тодор Петровић, учитељ у Ђакусу. — Оснивачи: Основне школе у Ђакусу и Житорађи. — Улагачи: г. г. Коста Првуловић, свештеник у Мекишу. Милутин Стевановић, општ. деловођа. Тодор Петровић, учитељ.

Бр. 766. — Повереник г. Васа Теофановић, парох у Чуругу. — Улагачи: г. г. Берислав Берић, свештеник. Васа Стојадиновић, свештеник. Васа Теофановић, свештеник. Јован Илић, лечник. Мита Рајков, ратар. Никола Каленић, кнез. Светозар Петровчанин, благајник. Софија Апић. учитељица.

Бр. 767. — Повереник г. Душан Крњевић, парох у Мостару. — Улагачи: г. г. Душан Иванишевић, адвокат. Душан Таминџић, професор. Јово Милетић, обућар Др. Љубо Пелеш, адвокат. Милан Ћуковић, професор. Мито Говедарица, пристав духан. режије. Патрикије Поповић, свештеник. Спасоје Ђурић, учитељ у Бијелом Пољу.

Бр. 768. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Алимпије Поповић, богослов. Спасоје Вукотић, богослов.

Бр. 769. — Повереник г. Живко Пејић, архивар Чешких Банака у Трсту. — Оснивач: г. Живко Пејић, архивар. — Улагач: г. Јосиф Горењац.

Бр. 770. — Повереник г. Јово Драговић, учитељ у Каменици. — Улагачи: г. г. Влада Бичански, парох у Беочину. Милан Поповић, опћ. бележник у Беочину. Српска црквена општина. Српска читаоница.

Бр. 771. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу. — Улагачи: г. г. Буде Димитријевић, трговачки помоћник у Огулину. Душан Трбојевић, трговачки пословођа. Основна школа у Млакој. Перо Бекић, трговац у Двору. Прокопије Јовановић, књиговођа Српске Штедионице у Двору. Симеон А. Живковић, свршени правник у Двору.

Бр. 772. — Повереник г. Негован Белановић, благајник у Митровици. — Улагачи: г. г. Владислав Станисављевић у Војки. Живојин Вуцања у Лаћараку. Љубомир Ковић. Марија Блидовић. Стеван Георгијевић у Чалми. Урош Стефановић у Метљици.

Бр. 773. — Непосредно. — Оснивачи: Основне школе у Миљковцу и Туларима. — Улагачи: г. г. Ђура Милетић, трговац. Јордан Петровић, суплент у Скопљу. Клуб Исламске Омладине у Бијељини. Радован Дреновац, инж. потпоручник.

Бр. 775. — Повереник г. Коста Николић, учитељ у Алексинцу. — Улагачи: Велимир Петровић, трговац. Ди-

митрије Петровић, трговац. Јован Јанковић, марв. лекар. Мил. Благојевић, арт. капетан. Миливоје ајић, књиговођа. Радован Марковић, срески писар. Стеван Бабовић, судски писар. Стојан Динић, судски писар.

Бр. 776. — Повереник г. Михаило М. Срећковић, свештеник у Крагујевцу. — Оснивачи: г. г. Миша Алкалај, шпедитер. Стеван Поповић, војни прота. — Улагачи: г. г. Пера Александровић, учитељ. Светолик М. Срећковић, медицинар.

Бр. 778. — Повереник г. Милош Московљевић, суплент у Београду. — Улагач: г. Малиша Павловић, гимназист.

Бр. 779. — Повереник г. Милош Терзић, свештеник у Ваљеву. — Улагачи: г. г. Димитрије Богдановић, председник суда. Михаило Максимовић, учитељ. Др. Селимир Ђорђевић, лекар.

Бр. 780. — Повереник г. Стеван Љ. Пешић, пешад. поручник у Нишу. — Улагачи: г. г. Алекса Стефановић, потпуковник. Боривоје Поповић. Велимир Бељић. Владимир Пешић. Војислав Анђелковић. Војислав Николић. Душан Васковић. Ђорђе Голубовић. Јаков Костић. Љубомир Арачић. Љубомир Живановић. Милан Ив. Илић. Милан Најдановић. Милан В. Томић, благајник и поручник. Милан Ј. Томић. Миливоје Аранђеловић. Миливоје Радоњић. Милутин Митић. Милош Новичић. Миодраг Цветковић. Михаило Васковић. Ненад Јосифовић. Паун Милисављевић, потпоручник. Петар Николић. Стеван Миловановић. Стеван Љ. Пешић, пешад. поручник. Тихомир Јовановић, поручник. Тодор Аћимовић, потпоручник. Тодор Милошевић, потпоручник. Трајко Ђурић, поднаредник. Чедомир Тимотијевић, поднаредник.

Бр. 782. — Повереник г. Никола Видаковић, учитељ у Сарајеву. — 10 улагача.

Бр. 783. — Повереник г. Симеон Пиља, солицитатор у Броду н/С. — Оснивачи: г. г. Леонидас Пахани, велепоседник. Паја Стефановић, адвокат. — Улагачи: г. г. Боривоје Путник, банкарски директор. Вилко Лорши, књижар. Дејан Коларовић, трговац. Коста Јовановић, банкарски чиновник. Милан Мићић, банкарски чиновник. Милка Михаиловић, поседница. Нико Јовановић, банкарски чиновник. Раде Тишма, банкарски чиновник. Сима Кајгановић, парох Симеон Пиља, солицитатор. Стеван Борчић, банкарски чиновник.

Бр. 784. — Повереник г. Живан Милић, учитељ у Божевцу. — Оснивач: Основа школа у Кобиљу.

Бр. 785. — Повереник г. Рајко Ст. Мићић, школски надзорник у Крушевцу. — Оснивачи: Основне школе у Белој Води, Бивољу и Обилићеву.

Бр. 786. — Повереник г. Анте А. Дујмов, студент права у Спљету. — Оснивач: г. Дујан Микачић, општ. благајник. — Улагачи: г. г. Андро Бербер, чиновник. Анте Дујмов, студент права. Др. Винко Лозовина, професор. Вицко Ћипико, поседник. Др. Гајо Булат, адвокат. Др. Душан Манђер, адвокат. Др. Ђуро Негрини, адвокат. Иван Чачић, студент. Јово Матачић, апотекар. Крунослав Јеловац, гимназист. Др. Луjo Маци, лекар. Љубо Влачић, прота у Шибенику. Манда Амат, поседница у Каштели. Матеј Шкарица, жупник у Чиову. Нико Угриновић, студент права. Никола Достинић, чиновник. Професорска гимназиска књижница. Рикард Николић, судац у Трогиру. Стева Југовић, трговац. Стева Перовић, банкар. Франо Иванишевић, народни посланик у Јасеници. Шпиро Марић, дрогериста.

Бр. 787. — Непосредно. — Улагачи: г. г. Ватрослав Јагић, професор Универзитета у Бечу. Др. Милан Решетар, професор Универзитета у Бечу.

Бр. 788. — Повереник г. Ђорђе Михаиловић, парох у Доњ. Ковиљу. — Улагачи: г. г. Душан Шпирта, лекар у Новом Саду. Ђорђе Михаиловић, парох. Катица Станојевић, поседница. Коста Веселиновић, поштар у Гор. Ковиљу. Никола Коларов, школски управитељ. Паја Гавриловић, капелан у Гор. Ковиљу. Паја Урошевић, велепоседник. Српска православна црквена општина у Гор. Ковиљу. Стеван Гавриловић, судац у Вел. Бечкереку. Тодор Атанацковић, чиновник у Гор. Ковиљу. Тодор Петровић, велепоседник. Читаоница у Гор. Ковиљу.

Бр. 789. — Повереник г. Јован Степанов, парох у Ст. Бечеју. — Улагач: г. Иван Лазаревић, штедионични званичник.

Бр. 790. — Повереник г. Јово Секуловић, књижар у Херцег-Новоме. — Улагачи: г. г. Васо Букоровић, чиновник. Васо Новаковић, свештеник у Крушевици. Васо Петровић, учитељ у Суторини. Илија Антаневић, поседник. Јанко Грбић, чиновник у Кртолима. Јово Маровић, судац у Супетару. Косто Миљевић, учитељ. Лазар Бронзић, учитељ. Лазар Јакшић, поседник. Лазар Ђоровић, поседник. Лука Ђеранић, поседник. Милан Мршић, чиновник у Кртолима. Митар Чуквас, учитељ. Милутин Радуловић, игуман. Никола Гојковић, судац у Бенковцу. Никола Злоковић, учитељ. Никола Сеферовић, трговац у Моринју. Раде Павковић, поседник. Саво Манојловић, зидар. Саво Поповић, учитељ у Кртолима. Саво Терзовић, трговац. Урош Ломбардић, агент. Шпиро Коњевић, трговац. Шпиро Лучић, свештеник у Суторини. Шпиро Мустур, свештеник.

Бр. 781. — Повереник г. Раде Мандић, равн. учитељ у Ст. Пазови. — Улагачи: г. г. Александар Николајевић, трговац. Ђорђе Терзић, трговац. Јован Бановић, књиговођа. Јован Максимовић, котарски управитељ у Иригу. Јован Стефановић, трговац у Ст. Бановцима. Милева Манојловић, трговкиња. Сава Рапајић, гостионичар. Стеван Војчанин, кројач. Стојан Јанковић, кројач.

Бр. 792. — Повереник г. Милан С. Петровић, свештеник у Нересници. — Оснивачи: Основне школе у Буковској, Волуји, Нересницн и Турији. — Улагачи: г. г. Димитрије Р. Павловић, трговац. Иван Николић, прота у Кучеву. Милан С. Петровић, свештеник. Милен М. Јаћић, свештеник. Станоје Ненадовић, трговац у Кучеву.

Бр. 793. — Повереник г. Стаја Т. Стајић, капетан у Врању. — Оснивач: г. Тома З. Михаиловић, трговац. — Улагачи: г. г. Аранђел Стевановић, поручник. Васа С. Марковић, капетан. Ђорђе А. Стајић, трговац. Јован Бојић, капетан. Јосиф Гавриловић, поручник у Београду. Јоца Миљковић, сарач. Панта Златановић, наредник. Радован Вајагић, поручник. Риста Зафировић, кројач. Светислав Бацовић, капетан. Светозар А. Стевановић, капетан. Стаја Т. Стајић, капетан. Тодор Станисављевић, капетан.

Бр. 794. — Повереник г. Велимир Р. Нешић, општ. писар у Брзану. — Оснивач: Основна школа у Брзану.

Бр. 795. — Повереник г. Јован Константиновић, парох у Пожези (Славонија). — Улагачи: г. г. Душан Кушевић, поседник. Иван Лончаревић, фин. официјал. Јанко Рајачић, правник. Јован Константиновић, парох. Коста Мештеровић, парох у Ољасима. Кузман Кекић, гимназист. Макса Кунтарић, професор. Милан Чудић, државни надинжињер. Михаило Теодосијевић, трговац. Стеван Бркановић, котар. пристав.

Бр. 796. — Повереник г. Петар С. Радаковић, управник порес. одељења у Петровцу. — Улагачи: г. г. Бранислав Ђорђевић, полиц. писар. Владимир Антонијевић, судија.

Бр. 798. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Оснивач: Окружна Болница. — Улагач: г. Јордан Х. Видојковић, свештеник и професор.

Бр. 799. — Повереник г. Павле Вујић, професор у Ужицу. — Оснивачи: Гимназија. „Напредак“ дружина ђака гимназије. — Улагачи: г. г. Александар Павловић, гимназист. Андра Станић, инжињер. Боривоје Поповић, свештеник. Ђорђе Павловић, гимназист. Коста Урошевић, суплент. Љуба Рајић, суплент. Милан Достанић, гимназист. Милан Константиновић, гимназист. Миливој Пурић, гимназист. Милош Трифуновић, професор и народни посланик. Миодраг Матић, гимназист. Мирко Поповић, професор.

Никола Ђурић, инжињер. Павле Вујић, професор. Радован Атанасијевић, гимназист. Радован Богићевић, арт. капетан. Риста Петрушевић, учитељ цртања. Светолик Тадић, гимназиста. Филип Трифуновић, инжињер. Цветко Зотовић, гимназиста.

Бр. 803. — Повереник г. Милорад Ив. Протић свештеник у Каменици. — Оснивачи: г. Зарија В. Протић, свештеник у Лопатању. Основне школе у Лопатању, Осладићу, Причевићу и Суводању. — Улагачи: г. г. Живорад Васиљевић, општ. благајник. Милоје С. Јовановић, механџија у Туђину. Радоје Влајковић, економ у Станиној Реци. Радојица Ћирић, економ у Суводању. Радован Мирковић, економ у Причевићу. Риста Поповић, кафеџија у Ваљеву. Стеван А. Јанковић, економ у Врагочаници. Сретен Ђорић, економ у Мајковићу. Стеван Бојковић, порезник. Тихомир Вуковић, економ у Станиној Реци.

Бр. 804. — Повереник г. Огњан Мангуловић, парох у Чаглићу. — Улагачи: г. г. Душан Бабић, општ. бележник Никола Максимовић, општ. бележник у Кукуњевцу. Огњан Мангуловић, парох.

Бр. 805. — Повереник г. Антоније Бенуси, благајник Трговачке Банке у Дубровнику. — Оснивачи: г. г. Др. Влахо Матијевић, адвокат. Српско певачко друштво „Слога". — Улагачи: г. г. Др. Андро Свилокос, адвокат. Антоније Бенуси, благајник Трговачке Банке. Антун Бранђолица, општ. чиновник. Антун Братић, канцелист у Цавтату. Антун Вучетић, професор. Антун Крлетић, професор. Антун Мустахинић, професор. Антун Сухор. управник болнице. Аугуст Зувитео професор. Др. Балдо Градић, поседник. Божо Бубало, правник. Божо Биримиша, финанс. чиновник Божо Мисић у Камбриджу (Америка). Божо Пилато, поседник. Божо Хопе, пошт. натконтролор. Браћа Берберовић, трговци. Влахо Лонза, бријач Вуле Бојанић, трговац. Вук. Вид. Вулетић, професор. Гавро Тошовић, књижар. Деметреј Бубало, трговац. Драго Мариновић, правник. Ђино Ђивановић, чиновник паробродског друштва. Ђуро Иванишевић, трговац у Требињу. Ерменегилд Јоб, подузетник Еџиј Трипало, чиновник Трговачке Банке. Иван Козман. Иво Барић, чиновник Трговачке Банке. Иво Јелић, трговац у Слану. Иво Л. Пеш, поседник у Мљету. Иво Меховац, ђак. Иво Шуберт, подузетник. Јово Бердовић, трговац. Јово Тошовић, књижар (5 комплета). Косто Кулишић, професор. Лазо Вукасовић, трговац. Луко Бона, нотар. Луко Скурић, правник. Др. Мато Грацић, поседник. Марко Кастрапели, земаљ. саветник. Мелко Радуловић, професор у миру. Др. Милорад Медини, уредник новина. Михо Прашенко, трговац. Михаил Чуковић, трговац. Миће Милишић, трговац. Нико Н. Ђивановић, механичар. Никола Бабић, трговац. Никола Р. Буквић, трговац. Никола Крекић, судбени прислушник у Херцег Новоме. Никола Мандић, учитељ. Никша Куничић, чиновник Тргов. Банке. Никша пл. Сарака, суд. истражитељ. Паво Александри, књиговођа Трговачке Банке. Петар Бердовић, трговац. Радничко друштво. Сава Барбић парох. Станислав Брајевић, финанс. чиновник. Стево Љубибратић, професор. Др. Стијепо Кнежевић, адвокат. Стијепо Луцијановић, професор. Теофило Данилович, игуман. Томо Медар, економ. Урош Буронић, тргов. помоћник.

Бр. 806. — Повереник г. Васа Ј. Исаиловић, адв. кандидат у Иригу. — Улагачи: г. г. Богољуб Машић, стаклар. Васа Дамјановић, трговац. Никола Вукмировић, канцелиста. Никола Жакула, мерник. Радивоје Цветковић, књиговођа. Сава Јаковљевић, правник у Нерадину. Светислав Гудурић, опћ. бележник у Сарадику. Софија Поповић. Стева Аврамовић, ковач у Јаску. Томислав Штиглић, апотекарски помоћник.

Бр. 807. — Повереник г. Коста Ђорђевић, књиговођа у Костајници (Хрватска). — Улагачи: г. г. Александар Поповић, свештеник у Доберлину. Ј. Јањанин, трговац у Утолици. Коста Ђорђевић, књиговођа. М. Драгојевић, чиновник у Бос. Новом.

Бр. 808. — Повереник г. Миливоје Млађан, књижар у Новој Градишци. — Улагачи: г. г. Др. Александар Николајевић, жупан. физикус. Андра Фрушић, шумар. вежбеник. Васо Бановић, учитељ. Васо Јањанин, поручник. Ирена Мрмак, банк. чиновник. Јевто Антоновић, трговац. Др. Коста Младеновић, лечник. Милан Жица, банк. чиновник. Милан Мркшић, кот. предстојник. Милан Трифановић, шумар. вежбеник. Миливоје Млађан, књижар. Милош Милојевић, учитељ у Богићевцима. Михаило Пауковић, управник српске штедионице. Никола Вилић, трговац. Никола Вуксановић, ветеринар. Никола Симеуновић, свештеник у Ратковцу. Никола Цвијановић, порески чиновник. Др. Платон Чуповић, адвокат. Радован Симић, трговац. Стеван Вуковић, свештеник. Стева Јањетовић, свештеник у Окучанима. Светозар Корка, банк. чиновник. Светозар Лапчевић, учитељ у Бенковцу. Стеван Рончевић, магистер фармације. Српска читаоница. Хинко Кадрнка, студент.

Бр. 809. — Повереник г. Чедомир Л. Јелић, трговац у Бугојну. — Улагачи: г. г. Драгољуб Жалица, суд. канцелист. Ђорђе Т. Радовић, трговац. Лазар Ђурасовић, трговац. Милан Јовановић, трговац. Милан Продановић, лугар. Никола Попадић, бележник. Српско певачко друштво „Јавор". Чедомир Л. Јелић, трговац.

Бр. 810. — Повереник г. Влад. Б. Поповић, учитељ у Крупњу. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г. г. Олга В. Поповића, учитељица. Пера Грујичић, свештеник.

Бр. 812. — Повереник г-ђица Лепосава Николићева, учитељица у пензији у Београду. — Улагачи: г. г. Јованка Рауманова, ученица. Милева Радуловићева, ученица.

Бр 813. — Повереник г. Илија К. Панић, поручник у Неготину. — Оснивач: Официрска читаоница. — Улагачи г. г. Богдан Павловић, наредник. Боривоје Нецић, трговац. Влада Јотић, поручник. Војислав Велимировић, мајор. Војислав Пејовић, капетан. Војислав Станковић, наредник. Дамјан Радивојевић, капетан. Данило Темељковић, поручник. Димитрије Костић, поднаредник. Димитрије Станојевић, поднаредник. Драгиша Ковачевић, капетан. Драгољуб етровић, потпоручник. Драгољуб Х. Станковић, капетан. Ђорђе Нићифоровић, наредник. Илија К. Панић, поручник. Крста Матејевић, кафеџија. Љубомир Девић, поручник. Љубомир Симић, потпуковник. Милан Тодоровић, обућар. Милован Стојадиновић, поручник. Милорад Николић, поднаредник. Миодраг Обреновић, секретар. Миодраг Поповић, економ. Радомир Предић, судски писар. Сава Николић, поручник. Светозар Пауновић, потпоручник. Стојан Николић, капетан. Стеван Дедовић, наредник. Тодор Франтловић, поручник.

Бр. 814. — Повереник г. Христифор М. Милић, учитељ у Зајечару. — Оснивач: г. Јован Карабашевић, учитељ у Вел. Извору. — Улагач: г-ђа Даринка Андрејевићка, учитељица.

Бр. 815. — Повереник г. Витомир Недић, суплент Винодељ. Воћар. Школе у Букову. — Улагачи: г. г. Алекса Милетић, ђак винодељ. школе. Видојко Јовановић, ђак винодељ. школе. Владислав Ђорђевић, ђак винодељ. школе. Душан Гајић, ђак винодељ. школе, Бачка Пољопривредна Читаоница. Ђорђе Марјановић, ђак винодељ. школе. Калин Петковић, ђак винодел. школе. Крсман Гавриловић, ђак винодељ. школе. Милоје Пејовић, ђак винодељ. школе. Милосав Митровић, ђак винодељ. школе. Недељко Марковић, ђак винодељ. школе. Никола Марковић, ђак винодељске школе. Никола Поповић, ђак винодељ. школе. Петар Витановић, ђак винодељ. школе. Петар Милићевић, ђак винодељ. школе. Станислав Павловић, ђак винодељ. школе. Станојло Миљковић, ђак винодељ. школе. Тома Манасијевић, ђак винодељ. школе. Чедомир Вучетић, ђак винодељ. школе.

Бр. 817. — Повереник г. Гаврило Милошевић, протођакон у Нишу. — Улагач: г. Аранђел Поповић, свештеник у Доњој Трнави.

Бр. 818. — Повереник г. Милан П. Цветковић, срески економ у Голупцу, — Оснивач: Управа Манастира Тумана.

Бр. 819. — Повереник г. Тодор Боровњак, професор у Битољу. — Улагачи: г. г. Антоније Петровић, учитељ у Крапи. Богдан Анђелић, учитељ у Долгавцу. Василија Сачмаревићева, учитељица у Гостиражни. Дамњан Пеливановић, свештеник у Прилепу. Илија Поповић, учитељ у Стрвју. Коста Јосифовић, учитељ у Галичнику. Огњан Ђорђевић, учитељ у Долњанима. Петар Ђорђевић, учитељ у Маргарима. Петар Коларевић, управитељ у Кичеву. Петар Соколовић, учитељ у Прилепу. Риста Спасић, учитељ у Тополчанима. Стеван Поповић, учитељ у Зрзу. Танасије Костић, учитељ у Присаду. Тодор Димитријевић, учитељ у Слепчу. Тодор Ђорђевић, учитељ у Горњем Селу. Тодор Мицковић учитељ у Тополчанима. Тодор Чакширлијевић, ханџија у Прилепу. Тома Калигоријевић, учитељ у Костинцима. Тома Јанићијевић, учитељ у Сикирцу. Трајко Вељковић, учитељ у Кривогаштанима. Учитељско Удружење у Прилепу. Фанија Ачковићева, учитељица у Дреновцу. Цветко Петровић, учитељ у Дабници. Цветко Танасковић, учитељ у Риљеву.

Бр. 822. — Повереник г. Димитрије Зиндовић, трговац у Пријепољу. — Улагачи: г. г. Војислав Весиличић, трговац Глиша Веселичић, трговац. Димитрије Зиндовић, трговац. Јосиф Јевђевић, управитељ основних школа. Михаило Досковић, трговац. Пе ачко Друштво „Св. Сава“.

Бр. 923. — Повереник г. Јоца Р. Марковић у Черевићу. — Улагачи: г. г. Божа Савић, гостионичар. Васа Несторовић, трговац. Д-р Димитрије Коњевић, лечник. Душан Максимовић, општ. бележник. Душан Цвеић, лекарник. Ђока Савић—Чича, земљоделац. Јоца Р. Марковић. Наум Ћириловић, занатлија. Опћа Пучка Школа у Баноштару. Српска народна основна школа. Српска Читаоница.

Бр. 824. — Повереник г. Владимир Новаковић, инжињер у Сињу — Улагачи: Вицко Грабовац, опћ. тајник. Владимир Новаковић, инжињер. Душан Трипало, велепоседник. Иво Кнара, поседник. Јустин Русић, парох у Шушцима. Лука Стојанац, трговац у Дицму. Д-р Марин Ивић, судац. Марко Суботић, контролор. Милан Коломбатовић, судац. Мирко Јозић, управник кот. болесничке благајне. Петар Марковић, опћ. чиновник. Петар Миовић, учитељ пољодјелства. Петар вит. Трипало, велепоседник. Д-р Првислав Гризогоно, адвокат. Северин Варда, апотекар. Д-р Силвио Булат, апотекар. Д-р Урош Масовчић, лекар.

Бр. 825. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Владимир Дакић, богослов. Вуколај Коркут, богослов. Душан Костић гимназист. Милан Рушић, богослов.

Бр. 826. — Повереник г. Захарије Поповић, парох у Бијељини. — 1 улагач.

Бр. 827. — Повереникг. Јован Степанов, парох у Ст. Бечеју. — Улагач г. Милан Милованов, протопрезв. капелан.

Бр. 828. — Повереник г. Јово Маријановић, богослов у Арбанасима. — Улагачи: г. г. Богословска читаоница. Божо Магуд—Паштровић, богослов. Василије Пипер, матурант. Васо Томановић, гимназист. Вукашин Мандић, гимназист. Вукић Иветић, гимназист. Драго Кресовић, гимназист. Ђорђе Самарџић, богослов. Јеротеј Петковић, свештеник — економ семинара. Јован Липовац, богослов. Јован Ст. Шолаја, богослов. Костантин Суботић, матурант Марко Бронзић, гимназист. Милош Петровић, богослов. Мирко Вујатовић, гимназист. Никола Тршић, гимназист у Задру. Павао Ченић, гимназист. Петар Бабац, намесник у Задру. Петар Јовић, гимназист. Ћиро Жежељ, гимназист. Филип Самарџић, трговац у Кривошијама.

Бр. 829. — Повереник г. Павле Јокић, професор у Срем. Карловцима. — 3 улагача.

Бр. 830. — Повереник г. Сава Рајковић, учитељ у Арачу. — Улагачи: г. г. Гига Јовановић, књижар у Турском-Бечеју. Светозар Бајић, учитељ у Куману.

Бр. 831. — Повереник г. Стеван Вујић, градски благајник у Срем. Карловцима. — Оснивачи: г. г. Бранко П. Марковић, филозоф у Бечу. Живан Витолић, економ у Баранди. Марко Поповић, економ. Д-р Миша Михаиловић, лечник. — Улагачи: г. г. Гер. Чобановић, економ. Дан. Брзаковић, игуман у Фенеку. Живко Јекић, књиговођа. Јован Татић, инжињер. Књижара Огњановић (3 комплета). Мил. Манојловић, школ. референт. Д-р Милош Нинковић, адвокат. Никола Максимовић, правник. Никола Савић, чиновник у Ердевику. Павле Балукџић, књиговођа. Петар Клисарић, економ. Српска ратарска читаоница у Итебеју. Серафим Винчић, јеромонах у Шишатовцу. Славко Вицаковић, књиговођа. Стеван Милић, правник. Штампарија Јанковић (2 комплета). Фрања Сетлер, књиговођа.

Бр. 833. — Повереник г. Бошко Ђ. Бошковић, суплент у Нишу. — 5 улагача.

Бр. 835. — Повереник г-ђица Зорка Д. Станковићева, кл. учитељица у Београду. — Оснивич г-ђица Зорка Д. Станковићева, кл. учитељица. — Улагачи: г. г. Александар А. Боди, правник. Ангелина Стојковићева, ученица. Вукосава Јовановићева, ученица. Гордана Павловићева, ученица. Даница Ђурићева, ученица. Даница Јечменићева, ученица. Даница Симићева, ученица. Даринка Петровићева, ученица. Даринка Стојадиновићева, ученица, Добрила Петровићева, ученица. Драга Ђурићева, кл. учитељица. Естира Конфорти, ученица. Зорка Несторовићева, ученица. Јелисавета Начићева, архитекта Јелица Бресијанчева, кл. учитељица. Катарина Петровићева, ученица. Милица Радовановићева, ученица. Надежда Борисављевићева, ученица Стана Нешићева, кл. учитељица.

Бр. 836. — Повереник г. Луко Милиновић, трговац у Имотскоме. — 1 улагач.

5. марта 1910. год.

у Београду

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер.**

Садржај: XVII годишња скупштина. — Извештај управног одбора о раду Српске Књижевне Задруге у 1909. години. — Извештај надзорног одбора. — Пројект буџета за рачунску 1910. годину. — Изводи из записника. — Проглас одбора за прославу стогодишњице Доситијеве смрти. — Одговори Задругине благајнице.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену. — Огласи се примају према погодби.

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 25. маја 1910. Бр. 9.

Главни одбор Српске Књижевне Задруге.

Главни одбор Српске Књижевне Задруге конституисао се за 1910. годину овако:

I. Управни одбор:

Председник г. Стојан Новаковић, председник Српске Краљевске Академије.
Потпредседник г. Сретен Ј. Стојковић, директор реалке у пензији.
Благајник г. Хенрик Лилер, професор Војне Академије.
Тајник и књижничар г. Драгутин Костић, професор гимназије.
Чланови: г. Андра Ј. Стевановић, професор Универзитета; г. Боривоје Ј. Поповић, професор гимназије; г. Бранислав Б. Тодоровић, професор Трговачке Академије; г. Драгомир М. Јанковић, шеф канцеларије Њ. В. Краља; г. Живојин Ј. Јуришић, професор реалке; г. Јаша М. Продановић, министар народне привреде; г. Јеремија Живановић, професор гимназије; г. д-р Јован Скерлић, професор Универзитета; г. Мирко М. Поповић, директор гимназије; г. Павле Поповић, професор Универзитета; г. д-р Тихомиљ Р. Ђорђевић, стални доцент Универзитета.

II. Надзорни одбор:

Председник г. Михаило Марковић, директор гимназије у пензији.
Потпредседник г. Драгутин Гођевац, адвокат.
Чланови: г. Гаврило Р. Раденковић, трговац; г. Илија Н. Ђукановић, професор гимназије; г. д-р Петар Л. Вукићевић, начелник пошта и телеграфа.

Повереницима и задругарима.

I.

Моле се повереници да ни по што не примају више уплате на I, VIII, XV и XVIII коло, нити на „Приповетке I“, „Богородичину цркву у Паризу“ и „Породицу Оберле“, пошто су те књиге сасвим распродате, те их Задруга никоме више не може дати. За остала кола и остале Забавнике пак нека потраже још што више нових купаца.

II.

Моле се повериоци да пожуре с поруџбинама за „Огњем и мачем“, како они и њихови уписници не би остали без овога чувеног романа, који је штампан само у 2000 примерака. Цена је обема свескама за задругаре 5 динара одн. круна, за незадругаре 7 динара одн. круна.

III.

Новим добротворима, који свој добротворски улог положе од једном, даје Задруга на поклон три ранија кола или двадесет свезака ранијих кола по њену избору.

XVII годишња скупштина Српске Књижевне Задруге

25. априла 1910. године

ДРЖАНА У ДОМУ СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ.

Председник г. Стојан Новаковић отвара скупштину у 9¼ часова. На захтев скупштине предлаже за секретаре скупштине: г-ђицу Лепосаву Бошковићеву, кл. наставницу Женске Гимназије, г. Михаила Ст. Ивковића, професора Богословије, и г. Милоша Зечевића, професора II Београд. Гимназије, а за потписнике записника скупштинскога г. Живана Живановића, државнога саветника, г. Стевана Ловчевића, директора гимназије у пензији, и г. Николу В. Лазића, професора Реалке.

I.

Председник позива скупштину да саслуша извештаје о годишњем раду Задругину.

Тајник Задругин г. Драгутии Костић чита извештај *о књижевноме раду Задругину*, а затим благајник Задругин г. Хенрик Лилер извештај *о управљању Задругом и њеном имовном стању* и извештај надзорнога одбора Задругина.

Председник даје реч пријављеним говорницима.

Г. *Гаврило Јовановић*, професор, говориће о књижевном раду Задругину. Захваљује управи на преданоме раду, али има да стави неке напомене, нарочито као наставник, који упућује ученике да читају издања Задругина. Задругине су књиге несумњиво добре; али оно што је добро, може бити и боље. У последњим издањима Задругиним дато је више маха „слободној уметности“, „слободноме моралу“. То је, истина, ново, модерно, свугде примљено, у сликарству, у скулптури, па и у књижевности, али Српска Књижевна Задруга није друштво за прометање новитета, него друштво које пробира, па, кад бира, треба да удеси с писцима да изоставе и ублаже нека драстичнија места, која су лепа с уметничке стране, али се косе са моралом. *Пауци* од Иве Ћипика, на пример, нису за свакога ђака, нарочито не за ученице, јер у њима има много „слободних“ места, која „изазивају“. То је отуда што је дело узето „из пера“. — Задруга и кад прима ново дело, још нештампано, треба да буде обазривија према читаоцима, од којих су већина ђаци. Најбоље би било, да Задруга штампа ствари већ штампане, ствари већ сварене и примљене, а рукописе само онда, ако су збиља пречишћени. Задруга јесте стаклена башта за још неоткривене ствари, али не и за сваку биљку. — Затим говори о издавању старијих писаца. О издању *Драматских списа* Ј. С. Поповића има да учини ове напомене. Да је Ј. С. Поповић жив, он би прегледао своје рукописе, пребрао што је за живот и јавност, а не би објављивао сва, и она мртва, која су само документа за историју литературе. „Родољупци“ су добри, јер су још живи; али оно друго једва се дочитава и баца сенку на целокупну његову књижевничку слику. Треба удесити издање тако да се све може читати у сласт. За њега је Српска Књижевна Задруга ауторитет, „академија књижевне уметности и добрих књига“; што она изда, треба да је одабрано, написано најбољим језиком и стилом. Речи којих нема у народноме језику, у Вукову речнику и народним умотворинима, као нпр. *наредни* (у смислу онога што има да дође, место значења: *готов*, *спреман*), *живаљ* и др. не би требало да се нађу у Задругиним издањима. Моли књижевну редакцију Задругину да и та питања тангира, жели да се више води рачуна о књижевном укусу, о корекцији стила.

Г. *Јован Н. Томић* пристаје уз напомене г. Јовановића о штампању нових и издавању старијих писаца. Говори поводом *Паука* Ћипикових. Тешко је говорити против таквих књижевника, али издања Задругина су под руком свих чланова породице: више и пре их читају деца него родитељи. Ако хоћемо да Задругина књига уђе у масу, да се рашири и у већем броју од 8000, онда моли управу, пошто је Српском Народу потребно и морално челичење, да заведе неку „цензуру“. Писац може своју

Скупштини су присуствовали ови задругари:

Добротвори: г.г. Драгутин Гођевац, адвокат. Драгутин Костић, професор. Душан Л. Ђокић, адвокат. Д-р Ђока Ј. Николић, лекар. Живан Живановић, члан Државног Савета. Живојин Ј. Јуришић, професор. Живојин П. Симић, директор у пензији. Јаша М. Продановић, министар. Јован Д. Јовановић, благајник Нар. Позоришта. Лазар Кнежевић, професор. Љубомир Ковачевић, министар у пензији. Мата Јовановић, управник Управе Фондова у пензији. Михаило Ст. Ивковић, професор. Никола В. Лазић професор. Срета Ј. Стојковић, директор у пензији. Стеван Н. Бабић, потпуковник у пензији. Стојан Новаковић, председник Министарскога Савета на расположењу. Д-р Тихомиљ Р. Ђорђевић, стални доцент Универзитета. Хенрик Лилер, професор Војне Академије.

Оснивачи: г.г. Гаврило Јовановић, професор. Илија Н. Ђукановић, професор. Д-р Јован Скерлић, ванредни професор Универзитета. Јован Н. Томић, библиотекар Нар. Библиотеке. Лазар Ј. Обрадовић, виши учитељ у пензији. Лепосава Бошковићева, кл. учитељица Женске Гимназије. Милан Грол, професор. Милош Л. Зечевић, професор. Мирко М. Поповић, директор. Михаило Марковић, директор у пензији. Никодим Ј. Васић, пензионар. Петар Ј. Петровић, председник прв. трг. суда. Д-р Светозар М. Марковић, лекар. Стеван Ловчевић, директор у пензији.

Повереници: Лепосава Николићева, учитељица. Сава М. Николић, писар мин. финансија. Станиша С. Станишић, учитељ. Тадија Сретић из Вуковара. Тихомиљ Д. Младеденовић, матурант.

идеју казати јако, а ипак је не мора казати драстично. Говори то нарочито с тога, што је он одређен да створи и снабде књигама нове јавне библиотеке у Србији, за које му је првенствено била дужност да узима издања Задругина, па помишља на неискусне и неупућене читаоце, који ће у њеним издањима наићи на коју незгодну књигу. Задруга додуше мора ићи за новим правцима, али ту мора ублаживати драстична места. — При издавању старијих писаца налази да треба штампати само оно што истиче величину књижевника; незгодно је прештампавати све писце и сва дела од њих. Л. К. Лазаревић више и боље је био цењен по првоме издању *Шест приповедака*, које је сам признао за своје, него по целокупноме издању Задругину. Све што није намењено свету, не треба му ни давати, да се не би кварило правилно гледиште о писцу. Милован Ђ. Глишић сам је уништио све што по његову мишљењу није било за штампу, само да не би прошао као Лазаревић. Треба прештампавити само оно што је несумњиво добро. То правило требало је да важи и за Ј. Ст. Поповића, као и за свакога другога писца. — За наредно издање песама Милорада Митровића тражи да се прави прâви избор, а тако и за Кањанскога и даље; за мање писце Задруга треба да гради антологије. — Види да се у Задрузи сачувала једна стара традиција, да при издавању једнога дела редакцију врши један човек, предговор пише други, коментаре гради трећи, коректуру води четврти. Кроз једно издање треба да провејава један дух. Не види шта је Задруга хтела са *Милићевићевом књигом*: она је требала да дâ један утисак о Милићевићу, а у њој се виде две идеје, два духа, двоји погледи. Код Милићевића требало је узети онај његов главни посао, по којем је највише и познат у књижевности, онај етнографски. *Етнографија* је претежна у свему његову раду, те су чак и *приповетке* његове само ризница за етнографију. То је први редактор, г. Тих. Р. Ђорђевић правилно схватио. Други редактор пак цени Милићевића као приповедача, баца га доле, те му тиме не чини успомену. Незгода је што му се приређује *јубиларно* издање, а замера му се. Ако је слаб приповедач, није му требало штампати приповетке. - Моли да се у наредноме колу свакако нађе места за Бјернсона Бјернстјерна, који нас је много задужио. — Затим моли да из предложеног списка издања свакако уђе једно од дела под 7. (*Задовољство живота* од Лубока) или 8. (*Руковођ у животу* од Емерсона). Такве су књиге потребне и за одрасле, за њих нарочито. Нека уђе и та „тежа“ литература: читалац ће се помучити, али ће имати користи. — За материјални напредак захваљује управи на савесноме раду, који је предузела још од свога почетка, те је Задруга готово једина установа наша, која живи правим правилним животом, скачући све на виши степен. Добро је управа учинила што је смањила процену вредности магацина. Има само једно место, за које би желео објашњења. То је о привременом издавању у 830 динара на стр. 76., стубац II извештаја. Неће да зна, кога се тиче. Али ако је некога покојника — нека се ресити; ако је некога сиромашка — нека му се створи могућност да поступно отплати; а ако је некога богаташа — нека се наплати, ма и судом, само да се тај дуг више не протеже, јер је то сума којом се може исплатити хонорар за једну књигу.

Г. *Јован Скерлић* одговараће на заједничке напомене г. Јовановића и г. Томића о *Пауцима* и трећој књизи *Драматских списа* Јов. Ст. Поповића. Г. Јовановић нема права у томе што тражи да Српска Књижевна Задруга издаје само преварена, зрела дела, а не и сасвим нова. О томе се раније дискутовало и утврђено је: да Задруга није само археолошка установа, него јој је пре свега дужност да потпомаже живу, актуелну књижевност, да помаже стварање данашње књижевности. Била би грешка, кад би се Задруга одрекла тога посла. И зато ево 3 године већ расписује конкурсе, уверена да тиме покреће данашњу књижевност. Г. Јовановић греши и у томе што замера издању свих *Драматских списа* Ј. Ст. Поповића. Поповић је тако крупна појава у нашој литератури, да то потпуно заслужује; погрешно би било, кад би Задруга тако издавала дела једнога Ј. Вујића и др. Кад би се пак у тим издањима применила строга критика по данашњој литерарној вредности, онда би у опште остало врло мало што за издавање. — За *Пауке* имају г.г. Јовановић и Томић донекле право. Они су заиста писани слободније, али „где почиње уметност, престаје морал“. Права се уметничка дела не могу ценити по етичким, педагошким разлозима, који немају везе са књижевношћу. По таком мерилу шта би испало од Шекспира, Раблеа, Мопасана и др.? То је бар његово лично мишљење. Али и он признаје да Задруга мора водити рачуна и о тој страни. Код *Госпође Бовари*, коју је поменуо г. Јовановић, није случај тако озбиљан. Она је уметничко дело прве врсте, а и морално, врло морално за оне, који умеју читати. Не стоји пак да Српска Књижевна Задруга није ипак имала и тих обзира. Референти о *Пауцима* г. г. Драгомир Јанковић и Драгутин Костић, препоручујући их за издање Задругино, предложили су писцу нека брисања. Ћипико је врло јак таленат, али у тој слободи заиста оде доста далеко, те је и сам говорник био за то да се

стави смоково лишће, да се предузме брисање, којим су изостављена око два табака. Али се није могло све брисати, јер иначе не би било дела. Пред дилемом: хоће ли Српска Књижевна Задруга издати ново дело од несумњиве књижевне вредности, ма и са мало слободним моралом, или само прештампавати стара дела — морала се одлучити за прво. Задруга пак водила је и водиће и на даље рачуна о томе, шта сме штампати — *Драматски списи* Ј. Ст. Поповића, књ. III, нису само прештампавани, него су ту први пут штампани неки драмати Поповићеви. Ј. Ст. Поповић раније је био потцењиван, данас је у нашој књижевности као један од најкрупнијих и најплеменитијих наших писаца. Један такав књижевник има специјалних интереса и за широку публику, а не само за стручњаке. Ту није било питања о прештампавању каквога писца трећега реда, већ о првоме штампању дела великога човека, о штампању потпуно довршених дела, а не фрагмената. *Родољупци* су једно од најпаметнијих дела на српскоме језику, а и остала *у трећој* књизи *Драматских списа* све су довршени радови, спремљени за штампу, неки су и играни с успехом. Само *Судбина једнога разума* можда није требало да уђе, као полемична ствар Поповићева. Али Ј. Ст. Поповић, као велики писац, заслужује и специјалне обзире и без те ствари не би било целокупнога издања. Управа Задругина ради сасвим оправдано што ставља у изглед целокупно издање свих драма његових. То је у осталом одобрила и сва наша штампа и овде и преко.

Г. *Гаврило Јовановић* хоће само да се огради од неких израза. Зна и он да литература треба да је слободна, чак је и он за њу, — али изван издања Српске Књижевне Задруге, која издања своја мора поправљати. Он не би био за то да Задруга штампа ни *Нечисту крв*, док се не поправи. Јесте за издавање старијих, преварених дела, али не ипак оних антикварских, већ живих, која се и данас могу читати.

Пошто није било више говорника, то председник пита скупштину, прима ли извештаје управине и даје ли разрешницу управноме и надзорноме одбору.

Извештаји су примљени; управном и надзорном одбору дата је разрешница.

II.

Председник г. *Ст. Новаковић* пита скупштину, одаје ли предложеним повереницима своје признање и бира ли предложене поверенике за добротворе, на што су и једни и други стекли право по пословнику Задругину. Скупштина усваја предлог управин.

III.

Благајник г. *Х. Лилер* чита пројекат буџета за 1910. год. с мишљењем надзорнога одбора о предложеноме буџету које гласи:

XVII Годишњој Скупштини Српске Књижевне Задруге

У своме годишњем извештају изнео је управни одбор Задругин, да је на лањској скупштини одобрени буџет издавања прекорачио за 6531,54 дин., пошто је буџет примања пребацио предвиђени приход за 17552,92 дин. Веће примање неминовно је повукло за собом и већа издавања, нарочито у повереничком проценту (7440,40 дин. место предвиђених 5000 дин.), поштарини (3812,86 дин. место предвиђених 3200 дин.), награди особљу (6180 дин. место предвиђених 5000 дин.), обрасцима и листу (2892,30 дин. место предвиђених 1500 дин.) и на послетку ванредан издатак на израду карата уз „Нову Италију“, без које то дело не би имало оволико вредности, колико је овако има. Поред тога је управни одбор постигао и извесне омање уштеде.

То прекорачивање, изазвано стварном потребом, непрекидним напретком Задругина рада и гранањем њених послова, што све иде само у прилог Задрузи, према томе су оправдане, па само оправдава поднети предлог управнога одбора да се буџет за 1910 год. повећа, те надзорни одбор Скупштини предлаже да усвоји овај предложени буџет, разуме се дајући маха управноме одбору да и ове године местимице може прекорачити одобрене суме издавања, ако то захте напредак Задругин и ако се и приходи повећавају бар у истој сразмери, те одбор у њима може наћи покрића за те случајно повећане издатке.

22. априла 1910. год.

у Београду

Председник надзорног одбора
М. Марковић

Потпредседник
Драг. Гођевац

Чланови:
Ил. Н. Ђукановић
Др. Пет. Л. Вукићевић

Председник г. *Стојан Новаковић* напомиње да буџет има да буде само што боља подлога за рад управин, али да се допусти управи, ако се не може дословце буџет вршити, да чини одступања од њега, у договору с надзорним одбором, те да се и повећа, где је неминовно потребно за рад, ако се и приходи повећају.

Г. Јеремија Живановић мисли, како је управа у извештају већ нагласила, да XIX коло треба штампати у 9000 примерака, а не у 8500 примерака, како је у пројекту буџета предвиђено на основу правила Задругиних, те моли скупштину да одобри овај већи број примерака.

Председник г. *Ст. Новаковић* ставља питање скупштини, одобрава ли предложени

пројекат буџета с тим да се XIX коло штампа у 9000 примерака и скупштина обоје одобри.

IV.

Председник позива скупштину да приступи избору 2 члана и 1 заменика у управном и 1 члана у надзорном одбору. Акламацијом бише поново изабрани за чланове управног одбора г. Павле Поповић, в. професор Универзитета, и г. Хенрик Лилер, професор Војне Академије, и за члана надзорнога одбора г. Драгутин Гођевац, адвокат, а за заменика г. Бранислав Б. Тодоровић, проф. Тргов. Академије, пошто је досадашњи заменик г. др. Светозар М. Марковић молио да се више не бира, јер је сувише заузет другим пословима.

V.

Како није било никаквих предлога, председник захвали присутнима на позиву и закључи скупштину.

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 10. априла 1910. год. — Прочитани су и примљени записници последња два састанка. — Примљен је пројекат буџета за ново XIX коло. — Из надзорног одбора испао је коцком члан г. Драгутин Гођевац. — Претрес извештаја надзорнога одбора за скупштину одложен је за наредну седницу. — По молби г. др. Николе Вулића, в. професора Универзитета, и г. Јована Н. Томића, библиотекара, одлучено је обојици дати оверене преписе преписке г. Вулића са управом Задругином о рукопису за другу књигу „Енеиде“. — За преглед магацина књига одређени су чланови г. г. Мирко М. Поповић, Живојин Ј. Јуришић и Илија Н. Ђукановић. —

Састанак 22. априла 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — Примљен је к знању извештај комисије за преглед магацина. — По прочитаном пројекту извештаја надзорног одбора за скупштину, одлучено је да надзорни одбор образложи повећање овогодишњега буџета и предложи скупштини, да одобри управном одбору да може местимице прекорачити одобрене суме издавања, ако то захте напредак Задругин и ако се и приходи повећају бар у истој сразмери. — На место члана управног одбора г. Др. Светозара М. Марковића, који, заузет другим пословима, не жели више да се бира, одлучено је предложити скупштини г. Бранислава Б. Тодоровића, професора Трговачке Академије, ако она захте да одбор кандидује.

Састанак 29. априла 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — Конституисана је управа и извршена је подела чланова у одсеке, по старом. — По прочитаном акту администратора Задругина, одлучено је експедитору и служитељу отказати место од 1. јуна ове године. — Ради измене Пословника изабрана је комисија од чланова г. г. Ср. Ј. Стојковића, Хенрика Лилера, др. Петра Л. Вукићевића и Драгутина Костића. — Филолошком Словенском семинару у Јашу одлучено је послати на дар сва Задругина издања, која се могу одабрати. — По молби Срп. певачкога друшава „Змај“ у Дервенти и Српских Читаоница у Дабру код Стоца, Жупањцу, Чечави и Голобоку, које моле за Задругина издања, одлучено је исте известити да им се молба не може уважити.

Састанак 14. маја 1910. год. — Прочитан и примљен записник прошлог састанка. — Прочитане су измене у Пословнику, које су спремили на прошломе састанку одређени чланови одбора, и усвојене с незнатним изменама. — Примљен је к знању реферат тајников, која ће дела, по одлуци књижевнога одсека, ући у XIX коло. — Саслушан је реферат о прегледу благајнице за месец април. — Уважена је молба експедитора да му се изда плата за цео мај, а разреши 16. маја, како би могао за то време наћи друго место.

2. Књижевнога одсека.

Састанак 5. маја 1910. год. — Прочитани су и примљени записници последња два састанка. — По прочитаном реферату члана г. Драгомира М. Јанковића о *Напуљским шетњама* од М. Павловића, одлучено је да се исти спис прими у начелу за редовно издање Задругино с тим да писац учини измене у рукопису које траже оба референта. — По прочитаном реферату члана г. Јеремије Живановића о *Дошљацима*, од М. Ускоковића, одлучено је да се исти спис прими за Задругино редовно издање и награди према последњем конкурсу, с тим да писац рукопис пре удеси према напоменама оба референта, т. ј. да га скрати, ублажи и изостави нека драстичнија места. — За XIX коло утврђени су ови списи: 1. *Песме Милорада Митровића*, избор, у редакцији г. Јеремије Живановића; 2. *Дошљаци*, приповетка М. Ускоковића; 3. *Вечити младожења*, роман Јаше Игњатовића, у редакцији г. др. Ј. Скерлића; 4. *Мртви капи-*

тали, роман Јосипа Козарца, с предговором о писцу од г. Бранка Дрекслера; 5. *Критичке студије др. Љ. Недића*, у редакцији г. Павла Поповића; 6. *Кармен* и *Коломба*, приповетке П. Меримеа, у преводу г. М Грола; 7. *Задовољство у животу* од Ц. Лубока, у преводу г. Драгомира М. Јанковића.

3 Економскога одсека.

Састанак 14. маја 1910. год. — Извршен је прег лед благајнице за месец април.

4. Надзорнога одбора.

Састанак 14. маја 1910. год. — Извршен је преглед благајнице за месец април.

Реферати о понуђеним делима.

VII. Реферат г. др. Јов. Скерлића о „Напуљским шетњама".

Прочитан на састанку књижевног одсека 29. марта 1910.

Напуљ с његове природне лепоте по трећи пут привлачи пажњу српских писаца. После Љубомира П. Ненадовића, у *Писмима из Италије*, и Д-р Милана Јовановића, са књигом *Горе-доле по Напуљу*, дошао је и г. Милорад Павловић, са својим *Напуљским шетњама*, које нуди за редовна издања Српске Књижевне Задруге.

Г. Павловић је неколико месеца пробавио у Напуљу, и утиске које је тада добио свео је сада у ову књигу. У целини, његове *Напуљске Шетње* чине добар утисак. Г. Павловић, у његовом окретном стилу, описује живописно и занимљиво. Његово добро расположење, праћено увек са неприкриваном шалом, прелази и на заинтересованог и задобивеног читаоца, и књига се, у већем делу свом, даје пријатно читати. И кад год писац не изиђе из живописности и шале, кад год своје причање подешава срећно са својим темпераментом и самим предметом, он даје сасвим добре стране; знатно је слабији када изиђе из свога тона, и упада у сентименталности и поетске рефлексије. *Напуљске Шетње*, писане речито, пуне су типова, призора, анегдота и сцена, и врло често подсећају на хучну, шарену и сликарски живописну напуљску улицу.

Књига Г. Павловића има и својих мана. Она је стално, а каткада и претерано речита, тако да читалац зажели каткада мирнија осећања и обичније речи. Писац међу своје личне утиске и опажања умеће, местимично и сувише (у почетку на пример), цитате из својих великих претходника у описивању Напуља, а и бедекерским податцима дато је више места но што се може учинити у једној књижевној и уметничкој књизи.

Цела књига је доста слабо компонована. Половину њену сачињава један једити састав, који без поглавља и прекида заузима више од 100 страна текста. Сав тај први део састављају шест засебних предмета, који се лако могу заокруглити у главе: Напуљска улица, Наполитанац, Лазарони и Калаузи, Напуљски калуђери, Напуљска Галерија, Напуљска позоришта. — — Други део књиге чине засебни застави: „Крв Св. Јануара", „Карафе", „Херкуланум", „Сиренски дворац", „Везув", „Црни Гост", „Амфитеатар" и „Море". Од тих састава, неки, где се писац ограничава на описе и на спољне утиске, као „Крв Св. Јануара", „Херкуланум" и „Везув", и ако стоје испод описа самога Напуља у првом делу књиге, имају вредности и заслужују да се штампају. Остале ствари нису путописи и немају праве везе са предметом књиге. Г. Павловић или поетизује римску прошлост, у више мање песничким евокацијама (Црн гост, Амфитеатар) или, као Павле Хајзе, романтички развија старе талијанске легенде или епизоде из кроника (Карафе, Сиренски дворац), или чине простране поетске рефлексије, у општим књижевним местима (Море). И колико Г. Павловић има дара за течно и ведро причање добро уочених, занимљивих, најчешће комичних објеката спољњега света, у толико стално подбацује када хоће да постиже велике књижевне ефекте и када се расплине у сањарије и у рефлексије.

Књига Г. Павловића, у главноме, лепо је написана; има страница које су и врло добре, и по свој прилици су најбоље што је Г. Павловић икада написао (поређење северног и јужног мора, стр. 33; вече у Напуљу, стр. 63; напуљско позориште, стр. 105). Али, нарочито у сентиментално-рефлексивним деловима има стилских неједнакости и слабости, као што се у целом тексту, овде-онде, нађе и по које претеривање и грубост у изразу и речи. Параграфи су непразмерно дуги, али дају се лако делити и на мање.

У опште говорећи, *Напуљске шетње* Г. Милорада Павловића су дело живо, живописно писано, занимљиво и симпатично. Али онакво какво је у целини и без измене не би се могло штампати. Цео први део, белешке о самом Напуљу, које управо чине језгро књиге, ваљало

би заокруглити по предметима у неколико засебних глава. Засебни састави, који немају везе са главним предметом, и који нису путопис но поетске приче, свакако би ваљало изоставити. Извесне измене у појединостима и у стилу такође би биле потребне.

И тако прерађене и упрошћене *Напуљске, Шетње* биле би једна добра књига за велику читалачку публику Српске Књижевне Задруге; оне би се са задовољством читале, и заслуживале да тако буду читане. Поред тога, биће од књижевног интереса видети, како су једну исту варош видела три српска писца који су припадали трима разним нараштајима.

Београд,
24 марта 1910 год. *Јован Скерлић.*

VIII. Реферат г. Драгомира М. Јанковића о „Напуљским шетњама".

Прочитано на састанку књижевног одсека 5. маја 1910.

Спис Г. М. Павловића *Напуљске шетње* занимљив је, можда би био занимљивији да је краћи. Али је могао бити и дужи, јер не видим система по коме га је састављао његов упечатљиви писац. Превртући у читању лист по лист, нисам знао да сам дошао на последњи, кад сам до последњега дошао. Не знам, али бих рекао, да је ова разноликост теме хотимична. Кад би то биле боје, па се у њих гледало, заболеле би очи. У осталом, писац и каже за Неапољ „да је читав калејдоскоп слика које се као у каквој паланачкој панорами мењају".

Без икакве сумње овај путопис представља велики напор достојан пажње; само бих, баш у интересу писца и дела, ако га Задруга прими, био мишљења, да га Г. Павловић подвргне ревизији пре штампе. Та ревизија се не би смела ограничити на небрижљивости у стилу и језику, него и на читаве одељке. Што ми се узгред чинило за замерку, подвлачио сам плаво; Г. Скерлић, први референт, мислим, црвено. Ако се овај предлог усвоји, знало би се дакле чиме се може руководити при тој ревизији. Иначе сам Г. Павловићу на потпуном расположењу.

Драгомир М. Јанковић.

Одговори Задругине благајнице

I.

Добротворске уплате и доплате.

Бр. 855. — Непосредно. — Г-ђа Марија Д. Ристића, удова, и Катарина Г. Николића, учитељица у пензији, уписали су за добротвора свог пок. мужа односно оца Димитрија Ристића, прећ. баштована, и положили добротворски улог . . . . . 150 дин.

Бр. 857. — Повереник г. Јован Станојевић, прота у Неготину.

1.) Св. тројичка црква у Неготину положила је добротворски улог . . . . . 150 дин.

2.) Црква у Рајцу положила је добротворски улог 150 дин.

Бр. 867. — Повереник г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу. — Оснивач г. Јован С. Јовановић, економ, положио је добротворску доплату до 20 год. . . 30 дин.

Бр. 870. — Повереник г. Лука С. Радојичић, трговац у Санфранциску (Америка). — Г. Милан Тупањанин, трговачки помоћник, положио је прву добротвор. уплату 50 дин.

Бр. 871. — Повереник г. Варнава Росић, јеромонах у Цариграду.

1. Г. Мило Зеновић, агент руског бродар. друштва, положио трећу добротворску уплату. . . . . 50 дин.

2. Г. Никола Тујковић, телохранитељ белг. посланства, положио је трећу добротворску уплату . . . 50 дин.

3. Г. Перо Греговић, индустријалац, положио је трећу добротворску уплату. . . . . 50 дин.

4. Г. Стево Анђус, трговац, положио је трећу добротворску уплату. . . . . 50 лин.

Бр. 874. — Непосредно. — Управа Београдског Казненога Завода положила је добротворски улог 150 дин.

Бр. 876. — Непосредно. — г. Милан А. Павловић, трговац, уписао је свога пок. оца Анастаса Павловића, трговца, и положио добротворски улог . . . . . 150 дин.

Бр. 882. — Непосредно. — Народна школа у Плашкоме положила је остатак добротворског улога . . . 20 кр.

Бр. 855. — Непосредно. — Оснивач г. Илија Гојковић, пуковник у Ваљеву, положио је добротворску доплату до 20 год. . . . . 30 дин.

Бр. 889. — Повереник г. Драгутин Младеновић, учитељ у Београду. — Основна школа у Пиносави положила је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 894. — Повереник г. Стеван Самарџијић, учитељ и члан Епарх. Одбора у Приштини. — Основна школа у Штрпцима (Сиринићска жупа, Приштинска каза) положила добротворски улог . . . . . 150 дин.

Бр. 902. — Повереник г. Риста С. Јанковић, судија у Лесковцу. — Црква у Кумареву положила је другу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 904. — Повереник г. Тодор Боровњак, професор у Битољу.

1. Г. Аранђел Ст. Јотић, директор, положио је трећу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

2. Г. Михаило П. Оцевић, управитељ, положио је трећу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

3. Г. Тодор Павловић, управитељ у Поречу, положио је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 905. — Повереник г. Стојан Стакић, учитељ у Перлезу. — Српска православна црквена општина положила је добротворски улог . . . . . 150 кр.

Бр. 922. — Непосредно. — Оснивач г. Миливоје Ј. Николајевић, ђенералштабни потпуковник у пензији, положио је добротворску доплату до 20 год. . . . . 20 дин.

Бр. 925. — Непосредно. — 1. Г. Михаило А. Петровић, пеш. потпуковник у Београду, положио је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

2. Г-ђа Наталија † Н. К. З. Поповића положила је за свога пок. мужа добротворску доплату до 20 година 50 д.

Бр. 926. — Непосредно.

1. Црква у Александровцу положила је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.
2. Црква у Плочи положила је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.
3. Црква у Трнавцима положила је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 929. — Непосредно. — Г. Добривоје Свилокосић, секретар посланства у Букурешту, положио је трећу добротворску уплату . . . . . 50 дин.

II.

Задругари XVIII кола (1909).

Бр. 838. — Непосредно. — Оснивачи: г.г. Душан Мушицки, секретар белг. посланства. Љубомир Ј. Рајић, пензионар. Основне школе у Бајевцу и Камбелевцу. — Улагачи г. г. Будимир Ђ. Христодуло, ђак. Гимназија у Пазину (Истра). Јово Андрић у Требињу. Павао А. Димић, инжињер. Српска читаоница у Гацкоме.

Бр. 841. — Повереник г. Гавро А. Ђурковић, трговац у Рисну. — Улагачи: г. г. Алексије Ђурковић, трговац. Гојко Ћатовић, трговац. Ђорђије Аврамовић, пошт. чиновник. Јован Чучак, трговац. Марко Ковачевић, трговац. Милан Николић, трговац. Мило Ковачић, трговац. Никола Мировић, учитељ. Никола Мицор, прота. Саво Ковачевић, војни командир у Грахову. Српска Читаоница. Стеван Јовановић, трговац. Стефан Бабић, трговац.

Бр. 842. — Повереник г. Мирко Мијушковић, директор на Цетињу. — Оснивачи: г. г. Иво Ђуровић, бригадир у Вир-Пазару. Митрофан Бан, митрополит. Павле Пламенац, командир. Стево Вујановић, начелник министарства. — Улагачи: г. г. Дамјан Врбица, чиновник Књажевог Двора. Илија Чубриновић, трговац у Подгорици. Мираш Вукић, свештеник. Никола Минић, секретар министарства просвете.

Бр. 843. — Повереник г. Светозар Богдановић, свештеник у Ивањици. — Оснивачи: Основне Школе у Ивањици, Косовици и Миланци. — Улагачи: г. г. Благоје Луковић, трговац. Глигорије Циврић, општ. деловођа у Кушићима. Драгослав Јојић, порески помоћник. Јован Крапчевић, управник порес. одељења. Раденко Виторовић, порезник. Светозар Богдановић, свештеник. Светозар Поповић, ср. писар. Сретен Недић, ср. начелник. Стаменко Поповић, свештеник у Придворици.

Бр. 844. — Повереник г. Љубомир В. Симоничић, учитељ у Врању. — Оснивачи: Основне школе у Влад. Хану, Преображењу, Прибоју и Тибужду. Тома Ђурђевић, судија. — Улагачи: г. г. Иван Лазаревић, капетан. Јован Ристић, учитељ. Јордан Денчић, судија. Љубомир В. Симоничић, учитељ. Михаило Поповић, поштар. Петар Манојловић, учитељ. Риста Зотовић, окруж. благајник. Светозар Михаиловић, учитељ. Тома Милић, учитељ. Чеда Мишковић, подблагајник.

Бр. 846. — Повереник г. Петар М. Вучковић, свештеник у Багрдану. — Оснивач: Црква у Милошеву.

Бр. 847. — Повереник г. Велимир Јанковић, свештеник у Вараждину. — Улагачи: г. г. Душан Марковић, котар. ветеринар. Јован Јенић, котар. ветеринар. Д-р Стево Краљ, адвокат.

Бр. 848. — Повереник г. Димитрије Закић, студент права у Загребу. — Улагачи: г. г. Алибег Цинић, правник. Богдан Жерајић, правник. Владимир Мићевић, правник. Димитрије Закић, правник. Јован Зец, правник. Јово Милишић, правник. Коста Јевтић, правник. Милан Кораћ, правник. Митар Паранос, ђак Трговачке Школе. Остоја Микић, правник. Хранислав Стојадиновић, цалкелнер.

Бр. 849. — Повереник г. Душан Крњевић, парох у Мостару. — Улагачи: г. г. Вид. Балабан, књигоноша. Владимир Косјерина трговац. Дамјан Милићевић, трговац. Димитрије Терзић, референт епарх. савета. Душан Аџић, трговац. Душан Гркић, трговац. Илија Иванишевић, бријач. Јово Митровић, чиновник банке. Коста Костић, трговац. Љубица Хаџи-Ракић, ученица. Манојло Јелић, хотелијер. Манојло Муња, трговац. Марко Маринковић, хотелијер. Милан Петровић, трговац. Милан Радуловић, трговац. Д-р Никола Стојановић, адвокат. Никола Ковачевић, трговац. Перо Мандић, адвокат. Ристо Павић, трговац вина. Ристо Пичета, трговац. Симо Голубовић, трговац. Станко Ковачевић, столар.

Бр. 850. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Карловцима. — Улагачи: г. г. Александар Чуповић, богослов. Данило Стојковић, богослов. Милан Микић, богослов. Михаило Умљеновић, богослов. Теодор Буројевић, трговац у Вочину.

Бр. 851. — Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Улагач: г. Бранко Стефановић, чиновник Аустроугарске Банке.

Бр. 852. — Повереник г. Милан Буровић, учитељ у Брчкоме. — Улагачи: г. г. Милан Буровић, учитељ. Ристо Бакајлић, свештеник. Цвијетин Поповић, свештеник.

Бр. 853. — Повереник г. Спиридон Угреновић, књижар у Бања Луци. — Улагач: г. Светислав Драгаш, подтајник у Љубушкоме.

Бр. 854. — Повереник г. Стеван Ковачевић, парох у Бихаћу. — Улагачи: г. г. Богољуб Петровић, тајник окр. суда. Дирекција Трговачке Школе. Милан Пејић, учитељ Трговачке школе. Михаило Благојевић, инжињер. Н. Н. Остоја Глигић, натпорезник. Стеван Ковачевић, свештеник. Тодор Боснић, трговац.

Бр. 856. — Повереник г. Михаило Димитријевић, капетан у Зајечару. — Улагач: г. Бранислав Валента, поручник у Зајечару.

Бр. 858. — Повереник г. Саво Ђ. Омчикус, трговац у Книну. — Оснивач: г. Никола Скакић, свештеник у Грахову (Босна). — Улагачи: г. г. Анте Роје, судски пристав. Ђуро Синобад, учитељ у Бишкупији. Лазар Боровница, учитељ у Отону. Милош Чонић, трговац у Косову. Симо Симић—Чипчија, поседник у Косову.

Бр. 859. — Повереник г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу. — Оснивачи: г. г. Јован С. Јовановић, шпедитер. Црква Св. Николе. — Улагач: г. Ђорђе Наумовић, шпедитер.

Бр. 860. — Повереник г. Живојин Брзаковић, капетан у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Милутин Милосављевић, ученик. Остоја Трифуновић, војни чиновник. Тихомир Брашић, капетан. Тихомир Драшковић, судија. Цветко Нешковић, војни чиновник.

Бр. 861. — Повереник г. Ратко Р. Ракетић, коњички поручник у Београду. — Улагачи: г. г. Александар Михаиловић, питомац Војне Академије. Александар Наумовић, питомац Војне Академије. Александар Стојановић, поручник. Божидар Ивковић, поручник. Божидар Кренцер, питомац Војне Академије. Божидар Поповић, питомац Војне Академије. Вељa Димитријевић, поручник. Владан Стојановић, питомац Војне Академије. Владета Петровић, питомац Војне Академије. Војислав Гарашанин, питомац Војне Академије. Војислав Ракетић, капетан у Вел. Градишту. Димитрије Живковић, поручник. Драгослав В. Милосављевић, питомац Војне Академије. Драгослав Г. Милосављевић, питомац Војне Академије. Добросав Николић, питомац Војне Академије. Душан Недељковић, капетан. Ђорђе Исаковић, поручник. Жарко Мајсторовић, питомац Војне Академије. Живојин Младеновић, питомац Војне Академије. Живко Чупић, питомац Војне Академије. Живорад Петровић, питомац Војне Академије. Јован Стојковић, поручник. Коста Стојановић, поручник. Лаза Милосављевић, поручник. Љубивоје Благојевић, питомац Војне Академије. Милан Дамњановић, питомац Војне Академије. Милан Радованović, поручник у Нишу. Милан Радоњић, питомац Војне Академије. Миливоје Алимпић, потпоручник. Милорад Бркић питомац Војне Академије. Милорад Ракетић, капетан у Крушевцу. Милојко Чара-

пић, питомац Војне Академије. Миодраг Бадњевац, питомац Војне Академије. Миодраг Дамњановић, питомац Војне Академије. Мирко Маринковић, поручник. Мирослав Јовановић, питомац Војне Академије. Михаило Ристић, судски писар у Јагодини. Михаило Остојић, питомац Војне Академије. Никола Цоловић, мајор у Нишу. Никола Чукић, питомац Војне Академије. Петар Антић, поручник у Нишу. Радивоје Јанковић, питомац Војне Академије. Радоје Милосављевић, питомац Војне Академије. Светислав Ракетић, виши интендант у Зајечару. Селимир Остојић, мајор. Славко Јанковић, питомац Војне Академије. Стојан Милорадовић, капетан. Тодор Тасић, коњички потпоручник у Нишу.

Бр. 862. — Повереник г. Душан Поповић, учитељ у Руми. — Улагачи: г. г. Гојко Дамјанов. Илија Косановић.

Бр. 863. — Повереник г. Недељко Петровић, учитељ у Сукову. — Оснивачи: Основне школе у Дојкинцима, Моклишту, Рсавцима и Сукову. — Улагачи: г. г. Јермонах Алимпије. Јован Петровић, учитељ у Белој Паланци. Недељко Петровић, учитељ. Риста Поповић, свештеник у Моклишту.

Бр. 864. — Поверенк г. Саво Секулић, учитељ у Дарувару, — Оснивачи: г. г. Васиљка Марковић, учитељица. Пајо Поповић, трговац. — Улагачи: г. г. Александар Гојковић, судбени официјал. Коста Јовановић, велепоседник. Милан Јузбашић, књиговођа. Милан Павлица, тргов. помоћник. Саво Секулић, учитељ. Светозар Гвојић, учитељ у Катинцима. Стеван Гвојић.

Бр. 865. — Повереник г. Александар М. Антић, окружни подшумар на Рашкој. — Улагачи: г. г. Атанасије Стевановић, председник општине на Ушћу. Богдан Максимовић, свештеник у Градацу. Велимир Курсулић, трговац. Војислав Радуловић, председник општине у Биљановцу. Драг. Ј. Чоловић, општ. писар у Градацу. Јован Јовановић, општ. писар у Плани. Јевтимије Миљковић, општ. писар у Ћакову. Лазар Ђурђевић, општ. писар у Павлици. Љубомир Јовановић, општ. писар у Градацу. Марко С. Бачанин, свештеник на Ушћу. Марко М. Стевановић, адвокатски писар у Краљеву. Михаило Бељаковић, општ. писар у Баљевцу. Петар Вељковић, ср. економ. Светозар Обрадовић, трговац. Симеон Вилимоновић, механџија у Градацу.

Бр. 866. — Повереник г. Владислав Игњатовић, учитељ у Винковцима. — Оснивач: г. Коста Теодоровић, трговац. — Улагачи: г. г. Др. Бранислав Грчић, лечник. Др. Деметар Петровић, адвокат. Никола Боровац, општ. контролор. Нина уд. Чобанић.

Бр. 867. — Повереник г. Васа Живковић, свештеник у Пожаревцу. — Улагач: г. Арса Вељковић, пензионар.

Бр. 868. — Повереник г. Милан К. Петковић, професор у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Александар Цветковић, гимназист. Андра Вељковић, инжињер. Јован Форманек, гимназист. Милован Вучићевић, гимназист. Радоје Максимовић, гимназист.

Бр. 869. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевића, кл. учитељица у Крагујевцу. — Оснивач: Виша Женска Школа. — Улагач: гђица Магдалена Јовановић, кл. учитељица.

Бр. 870. — Повереник г. Лука С. Радојичић, трговац у Сан-Франциску (Америка). — Улагачи: г. г. Душан Л. Кривокапић, трг. помоћник. Душан Л. Павић, трг. помоћник. Илија С. Бојанић, трговац. Илија С. Ковачевић, трг помоћник. Јово Н. Путица, трговац. Милан С. Петковић, трговац. Милан И. Чуковић, трговац. Мирко Радојичић, ученик трг. школе у Требињу. Митар Шкеро, трг. помоћник. Обрен Зарић, радник. Обрен И. Чуковић, трг. помоћник. Петар Лазаревић, чиновник Црногорске Банке на Цетињу. Саво Одавић, трговац. Симо Савиновић, трг. помоћник. Шпиро В. Миљановић, тргов. помоћник. Шпиро С. Радојичић, уредник Срп. Гласника.

Бр. 871. — Повереннк г. Варнава Росић, јермонах у Цариграду. — Оснивачи: г. г. Варнава Росић, јермонах. Владимир Греговић, протојереј. Вуко Рашковић, бив. капетан. Крсто Милошевић, послужитељ. Лука Јанковић, агент. Никола Хајдуковић, предузимач. — Улагачи: г. г. Видо Васковић, послужитељ. Шпиро Никаљевић, терзија.

Бр. 872. — Повереник г. Михаило Ј. Миладиновић, професор у Пожаревцу. — Улагачи: г. г. Атанасије Протић, гимназист. Владимир Јелић, гимназист. Драгољуб Владисављевић, гимназист. Драгољуб Марковић, гимназист. Ђорђе Стојиљковић, гимназист. Милутин Поповић, гимназист. Никола Стојановић, гимназист. Првослав Петровић, гимназист.

Бр. 873. — Повереник г. Михаило К. Михаиловић, учитељ у Нишу. — Оснивачи: Основне школе у Габровцу Душнику, Јагличју, Првој Кутини и Тешици. — Улагачи г. г. Михаило К. Михаиловић, учитељ. Стојан Стаменковић, свештеник у Гаџин-Хану.

Бр. 875. — Повереник г. Живко К. Живковић, реалац у Београду. — Улагачи: г. г. Божидар Валтровић, реалац. Ђорђе Перишић, реалац. Живојин Радовановић, реалац. Милош Бранковић, реалац.

Бр. 877. — Повереник г. Хранислав М. Савковић, учитељ у Житноме Потоку. — Улагачи: г. г. Влада Филиповић, учитељ у Драгуши. Љуба Јовић, окр. моноп. надзорник у Прокупљу.

Бр. 878. — Повереник г. Богдан Милетић, књиговођа у Загребу. — Улагачи: г. г. Дане Крга, фананс. тајник. Ђока Стејић, инжињер. Лаза Хорват, секретар Савеза Срп. Земаљ. Задруга.

Бр. 879. — Повереник г. Душан Грунчић, учитељ у Вел. Бечкереку. — Улагачи: г. г. Аца Стефановић, велепоседник. Ђорђе Раша, писар. Константин Ђурић, богослов.

Бр. 880. — Повереник г. Јово Маријановић, богослов у Арбанасима. — Улагачи: г. г. Владимир Тичић, гимназист. Димитрије Поповицки, богослов. Душан Арамбашић, гимназист. Душан Новаков, богослов. Јово Маријановић, богослов. Лазар Матић, префект. Љубомир Врцаљ, богослов. Хрватска пучка књижница у Задру.

Бр. 881. — Повереник г. Коста Ђорђевић, књиговођа у у Костајници. — Улагач: г. Александир Петровић, учитељ у Утолици.

Бр. 883. — Повереник г. Јован С. Миленковић, управник порес. одељења у Лазаревцу. — Оснивач: Црква у Вреоцима. — Улагачи: г. г. Бранислав Ђорђевић, трговац. Воја Михаиловић, апотекар. Драгољуб Димитријевић, општ. писар у В. Црљену. Живојин Жујевић, свештеник у Чибутковици. Јова Ковачевнћ, учитељ у Петки. Јован Миленковић, управник пор. одељења. Јован Савић, трговац. Петар Глигорић, свештеник у Брајковцу. Петар Рашић, свештеник у Венчанима. Харитон Поповић, свештеник у Шопићу.

Бр. 886. — Повереник г-ђица Лепосава Бошковићева, кл. учитељица у Београду. — Улагачи: г. г. Ана Робичек, ученица. Даринка Мићић, ученица. Драгомир Козлански, в. чиновник Нар. Банке. Ерна Лукшић, ученица. Зорка Миленковић, ученица. Зорка Ђ. Петровић, ученица. Надежда Миленковић, ученица. Ружица Милутиновић, ученица.

Бр 887. — Повереник г. Христифор М. Милић, учитељ у Зајечару. — Улагач: г. Васа Франићевић, учитељ.

Бр. 888. — Повереник г. Миливој В. Јовановић, парох у Карлову — Улагачи: г. г. Аксентије Живановић, учитељ у Беодри. Милосава Рајић, шваља у Врањеву.

Бр. 890. — Повереник г. Коста М. Поповић, порезник у Лебанима. — Оснивач: Црква у Медвеђи. — Улагачи: г. г. Василије Вукићевић, свештеник у Туларима. Ђорђе Јовановић, свештеник у Сијарини. Зејнел Ајстовић, хоџа у Сијарини. Петар Радичевић, практикант. Светозар Поповић, деловођа општине. Стеван Ђорђевић, практикант. Хасан Фејзуловић, учитељ у Сијарини.

Бр. 892. — Повереник г. Милош Јер. Павловић, књиговођа у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Алекса Јовановић, касапин. Алекса Јовановић, трговац. Алекса Савић, трговац. Александар Радосављевић, књиговођа. Биња Демајо, мани-

фактурист. Братољуб Аризовић, трговац. Браћа Вулетић, трговци. Браћа Димић, двор. фризери. Влајко Миловановић, трговац. Војин Бркић, трговац. Драгољуб Ј. Ђорђевић, трговац. Драгољуб Милошевић, трговац. Драгослав Зарић, кројач. Драгутин Бошковић, трговац. Драгутин М. Стефановић, трговац. Душан Обреновић, трговац. Илија Добреско, кројач. Јован Панић, трговац. Јосиф Јовановић, мануфактурист. Коста Јовановић, мануфактурист. Милан Љ. Радојевић, трговац. Милоје В. Обрадовић, трг. Милош Аризовић, банк. чиновник. Милош Јер. Павловић, књиговођа. Милош Стефановић, казанџија. Милутин Симић, трговац. ића Зорић, касапин. Михаиловић и Бркић, трговци. Нићифор Димитријевић, пензионар. Петар Топаловић, трговац. Радивоје Јовановић, штампар. Радоје П. Станковић, мануфактурист. Сретен П. Милојевић, банкар, Стеван Хенерт, трговац.

Бр. 893. — Повереник г. Михаило П. Томић, порезник у Лозници. — Оснивач г. др. Милен Деспотовић, ср. лекар.

Бр. 895. — Повереник г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу. — Оснивач: Основна школа у Лалинцу. — Улагачи: г. г. Драгомир Јаношевић, гимназист. Миодраг Душана Тодоровића, трговца. Светислав Савић, пеш. капетан.

Бр. 896. — Повереник г. Миљко В. Богдановић, учитељ у Лозници (чачан.) — Оснивач: Основна Школа у Заблаћу. — Улагачи: г. г. Миљко В. Богдановић, учитељ. Радомир Ивановић, абација.

Бр. 897. — Повереник г. Павле Вујић, професор у Ужицу. — Улагачи: г. г. Бошко Стојковић, гимназист. Љубиша Поповић, потпоручник. Милоје Смиљанић, гимназист. Михаило Јеремић, гимназист. Момчило Симић, гимназист. Радомир Ђаковић, подинжињер.

Бр. 898. — Повереник г. Савко Филиповић, учитељ у Чачку. — Оснивачи: г. г. Михаило Радовић, свештеник. Основна школа. Свет. Мојковић, директор гимназије. — Улагачи: г. г. Божа Тошић, писар начелства. Велимир Ј. Белопавлић, свештеник. Веселин И. Миликић, трговац. Влад. Лијескић, свештеник. Љуба Ђурић, свештеник. Љубица Кренова. Милан Гавриловић, свештеник. Милан Милетић, адвокат. Милан Радмиловић, судија. Милорад З. Протић, инжињер. Милош Вулићевић, шеф филијале. Милош В. Поповић, учитељ. Никола Загорчић, учитељ у Мрчајевцима. Никола Павловић, председник првостепеног суда. Нинко Цветојевић, учитељ. Панта Милошевић, економ. Петар Николић, трговац. Сретен Ђукнић, свештеник. Сретен Јов. Михаиловић, окр. прота. Чеда Марковић, адвокат

Бр. 899. — Повереник г. Михаило Ј. Миленковић, учитељ у Београду. — Оснивач: г. Светозар Швабић, трговац. — Улагач: г. Михаило Ј. Миленковић, учитељ.

Бр. 900. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагачи: г. г. Јован Ђуровић, гимназист. Радмило Ђорђевић, поштар.

Бр. 901. — Повереник г. Никола С. Сретеновић, школски надзорник у Аранђеловцу. — Оснивачи: Основне школе у М. Крчмару и Шумама.

Бр. 902. — Повереник г. Риста Јанковић, судија у Лесковцу. — Оснивач: Црква у Ораовици. — Улагачи: г. г. Жика Обреновић, књижар. Јован Голубовић, учитељ.

Бр. 903. — Повереник г. Константин Ђ. Маринковић, учитељ у Срп. Чанаду. — Улагачи: г. г. Јудита Дишићева, ратарка. Стеја Дамјанов, ратар.

Бр. 904. — Повереник г. Тодор Боровњак, професор у Битољу. — Улагачи: г. г. Анка Димитријевићева, учитељица. Воја Чакаревић, управитељ у Охриду. Димко Мацић, учитељ у Рамну. Ђенадије Ђорђевић, свештеник у Бенчу. Ђерман Русић, учитељ у Томином Селу. Зафир Премчевић, војвода у Лупишту. Захарије Павловић, свештеник у Томином Селу. Злате Гарковић, ханџија у Самокову. Иван Божовић, учитељ у Слатини. Јефтимије Стољевић, свештеник у Бенчу. Јован Дукић, учитељ у Манастирцу. Крста Ђорђевић, прота у Манастирцу. Методије Ристић, учитељ у Лупишту. Мојсо Арсић, учитељ у Броду. Павле Наумовић, учитељ у Виру. Павле Николић, учитељ у Требишту. Рад. Шапоњић, писар. Риста Андрејевић, игуман у Манастирцу. Славе Стојановић, учитељ у Зрклу. Стојко Јовић, учитељ у Ковачу. Риста Илић, учитељ у Растешу.

Бр. 906. — Повереник г. Ђура Димитријевић, учитељ у Пожаревцу. — 1 улагач.

Бр. 907. — Непосредно. — Улагач: Читаоница у Варварину.

Бр. 908. — Повереник г. Васа Теофановић, парох у Чуругу. — 4 улагача.

Бр. 909. — Повереник г. Др. Веселин Ђисаловић, професор у Новом Саду. — 50 улагача.

Бр. 910. — Повереник г. Владислав Ристић, парох у Баваништу. — Улагач: г. Сима Гвозденов, подбележник.

Бр. 911. — Повереник г. Ђорђе Будимир, свештеник у Курузарима. — Оснивачи: г. г. Ђорђе Будимир, свештеник. Милан Драгић, трговац. Стојан Ребић, ђак у Меченчанима. — Улагачи: г. г. К. Обрадовић, грађ. учитељ у Костајници. Милан Зец, пошт. чиновник. Мирко Лазић, воскар у Костајници. Михаило Лазић, гостионичар. Н. Травањ, учитељ у Костајници. Нинко Седлар, свештеник у Дрљачу. Светозар Нехрони, свештеник у Утолици. Стеван Матијевић, прота у Костајници.

Бр. 913. — Повереник г. Милутин Вукелић, парох у Огулину. — Улагачи: г. г. Вајо Микашиновић, пристав Илија Вурдеља, трговац. Исо Кирјаковић, равнатељ штедионице. Крста Јанковић, инжињер. Л. Шкрбић, трговац. Милутин Вукелић, парох. Петронела Грба, учитељица. С. Омчикус, парох у Јосипдолу. Симо Гомирац, велепоседник.

Бр. 915 — Непосредно. — Улагач: г. Милан Марковић, ср. економ у Куршумлији.

Бр. 916. — Повереник г. Рајко Ст. Мићић, школски надзорник у Крушевцу. — Оснивачи: Основне школе у Глободеру, Кукљину и Мешеву.

Бр. 917. — Повереник Марко Гаковић, свештеник у Бос. Крупи. — Улагачи: г. г. Владо Кокоруш, трговац. Марко Гаковић, свештеник. Ристо Јанковић, трговац. Станиша Јовановић, официјал. Теофило Секулић, трговац. Тоде Чулић, трговац.

Бр. 918. — Повереник г. Михаило Ђ. Миладиновић, професор у Ваљеву. — Улагачи: г. г. Драг. Стојшић, гимназист. Живорад Ђерић, гимназист. Милорад Обрадовић, гимназист. Рад. Стевановић, гимназист. Риста Пурић, гимназист.

Бр. 920. — Повереник г. Саво Секулић, учитељ у Даруварy. — Улагач: Српска Читаоница.

Бр. 921. — Повереник г. Светозар Обрадовић, учитељ у Голупцу: — Оснивачи: Основне школе у Бистрици, Буровцу, Вел. Поповцу, Двориште, Десини, Добри, Дубокој, Ђуракову, Ждрелу, Курјачу, Манастирици, Мелници, Мишљеновцу и Орешковици.

Бр. 923. — Повереник г. Васо Вукдраговић, равнајући учитељ у Окучанима. — Улагачи: г. г. Васо Вукдраговић, учитељ. Др. Лазар Новковић, опћ. лекар. Никола Фусар, трговац у Медарима. Петар Љубичић, опћ. писар. Светозар Поповић, поштар. Симо Ећимовић, опћ. благајник. Српска Читаоница.

Бр. 924. — Повереник г. Лука Дедовић, учитељ у Ст. Бару (Црна Гора). — Оснивачи: Основне школе у Мркојевићима и Ст. Бару.

Бр. 927. — Повереник г. Димитрије Закић, студент права у Загребу. — Улагачи: г. г. Богдан Милеуснић, правник. Бошко Мештеровић, чиновник Српске Банке. Драгутин Кокановић, филозоф. Коста Сандић, ђак трговачке академије. Миленко Копривица, филозоф. Никола Козомора, филозоф. Никола Манојловић, правник. Никола Шеган, филозоф.

Бр. 928. — Непосредно. — Оснивач: г. Васа Крстић, инспектор Дунавског Паробродског Друштва.

Бр. 930. — Непосредно. — Оснивачи: Цркве у Божевцу и Пожаревцу.

Бр. 931. — Повереник г. Саво Секулић, учитељ у Дарувару. Улагач: г. Васа Кангрга, кр. судб. официјал.

Бр. 932. — Повереник г. Дамњан Митровић, учитељ у Богатићу. — Оснивачи: Основне школе у Бадовницима и Раденковићу. — Улагач: г. Илија Минић, учитељ у Совљаку.

Бр. 933. — Повереник г. Живојин О. Дачић, секретар Универзитета. — Оснивачи: г. г. Др. Ђорђе Петковић, професор у Нишу. Марко Ђорђевић, управник штедионице у Јагодини.

Бр. 934. — Повереник г. Спасоје Спасојевић, учитељ у Прокупљу. — Оснивачи: Основне школе у Балајинцу, Барбатовцу, Грабовници, Драгуши, Дубову, Крушевици, Облачини и Петровцу. — Улагач: г-ђа Станија Спасојевићка, учитељица.

Бр. 935. — Повереник г. Богдан Милетић, књиговођа у Загребу. — Оснивач: г. Коста Делибашић, ђак. — Улагачи: Влад. Вујновић, чиновник Савеза Срп. Зем. Задруга. Влад. Дорић, ђак. Душан Веселиновић, чиновник Српске Банке.

Бр. 936. — Повереник г. Вељко Лукић, парох у Борови. — 1 улагач.

Бр. 937. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Душан Величковић, богослов. Јован Живановић, богослов.

Бр. 938. — Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Оснивач: г. Александар Ст. Каначки, трг. помоћник. — Улагач: Јован С. Томић.

Бр. 939. — Повереник г. Милан П. Јовановић, учитељ у Ћали. — Улагач: Српска школска општина.

Бр. 940. — Повереник г. Михаило Медаковић, парох у Јасеновцу н/С. — Улагач: г. Лазар Герман, парох у Живаји.

Бр. 941. — Повереник г. Живко Р. Живковић, надзорник Савеза Срп. Земљорад. Задруга у Београду. — Улагачи: г. г. Милан Ћирић, гимназист. Тадија Живковић, гимназист.

Бр. 942. — Повереник г. Милан Радојевић, учитељ у Глоговици. — Оснивачи: Основне школе у Глоговици и Дубочанима.

Бр. 943. — Повереник г. Стојан Н. Петровић, учитељ у Ражњу. — Улагачи: г. г. Драгутин Никодијевић, поштар. Милан Ржаничанин, свештеник. Станимир Ванић, учитељ у Витошевцу. Стојан Н. Петровић, учитељ. Урош М. Динић, учитељ.

Бр. 944. — Повереник г. Панта В. Ђукић, арт. капетан у Крагујевцу. — Оснивачи: Основне школе у Реснику и Чумићу. — Улагачи: г. г. Александар Терзић, арт. капетан. Градимир Д. Драгутиновић, фотограф. Драгољуб Костић, арт. наредник. Драгољуб Нинић, арт. капетан. Књижница женске учитељ. школе. Милева Душ. Радојичића, капетана. Миливоје Гавриловић, питомац арт. подофиц. школе. Новак Рендулић, питомац арт. подофиц. школе.

Бр. 946. — Повереник г. Стеван Вујић, град. благајник у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Васа Радуловачки, гимназист. Општинско поглаварство за школу у Бачинцима.

Бр. 947. — Повереник г. Михаило Д. Огњановић, учитељ на Умци. — Оснивач: г. Бошко Симић, свештеник у Конатицама.

Бр. 948. — Повереник г. Бранко Ф. Купрешанин, трг. помоћник у Сегедину. — Улагачи: г. г. Бранко Ф. Купрешанин, трг. помоћник. Васа пл. Продановић, трг. помоћник. Лука Пешут, управитељ „Балкана“. Младен Коледин, трг. помоћник.

Бр. 949. — Повереник г. Др. Веселин Ћисаловић, професор у Новом Саду. — 10 улагача.

Бр. 950. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Василије Шурлан, богослов. Кузман Станимировић, гимназист. Пеко Вујновић, богослов.

Бр. 851. — Повереник г. Милутин Григоријевић, парох у Баји. — Улагач: г. Милан Маширевић, трг. помоћник.

Бр. 952. — Повереник г. Станимир М. Пешић, монополски поднадзорник у Кладову. — Оснивачи: Основна школа у Вел. Каменици. Црква. — Улагачи: г. Јермонах Мелентије.

Бр. 953. — Непосредно. — Оснивач: Црква у Железнику. — Улагача: г. г. Алека С. Петровић, потпуковник у Нишу. Воја Павловић, трговац. Драгиња М. Величковић, ученица. Лавослав Хартман, књижар. Лазар Марковић, књижар (2 комплета). Манастир Св. Тројице у Тавни (Босна). Др. Михаило Вукчевић, професор. Петар Јововић, трговац у Требињу. Светислав Б. Цвијановић, књижар. Светозар Димитријевић, благајник Управе Фондова. Стеван Симендић, учитељ у Срп. Крстуру.

Бр. 955. — Повереник г. Стојиљко Милићевић, књижар у Соко-Бањи. — Оснивачи: г. г. Драгутин Цонић, учитељ у Суботинцу. Јован С. Милићевић, трговац. Милутин Цакић, учитељ у Витошевцу. Основне школе у Јошаници. Милушинцу, Николинцу, Реснику, Соко Бањи и Читлуку. — Улагачи: г. г. Душан Јеремић, ср. начелник. Ђорђе Поповић, свештеник у Читлуку. Јован К. Поповић, учитељ у Реснику. Јован Савић, свештеник у Јошаници. Милан Николић, порезник. Тихомир Ђорђевић, учитељ у Милушинцу. Тома Милићевић, трговац. Тодор Никодијевић, свештеник. Трифун Стојковић, учитељ у Реснику.

Бр. 956. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагач: г. Душан Михаиловић, гимназист.

Бр. 957. — Повереник г. Никола Видаковић, учитељ у Сарајеву. — 11 улагача.

Бр. 958. — Повереник г. Бранислав Б. Тодоровић, професор у Београду. — Улагачи: г. г. Александар Михаиловић, ђак Тргов. Академије. Владимир Димитријевић, ђак Тргов. Академије. Вукосава Рашковић, ђак Тргов. Академије. Драгиша Ераковић, ђак Тргов. Академије. Драгољуб Бабић, ђак Тргов. Академије. Иван Антић, ђак Тргов. Академије. Марија Матејић, ђак Тргов. Академије. Марко Љубинковић, ђак Тргов. Академије. Моша Рубеновић, ђак Тргов. Академије. Олга Наумовић, ђак Тргов. Академије. Стојан Наумовић, ђак Тргов. Академије.

Бр. 959. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевић, кл. учитељица у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Десанка Димитријевић, ученица. Драгиња Михаиловић, ученица. Косара Вучковић, ученица. Костадинка Недић, ученица. Стана Илић, ученица.

Бр. 961. — Повереник г Нићифор Дучић, трговац у Тешњу. — 5 улагача.

Бр. 962. — Повереник г. Стево М. Грковић, трговац у Требињу. — Оснивач: Српско певачко друштво „Соко“. — Улагачи: г. г. Божидар Сорајић, трговац. Љубомир Бијелић, учитељ Тргов. школе. Мићо Бабић, обућар. Мише Јанчић, чиновник. Ристо Иванковић, трговац. Симо Муцовић, правник. Стево М. Грковић, трговац. Стево Осмокровић, трговац. Тодор Перовић, трговац.

Бр. 963. — Повереник г. Живојин Брзаковић, капетан у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Благослав Николић, пензионар. Бранислав Васиљевић, ученик. Владимир Милановић, ученик. Драгослав Михаиловић, ученик. Живојин Вићевић, ученик. Момчило Величковић, ученик. Панта Поповић, ученик.

Бр. 964. — Повереник г. Милан Радојевић, учитељ у Глоговици. — Оснивач: Основна школа у Метришу. — Улагач: г. Јован Ћирић, учитељ у Копривници.

Бр. 965. — Повереник г. Никола Ђ. Јорговановић, мајор у Нишу. — Оснивач: г. Никола Ђ. Јорговановић, мајор. — Улагачи г. г. Божидар Андријевић, пеш. поднаредник. Владимир Стојановић, пеш. наредник. Димитрије Перовановић, пеш. поднаредник. Драгољуб Лазаревић, арт. мајор. Драгољуб Стевчић, пеш. поднаредник. Драгутин Кушаковић, ђенштабни мајор. Душан Оптркић, арт. капетан. Ђорђе Ђорђевић, пеш потпоручник. Јеремија Радојковић, трговац

у Београду. Константин Дајмак, трговац у Београду. Маринко Грујичић, трговац у Београду. Младен Ђокић, трговац у Београду. Милан Варагић, трговац у Београду. Милан Гмизовић, трговац у Београду. Милан Томић, трговац у Београду. Милован Станковић, пеш. поднаредник. Милош Цветић, пеш. капетан. Михаило Вићентијевић, пеш. капетан. Михаило Кандић, трговац у Београду. Никола Ђунизибарић, трговац. Никола Мићовић, трговац у Београду. Никола Томашевић, арт. мајор у Лозници. Павле Матић, трговац у Београду. Петар Жикић, коњич. поручник. Радисив Николић, пеш. потпоручник. Ристо Ристовић, трговац у Београду. Сава Јездић, пеш. капетан. Сава Миленковић, трговац у Београду. Сава Поповић, трговац. Светислав Окановић, дрогерист у Београду. Спира Милошевић, трговац у Београду. Спира Милчић, поштар. Стојан Минић, пеш. каплар. Тодор Митић, пеш. поднаредник. Тодор Ћирић, пеш. капетан.

Бр. 966. — Повереник г. Јован Чудомировић, парох у Црепаји. — Улагачи: г. г. Бранислав Илијевић, трговац. Велизар Епифанић, бележник у Фаркаждину. Душан Илијевић, учитељ. Јован Чудомировић, парох. Јустин Поповић, трговац у Селеушу. Лаза Илијевић, благајник банке. Љубомир Илијевић, поседник. Милан Ивковић, књиговођа банке. Миленко Ђурин, подбележник. Никола Атанацков, ратар. Паја Илијевић, учитељ у Сефкерину. Стева Илијевић, велепоседник. Тима Беренђија, ратар.

Бр. 967. — Повереник г. Часлав Ђукановић, трговац у Београду. — Улагачи: г. г. Андреја Тошић, трговац. Божидар Миленковић, практикант. Добр. Т. Лазаревић, трговац. Михаило Т. Неранџић, трговац. Милутин Д. Ристић, трговац.

Бр. 968. — Повереник г. Арса В. Поповић, учитељ у Рековцу. — Улагач: г. Архимандрит Максим из Каленића.

Бр. 969. — Повереник г. Милош М. Миленовић, учитељ у Зајечару. — Улагачи: г. г. Владимир А. Тодоровић, професор. Станоје К. Ристић, учитељ у Вражогрнцу.

Бр. 970. — Повереник г. Мирко Ротовић, инж. капетан. — Оснивач: г. Мирко Ротовић, инж. капетан. — Улагачи: г. г. Александар Здравковић, капетан. Божидар Стојковић, капетан. Владимир Туцовић, капетан. Војислав Минић, капетан. Војислав Чолаковић, капетан. Димитрије Павловић, капетан. Ђорђе Аранђеловић, поручник. Иван Јовановић, поручник. Јован Веселиновић, капетан. Манојло Милекић, капетан. Милан Недић, капетан. Милан Завађил, капетан. Милан Ј. Радовановић, капетан. Милорад Павићевић, поручник. Милорад Петровић, капетан. Михаило Ваљаревић, капетан. Михаило Тривуновић, капетан. Пантелија Јуришић, капетан. Радован Обрадовић, капетан. Радован Шуњеварић, капетан. Радомир Петронић, капетан. Светозар Матејић, капетан. Сима Ценић, капетан.

Бр. 971. — Повереник г. Павле М. Радосављевић, моноп. надзорник у Врању. — Оснивачи: г. г. Милан Благојевић, писар. Милан О. Петровић, директор фабрике дувана у Београду. Милорад А. Чорбић, монопол. надзорник у Сурдулици. Милько Перишић, монопол. контролор. Петар Х. Видановић, економ у Нироту. Радиша В. Исаковић, помоћник државног економа. Сретен Стевановић, трговац у Гроцки. — Улагачи: г. г. Владимир К. Цветковић у Ристовцу. Миливоје Стојановић, чувар шума. Милорад Живановић, моноп. надзорник у Гаћин Хану. Митар А. Рајковић, држ. економ у Паланци. Риста К. Поповић, свештеник у Рупљу. Смиљко М. Спасић, учитељ у Вел. Врбници. Стојан Д. Крстић, писар моноп. надзорништва. Теодосије Тошић, старешина луга у Лепчинцу. Урош Х. Крајничанин, члан комисије за преглед хране у Ристовцу. Франц Гец, окр. марв. лекар.

Бр. 972. — Повереник г. Владимир М. Жеравичић, учитељ у Породину. — Улагач: г. Миловук Илић, књиговођа.

Бр. 973. — Повереник г. Коста Николић, учитељ у Алексинцу. — Оснивачи: г. г. Благоје Илић, учитељ у пензији. Основне школе у Делиграду, Рутевцу и Св. Стевану (Липовцу.) Пера М. Трифунац, трговац. — Улагач: г. Коста Николић, учитељ.

— Бр. 974. — Повереник г. Сретен Николић, директор у Јагодини. — Оснивачи: Основна школа у Глоговцу. Црква у Ивковцу. — Улагачи: г. г. Данило Јовановић, марвени лекар. Димитрије Димитријевић, школ. надзорник. Живко Анђелковић, учитељ. Косара Поповић, учитељица.

5. марта 1910. год.
у Београду

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Штампана је и пуштена у продају књижица

СТОЈАНА НОВАКОВИЋА

НАЈНОВИЈА БАЛКАНСКА КРИЗА И СРПСКО ПИТАЊЕ

У књижици су чланци, разговори и белешке о кризи која је прошле године изазвана анексијом Босне и Херцеговине Аустро-Угарској. Ради јасности напред је стављен тачан превод протокола Берлинског Конгреса о окупацији Босне и Херцеговине и опис истога састанка Конгреса од присутног очевидца. На завршетку је нарочито сад написан чланак Quid nunc (Шта сад?), у ком се говори о правцу који треба дати вођењу послова и политици српској у будућности.

Књижица је елегантно штампана и продаје се по 1.50 дин. (круна).

Ко пошље новце непосредно г. Стојану Новаковићу (Ресавска 19), добиће одмах с плаћеном поштарином седам књига за новац положен за шест књига. Књига те може добити и преко Српске Књижевне Задруге

Садржај: Главни одбор Српске Књижевне Задруге. — Повереницима. — XVII редовна годишња скупштина Српске Књижевне Задруге. — Изводи из записника. — Реферат о понуђеним делима. — Одговори Задругине благајнице. — Књижевни оглас.

„Српска Књижевна Задруга излази према потреби 10—12 пута годишње и шаље се бесплатно повереницима добротворима, редовним оснивачима и читаоницама. — Лист се даје у замену. — Огласи се примају према погодби.

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ
СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 15. јуна 1910. Бр. 10.

Повереницима и задругарима.

I.

Моле се повереници да ни по што не примају више уплате на I, VIII, XV и XVIII коло, нити на „Приповетке I“, „Богородичину цркву у Паризу“ и „Породицу Оберле“, пошто су те књиге сасвим распродате, те их Задруга никоме више не може дати. За остала кола и остале Забавнике пак нека потраже још што више нових купаца.

II.

Моле се повереници да пожуре с поруџбинама за „Огњем и мачем“, како они и њихови уписници не би остали без овога чувенога романа, који је штампан само у 2000 примерака. Цена је обема свескама за задругаре 5 динара одн. круна, за незадругаре 7 динара одн. круна.

III.

Новим добротворима, који свој добротворски улог положе од једном, даје Задруга на поклон три ранија кола или двадесет свезака ранијих кола по њену избору.

Изводи из записника.

1. Главнога одбора.

Састанак 26. маја 1910. год. — Прочитан је и примљен записник прошлога састанка. — Прочитано је писмо Одбора Фонда Станојла и Драгиње Петровић, којим Задрузи предаје 12.000 динара и тиме код Задруге оснива „Књижевни Фонд Станојла и Драгиње Петровић“, чијим ће се приходом сваке 4—5 године издати по једна популарна књига „хумано-религиског или народносног обележја, или са таквом садржином, која иде на што боље упознавање српских покрајина или јачу заштиту општих интереса растуреног српског живља“. Фонд је примљен с великом захвалношћу и одвојен на засебну уложну књижицу, а чланови одбора г. г Драгутин Гођевац, Павле Поповић и Драгутин Костић умољени су да напишу правила о руковању овим фондом. — По предлогу књижевнога одсека одређено је преводиоцу романа „Огњем и мачем“ г. Лазару Р. Кнежевићу по 35 динара од штампанога табака. — Прочитане су понуде штампара за штампање XIX кола, па је одлучено да тајник посао поделе на штампарије „Дос. Обрадовић“, „Давидовић“ и С. Раденковића. — Прочитане су понуде лифераната хартије за XIX коло, па је одлучено хартију узети од Маричића и Јанковића. — Прочитан је реферат одређених чланова одбора о трошковима штампања целокупног издања Доситејевих дела, па је одлучено, упитати још Државну Штампарију, да ли може ово издање стереотиписати, а реферат допунити још податцима о редакторском хонорару, повереничкоме проценту и експедициским трошковима. — По молби читаонице у Пуљу одлучено је поклонити јој нешто књига. — По предлогу благајникову одлучено је предложити Матици Хрватској и Матици Словенској, да оне примају улоге и за наша издања, а Задруга за њихова.

2. Књижевнога одсека.

Састанак 26. маја 1910. год. — Одлучено предложити главноме одбору, да се превод „Огњем и мачем“ награди са 35 динара од штампанога табака.

Реферати о делима понуђеним на стечај.

I. Реферат г. др. Јована Скерлића.

Прочитан на састанку књижевнога одсека 29. марта 1910. год.

На расписани књижевни конкурс стигла су Српској Књижевној Задрузи три рукописа:

1. *Дишко,* приповетка од П.
2. *Дошљаци*, роман Милутина М. Ускоковића.
3. *Комшије*, збирка приповедака Светозара Ћоровића.

Од три поднета рукописа свега два могу се узети у обзир *Дошљаци* и *Комшије*; трећи рукопис *Дишко* је једна невешта, апсолутно слаба ствар, без икакве књижевне вредности, која не заслужује да изиђе у подлистку најгорег паланачког листа.

Дошљаци су прво веће дело познатог младог приповедача М. М. Ускоковића, који се до сада са успехом огледао у цртицама и краћим новелама. У тим његовим мањим радовима опажале су се несумњиве посматрачке способности, дар да схвати, осети живот и да жива опажања и интересантна осећања изнесе у књижевном облику и са личним акцентима. И у овоме роману налазе се све добре, уједно и све слабе стране талента Г. Ускоковића.

Роман својим предметом и начином рада знатно одскаче од ранијих покушаја сликања престоничког живота. Млади писац је успео да причајући интересантатну историју једног младог човека верно и рељефно изнесе спољни изглед и морални живот Београда из последњих година. И не само да је оштро анализована модерна душа јунака романа, но и најразличније средине и сви пејзажи Београда ту су нацртани са успелим реализмом, и читалац који зна Београд непрестано осећа да роман није само једна обична фикција но стваран догађај који се дешава у оквиру истинског и познатог му живота.

Мане романа су: претерано и стално сентименталан тон и сувишна развученост. И на ранијим радовима Г. Ускоковића примећавала се склоност за елегичност, а каткада и плачевност. Овде, у једном делу, у којем има много аутобиографског, елегички тон је подигнут, одржаван од почетка до краја, и сва та расплинута туга која захвата све догађаје, прелива сваку страну књиге и чини утисак једноликости.

Затим, Г. Ускоковић је у свој роман унео и сувише епизода, које често са главним предметом имају слабу везу, и проширио их толико колико по својој важности нису заслуживале. Стил, који је у главном књижеван, каткада се прелива обиљем речи и вербализмом и понављања има више но што би требало. На тај начин роман је испао несразмерно дуг (наштампан би изнео 450 страна), и зато местимично постаје заморан за читање и даје утисак излишног трошења речи и осећања.

Поред свега тога, то је дело од вредности. Оно нам приказује живот Београда, управо живот и сентиментални бродолом једног младог *дошљака* из унутрашњости у престоницу. Слика је верна и тачна, каткада ретка; јер у њој има много аутобиографског, јер су типови снимани са живих лица (тако да се оригинали могу врло лако познати), и, што је важно, београдски живот, београдска средина, београдски пејзаж ту је верно и живописно приказан. У нашој књижевности ми до сада немамо бољег и потпунијег приказа београдског живота у облику романа или веће новеле. Поред свих својих мана роман *Дошљаци* заслужује да буде награђен и примљен за издање Српске Књижевне Задруге, с тим да га писац обради, изостави непотребне епизоде и сувишна развијања и понављања. То је у првом реду у највишем интересу самога дела, а и у интересу Српске Књижевне Задруге, јер овако како је опширно не може изиђи у једном колу.

Комшије Г. Светозара Ћоровића имају све, и то појачане добре особине овога нашега приповедача, који је последњих година више напредовао но ико, и који и даље стално и приметно напредује. Простим, одмереним и јасним цртама, Г. Ћоровић слика занимљиве људе из свога живописног места, успевајући да створи живе типове, који се не бришу из сећања. Он има ретку способност да нађе згодну фабулу, и у погледу разноликости и занимљивости он заузима једно од најбољих места међу нашим приповедачима. Анализа приповедачкога талента Г. Ћоровића већ је неколико пута чињена, и није потребно понављати оно што је већ речено и опште примљено. Он није нов човек у нашој књижевности, свој књижевнички посао схватио је озбиљно и савесно, и он ради и ствара, дајући све зрелије и савршеније ствари.

Његове *Комшије* су збирка приповедака, а *збирке* не могу учествовати у конкурсу, али оне у пуној мери заслужују да уђу у редовно коло издања Српске Књижевне Задруге. Задруга ће њиме добити једно добро оригинално дело.

Јован Скерлић.

II. Реферати г. Јеремије Живановића.

Прочитани на састанцима књижевног одсека 17. и 29. марта и 5. маја 1910. год.

Дишко, приповетка, написао *П.*

Ова „приповетка“ управо је низ замршених просидаба бакалина Дишка, просидаба које су несрећно свршаване све до једне добротворне забаве, када је, и без довољно оправданих разлога, дошло брзо до брачнога споразума.

Дишко би требало да буде Београђанин. У истини у целој причи нема ничега специално београдскога, сем што се радња преноси из једног београдског краја у други, што се, дакле, помињу имена појединих места. Иначе је све тако опште, да се може сасвим спокојно пренети у коју било паланку.

Цела ствар не чини никакав пријатан утисак ни као фељтонистичка лака лектира, а још мање као уметничко дело. Писац као да је имао два главна угледа: Бранине комаде у орфеуму и Акибине хронике у *Политици*. Отуда су многа места тако нескладна, са тако невештим и грубим претеривањима, као у најлуђим бурлескама, а у истини са тако мало досетке, да је успех готово редовно супротан оном, што је писац очекивао. (В. стр. 20. и даље.)

Дишко није пажљиво рађен и урађен ни у главним ни у споредним странама. То се најбоље види по главној личности. За потврду овога мишљења довољно је да наведем само две три крупније црте.

Дишко је обичан млад бакалин, закржљао растом, стидљив, плашљив, „туњав“, како сам за себе каже, није се проводио, није шетао („Дућан и кућа то је било моје и — ништа друго“), створен да наседа као курјак у народним причама. И да је бар такав остао, кад је у почетку тако окарактерисан! Али писцу ништа не смета, да његов јунак у једној истој глави буде час глупак, час светски човек. Тако на 4. стр., кад полази на прву просидбу, сам за себе вели: „Ја се богме и уплаших. А није ни лако. Како ћу ја овако неспретан и неумешан. Никад нисам био у женску (!) друштву, па ме страх. Лупићу нешто, па ће ми се три дана смејати.“ А кад је тамо отишао, после неколиких глупости, што их је починио, кад је његова несуђена поменула: „па сам читала Судску Медицину од Герасимовића“, он у себи помисли: „То, то! Лепа књига за девојке! Још ако си читала Нану и Бокачи-а, благо теби!“

И такав је кроз целу причу: час пакостан, заједљив, са духовитом горчином у изразу, а час простак, који не зна ни најобичније ствари (на крају приче, стр. 112. чуди се, како то, да се не сме сести на место, које је већ заузето, а на почетку, стр. 12., вели: „Реторика ме спасе“). Такво му је и понашање: некада се чудите ком отменом покрету, уме да се користи чак и финим народним стиховима (стр. 22.), зна за Карнеција, а некада је и груб и глуп и преко мере, коју допушта друштво, у коме је ловио своју „будућу“, и ако је са тих својих глупости чешће пропатио, не стекавши нимало искуства за своје доцније понашање. (В. нпр. стр. 32 б). Колико је и сам писац умео да правилно обележи његове карактеристичне појединости, види се лепо и из ове ситнице. Кад је на једној забави, на крају своје просилачке каријере, имао да одигра коју „окретну“ игру, њему то тешко пада, јер ... „не умем — вели — да играм. Умео бих наш „Моравац“ или „Дорћолку“, али оне швапске ни да окренем. Једва мало нешто „Валцер“, а другу ни једну“ (108 б). ... Тај исти Дишко нпр. зна у фигури да каже „Виде госпођа да се завеса све више диже“ (82), „као да решава источно питање“ (стр. 42) и „уозбиљиле се и ћуте као римски сенатори“ (43 б), а забезекне се и „блене у писара“, кад га он плаши најнеоснованијом претњом, као да је сам Дишко дете! .... И т. д.

Код Дишка је још нешто нарочито карактеристично. Пред његовим очима и ушима све се отвара. Он све види, све чује, управо писац помогне, те за његова сметењака нема закулисне радње. Кад седи у ходнику полицијском, чује све, што у канцеларији о њему говоре писар и „његова“ Јулчица (стр. 43 а. и б.); кад је отишао да проси „Милчицу“ (глава 3.), не само што чује готово без прекида говор у суседној соби, већ и сам шапат (стр. 32); кад је случајно прошао поред куће опет једне своје несуђене и стао „пред вратницу“, одмах је до ситница чуо, шта се у дворишту говорило, а то се — разуме се — њега тицало (стр. 92). Тако је на много места.

Кад је тако с главном личношћу, може се мислити, како је са споредним. Оне су уопште или врло слабо оцртаване, или су тако једнолике, да вам, пошто прочитате „приповетку“, не остаје у глави ниједна истакнутија или ма по чему карактеристичнија слика. Све то као да је једна фигура с разним именима, као лутка које модискиње, што само мења одело.

Начин причања већином је диагошког облика. Причање је доста лако, у њему има нешто приповедачко. Али га кваре неукусни изрази, који као да би хтели да даду живости и духа. Ево неколико примера из самог почетка: „Каква женидба, какви бакрачи и тигањи?!“ (1 стр.), „па се осмехну као да јој погачу пружи“ (7), „не бих се стидела ни за маршала — што 'но кажу — да је дамо“ (9), „а њена мајка јекће и брише ли сузе — брише. Управо брише очи, а сузе не видим“ (10 б.), „лупкарате око врата као миши око тигања“ (16 б.), „жене се

не разуму (!) око сабље колико јуне у буквару“ (18.); жандарм каже: „воли вам тај изиграти грађанина него да му дате пола Београда“ (24 б.), „очи ужарила као лисица уз кокошар“ (59 стр.) и „снаго моја ватрена“ (92). Готово свуда поређења и стара и отрцана, а нова незгодно склопљена или слаба и безизразна.

У опште узевши *Дишко* је слаб у свима захтевима, који се траже од угледних приповедачких дела. Причање је једнолико, описна страна занемарена, психологија врло површна и недовољна. Колико је писац био створио јасну слику у својој памети и завирио у душу својих личности, може се најбоље познати по једној карактеристичној ситници. Кад је мати његове прве прошенице полетела да га загрли, Дишко је одгурне. — Доста ако Бога знате! После тог покрета био је додао: „Она баш ништа. Окрете се тетци тако поносито као да јој бацих бунду на леђа“, па тај ред заменио сасвим супротним: „Али она као зоља — хоће у образ.“

После свега што је поменуто, јасно је да писац *Дитка* не може ући у ред наших признатих приповедача. Он је можда занимљив у пријатељском друштву, у коме се његово причање може са доста пријатности слушати и смехом пратити, али у књизи му успех није ни довољан а камо ли велики. Његов је хумор оне врсте које и М. Савића у *Даши Ђонику*, на кога *Дишко* толико подсећа, као да му је он био непосредни подстицај.

Како је мало задовољена чиста књижевна форма видело се и из наведених примера. Не треба се чудити ни што је тако с језиком и правописом. Тако ће се наћи чешће састављање прилога с глаголом (несмем 94), „гости“ м. госте (стално), тринајесту, четрнајесту и др., „нестаде га у народ“ (109.), „људи се провлачу кроз сито и кроз решето“ (155), „почнем их посећивати“ (51 б.), „где ћемо“ (м. куда) (80 б.), „дозвољава“ (92) итд.

На крају да поменем, како у причи о којој је реч има и неколико живље и занимљивије изведених места (у одељку „Калуђерка“ и „Мамине девојке“), али су она недовољна да загладе крупније недостатке, којих је повећи број. Приповетку *Дишко* не бих могао препоручити ни за обичну књигу Задругиних издања, још мање за књигу, за коју се стечајем више даје, али, зацело, више и тражи.

Дошљаци, роман М. М. Ускоковића.

Ово је најбоље дело од оних, која су стигла на расписани конкурс. Само то није *роман*, како га писац назива, већ дугачка прича о једној сентименталној љубави, развучена историја једног заљубљеног пара, од првог познанства до — нешто више од године дана — насилне смрти јунакињине и јунакова повратка у „малени“ свет.

Две се од крупнијих добрих одлика ове приповетке морају нарочито истаћи. То су истинитост и занимљивост. *Дошљаци* су од прве до последње стране верна слика нашега живота; оно мало личности тако су погођене, да се лако могу познати они, које те личности представљају; места, на којима се поједини призори дешавају, тако су добро изнесена, да таквих описа није било ни у једној нашој причи из београдскога живота. Све је пуно истине и отуда је утисак без мало свуда потпун. Нешто ситних појединости могу се поправити, кад писац последњи пут стави своју руку на свој спис — а то је несумњиво потребно. — Занимљивост пак, крај све простоте и честе једноликости, тако је јака, да се рад увек с неким прегоревањем мора испуштати из руку.

Па ипак се ни овај рад — по моме мишљењу — не може без промене примити за оно издање, на које је Задруга при расписивању конкурса мислила. *Дошљаци* би, н. пр. — у облику у каквом их је писац пружио — изнели више од 25 штампаних табака, а у конкурсу се тражи од прилике 15 табака (просечна Задругина књига). Они су уз то прилично развучени непотребним гомилањем једнаких или једноликих сцена, због чега је радња у подоста одељака веома успорена. И, најзад, (не помињући ситнијих недостатака) у *Дошљацима* је подоста слободнијих, или — боље — грубљих места, која нису за све читаоце Задругиних издања, и којима ја на последњој скупштини изречен суд, о коме управа Задругина мора да води рачуна.

Сматрајући ипак ове недостатке за поправљиве, а с обзиром на несумњиву вредност коју Ускоковићев рад има, кад се посматра као целина, слободан сам предложити књижевном одсеку С. К. Задруге, да *Дошљаке* прими за конкурсну књигу, али само под овим погодбама:

1. Да се рад скрати изостављањем једноликих сцена, којих је подоста нарочито у другом делу и у првој половини трећега дела. Најбоље би било, да се та два дела споје у један; да буду, дакле, три главна одељка.

2. Да се негде сасвим изоставе, а негде ублаже драстичнија места. Њих има у првом и другом делу. У овоме погледу другој половини рукописа не би била потребна никаква измена.

3. По моме мишљењу много би боље било завршити претпоследњим одељком, стога би требало последњи („Натраг“) изоставити. Читалац ће и без њега знати јунакову одлуку и веровати у њено извршење, а остао би под много јачим утиском.

4. У поновном прегледу рукописа изостaвити поређења, која претерано честом употребом постају отужна, па чак и вређају. (За песму у прози израз „очи као сенке врбе у води“ могао би пристати и више пута, али кад се овде находи готово на дваестак места, онда већ није леп; тако и „очи из којих бије шупљина“ и још неки.) При том прегледу могли би се ојачати и неки слабији изрази на местима, која би по ситуацији требало да буду јача (сукоб између Кремића и Зоркине матере).

5. Да писац жртвује своју „неприкосновеност“ и покори се одлукама, које већ постоје за Задругина издања, а тичу се језика и правописа. Управи Задругиној већ се и иначе чине преговори за ситне слободе ове врсте, које чини појединцима, а кад би се у свему попустило Ускоковићу, онда би у његовој књизи било чак и крупнијих грешака.

6. Најзад, *Дошљаци* би се имали од романа изметнути у приповетку, а и сама промена натписа била би овом раду од користи (нарочито ако се изостави последњи одељак) јер је, крај свег труда (у том одељку), овакав натпис недовољно документован.

Ако би писац учинио ове измене, било би само у корист његова гласа, који оправдано ужива, а Задруга би издала једно од најбољих дела наше новије књижевности.

Комшије, низ слика, написао Светозар Ћоровић.

Овом новом својом збирком хтео нам је Ћоровић насликати неколико појединости из једног ужег суседског круга, појединости које се већином десиле у краћем низу дана, а које су често у врло лабавој вези једна с другом, те се каткад само по истим именима може познати, да су то лица из које раније слике.

Као што обично бива, у тим суседским кућама, које се често посвађају, али ипак представљају и извесну заједницу, дешавају се сваковрсне сцене, тужне и озбиљне, занимљиве или веома обичне, и Ћоровић је хтео да у низу тих разноликих слика прикаже тај шарени комшијски круг, у коме има и старинских Мухамеданаца, и православних, па и оних нових „културних“. Али као што свака сцена не може дати подесна материала за књижевну слику (нарочито ако писац није од најјачих), тако је и у овој збирци подоста одељака, који су слабога интереса.

У *Комшијама* је око двадесет слика. Већим делом се слика живот Мухамеданаца (нарочито Ахмет-аге), а у две три се завирило и у куће хришћанске (мајстор Глига са својом Луцијом, дуванџија Радован и удовица Томана). Оне су, као што је поменуто, у врло лабавој вези, готово је у свакој завршен по један догађај. Једино је историја Ахмет-агина као нека слаба веза од првих до последњих слика, и та је историја и интересантна и, већином, лепо изнесена. То је, тако честа у последње време, једна угашена љубав и завет да се никако и не обнови. Ахмет-ага је волео Емину, и његова необична љубав лепо је изнесена у слици IV *(Ахмет-ага)*, у једној од најлепших; Емина је пошла за другога, и Ахмет-ага није јој сметао, није кварио, није отимао, већ се само преселио њој у близину, не да је гледа, али бар да јој слуша песму. Тако је трајало више од 20 година и онда је, изненадно, дошло поновно виђење *(Сусрет)*. Каква промена! Ахмет-ага пред собом гледа сасвим другу жену, не ону, која је толико година живела у његовим сањаријама. Па ипак — мисао блиска и обична —, ту је дваестогодишња кћи Фата, која је у свему материних црта из доба младих дана Ахмет-агиних. Кад је, тако, ипак нашао предмет, на коме му се може поглед заустављати, Ахмет не зажали, да све учини, како би бар Фатима била срећна, помогне јој да се уда за Омера, одлази им у госте, жељно гледа њихово миловање (сцене, по моме мишљењу не увек и у свему за веровање — *Под старост)*, и пред смрт им оставља своје имање.

То је и једина дужа прича из целе збирке. У осталим сликама су кратки призори у кућама или ван њих, десно и лево од Ахмет-аге и Махмут-бега, мужа Еминина.

Већи део слика не оставља на читаоца јак утисак; не могу много заинтересовати; не узбуђују на јачим местима; не гоне, да се понова прочитају. Ћоровић добро оцртава спољашњу страну својих личности, и то се и у овој збирци јасно огледа. Описна страна код њега је добра; ту је занимљив; та места су много пријатнија. Као посматрач је један од најбољих. Али је радња слаба; на јачим местима изрази подбаце; места по ситуацији јака извођена некако млитаво, као да у личностима његовим нема нимало јужње крви. (Види завршетак *Томане*, који је и психолошки нетачан.) А сем тога готово цео свет у *Комшијама* нешто је необичан. У њима нема ниједнога „прописнога“ човека, све као да је „чурук“ и пред очима ми је слика, као да гледам матору а глупаву дечурлију, која хоће да раде неке озбиљније послове, а врло их неспретно и пипаво изводе.

Од тих личности требало би да буде, уз Ахмет-агу, најинтереснији Махмут-бег, пропали племић, живе источњачке маште и велики јунак на језику. Ћоровићу је он послужио као главни предмет у три слике: „*Сијело*“, „*Махмут-бег*“ и „*Иза ифтара*“. Али је имао ус-

пеха само у оној средњој (како Махмут показује своје витештво у затвореној авлији пред кућном чељади), а прва и трећа су пуне незанимљива разметљива причања и самохвалисања; још је прва само варианта позната Кањошева причања, али са куд и камо мање умешности, једрине и оне просте лепоте, које је изобила код Љубише.

Са доста успеха је оцртана Синђа, девојка из добре куће, али кињена од свих спада на уличног аброношу, која свакога грди и ружи, и за којом деца дижу улицом вику. Њу филантроп Ахмет-ага прима под свој кров, брине се о њој, па се побрине да јој и подсвојче нађе.

Остале су личности слабије по оцртавању, не издвајају се много од личности наших осредњих приповедача.

Према наведеном, као и према целокупном утиску, који је на мене учинила збирка Ђоровићева, ја је не могу препоручити, да се у издању Задругину у целини штампа. Без обзира на то, што би она, узета цела, премашила простор који је конкурсом дат, ова би збирка, овако састављена, била незгодна поглавито стога, што у њој и бројно претежу слике слабије вредности и мањега интереса. Да се остало само на оној Агиној историји, па да је раширена овде онде, колико је најпотребније, ја бих је могао, са ситнијим изменама, без великог размишљања препоручити. Овако бих пре предложио писцу, да од слика *Махмут-бег* (II), *Ахмет-ага* (IV), *Чесма*, *У ноћи*, *Сусрет*, *Под старост*, па донекле и од *Синђе* и *У зиму*, покуша створити мању, али чвршћу и једрију целину. Уз те слике, које су где-где често доста далеко једна од друге, можда би требало уметнути још коју, никако већи број, па би се могла добити једна лепа књига.

Сем тога тако би се одговорило и ономе, што се конкурсом тражи, тј. сви одељци чинили би *једну* приповетку.

На ситнијим замеркама нисам се задржавао. Мање грешке могле би се и у коректури поправити. Двоје бих ипак имао да на завршетку поменем. У *Синђи* треба јаче мотивисати љутњу на подсмевку, коју јој чаршија добацује, сцена кад Ахмет гледа ашиковања Фатимина и Омерова чини ми се неприродно наивном.

Јер. Живановић.

Одзиви о Задругиним издањима

Загребачка „*Prosvjeta*“ у свом 11. броју од ове године доноси овај приказ:

Српска Књижевна Задруга може се рећи једна од најмлађих књижевних институција на словенском југу издала је концем прошле године своје коло књига за годину 1909. Ово коло књига једно је од најбољих између свију досадањих кола, те се доиста искрено радујемо лијепом напретку ове важне културно-књижевне институције у браће Срба. Између осталих књига ваља нам напосеб истакнути роман Ива Ћипика „Пауци“ који је и овим најновијим дјелом подао нов доказ јаког приповиједалачког талента и своје индивидуалности. Роман нам црта живот са далматинског села, а у њему имаде много социалнога елемента као и еротичке страсти. У овом је колу изашла трећа свеска „Драматских списа“ Јована Ст. Поповића, која обухваћа пјесникове необјелодањене комедије, а биле су похрањене у библиотеци Матице Српске у Новоме Саду. У тој свесци налазе се слиједеће Поповићеве комедије: Родољупци, Цандрљив муж или која је добра жена, Судбина једног разума, Симпатија или антипатија или чудновата болест, Превара за превару и Волшебни магарац. Предговор са библиографским датима написао је Јован Скерлић. Особито је на част Српској Књижевној Задруги, што се одлучила издати свеукупна дјела једнога од најдаровитијих српских пјесника Војислава Ј. Илића, који је на жалост на штету братске књижевности прерано преминуо. Предлањске године издала је Задруга прву књигу његових пјесама, а лањске године године другу. У потоњој књизи налазе се Илићеве сатиричке и политичке пјесме као и његови већи пјесмотвори од којих спомињемо Рибара, Питију, Периклову смрт, Милеву, Аргонауте, На Лемносу, Амор на селу. Надаље је Задруга издала „Милићевићеву књигу“, у којој се налазе одломци из списа покојног Милићевића а уз то налази се студија Јеремије Живановића, „Милићевић као приповедач“, те биографија и библиографија са особитим осврtом на Милићевићев етнографски рад, које је написао д-р Тихомир Ђорђевић. Коначно издала је Задруга још следеће: Ивана С. Тургењева „Ловчеви записи“ у преводу д-р Јована Максимовића, те дјело Пиетра Орсија „Нова Италија“ у преводу Миодрага Ристића

Б.

Загребачки „*Savremenik*“ у свом 4. броју од ове године доноси овај приказ:

Родољупци

Српска је књижевна задруга штампала прошле године трећу свеску драматских списа Јована Ст. Поповића. Ова књига доноси шест

досад још нештампаних драмата, којих рукописе чува „Матица Српска“ у Новом Саду.

Поповић са своје двадесет и једно позоришно дело припада међу наше најплодније драмске писце. Но тај квантитет, да није квалитета, још не би значио ништа. Баш по квалитету он је до данас, а можда још и задуго, један од најбољих драмских писаца цијеле наше књижевности српског и хрватског имена.

У прво вријеме давали су неки критичари већу вриједност његовим трагедијама (као Јов. Ристић и други). То се даде разумјети духом онога времена, кад је народна традиција била све и сва и гдје се прошлост уздизала до звијезда. Но већ и у то доба умни Јован Суботић давао је предност „шали“, а то је комедија. Она је призната данас од наших модерних писаца (Павла Поповића, Јов. Скерлића, Тихомира Остојића) као главно поље Поповићевог књижевног рада и дала је своме ствараћељу име најбољега српског комедиографа.

Поповић је за живота био веома цијењен и његови савременици гледали су у њему једног од најбољих и најозбиљнијих писаца српске књижевности. Домаћа драма бјеше тек у зачетку, и овај даровити човјек, створивши национални репертоар, прокрчио јој је широке путове за будућност.

По смрти његова је цијена падала и у доба Вука и романтизма нашега уважаван је, али мало читан и није узиман као узор. Узрок: „својим идејама трезвеног национализма и својим рационалистичко-реалистичким схватањима књижевности, и својим конзервативним држањем у питању правописне реформе, Јов. Ст. Поповић се није могао допадати новом, ултранационалистичком, романтичарском и Вуковском нараштају шездесетих година прошлога века“. (Скерлић.)

С пропадањем филолошке школе и њезине критике, која је вриједност дјелу давала по чистоћи језика, почео се Поповић дизати. Та је филолошка критика својом површношћу дала првенство лаганом Бранку Радичевићу над дубоким и великим Његошем и то само поради језика. Отуд није чудо, што није волјела Стерију, који је у драмама имао „славено-српских“ ријечи и израза.

С доласком новога времена и нових људи, који су забацили догме језичних пуриста, а мерили дјела по њиховој стварној литерарној вриједности, дошло је поновно и Поповићево вријеме. Његов је углед све више растао, да год. 1906. о прослави педесете годишњице смрти, а стогодишњице рођења буде „његова дефинитивна рехабилитација“.

Док трагедије имају више историјску важност, дотле су му комедије модерне и реалистичне, те ће бити још дуго времена најбоље ствари те врсте у нашој књижевности. Српски Молиер дао је досад у нас најуспелије комедије карактера, створио национални репертоар и посијле више од седамдесет година не само да није застарио, него се све више подмлађује.

Као код Срба, Поповић је и у Хрвата имао своје доба. Било је то вријеме, кад је требало са загребачке позорнице потискивати туђинштину. Дакле он је био онај, који је и загребачком казалишту на почетку рада дао национални репертоар. Год. 1840. даване су у Загребу његове комедије: „Зла жена“ „Тврдица“, „Лажа и паралажа“ и „Покондирена тиква“, ова задња двапут. Од трагедија: „Милош Обилић“ двапут, „Светислав и Милева“, а год. 1863. једна од најбољих му трагедија „Смрт Стевана Дечанског“.

Деметер га је држао за једног од најплоднијих и најспособнијих драматика, који би могао постати „нашим Коцебуом“, да је имао више укуса и *да је боље познавао народни језик*. Тако приговара, да је у „Светиславу и Милеви“ било недостојних израза, који руше трагички ефект и силе на смијех. Треба имати на уму, што смо већ рекли, да је Поповић далеко слабији у трагедији, а особито у „Светиславу и Милеви“, јер то му је почетничко дјело, које је написао у 21. години.

Важније је оно мјесто, гдје Деметер приговара за непознавање језика, одакле се види, да је и он кова филолошке школе, који је више пазио на форму, спољну страну, него на језгру, унутрашњицу. Поред свију погрјешака држао га је за велики таленат.

Тако је било пред седамдесет година, а данас се код Хрвата његово име зна тек из средњошколских читанки. Не говори из мене љубав према старини, него реална потреба, да се Поповићеве комедије поновно износе, јер оне нијесу застареле, него су данас савременије можда него тада, када су их мање разумјели, јер је писац ишао као сви напредни људи пред својим временом.

У Београду су оне данас најјача страна народнога репертоара, а и последња представа сваке године је за успомену „Стеријино вече“. Кад је то могуће у Београду, није немогуће у Загребу, гдје се националном репертоару не поклања онаква пажња, какву заслужује. Могу се те комедије мјестимично и поправити, али свакако се у том не смије ићи далеко, јер готово свака ријеч у њима има своје мјесто.

* * *

Противно од натписа, ја сам говорио више о свему, само о комаду не. То ми је била згодна прилика и зато сам је употријебио. Као

већи дио пишчевих комедија она је веома добра, можда најбоља ствар, коју од њега имамо.

Ми Хрвати и Срби преплављени смо оваким родољубима, које свуда сретамо. Њихово разметање, празно брбљање, себичност и „свој џеп“ нису нигдје овако оштрој сатири подвргнути као у овом комаду, који ће бити савремен и онда, кад ће највећи дио наших драмских писаца већ бити предан литерарној историји.

Треба имати много куражи за овако писање и ништа боље не карактерише велику снагу и таленат Поповићев, као ова искреност, смјелост и необазирање, с којом је ударао на друштвена зла. Он је имао много љубави према народу и зато је немилосрдно жигосао, што не ваља, а за ондашњу нелитерарну пулбику морао је „понеку црту мало дебље повући, понеки лик и ситуацију мало драстичније намазати, гдекоју шалу мало јаче зачинити, ако је хтео да га она разуме, ако је хтео да продре у њену душу“. (Тих. Остојић.)

Ја не ћу причати садржај „Родољубаца“, јер тим бих умањио јачину ове оштре и продирне сатире, него сам хтио на њу упозорити, да се што више чита. Површност је знати, да је Стерија „отац наше драме“, да је имао славено-српштине и с тијем га предати прошлости, јер он је риједак и велики таленат, а нада све савремен писац.

Милан Грчић.

Библиографија.

(Књиге послате задрузи у замену.)

Арањ Ј., Толдија, превео Змај Јован Јовановић. (Књиге Матице Српске, бр. 32.) Нови Сад, 1910., в 8⁰, стр. 236.

Богдановић Лазар, протојереј, Српска православна црква св. Николе у Великој Кањижи. (Приложак историји српске цркве у Угарској). Карловци, 1909 в 8⁰, стр. 42.

Козобарић Јован, парох, Православна српска парохија у Илоку крајем 1908. године. Ср. Карловци, 1909. в 8⁰, стр. 159.

Сењобос Ш., Историја образованости, књига друга: Средњи и нови век. Превели Влад. Ј. Радојевић и Мил. Анастасијевић. (142. издање Задужбине И. М. Коларца) Београд 1910., в. 8⁰, стр. IV и 383.

Одговори Задругине благајнице.

I.

Добротворске уплате и доплате.

Бр. 992. — Повереник г-ђица Зорка Д. Станковићева, кл. учитељица. — Г-ђа Савка пок Ст. Ђ. Танасковића положила је за свога мужа Стевана Ђ. Танасковића, трговца, добротворску доплату до 20 година . . . . 20 дин.

Бр. 1000. — Повереник г. Миша Станковић, књиговођа у Меленцима. — Меленачка штедионица положила је за Срп. прав. вероисповедну школу трећу добротворску уплату . . . . . 50 кр.

Бр. 1016. — Повереник г. Михаило Грујичић, учитељ у Београду. — 1. Оснивач г. Лука Лазаревић, министар у пензији, положио добротв. доплату до 20 год .. 20 дин.

2. Оснивач г. Михаило Грујичић, учитељ, положио је добротворску доплату до 20 год. . . . . 20 дин.

Бр. 1021. — Повереник г. Глигорије Елезовић, професор у Скопљу. — Добротвор г. Марко Симоновић, управитељ школа, положио је у име добротворске уплате.. 20 дин.

Бр. 1022. — Непосредно. — Оснивач г. Коста Д. Јездић, адвокат, положио је добротворску доплату до 20 год. 30 дин.

Бр. 1027. — Повереник г. Миливој Сивачки, свештеник у Сентомашу. — Прва српска земљорадничка задруга у Сентомашу положила је прву добротворску уплату 50 дин.

Бр. 1034. — Непосредно. — Оснивач г. Никола Христић, председник Државног Савета у пензији, положио добротворску доплату до 20 год. . . . . 20 дин.

Бр. 1036. — Повереник г. Петар Ј. Цветковић, окр. подблагајник у Прокупљу. — Оснивач г. Сибин Максимовић, трговац, положио добротворску доплату до 20 год... 20 дин.

Бр. 1050. — Повереник г. Христифор Милић, учитељ у Зајечару. — Оснивач г. Љуба Милетић, учитељ у Леновцу, положио је добротворсиу доплату до 20 год... 30 дин.

Бр. 1057. — Повереник г-ђица Мара Ковачевић, учитељица у Земуну. — Доњоградска основна школа положила прву добротворску уплату. . . . . 50 кр.

Бр. 1082. — Повереник г. Душан Крњевић, парох у Мостару. — Српска Банка положила је добротворску уплату . . . . . 150 кр.

Бр. 1083. — Повереник г. Милан М. Томић, професор у Крушевцу. — Оснивач г. Др. Дим. Марић, лекар, положио је прву добротворску уплату . . . . . 50 дин.

Бр. 1094. — Повереник г. Јован Д. Јовановић, благајник Народног Позоришта. — Оснивач г. Паја Т. Тодоровић, управитељ Винодељ. Воћар. Школе у Букову, положио је добротворску доплату до 20 година... 30 динара.

Бр. 1096. — Непосредно. — Оснивач г. Живко Ј. Стојановић, рачуноиспитач у пензији, положио добротворску доплату до 20 година . . . . . 30 дин.

Бр. 1103. — Повереник г-ђица Зорка Д. Станковића, кл. учитељица у Београду — Г-ђа Марица Антонија Боди, бив. адвоката, положила је добротворску доплату до 20 год. за пок. Антонија . . . . . 20 дин.

Бр. 1110. — Повереник г. Сретен Николић, директор у Јагодини. — Оснивач г. Љуба Пантић, адвокат, положио на рачун добротворске доплате до 20 година 20 дин.

II.

Задругари XVIII кола (1909).

Бр. 975. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Јован Вељић, рачуноиспитач. Др. Михаило Гавриловић, држ. архивар. Радоје Вукчевић, учитељски приправник у Пакрацу

— Улагачи: г. г. Драгутин Прохаска, професор у Загребу. (2 комплета). Српска школа у Мрогару.

Бр. 976. — Повереник г. Милош Московљевић, суплент у Београду. — Улагачи: г. г. Бранислав Флорић, гимназист. Вељко Станојевић, гимназист. Димитрије Митрић, гимназист. Доброслав Богдановић, гимназист. Драган Поповић, гимназист. Душан Тешић, гимназист. Живојин Васиљевић, гимназист. Станоје Ђорђевић, гимназист.

Бр. 977. — Повереник г. Данило Катанић, учитељ у Куршумлији. — Улагачи: г. г. Јелена Б. Боричићка, учитељица у пензији. Милан Палуревић, учитељ. Никола Костић, трговац. Радомир Васиљевић, ср. начелник.

Бр. 979. — Повереник г. Никола Павловић. опћ, благајник у Марадику. — Улагачи: г. г Васа Лакетић, трговац. Данило Николић, благајник у Крушедолу. Илија Вуков, ратар. Лазар Милин, економ у Крушедолу. Недељко Радосављевић, ратар. Никола Павловић, благајник. Олга Чордашић, учитељица. Сава Марковић, начелник у Крушедолу. Стеван Пандуровић, трговац у Крушедолу.

Бр. 981. — Повереник г. Велимир Павловић, учитељ у Нишу. — Оснивачи: г. г. Др. Мика Петровић, сан. потпуковник. Милисав Николић, пензионар. Милутин Радуловић, учитељ. — Улагачи: г. г. Алекса Поповић, писар. Влада Шурдиловић, трговац. Крста Поповић, учитељ.

Бр. 982. — Повереник г. Милорад А. Вујанац, учитељ у Смедереву. — Улагачи: г. г. Војислав Вујанац, ђак. Војислав Вуксановић, учитељ у М. Крсни. Мориц Самуел, чиновник.

Бр. 983. — Повереник г. Риста С. Јанковић, судија у Лесковцу. — Оснивач: Гимназија. — Улагачи: г. г. Атанасије Димитријевић, судија. Ђура Крџалић, адвокат. Лазар Митровић, порезник. Манасије Стојановић, учитељ. Мара А. Станојевића. Светозар Петровић, полиц. писар. Тихомир Јордановић, порезник.

Бр. 984. — Повереник г. Живко М. Симеоновић, управник пореског одељења у Параћину. — Оснивачи: г. Александар Тасић, трговац. Основне школе у Д. Видову и Д. Мутници.

Бр. 985. — Повереник г-ђица Зорка Д. Станковићева, класна учитељица у Београду. — Улагачи: г. г. Видосава Богдановић, ученица. Даница Теофановић, ученица. Магдалена Јуришић, ученица. Милица Весовић, ученица. Мирослава Игњатовић, ученица. Надежда Паранос, ученица. Радмила Пантовић, ученица. Радмила Ранковић, ученица. Радосав Агатоновић, професор. Радослав Ружичић, свештеник. Радојка Несторовић, ученица. Ружица Опрић, ученица. Ружица Чолаковић, ученица.

Бр. 986. — Повереник г. Љубомир Видаковић, суплент у Смедереву. — Оснивачи: г. г. Гимназија. Душан Ђорић, арт. капетан. Пера Максимовић, адвокат. Смедеревска Задруга. — Улагачи: г. г. Васа Хаџи-Нинић, окр. благајник (2 комплета). Влад. Станковић, управник царинарнице. Јоца Живановић, књиговођа. Рада Новаковић, секретар начелства.

Бр. 988. — Повереник г-ђа Миленија П. Ђорђевић, кл учитељица у Крагујевцу. — Улагачи: г. г. Јелена Бошковићева, ученица. Љубица Нешићева, ученица. Радојка Стевановићева, ученица.

Бр. 989. — Повереник г. Милан Хаџи-Вуковић, трговац у Фочи (Босна). — Оснивач: г. Милан Хаџи-Вуковић, трговац. — Улагачи: г. г. Алекса Ракић, трговац у Калиновику. Василије Кандић, свештеник. Влада Хаџи-Вуковић, трговац. Владимир Стојић, полиц. писар. Ђорђе С. Хаџи-Вуковић, трговац. Јово Јеремић, трговац. Јосиф Богдановић, канцелист. Косто Дринчић, столар. Лука Гргуревић, пекар. Милан Симић, учитељ. Никола Бедрић, пекар Срп. православно певачко друштво „Св. Сава“. Станко Пољашевић, геометар. Н. Н.

Бр. 990. — Повереник г. Спасоје Кнежевић, учитељ у Ђеврскама. — Улагачи: г. г. Дон Кажимир Перковић, парох у Полачи. Мирко Лежаић, учитељ у Биовичину Селу.

Бр. 991. — Повереник г. Бошко Ђ. Бошковић, суплент у Нишу. — 13 улагача.

Бр. 992. — Повереник г-ђица Зорка Д. Станковићева, кл. учитељица у Београду. — Оснивач: † Стеван Ђ. Танасковић, бивши трговац.

Бр. 993. — Повереник г-ђица Лепосава Бошковићева, класна учитељица у Београду. — Улагачи: г. г. Владислава Станојевић, ученица. Даница Петровић, ученица. Загорка Вулетић, ученица. Јелена Јовановић, ученица. Јелена Маринковић, ученица. Љубисава Благојевић, ученица. Олга Бојовић, ученица. Радмила Милићевић, ученица.

Бр, 994. — Повереник г. Михаило Ј. Миладиновић, професор у Пожаревцу. — Оснивач: г. Богољуб Ђорђевић, гимназист. — Улагачи: г. г. Боривоје Обрадовић, гимназист. Владимир Пантић, гимназист. Ђорђе Разуменић, гимназист. Јаков Бенароју, гимназист. Карло Давидовић, гимназист. Радоје Тадић, гимназист. Светолик Марковић, гимназист. Светолик Радовановић, гимназист.

Бр. 995. — Непосредно. — Оснивач: Округ ужички.

Бр. 996. — Повереник г. Владислав Павловић, трговац у Кусићу. — 7 улагача.

Бр. 997. — Повереник г. Крста Димитријевић, учитељ у Пожаревцу. — Оснивачи: г. Крста Димитријевић, учитељ. Основне школе у Батуши, Близнаку, Брадарцима, Врбници, Живици, Јошаници и Породину.

Бр. 998. — Повереник г. Матија П. Љујић, учитељ у Прћиловици. — Улагачи: г. г. Драга Јанковићева, учитељица. Матеја П. Љујић, учитељ.

Бр. 999. — Повереник г. Жарко Стефановић, учитељ у Бачтоварошу. — Улагачи: г. г. Славуј Милованов, трговац. Стеван Бугарски, гостионичар.

Бр 1001.—Повереник г. Душан Крњевић, парох у Мостару. — Улагачи: г. г. Ахмед Ћикић, учитељ. Владо Гвозденовић, свештеник. Вукан Каблар, аскултант. Давид Кон, трговац. Данило Шкоро, књиговезац. Душан Васиљевић, адвокат. Душан Комац, трговац. Ђорђо Зец, трговац. Ђорђо Перин, трговац. Јанко Марјановић, фелдбебер. Јован Зец, трговац. Јован Гузина, свештеник. Љубо Круљ, трговац вина. Милан Ћаић, трговац у Фојници. Милан Јовичић, чиновник Срп. Банке. Милисав Милушић, трговац. Милош Билбија, фелдбебер. Мићо Вулешевић, трговац. Никола Ј. Кашиковић, трговац. Перо Милићевић, трговац. Ристо Сјеран, трговац. Ристо Шахин, трговац. Ристо Шантић, трговац. Ристо Важић, аскултант. Саво Семиз, учитељ у Фојници. Смајо Ћемаловић, посједник. Урош Кујић, златар. Христифор Крстовић, јеромонах у Житомислићу.

Бр. 1002.—Повереник г. Јово Гр. Бандур, опћ. чиновник у Фијуми. — Улагачи: г. г. Бранко Живојновић, трговачки помоћник. Спира Поповић, трговац.

Бр. 1003. — Повереник г. Јован М. Јовановић, свештеник у Сефкерину. — Улагачи: г. г. Јован Димитријевић, трговац. Јован М. Јовановић, свештеник. Миленко Јовановић, трговац.

Бр. 1004. — Повереник г. Војислав Н. Крупежевић, свештеник у Вел. Крсни. — Оснивачи: г. г. Бранислав К. Цветковић, свештеник у Селевцу. Војислав Н. Крупежевић, свештеник. Станисав Спасић, економ. Цркве у Вел. Крсни и Селевцу. — Улагач: г. Милоје Живановић, деловођа општине у Селевцу.

Бр. 1005. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Оснивачи: Основна школа у Царини. Црква на Ориду. — Улагачи: г. г. Влад. Константиновић, срески писар. Ђорђе Константиновић, кафеџија. Милош П. Марковић, окр. прота. Павле Радивојевић, економ у Засавици. Тоша Лазаревић, магационар.

Бр. 1006. — Повереник г. Лазар Трипковић, професор у Јагодини. — Улагач: г. Андреја Божовић, арт. капетан у Пироту.

Бр. 1007. — Повереник г. Милан Л. Павловић, поштар у Св. Петци. — Улагач: г. Милан Л. Павловић, поштар.

Бр. 1009. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ у Шапцу. — Улагач: г. Милан М. Савић, благајник Трговачке Штедионице.

Бр. 1010. — Повереник г. Милан И. Јевремовић, рачуноиспитач у Београду. — Улагачи: г. г. Андреја М.

Јевремовић, економ у Чајетини. Антоније Недељковић, капетан. Богољуб Илић, писар. Велимир Станојевић, чиновник. Гаврило Каљевић, капетан. Димитрије Јовановић, наредник. Димитрије Каралазић, капетан. Драгутин Вражалић, писар. Драгутин Ј. Ристић, мајор. Иван Ђорђевић, писар. Илија Мићић, наредник. Љубомир Максимовић, капетан. Милан Васић, капетан. Милан Р. Димитријевић, капетан. Милан И. Јевремовић, рачуноиспитач. Милан С. Петровић, наредник. Петар А Анђелковић, чиновник. Светислав Стојадиновић, капетан у Ужицу. Светозар Јовановић, чиновник. Светомир Николић, наредник. Сретен Обрадовић, капетан. Станоје Стевановић, наредник. Стојан Вујовић, писар. Тодор Мијалковић, чиновник. Цветко Панић, потпоручник.

Бр. 1012. — Повереник г. Рад. Крсмановић, учитељ у Неготину. — Оснивачи: Основне школе у Горњану, Лукама, Мајдан Пеку, Мосни, Поповици и Шаркамену.

Бр. 1013. — Повереник г. Рајко Ст. Мићић, школ. надзорник у Крушевцу. — Оснивачи: Основне школе у Пепељевцу, Плешу и Шанцу.

Бр. 1014. — Повереник г. Др Драгутин Прохаска, професор у Загребу. — 2 улагача.

Бр. 1017. — Повереник г Љубомир М. Стевановић, професор у Смедереву. — Улагачи: г. г. Божидир Петровић, гимназист. Миодраг Влајковић, гимназист. Радомир Бабић, гимназист.

Бр 1018. — Повереник г. Душан Поповић, учитељ у Руми. — 1 улагач.

Бр. 1020. — Повереник г. Стево М. Грковић, трговац у Требињу. — Улагачи: г. г. Владимир Ковачевић, учитељ у Ластви. Владимир Крушевац, учитељ у Дабару. Јово Корач, чиновник. Лука Стијачић, учитељ у Сливници. Милан Јокановић, занатлија. Стеван Правица, прото.

Бр. 1021. — Повереник г. Глигорије Елезовић, професор у Скопљу. — Улагачи: г. г. Аврам Секулић, учитељ у Велесу. Александар Илић, књиговођа. Александар Марић, професор. Бојко Кајевић, учитељ у Бањану. Димитрије Ристић, члан суда у Кр. Паланци. Димитрије Хаџи Зафировић, типограф. Константин Поп-Јанић, учитељ у Габеру. Милорад Закић, учитељ у Станчи. Милорад Милићевић, типограф. Никола Дивљаковић, учитељ у Огуту. Никола Јовановић, типограф. Спасоје Мицковић, учитељ у Ранковцу. Спира Цапирчевић, учитељ. Стеван Васиљевић, типограф. Тодор Јовановић, управитељ срп. школа у Паланци.

Бр. 1023. — Повереник г. Др. Веселин Ђисаловић, професор у Новом Саду. — 3 улагача.

Бр. 1024. — Повереник г. Јован Воркапић, професор-катихета у Петрињи. — Оснивач: г. Јован Воркапић, професор-катихета. — Улагачи: г. г. Душан Момчиловић, учитељ. приправник. Душан Пејић, учитељ. приправник. Јово Вукотић, канцелист. Матија Влатковић, учитељ у Градуси. Милутин Решковић, учитељ у Кињачкој. Никола Вујичић, банковни чиновник. Др. Никола Соларић, адвокат у Глини. Никола Томић, трговац. Никола Угарковић, учитељ. приправник. Станко Рајшић, банковни чиновник. Станко Стипанчевић, учитељ. приправник.

Бр. 1025. — Повереник г. Јован М. Јовановић, свештеник у Сефкерину. — Улагач: г. Милан Андрејић, трговац у Плогоњу.

Бр. 1028. — Повереник г. Мирко Мијушковић, директор на Цетињу. — Оснивачи: г. г. Анђа Милуновић, учитељица. Институт Царице Марије. Др. Лазо Томановић, министар председник. Сава Вулетић, председник обласног суда. Ђуша Б. Петровић у Никшићу. — Улагачи: г. г. Василије Штиркић, гимназиста. Вуко Вукотић, чиновник. Гавро Милошевић, гимназист. Илија Пејовић, гимназист. Илија Срећановић, двор. чиновник. Никола Вулетић, капетан. Никола Милиновић, гимназист. Стеван Баровић, председник обласног суда.

Бр. 1029. — Повереник г. Никола Павловић, општ. благајник у Марадику. — Улагачи: г. г Анђелија Параскијевић, трговкиња. Јован Одабашић, начелник. Петар Вериначки, ратар. Петар Татић, ратар. Сава Ратковић, ратар.

Бр. 1031. — Повереник г. Здравко М. Продановић, трговац у Прањанима. — Оснивач: Основна школа у Прањанима. — Улагачи: г. г. Здравко М. Продановић, трговац. Милутин Поповић, економ. Милош Рајичевић, општ. деловођа у Каменици. Михаило Јоцовић, економ у Г. Гори. Радомир Кречковић, свештеник у Каменици. Тихомир Живчевић, благајник општине.

Бр 1032. — Повереник г. Михаило П. Томић, порезник у Лозници. — Улагач: г. Борисав Тодоровић, учитељ.

Бр. 1033. — Повереник г. Боривоје Тошић, капетан у Ваљеву. — Оснивач: г. Јеврем Рајевац, капетан.

Бр. 1035. — Повереник г. Пера Живковић, учитељ у Свилајнцу. — Оснивачи: г. Андра М. Костић, трговац. Основна школа у Црквенцу. — Улагачи: г. г. Димитрије С. Костић, трговац. Јерина Ракићева, учитељица у Витежеву. Јован Ћирић, ликвидатор. Новак Тоскић, учитељ. Милан Живковић, обућар.

Бр. 1037. — Повереник г. Коста Зега, књиговођа у Обреновцу. — Улагачи: г. г. Вујан Недељковић, трговац. Радомир Трајковић, трговац.

Бр. 1038. — Повереник г. Милан Ст. Момировић, ср. начелник у Варварину. — Оснивачи: г. Александар Васић, економ у Д. Крчину. Основне школе у Бошњанима, Варварину и Д. Крчину. — Улагачи: г. Милан Ст. Момировић, ср. начелник.

Бр. 1039. — Повереник г. Милан Радојевић, учитељ у Глоговици. — Улагач: Црква у Бруснику.

Бр. 1040. — Повереник г. Сава Максић, професор у Београду. — Оснивач: г. Сава Максић, професор. — Улагачи: г. г. Боривој Миливојевић, гимназист. Велимир Јојић, гимназист. Драгомир Михаиловић, гимназист. Ђорђе Тановић, гимназист. Миодраг Врачевић, гимназист. Момчило Даничић, гимназист Никола Миличевић, гимназист. Сима Кондић, гимназист. Стојадин Поповић, гимназист.

Бр. 1041. — Повереник г. А. Рајнвајн, књижар на Цетињу. — 1 улагач.

Бр. 1042. — Повереник г. Др. Младен Георгијевић, адв. кандидат у Шиду. — Улагачи: г. г. Александар Станишић, трговац. Борисав Николајевић, судб. управитељ. Борисав Шумановић, велепоседник. Др. Б. Михаиловић, лечник у Товарнику. Вл. Момировић, велепоседник у Товарнику. Владимир Станић, трговац. Ђока Малетић, пристав. Ђока Спајић, кројач. Ђорђе Иванић, парох у Малој Вашици. Др. Јова Стајић, адвокат. Јован Јаношевић, парох у Беркасову. Јован Јовић, парох у Товарнику. Др. Емил Костић, лечник. Јоца [illegible]арић, трговац. Кузман Недељковић, трговац. Марко Суботић, учитељ. Милан Георгијевић, трговац у Товарнику. Мита Зековић, парох. Др. Младен Георгијевић, адв. кандидат. Др. Ненад Неналовић, лечник. Никола Благојевић, медицинар. Никола Дивјак, грунтовни. чар. Н. Јосић, учитељ у Беркасову. Р. Фрушић, општ. бележник. Софија Поповић, велепоседница у Товарнику. Др. Ст. Стојковић, адвокат у Шиду. Школа у Шиду. Н Н. Н. Н. Н. Н. Н. Н. Н. Н. Н. Н. Н.

Бр. 1043. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Божа Живковић, трговац. Боривој Ј. Поповић, професор. Борисав Јовановић, чинов. железн. дирекције. † Влад. Чортановић, трговац. Никола Христић, председник Државног Савета у пензији. Савка Панићка, удова. Црква у Лешници. — Улагачи: г. г Јово Јовановић, свештеник у Прибоју (2 комплета). Љубиша Марцикић, трговац у Паланци (Бачка). Љубомир Нафловић, трговац у Гламочу. Светолик С. Брзаковић, учитељ у Јагодини.

Бр. 1044. — Повереник г. Прокопије Поповић, окр. прота у Нишу. — Оснивачи: г. Прокопије Поповић, окр. прота. Цркве у Вртишту, Габровцу, Гор. Барбешу, Гор. Душнику, Гор. Студени, Гркињи, Д. Драгову, Д. Матејевцу, Д. Међурову, Јаглици, Јелашници, Каменици, Миљковцу, Островици, Првој Кутини, Св. Николи, Ћурлину, Ћелији и Хуму.

Бр. 1045. — Повереник г. Радивој Р. Михаиловић, учитељ у Сепцима. — Улагач: г. Љубомир М. Марић, деловођа општ. суда у Клоци.

Бр. 1046. — Повереник г. Миливој В. Јовановић, парох у Карлову. — Улагач: г. Страхиња Живанчев, трговац.

Бр. 1047. — Повереник г. Станко Шаула, катастарски мерник у Загребу. — 17 улагача.

Бр. 1048. — Повереник г. Др. Стеван Тишма, лекар у Н. Сланкамену. — 4 улагача.

Бр. 1051. — Повереник г. Светозар Брашован, учитељ у Вршцу. — Улагачи: г. г. Ђока Јанковић, чиновник. Ника Момировић, ђакон.

Бр. 1052. — Повереник г. Живојин О. Дачић, секретар Универзитета. — Оснивачи: г. г. Јеленко Михаиловић, професор. Коста Д. Главинић, министар на расположењу.

Бр. 1053. — Повереник г. Анта Поповић, свештеник у Крушевцу. — Оснивачи: г Јован Д. Поповић, свештеник у Макрешанима. Црква у Макрешанима.

Бр. 1055. — Повереник г. Добривоје Николић, парох у Срп. Крстуру. — Улагач: Миливој Поповић, пар. у Санаду.

Бр. 1056. — Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Улагач: г. Васа Маринковић, трговац.

Бр. 1059. — Повереник г. Михаило Грујичић, учитељ у Београду. — Оснивач: г. Милош Ж. Ивановић, председник општине у Остружњу.

Бр. 1060. — Повереник г. Тих. Д. Младеновић, матурант у Београду. — Улагачи: г. г. Воја Славнић, гимназист. Ђура Миленовић, гимназист.

Бр. 1063. — Повереник г. Коста Н. Костић, професор у Пироту. — Улагачи: г. г. Владимир Радић, професор. Душан Станковић, гимназист.

Бр. 1064. — Повереник г. Михаило Ђ. Миладиновић, професор у Ваљеву. — Улагачи: г. г. Војислав Николић, гимназист. Петар Пањевић, гимназист. Свет. Милосављевић, гимназист.

Бр. 1065. — Повереник г-ђа Јелена Н. Марковић, управитељка жен. радничке школе у Београду. — Улагачи: г. г. Д-р Душан Рајичић, професор. Јелена Н. Марковићка, управитељка жен. радн. школе.

Бр. 1067. — Повереник г. Петар Ј. Поповић, учитељ у Аранђеловцу. — Оснивачи: г. г. Илија П. Михаиловић, трговац. Јован Р. Трајковић, трговац. Основне школе у Аранђеловцу, Брезовцу и Копљару. Црква у Орашцу. — Улагач: г. Милентије Николић, кафеција.

Бр. 1068. — Повереник г. Спасоје Ђуровић, књижар у Вишеграду. — 1 улагач.

Бр. 1069. — Повереник г. Никола Ст. Казимировић, свештеник у Јабуковцу. — Оснивачи: Основне школе у Јабуковцу, Михаиловцу, Плавни, Уровици. Цркве у Јабуковцу и Михаиловцу. — Улагач: г. Витомир Н. Казимировић, учи.

Бр. 1070. — Повереник г. Панта В. Ђукић, арт. капетан у Крагујевцу. — Оснивачи: Основна школа у Новом Милановцу и Трнави. Трговачка Банка. — Улагачи: г. г. Александар Јанковић, арт. поднаредник. Аранђел Стојановић, арт. поднаредник. Драгиша Аћанин, арт. наредник. Драгољуб Марковић, пеш. капетан. Љубомир Милићевић, арт. наредник. Милан Ђ. Остојић, управник порес. одељења. Милић Филиповић, пеш. капетан. Милош Саковић, гимназ. Михаило Петровић, арт. поднаредник. Светозар Живановић, арт. поднаредник. Теодосије Луковић, артиљ. поручник.

Бр. 1071. — Повереник г. Раде М. Богдановић, учитељ у Вел. Лаолу. — Оснивач: Основна школа у Стамници.

Бр. 1072. — Повереник г. Сима Цветковић, проф. у Шапцу. — Оснивач: г. Никола М. Савић, управит. В. Ж. Школе.

Бр. 1073. — Повереник г. Бошко Марковић, учитељ у Власеници. — Оснивач: г. Коста Стевковић, свештеник. — Улагачи: г. г. Бошко Марковић, учитељ. Матија Поповић, свештеник. Обро Голић, тежак.

Бр. 1074. — Повереник г. Данило Петрановић, учитељ грађ. школе у Шибенику. — Улагачи: Ученичка књижница реалке.

Бр. 1075. — Повереник г. Димитрије Закић, студент права у Загребу. — Улагачи: г. г. Бошко Зечевић, филозоф. Лазар Шуваковић, правник. Мехмед Пашалић, правник.

Бр. 1076. — Повереник г. Ђорђе Сувачаревић, богослов у Срем. Карловцима. — Улагачи: г. г. Војислав Војновић, богослов. Ранко Летица, богослов. Сл. Хранисављевић, богослов. Федор Никић, гимназист.

Бр. 1078. — Повереник г. Јово Маријановић, богослов у Арбанасима. — Улагач: Шпира Вукадин, пошт. чиновник.

Бр. 1079. — Повереник г. Коста Шушић, парох у Гор. Врховинама.

Бр. 1081. — Повереник г. Славко Вујасиновић, парох у Бос. Дубици. — Улагачи: г. г. Андрија Благојевић, тежак у Пуцарима. Драгутин Ретл, судија. Манојло Мисаљевић, трговац. Милорад Николић, живинар. Славко Вујасиновић, парох.

Бр. 1083. — Повереник г. Милан М. Томић, професор у Крушевцу. — 1 улагач.

Бр. 1084. — Повереник г. Павле Вујић, професор у Ужицу. — Улагачи: г. г. Божидар Вићентијевић, гимназист. Божидар Стајић, гимназист. Владимир Шајковић гимназист. Драгољуб Јовановић, гимназист. Драгутин Ђоковић, гимназист. Илија Јовановић, гимназист. Милија Алексић, гимн., Милоје Вилотић, гимназист. Момчило Петровић, гимназист. Радоје Ћосовић, гимназист Светозар Гавриловић гимназист.

Бр. 1087. — Повереник г. Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу. — Оснивачи: Манастир Св. Тројице у Д. Каменици. Основна школа у Давидовцу. Црква у Жлну. — Улагачи: г. Никола В. Стојановић, ђак осн. школе. Станоје Савић, закупац поште у Нишу.

Бр. 1088. — Повереник г Јован П. Лазаревић, окр. благајник у Београду. — 5 улагача.

Бр. 1089. — Повереник г-ђица Лепосава Бошковићева, кл. учитељица у Београду. — Оснивач: г. Васа Димић, директор у пензији. — Улагачи: г. г. Видосава Продановић, ученица. Даница Маринковић, ученица. Драгиња Михаиловић, ученица. Загорка Цивковић, ученица. Јелена Драгутиновић, ученица. Јулија Протић, ученица. Лазар Марковић, књижар. Марија Дајмак, ученица. Марија Фотић, ученица. Милица Секулић, ученица. Павле Божић, чиновник монопола дувана. Ружица Перишић, ученица. Софија Николић, ученица.

Бр. 1090. — Повереник г. Михаило Ђ. Миладиновић, професор у Ваљеву. — Улагач: г. Бранислав Петковић, гимназ.

Бр. 1091. — Повереник г. Радивоје Поповић, гимназист у Зајечару. — Улагачи: г.г. Душан Радосављевић, гимназист. Павле Ракић, гимназист.

Бр. 1092. — Повереник г. Радивоје Бикар, парох у Будимпешти. — Улагачи: г.г. Васа Хужвик, парох у Ловри. Лазар Букинац, парох у Ч пу. Радивој Бикар, парох.

Бр. 1093. — Повереник г. Александар Г. Лазаревић, реалац у Београду. — Улагачи: г. г. Живко Крупежевић, реалац. Живојин Милосављевић, реалац. Миливоје Лазаревић, арт. капетан.

Бр. 1094. — Повереник г. Јован Д. Јовановић, благајник Народнога Позоришта у Београду. — Оснивачи: г. г. Александар Стаменковић, директор у пенз. Антоније Ђорђевић, шпедитер. Аца Живановић, инспектор. Др. Божа Банковић, лекар. Јаков А. Марковић, инспектор. Коста Борисављевић, касац. судија. Коста Н. Христић, посланик у пен. Лаза Ј. Обрадовић, в. учитељ у пензији. Милан В. Богдановић, ђак. Милан Грол, професор. Милка Гргурова, члан. Народ. Позоришта у пензији. Милован Р. Маринковић, управник Управе Фондова. Мирко Миљковић, секретар Минист. Привреде. Михаило Марковић, генерал. конзул у пензији. Павле Маринковић, адвокат. Паја К. Михаиловић, државни саветник. Стеван Вагнер, адвокат. — Улагачи: г. г. Александар М. Радовић, члан Нар. Позоришта. Андра Миленковић, рачуноиспитач. Др. Војислав Суботић-Млађи, лекар. Димитрије М. Ђорић, трговац. Ђорђе Ранојевић, прећ. упр. Врачар. Штедионице. Емилија Поповићева, члан Нар. Позоришта. Илија Станојевић, редитељ Нар. Позоришта. Милан Б. Марковић, ученик. Милорад Гавриловић, редитељ Нар. Позоришта. Михаило Радивојевић, судија. Н. Ћирић, члан Главне Контроле. Н. Н. Н. Н. Перса Павловићка, члан Нар. Позоришта. Петар А. Илић, рудар. инжињер. Стеван Луковић, почасни ђенерал. Урош Петровић, доцент Универзитета. Чеда Стевановић, штампар.

Бр. 1095. — Повереник г. Димитрије Ф. Ћосић, учи-

тељ у Шапцу. — Оснивач: г-ђа Драга Тошковићка, трговкиња.

Бр. 1097. — Повереник г. Јеремија Живановић, професор у Београду. — Оснивачи: г. г. Миливоје Симић, директор. Мита Живковић, професор. Црква у Рготини. — Улагачи: г. г. Атанасије Михаиловић, гимназист. Божидар Спасић, гимназист. Бранко Шљивић, гимназист. Владимир Рашић, свештеник у Вражогрнцу. Живко Малетић, гимназист. Иван Ковачевић, гимназист. Илија Беатовић, гимназист. Јован Дравић, професор. Коста Нешић, гимназист. Максим Коен, гимназист. Милош Каракашевић, гимназист. Миодраг Савковић, гимназист. Миро Арсенијевић, гимназист. Симон Кажић, гимназист. Стеван Баша, гимназист. Стеван Васиљевић, гимназист.

Бр. 1098. — Повереник г-ђица Катица С. Павловићева, кл. учитељица у Београду. — Улагачи: г. г. Борка Гогић, ученица. Босиљка Голубовић, ученица. Видосава Поповић, ученица. Даница Миливојевић, ученица. Даница Црвенчић, ученица. Десанка Јовановић, ученица. Десанка Кимпановић, ученица. Драга Урошевић, ученица. Живана Николић ученица. Зорка Вребаловић, ученица. Зорка Ђорђевић, ученица. Јелена Гледић, ученица. Јелена Мићић, ученица. Јованка Поповић, ученица. Јулијана Трњинић, ученица. Катарина Стојановић, ученица. Милева Токмаковић, ученица. Милка Радојчић, ученица. Персида Стојановић, ученица. Радмила Митровић, ученица. Савка Ибровац, ученица.

Бр. 1099 — Повереник г. Арса В. Поповић, учитељ у Рековцу. — Улагач: г. Јеромонах Михаило.

Бр. 1100. — Повереник г-ђа Вера П. Николић, кл. учитељица у Шапцу. — Улагачи: г. г. Видосава Јанковић, ученица. Даница Недић, ученица. Загорка Томић, ученица. Зорка Илић, ученица. Јелена Гановић, ученица. Јелена Граовац, Јулча Коенова, ученица. Љубица Ђ. Јовановић, ученица. Марко Јанковић, ђакон. Милена Давидовић, ученица. Милена Ђ. Попова, ученица. Милица Јовановић, ученица. Мјечислава Винавер, ученица. Олга Радојковић, ученица. Ружица Миловановић, ученица. Савка Ђукић, ученица. Текла Јовановић, ученица. Теодора Живковић, ученица. Џамира Јеушуа, ученица.

Бр. 1101. — Повереник г. Димитрије Живаљевић, матурант у Београду. — Улагачи: г. г. Димитрије Живаљевић, гимназист. Добривоје Вуксановић, гимназист. Добросав Станаревић, гимназист. Живко Младеновић, гимназист. Иван Зечевић, гимназист. Јован Урошевић, гимназист. Коста Јоксимовић, гимназист. Павле Стаменковић, гимназист. Станислав Сондермајер, гимназист.

Бр. 1102. — Повереник г. Ђорђе П. Иличић, учитељ у Баточини. — Оснивач: Основна школа. — Улагачи: г. г. Бранислав Вељковић, трговац. Веселин М. Костић, економ у Доброводици. Димитрије Димитријевић, економ у Доброводици. Ђорђе П. Иличић, учитељ. Милосав М. Васић, трговац. Михаило Костић, учитељ. Чедомир Михаиловић, учитељ у Црном Калу.

Бр. 1103. — Повереник г-ђица Зорка Д. Станковићева, кл. учитељица у Београду. — Оснивачи: г. г. † Антоније Боди, бив. адвокат. Др. Светолик П. Стевановић, управитељ Више Женске Школе. — Улагачи: г. г. Анђелија Димитријевић, ученица. Анђелија Душмановић, ученица. Букица Леви, ученица. Зорка М. Станковић, ученица. Катарина Матић, ученица. Марија Трајковић, ученица. Милица Поповић, ученица.

Бр. 1104. — Повереник г. Јеротије Новитовић, професор у Чачку. — Улагачи: г. г. Богдан Раковић, ученик. Гојко Бошковић, ученик. Драгиша Миловић, ученик. Драгојло Поповић, ученик. Драгољуб Јовановић, ученик. Драгомир Путниковић, ученик. Дружина гимн. ученика „Гајић“ Живорад Радовић, ученик. Живко Радуловић, ученик. Јован Смиљанић, ученик. Милан Доронтић, ср. начелник. Миодраг Костић, ученик. Милоје Сокић, ученик. Михаило Ђуровић, ученик. Михаило Константиновић, ученик. Момчило Настасијевић, ученик. Ненад Станковић, ученик. Светолик Пауновић, ученик. Секула Пандуровић, ученик. Срећко Бојовић, ученик. Стеван Трифуновић, ученик. Тома Милосављевић, ученик.

Бр. 1105. — Повереник г-ђица Лепосава Бошковићева, кл. учитељица у Београду. — Улагач: г-ђица Даница Стојадиновић, ученица

Бр. 1106. — Повереник г. Милош Московљевић, суплент у Београду. — Улагачи: г. г. Душан Маринковић, ученик. Никола Димитријевић, ученик.

Бр. 1107. — Повереник г. Мирко Ротовић, инж. капетан у Београду. — Улагач: г. Живко Станисављевић, капетан.

Бр. 1108. — Повереник г. Павле М. Радосављевић, монополски поднадзорник у Врању. — Оснивачи: г. г. Драгутин С. Поповић, монопол. поднадзорник у Власотинцима. Општина у Корбевцу. Павле М. Радосављевић, моноп. поднадзорник — Улагачи: г. г. Драгутин М. Павловић, моноп. контролор у Буштрању. Душан С. Пачић, чиновник фабрике дувана у Београду. Ђорђе Дукић, чиновник фабрике дувана у Београду. Емил Х. Бирвиш, чиновник фабрике дувана у Београду. Јован А. Марковић, чиновник монопола у Нишу. Јован Т. Јовановић, хотелијер. Милан Поповић, судија. Никола Ж. Петровић, држ. економ у Сурдулици. Стојан Станковић, деловођа општине у Миливојцу. Таса Т. Аврамовић, трговац. Тома Ц. Тасић, деловођа општине у Нерадовцу. Др. Урош Стајић, шеф производње дувана у Београду.

Бр. 1109. — Повереник г. Радојко Ђ. Деметровић, професор у Београду. — Улагачи: г. г. Андреја Милићевић, ученик. Бранислав Ненадовић, ученик. Војислав Ристић, ученик. Димитрије Ристић, ученик. Драгомир Новичић, ученик. Ђура Милошевић, ученик. Живадин Живановић, ученик. Љубиша Ивковић, ученик. Мирко Мишковић, ученик. Милан Јовановић, ученик. Милић Делетић, ученик Милован Јевтић, ученик. Милорад Крстић, ученик. Миодраг Јанковић, ученик. Панта Стојичевић, ученик. Радул Трпковић, ученик. Н. Н.

Бр. 1111.— Повереник г. Станиша Станишић, учитељ у Београду. — Оснивач: Основна школа у Ритопеку. — Улагачи: г.г. Јован Буквић, свештеник у Дубони. Станиша Станишић, учитељ.

Бр. 1112. — Повереник г. Тихомиљ Д. Младеновић, матурант у Београду. — Оснивач: г. Димитрије Мелентијевић, учитељ. — Улагач: г. Свет. Николајевић, гимназист.

Бр. 1113. — Повереник г. Боривоје М. Стекић, гимназист у Крушевцу. — Улагачи: г. г. Александар Протић, гимназист Вујо Влаховић, гимназист. Даринка Михаиловић, гимназист. Душанка Радосављевић, гимназист. Драгољуб Ђинић, гимназист. Евгенија Крапчевић, гимназист. Катарина Ђорђевић, гимназист. Милутин Душановић, гимназист. Мирчета Пешић, гимназист. Михаило Спасић, гимназист. Наталија Вукотић, гимназист. Светомир Поповић, гимназист. Софија Петрик, гимназист.

Бр. 1114. — Непосредно. Оснивачи: г. г. Влада М. Бошковић, адвокат. Михаило Л. Ђурић, трговац. Основна школа у Лешници. Радмила Милошевић, медицинар. Пера Ј. Петровић, председник трг. суда. Тешимир Старчевић, професор. — Улагачи: г. г. Влада Стојановић, професор. Добросав Ковачевић, професор. Душан Јовановић, професор. Јован Зорко, учитељ музике.

1. јуна 1910. год.
у Београду

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер.**

Садржај: Повереницима и задругарима. — Изводи из записника. — Реферати о делима понуђеним на стечај. — Библиографија. — Одговори Задругине благајнице. —

Уредник, благајник Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер**
(Војводе Миленка улица бр. 42).

Власник, за Српску Књижевну Задругу
тајник **Драг. Костић**
(Цетињска улица бр. 1).

Штампарија „Србија“, Дечанска ул. бр. 20.

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ
СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ

Год. III. Београд, 15. августа 1910. Бр. 11. и 12.

Повереницима и задругарима.

I.

Моле се повереници да ни по што не примају више уплате на I, VIII, XV и XVIII коло, нити на „Приповетке I“, „Богородичину цркву у Паризу“ и „Породицу Оберле“, пошто су те књиге сасвим распродате, те их Задруга никоме више не може дати. За остала кола и остале Забавнике пак нека повереници потраже још што више нових купаца.

Само за задругаре, који би узели сва кола (I—XVIII), настаће Задруга да нађе и ова нестала кола, у колико их може откупити од ранијих задругара.

II.

Моле се повереници да пожуре с поруџбинама за „Огњем и мачем“, како они и њихови уписници не би остали без овога чувеног романа, који је штампан само у 2000 примерака. Цена је обема свескама за задругаре 5 динара одн. круна, за незадругаре 7 динара одн. круна.

III.

Књиге XIX кола биће готове тачно до 1. октобра ове године. Позив на упис изићи ће у 1. броју овога листа за IV годину.

Одговори Задругине благајнице.

Од 1. априла до 31. јула ове године стигли су благајници за XVIII коло улози још од 50 оснивача и 411 улагача, свега 561 задругара. Од њих су, по чл. 10. Задругиних правила, уписани ови оснивачи:

Бр. 6. — Непосредно. — Оснивач г. Јован М. Жујовић, министар просвете.

Бр. 11. — Повереник г. Тихомир Младеновић, матурант у Београду. — Оснивач г. Драгутин Младеновић, учитељ у Београду.

Бр. 32. — Повереник г. Михаило Ј. Миладиновић, професор у Пожаревцу. — Оснивач г. Стеван Здравковић, гимназист.

Бр. 43. — Повереник г. Ђорђе П. Цветковић, свештеник у Александровцу (округ пожаревачки). — Оснивач г. Живојин Васић, учитељ

Бр. 47. — Повереник г. Савко Филиповић, учитељ у Чачку. — Оснивач г. Милисав Никитовић, учитељ у Прислоници.

Бр. 51. — Повереник г. Јакша Бл. Божић, економ у Бадњевцу. — Оснивач пок. Јоца Божић, бив. свештеник.

Бр. 55. — Повереник г. Драгомир В. Муњић, срески писар у Трстенику. — Оснивачи: г. г. Милан Бојиновић, трг. извозник из Велике Дренове, Др. Недо Нешковић, срески лекар.

Бр. 65. — Повереник г. Милан Ст. Ристић, благајник Железничке Дирекције у Београду. — Оснивач г. Милош Димић, благајник Дирекције.

Бр. 68. — Непосредно. — Оснивачи: г. г. Никола Узуновић, народни посланик. Стеван Предић, професор.

Бр. 118. — Повереник г. Негован Белановић, благајник Штедионице у Митровици (Срем). — Оснивач г. Урош Возаревић, велепоседник у Лежимиру.

Бр. 125. — Непосредно. — Оснивач пок. Јован Цветковић, свештеник.

Бр. 188. — Повереник г. Петар О. Стијачић, новинар у Чикагу (Америка). — Оснивач г. Михаило Б. Батинић, радник.

Бр. 210. — Повереник г. Иван Мартиновић, учитељ у Панчеву. — Оснивач г. Александар пл. Јагодић, велепоседник.

31. јула 1910. год.
у Београду.

Благајник
Српске Књижевне Задруге
Проф. **Х. Лилер.**

Број задругара XVIII кола (за 1909. год.)

по местима, окрузима и покрајинама

упоређен с годинама (с колима) у којима су дотична места имала највећи број задругара.

А. Србија.

	Повереника	Задругара у XVIII колу:	Највећи број задругара год.:
Београд	41	886	1907—1130
Округ београдски			
Лазаревац	2	16	1900 — 23
Међулужје	1	14	1909 — 14
Ропочево	1	7	1909 — 7
Сремчица	1	10	1909 — 10
Умка	1	4	1896 — 25
	Свега 6 повер.	51 задругар	79
Округ ваљевски			
Ваљево	6	119	1895 —138
Бањани	1	5	1907 — 7
Забреж	1	12	1899 — 13
Јовање	1	13	1909 — 13
Каменица	1	29	1909 — 66
Мионица	1	12	1899 — 32
Обреновац	1	50	1894 — 59
Осечина	1	5	1909 — 5
	Свега 13 повер.	245 задругара	333
Округ врањски			
Врање	6	98	1897 —116
Власотинци	1	2	1900 —106
Лебани	2	33	1900 — 71
Лесковац	2	50	1907 — 68
	Свега 11 повер.	183 задругара	311
Округ крагујевачки			
Крагујевац	9	264	1909 —264
Аранђеловац	2	14	1898 — 42
Бадњевац	1	8	1896 — 17
Баточина	1	8	1893 — 19
Брзан	1	2	1909 — 2
Рача	1	6	1899 — 75
Сепци	1	8	1908 — 12
Топола	1	10	1900 — 21
	Свега 17 повер.	320 задругара	452
Округ крајински			
Неготин	4	71	1898 —143
Брза Паланка	1	4	1907 — 6
Буково	1	20	1909 — 20
Глоговица	1	8	1907 — 9
Д. Милановац	1	3	1899 — 30
Јабуковац	1	8	1897 — 40
Кладово	1	12	1907 — 20
Мокрање	1	6	1907 — 11
Салаш	1	2	1900 — 28
	Свега 12 повер.	134 задругара	307
Округ крушевачки			
Крушевац	4	130	1908 —159
Александровац	1	10	1900 — 22
Браљина	1	12	1905 — 22
Вел. Шиљеговац	1	5	1909 — 5
Ражањ	1	5	1899 — 20
Трстеник	2	28	1900 — 93
Ћићевац	1	13	1897 — 14
	Свега 11 повер.	203 задругара	335
Округ моравски			
Ћуприја	1	31	1907 — 40
Багрдан	1	6	1902 — 16
Варварин	1	6	1902 — 55
Деспотовац	1	8	1902 — 27
Јагодина	2	50	1898 —106
Параћин	2	34	1900 — 97
Пољна	1	5	1897 — 7
Рековац	1	25	1901 — 38
Св. Петка	1	1	1909 — 1
Свилајнац	1	54	1895 — 65
Сење	1	13	1901 — 25
	Свега 13 повер.	233 задругара	477
Округ нишки			
Ниш	12	207	1900 —223
Алексинац	1	49	1900 — 78
Извор	1	1	1908 — 2
Прћиловица	2	15	1896 — 22
Соко Бање	1	18	1900 — 20
	Свега 17 повер.	290 задругара	345
Округ пиротски			
Пирот	2	75	1898 —227
Вел. Бошинци	1	6	1907 — 7
Суково	1	8	1909 — 8
Темска	1	3	1904 — 8
	Свега 5 повер.	92 задругара	50
Округ подрински			
Шабац	3	131	1900 —174
Богатић	1	11	1900 — 61
Варна	1	6	1904 — 7
Дреновац	1	7	1909 — 7
Клење	1	1	1908 — 2
Крупањ	1	3	1897 — 45
Лозница	1	15	1893 — 66
Меховине	1	9	1909 — 9
	Свега 10 повер.	183 задругара	371
Округ пожаревачки			
Пожаревац	5	102	1902 —199
Александровац	1	4	1908 — 7
Божевац	1	5	1907 — 7
Вел. Градиште	1	30	1899 — 89
Вел. Лаоле	1	10	1904 — 16
Вел. Село	1	10	1909 — 10
Голубац	2	41	1909 — 41
Жабари	1	15	1900 — 90
Жагубица	1	8	1896 — 24
Кличевац	1	7	1909 — 7
Лучица	1	8	1907 — 11
Нересница	1	9	1902 — 17
Петровац	1	2	1902 —104
Породин	1	12	1909 — 12
	Свега 19 повер.	263 задругара	634

Округ руднички

Гор. Милановац	2	57	1907 — 86	
Белановица	1	5	1904 — 8	
Прањани	1	7	1909 — 7	
	Свега 4 повер.	69 задругара		101

Округ смедеревски

Смедерево	4	57	1895 —101	
Вел. Крсна	1	6	1899 — 13	
Другопац	1	13	1896 — 13	
Марковац	1	12	1909 — 12	
Паланка	1	17	1899 — 52	
Сараорци	1	8	1908 — 11	
	Свега 9 повер.	113 задругара		202

Округ тимочки

Зајечар	8	102	1900 —158	
Бор	1	8	1906 — 14	
Злот	1	5	1906 — 12	
Књажевац	3	123	1898 —130	
Краљево Село	1	14	1908 — 17	
	Свега 14 повер.	252 задругара		331

Округ топлички

Прокупље	2	29	1896 — 83	
Ђакус	1	5	1907 — 9	
Житни Поток	1	6	1909 — 6	
Куршумлије	1	5	1906 — 14	
	Свега 5 повер.	45 задругара		112

Округ ужички

Ужице	3	101	1902 —125	
Ариље	1	7	1903 — 16	
Бајина Башта	2	10	1900 — 41	
Пожега	1	12	1901 — 34	
	Свега 7 повер.	130 задругара		216

Округ чачански

Чачак	2	56	1908 — 98	
Гуча	1	21	1899 — 65	
Ивањица	1	13	1904 — 16	
Јежевица	1	2	1909 — 2	
Краљево	3	56	1894 —113	
Лозница	1	3	1908 — 5	
Рашка	1	39	1908 — 48	
	Свега 10 повер.	190 задругара		347

Свега у Србији 224 повереника са 3882 задругара у XVIII колу и још 573 жива добротвора, свега 4455 задругара, док би, према највећем броју задругара разних кола само у побројаним местима, Краљевина Србија могла да да Српској Књижевној Задрузи 6956 задругара.

Б. Иностранство.

1. Црна Гора.

Цетиње	2	23	1892 —119	
Бар	1	2	1897 — 15	
Подгорица	1	11	1896 — 20	
Улцињ	1	8	1907 — 11	
	Свега 5 повер.	44 задругара		165

2. Банат.

Арач	1	12	1896 — 17	
Баваниште	1	5	1906 — 16	
Бела Црква	1	15	1905 — 17	
Вел. Бечкерек	1	23	1892 — 40	
Вел. Кикинда	1	23	1892 — 93	
Вел. Средиште	1	3	1908 — 4	
Вршац	1	43	1893 — 98	
Долово	1	14	1909 — 14	
Ђала	1	1	1907 — 3	
Карлово	1	6	1909 — 6	
Кусић	1	7	1907 — 11	
Меленцн	1	15	1907 — 18	
Мокрин	1	10	1909 — 10	
Панчево	1	62	1909 — 61	
Перлез	1	16	1909 — 16	
Сефкерин	1	4	1907 — 5	
Срп. Крстур	1	2	1909 — 2	
Срп. Чанад	1	9	1909 — 9	
Темеш-Павиш	1	8	1909 — 8	
Темишвар	1	10	1905 — 16	
Томашевац	1	10	1909 — 10	
Уљма	1	9	1900 — 12	
Црепаја	1	13	1908 — 20	
Чента	1	5	1906 — 7	
	Свега 24 повер.	325 задругара		513

3. Бачка.

Ада	1	13	1909 — 13
Баја	1	8	1909 — 8
Бач. Ђурђево	1	3	1909 — 3
Доњи Ковиљ	1	12	1898 — 22
Жабаљ	1	10	1908 — 13
Мохол	1	8	1909 — 8
Нови Сад	2	178	1892 —352
Паланка	1	1	1909 — 1
Сантово	1	3	1909 — 3
Сомбор	2	58	1909 — 58
Србобран	1	15	1892 — 52
Ст. Бечеј	1	17	1892 — 32
Ст. Врбас	1	3	1908 — 4
Ст. Футог	1	12	1900 — 16
Суботица	1	13	1894 — 20
Товаришова	1	3	1909 — 3
Чуруг	1	12	1909 — 12
Свега 19 повер.	369 задругара		620

4. Остала Угарска.

Будим-Пешта	2	20	1898 — 46	
Качфалу	1	2	1898 — 5	
Сегедин	1	4	1900 — 7	
Сент-Андрија	1	11	1898 — 13	
	Свега 5 повер.	37 задругара		71

5. Срем.

Вел. Радинци	1	16	1909 — 16	
Винковци	1	15	1897 — 24	
Вуковар	1	46	1903 — 56	
Грк	1	1	1909 — 1	
Земун	1	38	1893 — 66	
Инђија	1	7	1897 — 12	
Ириг	2	53	1892 — 69	
Каменица	1	17	1904 — 19	
Карловци	3	121	1904 —182	
Кленак	1	4	1894 — 53	
Крчедин	1	5	1905 — 10	
Манђелос	1	8	1909 — 8	
Марадик	1	15	1909 — 15	
Мартинци	1	7	1908 — 8	
Митровица	1	79	1892 —121	
Нови Сланкамен	1	4	1908 — 8	

Раковац	1	4	1909 — 34	
Рума	1	43	1892 — 7	
Ст. Пазова	1	30	1892 — 64	
Черевић	1	11	1909 — 11	
Чортановци	1	8	1908 — 10	
Шид	1	34	1893 — 36	
	Свега 25 повер.	566 задругара		866

6. Славонија.

Борова	1	4	1897 — 7	
Брод	1	13	1898 — 17	
Даљ	1	6	1907 — 10	
Дарувар	1	12	1904 — 13	
Јасеновац	1	45	1909 — 45	
Нова Градишка	1	26	1892 — 29	
Окучани	1	7	1899 — 12	
Осек	3	63	1909 — 63	
Пакрац	2	26	190· — 78	
Пожега	1	14	1906 — 17	
Чаглић	1	3	1909 — 3	
	Свега 14 повер.	219 задругара		3

7. Хрватска.

Бакар	1	3	1907 — 8	
Беловар	2	22	1893 — 30	
Вараждин	1	11	189· — 25	
Глина	1	15	1901 — 23	
Госпић	1	18	1892 — 37	
Грачац	1	11	1897 — 15	
Доњи Лапац	1	10	1898 — 21	
Загреб	4	98	1892 —217	
Зрмања	1	4	1909 — 4	
Карловац	2	31	1897 — 45	
Кореница	1	35	1909 — 35	
Костајница	1	6	1908 — 9	
Курузари	1	12	1909 — 12	
Огулин	1	9	1894 — 15	
Осреци	1	8	1907 — 9	
Оточац	1	19	1908 — 26	
Петриња	1	44	1899 — 56	
Ријека	1	23	1909 — 23	
Слушница	1	11	1902 — 12	
	Свега 24 повер.	390 задругара		622

8. Далмација.

Арбанаси	1	30	1909 — 30	
Бенковац	1	16	1909 — 16	
Будва	1	14	1893 — 35	
Врлика	1	20	1909 — 20	
Дубровник	1	69	1893 —124	
Дрниш	1	19	1909 — 19	
Ђеврске	1	12	1897 — 17	
Задар	1	25	1902 — 52	
Имотски	1	11	1907 — 16	
Кистање	1	11	1894 — 15	
Книн	2	47	1903 — 65	
Корчула	1	8	1909 — 8	
Котор	1	18	1892 — 56	
Метковић	1	11	1907 — 19	
Обровац	1	17	1909 — 17	
Пераст	1	10	1909 — 10	
Рисан	1	13	1908 — 20	
Сињ	1	17	1909 — 17	
Спљет	1	23	1909 — 23	
Херцег-Нови	1	60	1892 — 62	
Шибеник	1	20	1897 — 26	
	Свега 22 повер.	471 задругар		667

9. Босна и Херцеговина.

Бањалука	2	39	1909 — 39	
Бијељина	1	12	1900 — 20	
Бихаћ	1	8	1898 — 20	
Бос. Градишка	1	33	1909 — 33	
Бос. Дубица	1	8	1909 — 8	
Брчко	2	31	1900 — 40	
Бугојно	1	8	1909 — 8	
Бусовача	1	8	1909 — 8	
Варцар-Вакуф	1	10	1901 — 11	
Вишеград	1	7	1909 — 7	
Власеница	1	4	1900 — 9	
Добој	1	23	1908 — 24	
Жупањац	1	6	1900 — 7	
Зворник	1	9	1896 — 10	
Коњиц	1	7	1900 — 9	
Котор-Варош	1	·	1909 — 6	
Крупа	1	6	1909 — ·	
Лијевно	1	14	1909 — 14	
Модрич	1	2	1909 — 14	
Мостар	1	87	1909 — 87	
Приједор	1	8	1909 — 8	
Сарајево	1	79	1909 — 79	
Столац	1	15	1899 — 20	
Тешањ	1	5	1899 — 18	
Требиње	1	1·	1900 — 23	
Фоча	1	16	1909 — 16	
Чаћавица	1	3	1909 — 3	
	Свега 30 повер.	470 задругара		543

10. Остале земље.

Непосредно	—	4	1908 — 48	
Битољ	1	63	1909 — 63	
Бујановце	1	21	1909 — 21	
Праг	1	15	1909 — 15	
Пријепоље	1	6	1907 — 7	
Сан-Франциско	1	17	1909 — 17	
Скопље	1	15	1902 —115	
Солун	1	22	1909 — 22	
Трст	2	18	1908 — 27	
Чикаго	1	8	1909 — 8	
Цариград	1	8	1908 — 10	
	Свега 11 повер.	197 задругара		362

Свега у иностранству 179 повереника са 3088 задругара у XVIII колу и још 284 жива добротвора — свега 3372 задругара, док би, према највећем броју задругара разних кола само у побројаним местима, могло да буде 5000 задругара.

Према овоме Задруга је у 1909. год. (XVIII коло књига) имала **403** повереника са **6970** чланова (оснивача и улагача) и још **857** живих добротвора — свега **7827** задругара, а могло би да буде врло лако са **12.000** задругара, кад би се сви уписници ранијих кола уписивали увек и за даља кола.

Пријатељи Српске Књижевне Задруге и њеног напретка видеће из горњег прегледа, у којим местима немамо повереника, а међу тим требало би да их у њима имамо, а тако исто и она места, која би требала да даду много већи број задругара него што је то у овој години. И у једном и у другом случају **молимо све пријатеље Српске Књижевне Задруге у име њеног напретка да нам помогну, да у свима тим местима добијемо вредне и подесне људе за овај посао.** Свакој и најмањој пажњи у овом смислу биће мо веома захвални.

Именик добротвора Српске Књижевне Задруге.

I. Именик преминулих добротвора.

Уписали се 1892. године.

1. Ђенерал Коста Протић, краљевски намесник — Београд . . . . . 150 д.
2. Милош В. Валожић, књижар — Београд 150 „
3. Јован Ристић, краљевски намесник у пензији — Београд . . . . . 150 „
4. Архимандрит Нићифор Дучић, академик — Београд . . . . . 150 „
5. Др. Лазар Ђ. Докић, председник Државнога Савета — Београд . . . . 150 „
6. Александар I, Краљ Србије — Београд 2000 „
7. Ђенерал Јован Мишковић, министар војни у пензији — Београд . . . . 150 „
8. Драгутин Плајел, директор реалке у пензији — Београд . . . . . 150 „
9. Јосиф Чечелски, апотекар — Пожаревац . . . . . 150 „
10. Др. Љубомир Радивојевић — Каменица 150 к.
11. Хаџи Сава Косановић, сарајевски митрополит у оставци — Улцињ . . . 150 „
12. Др. Тоша Недељковић, адвокат — Земун 150 „
13. Др. Илија Вучетић, адвокат — Нови Сад 150 „
14. „Немања“, ложа слободних зидара - Ниш 150 д
15. Ђорђе Симеуновић — Шид . . . . 150 к.
16. Нико Бошковић — Дубровник . . . 150 „
17. Милан Милићевић, члан Државнога Савета у пензији — Београд . . . . . 150 д.
18. Владислав Алин, трговац — Земун . 150 к.

Уписали се 1893. године.

19. Јово Шорак Ђедо, српски православни протопоп — Ријека . . . . . 150 к.
20. Петар Николић, трговац — Загреб . 150 „
21. Марија удова Алексијевић — Србобран 150 „
22. Др. Валтазар Богишић, професор и прећ. црногорски министар правде — Париз 150 „
23. Архиепископ карловачки Георгије Бранковић — Срем. Карловци . . . . . 150 к.
24. Франц Енгелхарт, коричар — Београд . 150 д.
25. Васа Мијатовић, гостионичар — Београд 150 „
26. Константин Вучковић, трговац — Спљет 150 к.

Уписали се 1895. године

27. Спасоје Стефановић, трговац — Београд 150 д.
28. Крстомир Петровић, економ — Јездин (окр. чачански) . . . . . 150 „

Уписали се 1896. године.

29. Љубомир Ђ. Марковић, уписао га отац г. Ђурађ Марковић, трговац—Обреновац 150 д.
30. Др. Милан Јовановић, професор Војне Академије - Београд . . . . . 150 „
31. Јован Ђорђевић, професор Вел. Школе у пензији — Београд . . . . . 150 „
32. Пера П. Ђорђевић, члан Државнога Савета — Београд . . . . . 150 „
33. Димитрије Стаменковић, трг. — Београд 150 „
34. Светозар Стаменковић, трг. — Београд 150 д.
35. Драгутин Бранковић, инж потпоручник, уписао га отац г. Стојан Бранковић, инж. пуковник — Ниш . . . . . 150 „
36. Архимандрит Кирил, ректор Богословије у пензији — Београд . . . . . 150 „
37. Младен П. Стојичевић, трг. — Београд 150 „
38. Михаило Јовичић, трговац — Београд 150 „
39. Дамњан Спасић, предузимач, уписала га супруга г-ђа Живка — Београд . . . 150 „
40. Димитрије Крсмановић, трг. — Београд 150 „
41. Др. Ђорђе С. Ђорђевић, професор — Београд . . . . . 150 „
42. Коста С. Таушановић, управник Извозне Банке — Београд . . . . . 150 „
43. Никола Манојловић - Рајко, свештеник — Слатина . . . . . 150 к.
44. Јован Ђермановић — Бос. Градишка . 150 „

Уписали се 1897. године.

45. Г. Милан Николић, чиновник Српске Банке — Загреб . . . . . 150 к.
46. Регина Јелишева, учитељ. — Београд 150 д.
47. Герман Опачић, епископ новосадско-бачки — Нови Сад . . . . . 150 к.
48. Ранко Д. Милутиновић, правник, уписао га отац г. Димитрије Милутиновић, трговац — Жабари . . . . . 150 д.
49. Др. Јован Јовановић-Змај, књижевник — Каменица . . . . . 150 „
50. Јулије Бубановић, велики жупан у миру — Загреб . . . . . 150 к.

Уписали се 1898. године.

51. Милутин Гарашанин, изванредни посланик и опуномоћени министар у Паризу, уписала га Српска Краљевска Академија — Београд . . . . . 150 д.
52. Серафим Перовић, митрополит — Мостар 150 к.
53. Милева Н. Терзибашићка, рођ. Месаровић — Београд . . . . . 150 д.
54. Рака Миленковић, приватије, уписала га супруга г-ђа Милица — Београд . 150 „
55. Сима В. Симић, члан Касационог Суда, уписала га сестра г-ђа Магдалена С. Павловића — Београд . . . . . 150 „
56. Аца Миловановић, прећ. главни цариник — Београд . . . . . 150 „
57. Милош Ж. Петровић, главни благајник Управе Државних Монопола у пензији — Београд . . . . . 150 „

Уписали се 1899. године.

58. Његов. Високопреосвештенство Архиепископ Србије и Митрополит Инокентије — Београд . . . . . 150 д.
59. Окица Глушчевић, новинар, уписали га другови — Београд . . . . . 150 „

60. Рудолф Бане, апотекар у Пожаревцу, уписала га сестра г-ђца Зорка Т. Модунова — Београд . . . . . 150 д.
61. Стеван Сремац, професор — Београд 150 „
62. Живан Д. Јовановић, пешадиски капетан I класе у Крушевцу, уписао га брат г. Јован, књиговођа Министарства Народне Привреде — Београд . . . . 150 „

Уписали се 1900. године.

63. Ђорђе Аћимовић, трговац — Београд 150 д.
64. Драгомир Вучковић, пуковник, министар војни и прећ. командант дринске дивизије, уписали га официри дринске дивизије — Београд . . . . . 150 „
65. Милан Бранковић, трговац — Београд 150 „
66. Петар Милошевић, капетан — Зајечар 150 „
67. Милован Т. Јанковић, председник Главне Контроле у пензији, уписала га супруга г-ђа Анка — Београд . . . . 150 „
68. Ђорђе Стефановић, коричар — Београд 150 „
69. Бранко Васиљевић, пуковник, уписао га г. Љубомир Н. Христић, пуковник — Београд . . . . . 150 „
70. Димитрије Чохаџић, првенче г-ђе Наталије и г. Ђорђа С. Чохаџића, секретара суда — Београд . . . . . 150 „
71. Радомир А. Тијанић, члан Апелационог Суда, уписала га супруга г-ђа Христина — Београд . . . . . 150 „
72. Стеван Димитријевић, учитељ у Великом Орашју, уписала га супруга г-ђа Љубица . . . . . 150 „
73. Милан Ф. Петровић, поручник — Београд 150 „
74. Дионисије, рашко-призренски митрополит — Призрен . . . . . 150 „
75. Светозар Михаиловић, свештеник у Обреновцу, уписала га општина обреновачка . . . . . 150 д.
76. Др. Влада А. Ђорђевић, лекар, уписали га најближи другови и пријатељи — Београд . . . . . 150 „
77. Велимир Кундовић, прећашњи министар, уписао га брат г. Чедомир, трговац — Лозница . . . . . 150 „
78. Михаило Димитријевић, мајор, уписали га другови г.г. официри XV пука „Стевана Синђелића“ — Зајечар . . . . 150 „
79. Глигорије Живковић, митрополит — Доња Тузла . . . . . 150 к.
80. Никола Плајел, техничар, уписао га отац г. Драгутин, директор реалке у пензији — Београд . . . . . 150 д.
81. Ерза Ј. Леви, мењач — Београд . . 150 „

Уписали се 1901. године.

82. Јован П. Вељановић, ученик VI разреда гимназије, уписао га зет г. Радомир Матић, трговац — Обреновац . . . 150 д.
83. Јаков Дав. Јеушуа, трговац — Шабац 150 „
84. Филип Христић, министар у пензији — Београд . . . . . 150 „
85. Анка Марковићка, уписао је син Драгутин Марковић — Београд . . . . 150 „
86. Милутин и Александар, браћа Јоцићи, уписао их брат г. Светислав, секретар суда — Смедерево . . . . . 150 д.
87. Милан I, Краљ Србије, уписала га општина у Јагодини . . . . . 150 „
88. Ангелина Маријка, уписала је г-ђа Анка Ракићка и син г. Милан Ракић — Београд 150 „
89. Милан I, Краљ Србије, уписала га општина у Вел. Градишту . . . . . 150 „
90. Станоје Ђорђевић, трговац — Жабари 150 „
91. „Сватовац“, друштво за удадбу и женидбу — Параћин . . . . . 150 „
92. Јоца Јовановић, чиновник, и супруга му Ленка, уписала их сестра г-ђа Персида Јовановићева, учитељица у пензији — С. Митровица . . . . . 150 к.
93. Јован Дамњановић, пуковник, уписали га другови, питомци VIII класе Војне Академије — Београд . . . . . 150 д.
94. Моша Д. Алкалај, заступник рабинера, уписао га син г. др. Давид Алкалај, адвокат — Београд . . . . . 150 „
95. Константин Алексић, официр, уписала га супруга г-ђа Милка Гргурова-Алексић — Београд . . . . . 150 „
96. Др. Милутин Поповић, лекар, уписала га супруга г-ђа Ленка са децом — Београд 150 „
97. Михаило Ст. Јевтовић, ученик VIII разреда гимназије, уписали га родитељи г-ђа Љубица и г. Стеван, златар — Београд . . . . . 150 „
98. Бела Вебер, коричар — Београд . . 150 „
99. Наца Д. Пурића, уписала је баба г-ђа Наталија Богдановићка — Параћин . 150 „
100. Милан Плајел, ђак, уписао га отац г. Драгутин, директор реалке у пензији — Београд . . . . . 150 „

Уписали се 1902. године.

101. Светолик П. Ранковић, професор, уписала га супруга г-ђа Боса — Београд 150 „
102. Милан I, Краљ Србије, уписала га општина у Варварину . . . . . 150 „
103. Коста Таушановић, управник Извозне Банке, уписао га одбор Чачанске Задруге . . . . . 150 „
104. Божидар Ђ. Урошевић, медицинар, уписао га отац г. Ђока, трговац — Аранђеловац . . . . . 150 „
105. Влад. Атанацковић, трговац — Ваљево 150 „
106. Стева Д. Поповић, државни саветник на расположењу, уписала га Врачарска Штедионица — Београд . . . . . 150 „
107. Крста В. Патрогонић, трг. — Призрен 150 „
108. Ката Макс. Николића из Чачка, уписала је кћи г-ђа Љубица Ст. Миловановића — Београд . . . . . 150 „
109. Влада Ивановић, свештеник — Нересница . . . . . 150 „
110. Јован пл. Новић, умировљени капетан — Каменица (Срем) . . . . . 150 „
111. Коча Р. Паранос, трговац — Шабац 150 „
112. Љубомир Плајел, ђак, уписао га отац г. Драгутин, директор реалке у пензији — Београд . . . . . 150 „

113. Јелесије Обрадовић, трговац из Ваљева, уписао га син г. Љубомир, трговац — Миличиница . . . . . 150 д.

Уписали се 1903. године.

114. Шпиро Гојковић, велепоседник — Нови 150 к.
115. Павле Н. Митић, свршн. медицинар, уписала га браћа г. г. Михаило, Таса и Мирко, трговци — Шабац . . . . 150 д.
116. Даринка Живковићева, уписала је сестре г-ђа Софија Ловчевићка и г-ца Лепосава Живковићева, учитељица — Београд . . . . . 150 „
117. Стана Макс. Живчевића из Милошевца, уписао је син г. Светозар, судија — Пирот . . . . . 150 „
118. Глигорије Степанович Шчербина, руски конзул у Митровици, уписао га народ ср. подгорског, окр. ваљевског 150 „
119. Станислав Антонијевић, инж. поручник, уписали га теча и тетка г. Стојан и Марија Бошковић, рентијери . . 150 „
120. Неранца Антоновићка — Краљево . 150 „
121. Зорка Св. Димитријевића, уписао је супруг г. Светозар Димитријевић, благајник Управе Фондова . . . . . 150 „
122. Коста Костић, трговац, уписао га брат г. Васа, чиновник Београдске Задруге 150 „
123. Глигорије Степанович Шчербина, руски конзул у Митровици, уписало га грађанство града Призрена . . . . 150 „
124. Симо Матавуљ, књижевник — Београд 150 „

Уписали се 1904. године.

125. Петар Перић, тежак из Баранде, уписао га В. П. Нићифор Перић, митрополит рашко-призренски . . . . . 300 „
126. Коста С. Николић-Крчинац, трговац — Јагодина, завештање . . . . . 150 „
127. Лазар Т. Влајић, професор — Београд 150 „
128. Михаило Стевановић, судија Касационога Суда, уписали га неколико јавних правозаступника — Београд . . 150 „
129. Јанаћко М. Јанковић, винар. трговац — Београд . . . . . 150 „
130. Светолик И. Николић, арт. наредник — Крагујевац . . . . . 150 „

Уписали се 1905. године.

131. Душан Теодоровић, апотекар у Краљеву, уписала га супруга г-ђа Драга 150 „
132. Петар Селић, члан Касационог Суда у пензији, уписала га сестра г-ђа Јуца К. Штеријка у Смедереву . . . . 1000 „
133. Богосав Спасојевић, трговац — Уб, уписала га супруга г-ђа Вујана . . . . 150 „

Уписали се 1906. године.

134. Никола Петровић, приватије — Загреб 150 к.
135. Лепосава Паја Ерфи — Смедерево, уписала је сестра г-ђа Даринка Лазе Миловановића, чиновника Савске Банке . 150 д.

Уписали се 1907. године.

136. Ђорђе Лилер, кројач из Београда, уписао га син г. Хенрик Лилер, професор Војне Академије . . . . . 150 д.
137. Стеван Петровић, почасни мајор из Крагујевца, уписао га зет г. Хенрик Лилер, професор Војне Академије . . . . 150 „
138. Стеван Ивановић, кафеција — Београд 150 „
139. Јован П. Јовановић, трг. — Београд 150 „
140. Кузман Павловић, трговац из Смедерева, уписао га син г. Никола К. Павловић, трговац . . . . . 150 „
141. Михаило Росић, секретар мин. финансија у пензији из Београда, уписали га супруга г-ђа Катарина и синови г. г. Војислав и Владислав Росићи . 150 „
142. Борислав П. Нинић, пеш. поручник из Београда, уписали га сестре г-ђа Боса Ј. Јовановићка, учитељица у пензији, г-ђица Вукосава и брат г. Витомир П. Нинић, учитељи . . . . . 150 „

Уписали се 1909. године.

143. Станко П. Станковић, економ из Липничкога Шора код Лознице, уписали га мати Ивана и брат Светозар . . . . 150 „
144. Ана К. Николајевића — Кладово, уписао је син г. Дим. К. Николајевић, трговац у Београду . . . . . 150 „
145. Димитрије К. Николајевић, трговац — Београд . . . . . 150 „
146. Костаћ Николајевић, трговац — Кладово, уписао га син г. Димитрије К. Николајевић, трговац у Београду . . 150 „
147. Софија Д. К. Николајевић, уписао је муж г. Димитрије К. Николајевић, трговац у Београду . . . . . 150 „
148. Димитрије Ристић, баштован у Београду, уписала га супруга Марија Д. Ристића и кћи Катарина Г. Николића, учитељица у пензији . . . . . 150 „

Добротвор по чл. 3. Правила.

1. Немања Л. Лазаревић, судски писар у Јагодини, уписале га сестре Јелена и Даница Петровићеве . . . . . 75 д.

Добротвори по чл. 9. Правила.

1. Ђорђе В. Димитријевић, трговац — Пожаревац . . . . . 200 д.
2. Степо Трипковић, прота – Сарајево 200 к.
3. Милован Ђ. Глишић, помоћник библиотекара Нар. Библиотеке — Београд . 200 д
4. Миодраг, Роксанда и Катарина В. Стојановића, уписао их отац Васа П. Стојановић, управник поште у Књажевцу 200 „
5. Чедомиљ Р. Михаиловић, трговац — Вел. Градиште . . . . . 200 „
6. Никола К. З. Поповић, јувелир — — Београд . . . . . 200 „
7. Стеван Ђ. Танасковић, трг. — Београд 200 „
8. Анта Боди, адвокат — Београд . . . 200 „

Добротвори по зборској одлуци.

(члан 17. Правила)

1. Антоније Пантовић, министар — Београд. (897).
2. Павле М. Поповић, професор — Цетиње. (1897).
3. Паја Марковић — Адамов, професор — Срем. Карловци. (1897.)
4. Сава Бјелановић, уредник Српскога Гласа — Задар. (1897.)
5. Вељко Константиновић, учитељ — Панчево. (1898.)
6. Стева Страјинић, тајник срп. прав. црквене општине — Осек. (1898.)
7. Владимир Ђорђевић, окружни економ — Ниш. (1899.)
8. Стеван Благојевић, благајник штедионице — Шид. (1899.)
9. Јован Вучанов, учитељ — Срем. Митровица. (1902.)
10. Јован Молнар, књижар — Ваљево. (1903.)
11. Васа Н. Петровић, професор — Београд. (1904.)

II. Именик живих добротвора.

I.

Добротвори који су уплатили цео улог:

Уписали се 1892. године.

1. Г. Андра Николић, министар просвете и црквених послова — Београд . . . . . 150 д.
2. Г-ђа Мица Косте Протића — Београд . . 150 „
3. Г. Сава М. Новаковић, трговац — Беч . . 150 к.
4. Г. Филип Р. Вујић, члан кварта у пензији — Београд . . . . . 150 д.
5. Г. Живојин П. Симић, директор у пензији — Београд . . . . . 150 „
6. Г. др. Лаза Илић, окр. лекар — Зајечар . 150 „
7. Г. Милутин Ј. Марковић, члан Касационога Суда — Београд . . . . . 150 „
8. Главни школски одбор — Београд . . . . 150 „
9. Његово Височанство Књаз наследник Црне Горе Данило . . . . . 200 „
10. Г. др. Владан Ђорђевић, председник Министарскога Савета у пензији — Београд . . 150 „
11. Г. Вељко Ђ. Рајковић, председник првостепеног суда у пензији — Београд . . . . 150 „
12. Његово Преосвештенство Епископ Жички Господин Сава — Чачак . . . . . 150 „
13. Г. г. Кнежевић и Радовановић, трговци — Краљево . . . . . 150 „
14. Г. Сава Ж. Обрадовић, трговац — Вел. Градиште . . . . . 150 „
15. Г.г. Јевта М. Павловић и Компанија, трговци — Београд . . . . . 150 „
16. Срез Јадрански Округа Подринскога . . . 150 „
17. Срез Ресавски Округа Моравскога . . . 150 „
18. Ђенерал г. Сава Грујић, председник Државнога Савета — Београд . . . . . 150 „
19. Срез Јасенички Округа Смедеревскога . . 150 „
20. Г. г. Браћа Малићи, трговци — Босанска Градишка . . . . . 150 „
21. Г. Никола П. Пашић, председник Министарскога Савета — Београд . . . . . 150 „
22. Сима Р. Обрадовић, трговац — Београд . . 150 „
23. Драгомир Петра Арамбашића, — Београд . 150 „
24. Г. др. Мика Кондорош, велепоседник — Нови Сад . . . . . 150 „
25. Г. Мирослав Спајић, трговац — Митровица 150 к.
26. Г. Илија П. Радовић, трговац — Крагујевац 150 д.
27. Г. др. Михаило П. Вујић, изванредни посланик и опуномоћени министар — Рим . . . 150 „
28. Задруга за штедњу и кредит — Ириг . . 150 к.
29. Г. др. Веса Николајевић, одветник — Ириг 150 „
30. Главни Одбор Учитељског Удружења — Београд . . . . . 150 д.
31. Г. др. Коста Николић, апотекар — Београд 150 д.
32. Г. Милан Петровић, велетржац — Стара Пазова (Срем) . . . . . 150 к.
33. Г. Стеван Тубић, чиновник Српске Банке — Загреб . . . . . 150 „
34. Г. др. Иван Лазаревић, секретар санитета — Београд . . . . . 150 д.
35. Г. Јово Петровић-Лучин — Дубровник . . 150 к.
36. Женска школа Божа Бошковића — Дубровник, уписала је г-ђа Теодора Бошковић . . 150 „
37. Српска православна црквена општина — Осек 150 „
38. Г. Илија Маргетић, министар у пензији — Београд . . . . . 150 д.
39. Г. др. Ђорђе Красојевић, адвокат — Срем. Карловци . . . . . 150 к.
40. Г. Светозар Адамовић, трговац — Беч . . 150 „
41. Г-ђа Јелена Јањић, рођ. Поповић — Темеш Ковин, уписао је отац Арса Поповић, трговац — Вел. Бечкерек . . . . . 150 к.
42. Г. Самуило Минх, индустријалац — Београд 150 д.

Уписали се 1893. године.

43. Г. Петар Веселиновић, управник Народне Задруге — Срем. Карловци . . . . . 150 к.
44. Сремско-Карловачка Задруга за помагање и штедњу . . . . . 150 „
45. Г. Лазар Дунђерски, велетржац и економ — Нови Сад . . . . . 150 „
46. Г. Коста В. Недељковић, трговац — Београд 150 д.
47. Г. Владимир Матијевић, трговац — Загреб 150 к.
48. Лаза Лаћевић, трговац — Загреб . . . . 150 к.
49. Г. др. Светислав Шумановић, адвокат — Загреб . . . . . 150 „
50. Г. др. Богдан Медаковић, адвокат — Загреб 150 „
51. Г. Васо Петрачић, град. подначелник — Љубљана . . . . . 150 „
52. Г. Перо Дрљача, трговац — Босански Нови 150 „
53. Г. Каменко Ј. Јовановић, књижар — Панчево 150 „
54. Г. Стеван Поповић-Вацки, нар. заступник на Хрватско-Славонском Сабору — Товарник . 150 „
55. „Зора“, друштво Срба ђака — Беч . . . 150 „
56. Г-ђа Зорка пл. Бајић — Беч . . . . . 150 „
57. Г. Ђорђе Ковачевић, трговац — Бос. Градишка . . . . . 150 „
58. Г. Лаза Гавански, велепоседник — Србобран 150 „
59. Београдска Задруга за помагање и штедњу 150 „
60. Г. Ристо И. Иванишевић, трговац — Мостар 150 „
61. Књижница Призренске Богословије, уписао је архимандрит Иларион Весић . . . . . 150 д.
62. Г. Љубомир Јовановић, професор Универзитета — Београд . . . . . 150 „

63. Г. Урош Благојевић, учитељ — Београд . . 150 д.
64. Г. Урош Предић, сликар — Београд . . . 150 к.
65. Српска црквена општина — Србобран (Бачка) 150 „
66. Г. Лука Ћеловић, трговац — Београд . . 150 д.
67. Г.г. Браћа Алатини, трговци — Солун . . 1000 „
68. Г. Јоца Ж. Јовановић, трговац — Београд . 150 „
69. Г. Светозар Милосављевић, члан Државнога Савета — Београд . . . . . 150 „
70. Срез Пчињски Округа Врањскога . . . . 150 „
71. Г. Лазар Д. Драгичевић — Панчево . . . 150 к.
72. Г-ђа Милева Ристићка — Чачак . . . . . 150 д.
73. Г. др. Давид Коњевић — Сомбор . . . . 150 к.
74. Г. г. Синови Димитрија Билића, трговци — Мостар . . . . . 150 к.
75. Г. Лазар Аничић, трговац — Трст . . . . 150 „
76. Официрски Дом — Ниш . . . . . 150 д.
77. Г. Михаило Павловић, трговац — Београд . 150 „
78. Окружни Одбор Пожаревачки . . . . . 150 „
79. Окружни Одбор Моравски . . . . . 200 „
80. Окружни Одбор Крушевачки . . . . . 150 „
81. Општина града Пожаревца . . . . . 150 „
82. Окружни Одбор Врањски . . . . . 150 „
83. Његово Преосвештенство Епископ Господин Мирон Николић — Пакрац . . . . . 150 к.

Уписали се 1894. године.

84. Г. Коста Васић — Босанска Градишка . . 150 к.
85. Г. др. Никола Радивојевић, жупан у пензији — Загреб . . . . . 150 „
86. Општина града Смедерева . . . . . 150 д.
87. Срез Поцгорски Округа Ваљевскога . . . 150 „
88. Г. Милан С. Мостић, адвокат — Београд . 150 „
89. Г. Живан Живановић, члан Државнога Савета — Београд . . . . . 300 „
90. Г. Јоца Ђуричић-Биорац, трговац — Рума . 150 к.
91. Окружни Одбор Ваљевски . . . . . 150 д.
92. „Слога“, богословско-књижевно друштво — Срем. Карловци . . . . . 150 к.
93. Г. Глигорије Барусковић, професор у миру — Нови Сад . . . . . 150 „
94. Окружни Одбор Подрински . . . . . 150 д.
95. Окружни Одбор Тимочки . . . . . 150 „
96. Г. Миша Анастасијевић, кр. јав. бележник — Винковци . . . . . 150 к.
97. Г. Стеван Јевтовић, златар — Београд . . 150 д.
98. Г. Ђорђе Павловић, трговац — Београд . . 150 „
99. Г. Риста С. Поповић, трговац — Голубац . 150 „
100. Г-ђа Јулка и г. Коста Миленковић, приватнјери — Београд . . . . . 150 „
101. Официрски Дом — Зајечар . . . . . 150 „

Уписали се 1895. године.

102. Г. Филип Јовановић, трговац — Крушевац . 150 д.
103. Г. Милан Јанковић, трговац — Велики Поповић . . . . . 150 „
104. Крушевачка Певачка Дружина . . . . . 150 „
105. Храм Св. Апостола и Евангелиста Марка — Београд . . . . . 150 „
106. Срез Лесковачки Округа Врањскога . . . 200 „
107. Наставнице Више Женске Школе, школске 1895-6. године — Београд . . . . . 150 „
108. Г. Љубомир Ковачевић, министар просвете и црквених послова у пензији — Београд . 150 „
109. Г. Хенрик Лилер, професор Војне Академије — Београд . . . . . 150 „
110. Ученице Више Женске Школе, школ. 1895-6. године — Београд . . . . . 150 „
111. Г. Петар Петровић — Будва . . . . . 150 к.
112. Официрски Дом — Београд . . . . . 150 д.
113. Г. Стеван Крстић, трговац — Паланка . . 150 „
114. Г. Милан Капетановић, професор Вел. Школе у пензији — Београд . . . . . 150 д.
115. Г. Милутин К. Драгутиновић, професор — Београд . . . . . 150 „

Уписали се 1896. године.

116. Војна Академија — Београд . . . . . 150 д.
117. Г. Никола Хаџи-Тома, трговац — Београд . 150 „
118. Г. Коста Петровић, професор — Јагодина . 150 „
119. Г. Димитрије Властари, банкар — Цариград 150 „
120. Г. Јоца Т. Радић — Суботица . . . . . 150 к.
121. Врањска акционарска штедионица . . . . 150 д.
122. Г. Љубисав Петровић, инжињер. мајор — Крагујевац . . . . . 150 „
123. Г. Васа Гавровић, великопродавац дувана — Чачак . . . . . 150 „
124. Задруга Телеграфско-Поштанска — Београд 150 „
125. Г. Аца М. Станојевић, штампар — Београд 150 „
126. Привилегована Народна Банка — Београд . 150 „
127. Г. Марко Стојановић, адвокат — Београд . 150 „
128. Г. Ђорђе Вајферт, индустријалац — Београд 150 „
129. Г. Димитрије С. Чохаџић, секретар посланства — Цариград . . . . . 150 „
130 Г. Љубомир Крсмановић, трговац — Београд 150 „
131. Г. Димитрије Ћирковић, трговац — Београд 150 „
132. Г. Ђорђе М. Станојевић, професор Универзитета — Београд . . . . . 150 „
133. Срез Пожешки Округа Ужичкога . . . . 150 „
134. Срез Ваљевски Округа Ваљевскога . . . . 150 „
135. Прва београдска гимназија — Београд . . 150 „
136. Срез Космајски Округа Београдскога . . . 150 „
137. Учитељски Збор — Књажевац . . . . . 150 „
138. Г. г. Браћа Ђорђе и др. Јован П. Панаотовић — Митровица (Срем) . . . . . 150 „
139. Г. Јован Д. Јовановић, благајник Нар. Позоришта — Београд . . . . . 150 „
140. Г. Филип Павловић, трговац — Шабац . . 150 „

Уписали се 1897. године.

141. Г. г. Спасоје Трајановић и Синови, трговци — Београд . . . . . 150 д.
142. Српска Банка — Загреб . . . . . 150 к.
143. Његово Преосвештенство Архиепископ Београдски Господин Димитрије — Београд . . 150 д.
144. Г. Никола Д. Стефановић, члан Државнога Савета у пензији — Београд . . . . . 150 „
145. Срез Крагујевачки Округа Крагујевачкога . 150 „
146. Срез Јасенички Округа Смедеревскога . . 150 „
147. Г. Стојан Новаконић, председник Министарскога Савета на расположењу — Београд . 150 „
148. Г. др. Милован Ђ. Миловановић, министар — Београд . . . . . 150 „
149. Г-ца Савка Жељезовска, учитељица Више Женске Школе у пензији — Београд . . . 150 „
150. Општина Града Шапца — Шабац . . . . 150 „
151. Г. Јово Тута, трговац — Мостар . . . . 150 к.
152. Г. Јово Барако, трговац — Карловац . . . 150 „
153. Г. Јулијана Бањанин — Карловац . . . . 150 „
154. Коло младих Срба — Будим-Пешта . . . 150 „
155. Г. др. Милан Јовановић-Батут, професор Велике Школе у пензији — Београд . . . . 150 д.

Уписали се 1898. године.

156. Г. г. Браћа В. Павловићи, трговци — Крагујевац . . . . . 150 д.
157. Основна школа — Смољинац (ср. пожаревачки) . . . . . 150 „
158. Г-ђа Љубица др. Ник. Ј. Петровића — Београд . . . . . 150 „
159. Г. г. Синови М. Докића, трговци — Мостар 150 к.

160. Г. Михо Пешко, трговац — Мостар . . . 150 к.
161. Г-ђа Персида Влад. Станковића, трговца — Београд . . . . . 150 д.
162. Г. Љубомир Стојановић, министар просвете и црквених послова у пензији — Београд . 150 „
163. Г-ђа Савка † др. Јована Суботића — Београд . . . . . 150 „
164. Г. Павле Петровић, трговац — Аранђеловац 150 „
165. Г. Тихомир С. Ђокић, ђак — Аранђеловац . 150 „

Уписали се 1899. године.

166. Г-ђа Полексија Л. К. Лазаревића — Београд 150 д.
167. Г. др. Драгољуб М. Павловић, професор Универзитета — Београд . . . . . 150 „
168. Г. др. Војислав С. Вељковић, прећ. министар — Београд . . . . . 150 „
169. „Гусле“, српско певачко друштво — Мостар 150 к.
170. Г-ђа Јелена Јовановићева, учитељица у пензији — Београд . . . . . 150 д.
171. Г. др. Радован Кошутић, доцент Универзитета — Београд . . . . . 150 „
172. Г. Драгомир М. Јанковић, шеф Дворске Канцеларије — Београд . . . . . 150 „
173. Српска гимназија — Приштина; уписали је чланови управног и надзорног одбора Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије 150 „
174. Г. Лука Стефановић, трговац — Књажевац 150 „
175. Г. Петар Кузмановић, срески писар — Пожаревац . . . . . 150 „
176. Г. Вукосав Груберовић — Бања Лука . . 150 к.
177. Г. Јово Дабовић, трговац — Бања Лука . 150 „
178. Г. Драгутин Гођевац, адвокат — Београд . 150 д.
179. Г. др. Михаило Цвијетић, окр. лекар — Београд 150 „
180. Г. др. Ђока Ј. Ђурић — Београд . . . . 150 „
181. Официрска читаоница — Пирот . . . . . 150 „
182. Г. Милан И. С. Аврамовић, земљоделац — Дрмно (ср. пожаревачки) . . . . . 150 „
183. Основна школа — Миоковци (ср. љубићски) 150 „
184. Наставници српских школа — Битољ . . 150 „
185. Г. Стеван Ј. Паранос, трговац — Шабац . 150 „
186. Г. Ђока М. Јосимовић, свршени правник — Шабац . . . . . 150 „
187. Г. Иван Павловић, кројач црквр. одела — Београд . . . . . 150 „
188. Г. Глиша Ђукић, срески писар — Ражањ . 150 „
189. Књижница окр. школ. надзорника — Чачак 150 „
190. Основна школа — Слатина (ср. трнавски) . 150 „
191. Г. Драгољуб М. Божиновић, трговац — Књажевац . . . . . 150 „
192. Српска школа — Брчка, уписао је г. Стев. Ковачевић, трговац . . . . . 150 к.
193. Г-ђа Емилија уд. Ђорђа Савића — Сегедин 150 „
194. Г-ђа Јулијана Мајски, рођ. Продановић — Сегедин . . . . . 150 „

Уписали се 1900. године.

195. Основна школа — Мала Дренова (срез левачки) . . . . . 150 д.
196. Основна школа — Обреновац . . . . . 150 „
197. Београдска Трговачка Банка . . . . . 150 „
198. Г. Милутин Милутиновић, трговац — Жабари 150 „
199. Синови пок. Радована Кандића, професора — Пожаревац . . . . . 150 „
200. Г-ђца Бранислава кћи Нестора Манојловића — Београд . . . . . 150 „
201. Основна школа — Трнавци (ср. жупски) . 150 „
202. Г. Драгутин Мих. Милутиновић, учитељ — — Вел. Плана (топл.) . . . . . 150 „
203. Књижница окр. школ. надзорника — Пирот 150 „
204. Г. Миленко Пешић, капетан — Зајечар . . 150 „
205. Основна школа — Куршумлија . . . . . 150 „
206. Београдска Трговачка Штедионица — Београд 150 д.
207. Г. Војислав Ракић, апот. помоћник — Параћин 150 „
208. Општина Града Београда — Београд . . . 150 „
209. Гимназија — Ниш . . . . . 150 „
210. Г. Ђорђе А. Генчић, министар у пензији — Београд . . . . . 150 „
211. Г. Георгије Марјановић, архимандрит — Кувеждин (Банат) . . . . . 150 к.
212. Словенски семинар Универзитета — Вратислава 150 „
213. Г-ђа Христина Н. Пејовићка, рођ. Поповићева, учитељица — Ниш . . . . . 150 д.
214. Манастир Гомионица — Гомионица . . . 150 к.
215. Г. Манојло С. Торбица, трговац — Београд 150 д.
216. Народна Библиотека — Ст. Бечеј . . . . 150 к.
217. Г. Љубиша Ђонић, фотограф — Београд . 150 д.
218. Г. г. Ђорђе и Риста Јелачићи, трговци — Мостар . . . . . 150 к.
219. Г. Јован С. Јовановић, војни чиновник — Београд . . . . . 150 д.
220. „Растко“, дружина ђака богословије — Призрен . . . . . 150 д.
221. Г. Ђока Стефановић, трговац — Брчко . . 150 к.
222. „Побратимство“, дружина ђака Универзитета — Београд . . . . . 150 д.
223. Г. Димитрије Ђукнић, свештеник — Калањевци (ср. качерски) . . . . . 150 „
224. Г. Ђока С. Милосављевић, трговац — Земун 150 к.
225. Г. Љуба Јоксимовић, књижар — Београд . 150 д.
226. Г. г. Браћа Тодоровићи, трговци — Смедерево . . . . . 150 „
227. Црква Заова — Батуша (ср. пожаревачки) . 150 „
228. Г. Божидар Тасе Миловановића — Крагујевац 150 „
229. Г. М. С. Ивановић, гимназист — Аранђеловац 150 „
230. Г. Јован Коловић Ерић — Сребрница (Босна) 150 к.
231. Г. Божидар Хр. Алексић, ђак Трг. Академије — Уб . . . . . 150 д.
232. Г. Мита Благојевић, свештеник — Врело (ср. тамн. ваљев.) . . . . . 150 „
233. Г. Душан Л. Ђокић, адвокат — Београд . 150 „
234. Г. Чедомиљ А. Петровић, професор — Београд . . . . . 150 „
235. Основна школа — Вел. Плана (ср. орашки) 150 „
236. Основна школа — Планиница (ср. бољев.) . 150 „
237. Г. Стеван Карамата, управитељ одељка Срп. Банке — Б. Пешта . . . . . 150 к.
238. Манастир Добричево (Херцеговина) . . . . 150 „
239. Г. Тоша Петровић, трговац — Срп. Моравице 150 „
240. Читаоница — Книн . . . . . 150 „

Уписали се 1901. године.

241. Г. Младен Марковић, трговац — Топола . . 150 д.
242. Основна школа — Кусадак (ср. јасенички) . 150 „
243. Основна школа — Јовац (ср. белички) . . 150 „
244. Збор учитељскога удружења у срезу моравскоме — Жабари . . . . . 150 „
245. „Узданица“, дружина ђака учитељске школе — Јагодина . . . . . 150 „
246. Г. Тома Јовановић, ђенералштабни пуковник у пензији — Београд . . . . . 150 „
247. Г. Душан Јанковић, техничар — Нови Сад 150 к.
248. Г. др. Ђорђе Димовић, лечник — Загреб . 150 „
249. Српска Народна Читаоница — Доња Тузла . 150 „
250. Књижница гимназије — Чачак . . . . . 150 д.
251. Г. Благоје Т. Недић, агент — Београд . . 150 „
252. Г. Михаило Срећковић, ђенерал — Београд 150 „
253. Г. Спасоје Јаковљевић, арт. мајор — Београд 150 „
254. Г-ђца Јелисавета Николић — Земун . . . 150 к.
255. Основна школа — Рековац (ср. левачки) . . 150 д.
256. Г. Саво Шантић — Мостар . . . . . 150 „
257. Г-ђа Катарина Михаиловићка, рођ. А. Стојковићка — Јагодина . . . . . 150 „

258. Г. Мата Јовановић, управник Управе Фондова у пензији — Београд . . . . . 150 д.
259. Г. Коста М. Ђурић, комисионар — Београд 150 „
260. Г. Алекса Борисављевић, трговац — Прибој (новопазарски санџак) . . . . . 150 к.
261. Г. Адолф Екерт, директор — Праг . . . . 150 „
262. Г. Марко Р. Марковић, учитељ — Бељина . 150 „
263. Г. Коста Јовановић, трговац — Доња Тузла 150 „
264. Г. Лазо Р. Јовановић, трговац — Доња Тузла 150 „
265. Г. Ђорђо Јовановић, трговац — Доња Тузла 150 „
266. Г. Перо Стокановић, трговац — Доња Тузла 150 „
267. Г. Ђурђе Трифуновић, мајор у пензији — Београд . . . . . 150 д.
268. Г. Милорад Н. Ђукановић, учитељ — Жарково . . . . . 150 „
269. Основна школа — Милошевац (ср. орашки) 150 „
270. Г-ђица Даница Мандићева, учитељица — Бешка (Срем) . . . . . 150 к.
271. Г. Димитрије Ж. Стојаковић, порезник — Свилајнац . . . . . 150 д.
272. Г. Нинко Милинковић, пешад. капетан I кл. — Београд . . . . . 150 „
273. Г. Коста Добрић, ср. начелник — Прокупље 150 „
274. Основна школа — Вел. Крсна (ср. јасенички) 150 „
275. Г. Никола Поповић, порезник — Гламоч . . 150 к.

Уписали се 1902. године.

276. „Момчило“, певачко друштво — Пирот . . 150 д.
277. Основна школа — Пољна (ср. левачки) . . 150 „
278. Г. Танасије С. Ристић, трговац — Београд . 250 „
279. Г. Илија М. Добријевић, трговац — Книн . 150 к.
280. Г. Раде Г. Петровић, трг. — Ст. Градишка 150 „
281. Г. Драгутин Д. Пећић, адвокат — Београд . 150 д.
282. Г. Алекса С. Поповић, трговац — Голубац . 150 „
283. Г. Танасије Тодоровић, инжињер — Београд 150 „
284. Г. Ћирило Т. Јанковић, учитељ — Мало Орашје (подунавски) . . . . . 150 „
285. Г. Чеда Мијатовић, изв. посланик и опун. министар у пензији — Лондон . . . . . 150 „
286. Ресавска штедионица — Свилајнац . . . . 150 „
287. Занатлиско Удружење — Ужице . . . . 150 „
288. Официрски дом — Крушевац . . . . . 150 „
289. Основна школа — Врмџа (ср. бањски) . . 150 „
290. Г. Драгољуб И. Јаковљевић, гимназист — Пожаревац . . . . . 150 „
291. Г. др. Живко Михаиловић, лекар — Крушевац 150 „
292. Г. Светозар Д. Видаковић, професор у пензији — Београд . . . . . 150 „
293. Г. Михаило Т. Банковић, ђак — Београд . 150 „
294. Г. Лазар Мијушковић, црногор. конзул — Цетиње . . . . . 150 к.
295. Г. Петар Новаковић, капетан — Београд . 150 д.
296. Г. Петар Вас. Бабић — Требиње . . . . 150 к.
297. Г. Никола Тесла — Њу-Јорк . . . . . 150 д.
298. Г. др. Михаило Шушкаловић, лекар — Скопље 150 „
299. Гимназија — Пожаревац . . . . . 150 „
300. Г. Реља З. Поповић, студент — Београд . 150 „
301. Г. Никола К. Микић — Параћин . . . . 150 „
302. Манастир Мале Браће — Дубровник, за успомену на пок. брата Петра Грубића, мајора, уписао га г. Јован Грубић, адвокат — Београд 150 „
303. Г. Милан Мих. Јовановић, великошколац — Београд . . . . . 150 „
304. Г. Иван Ил. Вукићевић, гимназист — Врање 150 „
305. Г. др. Драгутин Радишић, лекар — Аранђеловац . . . . . 150 „
306. Г. Драгутин Костић, професор — Београд . 150 „
307. Г. Трифун Димитријевић — Призрен . . . 150 „
308. „Св. Арсеније“, недељно удружење омладине — Пећ . . . . . 150 „
309. Књижница Срп. Нар. Школе — Феризовић 150 „
310. Г. Миливоје М. Поповић, трговац — Београд 150 д.
311. Г-ђца Радмила Јав. Адамовића, ср. писара — В. Орашје . . . . . 150 „
312. Официрска читаоница — Пожаревац . . . 150 „
313. Основна школа — Алексинац . . . . . 150 „
314. Г. Милутин К. Месаровић — Београд . . . 150 „
315. Школа у Плевљима, уписала је Српска општина . . . . . 150 „
316. Г. Стеван Самарџић, свештеник — Кнежевац 150 „
317. Основна школа — Лозовик (ср. орашки) . . 150 „
318. Основна школа — Бељен (ср. космајски) . . 150 „

Уписали се 1903. године.

319. Богословија Св. Саве — Београд . . . . 150 д.
320. Г. Алекса Ј. Милутиновић, кафеџија — Београд . . . . . 150 „
321. Г. Андра В. Параћанин, трговац — Пољна . 150 „
322. Општина — Петровац . . . . . 150 „
323. Г. Милинко Ј. Ђорђевић, трговац — Мионица 150 „
324. Српска виша девојачка школа — Панчево . 150 к.
325. Школа српске православне црквене општине — Сент-Андреја (Угарска), уписао је завештањем † др. Никола Крстић, потпредседник Државнога Савета — Београд . . . . . 150 д.
326. Основна школа — Сараорце (ср. орашки) . 150 „
327. Г. Љуба Суботић, апотекар — Ужице . . 150 „
328. Г. Јордан Ненчић, свештеник — Завој (ср. нишавски) . . . . . 150 „
329. Г. Марко Матејић, учитељ — Планиница . 150 „
330. Г. Марко Ђукановић, шеф грађевинскога одељења — Цетиње . . . . . 150 „
331. Г. Јован Васић, професор — Сарајево . . 150 к.
332. Г. Јован Мићић, трговац — Доња Гузла . . 150 „
333. Г. Гавра Гашић, свештеник — Соколовац . 150 „
334. Г. Душан Греговић, црногорски конзул — Цетиње . . . . . 150 „
335. Г. г. Браћа Марковићи — Власаница . . . 150 „
336. Основна школа — Крњево (ср. орашки) . . 150 „
337. Г. Ђорђе А. Хаџић, свештеник — Београд . 150 „
338. Г. Јанко Вукотић, командир стајаће војске — Цетиње . . . . . 150 к.
339. Удружење свештеника и учитеља охридскога Дримкола . . . . . 150 д.
340. Г. Ђорђе Милошевић, свештеник — Винча . 150 „
341. Књижница народних школа — Призрен . . 150 „
342. Основна школа — Рабровац (ср. јас. смед.) 150 „
343. Г. Светозар Ј. Стефановић, поручник — Ниш 150 „
344. Основна школа — Марковац (ср. орашки) . 150 „
345. Основна школа — Нови Аџибеговац (срез орашки) . . . . . 150 „
346. Трећа београдска гимназија — Београд . . 150 „
347. Основна школа — Жарково (ср. врачарски) 150 „
348. Г-ђца Милка Боже Кнежевића, ученица Више Женске Школе — Београд . . . . . 150 „
349. Српска читаоница — Сента (Бачка) . . . 150 „
350. Канцеларија школског надзорника — Врање 150 „
351. Српска црквена општина — Бешка (Срем) . 150 к.
352. Основна школа — Вел. Орашје (ср. орашки) 150 д.
353. Г. Душан Ј. Матковић — Београд . . . . 150 „

Уписали се 1904. године.

354. Основна школа — Селевац (срез јас. смед.) 150 д.
355. Г. Константин Ђ. Кучобоје, ђак — Аранђеловац . . . . . 150 „
356. Г. Димитрије Димовић — Нови Сад . . . 150 к.
357. Црква — Грабовац (ср. посав. ваљев.) . . . 150 д.
358. Књижница народних школа — Велес . . . 150 „
359. Основна школа — Трновча (ср. орашки) . . 150 „
360. Г-ђа Савка Јевтановића за Алексу и Војислава Јефтановиће — Сарајево . . . . . 150 к.
361. Г. Ђуза Ђурашковић, командир — Цетиње . 150 „

362. Г. Машан Божовић, капетан — Цетиње . . 150 к.
363. Г. Радомир Вешовић, командир стајаће војске — Цетиње . . . . . 150 „
364. Г. Тома Мартиновић — Бајице . . . . . 150 „
365. Читаоница друштва „Горски Вијенац“ — Цетиње . . . . . 150 „
366. Г. г. Радомир и Љубинко Л. Ивковић, гимн — Зајечар . . . . . 150 „
367. Основна школа — Вреоци (ср. колуб. беогр.) 150 „
368. Г. Александар А. Ћирић, трг. — Смедерево 150 „
369. Основна школа — Параћин . . . . . 150 „
370. Основна школа — Глибовац (ср. јас. смед.) 150 „
371. Основна школа — Горачић, уписао је завештањем † Владислав Павловић, ноћни стражар у Београду, родом из Живице (ср. драгачевски) . . . . . 150 „
372. Г. Петар Вукашиновић, апотекар — Панчево 150 „
373. Основна школа — Мраморац (ср. јас. смед.) 150 „
374. Манастир Св. Марка, код Призрена, уписао га за успомену на пок. Симу А. Игуманова, народнога добротвора, на дан стогодишњице његове, збор учитеља и учитељица у Призрену 150 „
375. Г. Андра Н. Динић, управник казненога завода — Београд . . . . . 150 „
376. Г. Станислав Мих. Луковића — Београд . . 150 „
377. Основна школа — Враново (ср. подун.) . . 150 „
378. Српска основна школа — Земун, уписао је г. Бела Вебер, коричар у Београду . . . . 150 „
379. Г. Петар Ђуришић-Арапин, трговац — Рума 150 к.
380. Г. Ђура Матановић, члан катунскога суда — Цетиње . . . . . 150 д.
381. Г. Јанко Милић, председник обласнога суда — Цетиње . . . . . 150 „
382. Православна црквена општина — Ријека . . 150 „
383. Основна школа — Радинац (ср. подунавски) 150 „
384. Г. Драгутин Ј. Илијћ, књижевник — Београд 150 „
385. Г. Алекса Јовановић, професор — Неготин . 150 „
386. Основна школа — Умчари (ср. грочански) . 150 „
387. Г. Лазар Милић, трговац — Бања Лука . . 150 к.
388. Српска школа — Прилеп, уписао је завештањем † Здравко Стојановић, бив. добровољац у Ваљеву . . . . . 150 д.
389. Г. Никола Мишовић, предузимач — Крушевац 150 „
390. Г. Димитрије М. Лукић, свештеник — Бијела (Босна) . . . . . 150 к.
391. Основна школа — Баћевац (срез посавски беогр.) . . . . . 150 „
392. Г. Војислав Борић, учитељ Више Дев. Школе — Сарајево . . . . . 150 к.
393. Г-ђа Вујана Б. Спасојевићка — Уб . . . 150 д.
394. Г. Петар Пејић, трговац — Београд . . . 150 „
395. Г. Риста Одавић, трговац — Београд . . . 150 „
396. Г. др. Сима Поповић, катихета – Сарајево 150 к.
397. Земљорадничка Задруга — Планиница (ср. бољевачки) . . . . . 150 д.

Уписали се 1905. године.

398. Г. Ђура др. Петра Јовановића, лечника — Пакрац (Славонија) . . . . . 150 д.
399. Болничка библиотека Опште државне болнице — Београд, уписао је завештањем † Димитрије Ђорђевић, воскар . . . . . 150 „
400. Подофицирска читаоница V пешад. пука — Ваљево . . . . . 150 „
401. Српска православна црквена општина — Вршац (Банат) . . . . . 150 к.
402. Српска женска основна школа — Срп. Падеј (Банат) за успомену на † Иванку Дудварску 150 „
403. Г. Андра Ђорђевић, министар просвете у пензији — Београд . . . . . 150 д.
404. Г. Живан Ђ. Лазаревић, трговац — Шабац . 150 „
405. Основна школа — Ковачевац (ср. јасенички смед.) . . . . . 150 д.
406. Основна школа — Вранић (ср. посав. беогр.) 150 „
407. Основна школа — Дудовица (срез колуб. беогр.) . . . . . 150 „
408. Основна школа — Јагодина . . . . . 150 „
409. Манастир — Војиловица . . . . . 150 „
410. Официрска Читаоница — Чачак . . . . . 150 „
411. „Дојчин“, дружина ђака гимназије — Солун 150 „
412. Основна школа — Лукавица (ср. колубарски беогр.) . . . . . 150 „
413. Црква — Ћуприја . . . . . 150 „
414. Манастир Вољавча, уписао га г. архимандрит Јаврило . . . . . 150 „
415. Основна школа — Мали Пожаревац (ср. грочански) . . . . . 150 „
416. Подофицирска читаоница XVIII пука „Краљевића Ђорђа“ — Београд . . . . . 150 „
417. Народна школа — Брођанац . . . . . 150 „
418. Народна школа — Љесковац . . . . . 150 „
419. Народна школа — Машвина . . . . . 150 „
420. Народна школа — Мочила . . . . . 150 „
421. Народна школа — Нов. Кршља . . . . . 150 „
422. Народна школа — Раковица . . . . . 150 „
423. Народна школа — Голубинци . . . . . 150 „
424. Подофицирска читаоница XVII пука — Ваљево 150 „

Уписали се 1906. године.

425. Г. др. Перо Белобрк, адвокат — Беловар . 150 „
426. Основна школа — Крушевица (ср. колубар. беогр.) . . . . . 150 „
427. Основна школа — Ракинац (ср. орашки) . . 150 „
428. Основна школа — Даросава (ср. колубар. беогр.) . . . . . 150 „
429. Основна школа — Рушањ (ср. врачарски) . 150 „
430. Г-ђца Дивна † Симе Р. Наумовића — Београд 150 „
431. Г. Љубомир М. Давидовић, министар просвете у пензији — Београд . . . . . 150 „
432. Основна школа — Шопић (ср. колубарски беогр.) . . . . . 150 „
433. Основна школа — Топоница (ср. пожарев.) . 150 „
434. Официрска читаоница — Књажевац . . . 150 „
435. Читаоница — Шавник (Црна Гора) . . . . 150 „
436. Г. Светислав Јовановић, секретар Срп. Индустриског Друштва — Радујевац . . . . 150 „
437. Основна школа — Лазаревац . . . . . 150 „
438. Основна школа — Заклопача (ср. грочан.) . 150 „
439. Основна школа — Парцани (ср. космајски) . 150 „
440. Г. Бориша Ст. Чаћевић, ђак — Београд . . 150 „
441. Основна школа — Железник (ср. врачар.) . 150 „
442. Читаоница инжињерских подофицира — Ниш 150 „
443. Основна школа — Ресник (ср. врачарски) . 150 „
444. Подофицирска читаоница — Врање . . . . 150 „
445. Основна школа — Сремчица (ср. посавски беогр.) . . . . . 150 „
446. Српска читаоница — Билеће (Босна) . . . 150 к.
447. Г. Љубомир Бабић-Ђалски, књижевник — двор Гредице (Хрватска) . . . . . 150 „
448. Г. Ђуро Андрић, благајник управе пошта — Цетиње . . . . . 150 „
449. Г. Мило Церовић, маршал двора — Цетиње 200 „
450. Г. Лука Зрнић, професор — Београд . . . 150 д.
451. „Покрет“, српско омладинско коло — Бос. Градишка . . . . . 150 „
452. Српска народна библиотека — Котор . . . 150 „
453. Г. др. Драгутин С. Петковић, лекар — Ниш 150 „
454. Г. Герасим Поповић, свештеник — Александровац . . . . . 150 „
455. Српско певачко друштво — Загреб . . . . 150 „
456. Школа код манастира Ђурђевих стубова — Андријевица (Црна Гора) . . . . . 150 „

457. Г. Никола Младеновић, трговац — Смедерево 150 д.
458. Основна школа — Ст. Аџибеговац (ср. ораш.) 150 „
459. Г-ђа Бланша др. М. Р. Веснића — Париз . 150 „
460. Г. Данило В. Зделар, техничар — Београд . 150 „
461. Пожаревачка задруга за штедњу . . . . . 150 „
462. Манастир Хиландар, уписао га г. Никола Спасић, београдски трговац . . . . . 150 „
463. Г. Станко Васовић, кафеџија — Београд . . 150 „
464. Основна школа — Вишњица (ср. врачарски) 150 „
465. Њег. Вел. Краљ Србије Петар I — Београд 5000 „
466. Читаоница војних лекара — Ваљево . . . 150 „
467. Округ Смедеревски . . . . . 150 „
468. Њег. Крал. Височанство Престолонаследник Александар — Београд . . . . . 150 „
469. Народна школа — Моровић (Срем) . . . 150 к.
470. Г.г. Цветко Јеличић и Синови, трг. — Брус 150 д.
471. Основна школа — Ландол (ср. подунавски) . 150 „
472. Г-ђца Босиљка Ст. Радојковићева — Београд 150 „
473. Г. Давид Димитријевић, управитељ српских нар. школа — Скопље . . . . . 150 „
474. Г. Љубомир Божић, пивар — Скопље . . 150 „
475. Г. Лазар Р. Кнежевић, професор — Крушевац 150 „
476. Г. Ђорђе Поповић, пређ. школ. референт — Нови Сад . . . . . 150 „

Уписали се 1907. године.

477. Основна школа — Винча (ср. врачарски) . 150 д.
478. Г. Алекса Д. Стојадиновић, трговац — Медвеђа (ср. трстенички) . . . . . 150 „
479. Г. Јован Милошевић, трговац — Трст . . 150 „
480. Официрски Дом — Крагујевац . . . . . 150 „
481. Подофицирска читаоница II пука „Кнеза Михаила“ — Ниш . . . . . 150 „
482. Основна школа — Шепшин (ср. грочански) 150 „
483. Г. Емил Деметровић, шеф преводне писарне Земаљске владе — Загреб . . . . . 150 к.
484. Г. Јаша Ненадовић, управник казненога завода — Ниш . . . . . 150 д.
485. Г. Лука Радојичић — Сан-Франциско . . . 150 „
486. Основна школа — Голобок (ср. јасен. смед.) 150 „
487. Основна школа — Међулужје (ср. космај.) . 150 „
488. Основна школа — Вел. Моштаница (срез посав. београ.) . . . . . 150 „
489. Основна школа — Сибниица (ср. космај.) . 150 „
490. Основна школа — Сепци (ср. лепенички) . 150 „
491. Г. Фрања Бајлони, индустријалац — Београд 150 „
492. Основна школа — Јагњило (ср. јас. смед.) . 150 „
493. Матеј Ћирић, ђакон — манастир Кувеждин п. Чалма (Срем) . . . . . 150 к.
494. Српска православна црквена општина — Вел. Бастаја . . . . . 150 „
495. Основна школа — Венчани (ср. колуб. београ.) 150 д.
496. Основна школа — Удовице (ср. подунав.) . 150 „
497. Основна школа — Паланка (смед.) . . . . 150 „
498. Г-ђица Данка † др. Косте С. Динића — Београд 150 „
499. Г. Стеван А. Николајевић, трговац — Стејановци, п. Вел. Радинци (Срем) . . . . . 150 „
500. Г. Сретен М. Сретеновић, трговац — Горњи Милановац . . . . . 150 „
501. Г. др. Воја Кујунџић, лекар — Београд . . 150 „
502. Г. Станко Ивановић, прота — Ваљево . . 150 „
503. Основна школа — Ђуринци (ср. космајски) 150 „
504. Општина будванска — Будва . . . . . 150 к.
505. Српска народна школа — Срем. Каменица; уписала је за успомену на пок. матер Катарину Косте Јанковића, окруж. начелника, рођ. Туцаковићеву, кћи Стана К. Јанковића из Београда . . . . . 150 д.
506. Нижа пучка школа — Мајска Пољана (Хрв.) 150 к.
507. Ратарска школа — Краљево . . . . . 150 д.
508. Основна школа — Липе (ср. подунавски) . 150 „
509. Српска добротворна женска задруга — Вршац 150 к.
510. Основна школа — Кнежевац (ср. врачарски) 150 д.
511. Г-ђца Мара Ковачевић, учитељица — Земун 150 к.
512. Основна школа — Водањ (ср. подунавски) . 150 д.
513. Народна школа — Боломаче . . . . . 150 к.
514. Народна школа — Ољаси . . . . . 150 „
515. Народна школа — Слобоштина . . . . . 150 „
516. Народна школа — Чечавац . . . . . 150 „
517. Иван Арновљевић, инжињер — Беч . . . 150 „
518. Српска мушка школа — Дубровник, за успомену на † Милована Ђ. Глишића, књижевника, уписала је Српска Књижевна Задруга 150 д.
519. Основна школа — Глушци (ср. мачвански) . 150 „
520. Г. Јаша М. Продановић, министар — Београд 150 „
521. Храм Св. Параскеве — Бошњак (ср. јаблан.) 150 „
522. Г. Божа Вељ. Јаковљевић, свештеник — Бершићи (ср. таковски) . . . . . 150 „
523. Г. Војислав Веселиновић, матурант — Срем. Карловци . . . . . 150 к.
524. „Стражилово“, гимназиски књижевни збор — Срем. Карловци . . . . . 150 „
525. Г-ђа Лепосава Ник. Радојковића — Београд 150 д.
526. Г. др. Војислав Поповић, лекар — Каменица 150 к.
527. Г. Саво Рабреновић, свештеник-професор — Шабац . . . . . 150 д.
528. Основна школа — Радовање (ср. орашки) . 150 „
529. Г. Драгутин Перуничић, економ — Слатина (ср. трнавски) . . . . . 150 „
530. Задруга за помоћ и штедњу — Крушевац . 150 „
531. Основна школа — Миријево (ср. врачарски) 150 „
532. „Србадија“, дружина ђака — Грац . . . . 150 к.
533. Г. Васо Р. Црногорчевић — Доња Тузла . 150 „
534. Српска читаоница — Паланка (Бачка) . . . 150 „

Уписали се 1908. године.

535. Основна школа — Свилајнац, уписала је Српска Краљевска Академија за успомену на пок. Стојана Бошковића, академика . . . 150 д.
536. Официрска читаоница — Врање . . . . . 150 „
537. Г. др. Богдан Стојановић, адвокат — Загреб 150 к.
538. Радничка Школа Женскога Друштва — Београд . . . . . 150 д.
539. Г. др. Јосим Марковић, лекар — Београд . 150 „
540. Основна школа — Бресница (ср. љубићски) на успомену на † ђенерала Марка Катанића 150 „
541. Г-ђица Зора Пав. Денића, министра — Београд . . . . . 150 „
542. Основна школа — Губеревац (срез космај.) . 150 „
543. Г. Манојло Н. Николић, адвокат — Београд 150 „
544. Српска школа — Сјеница (Нови Пазар) за успомену на пок. мужа Стевана Пешића, адвоката, уписала је г-ђа Лепосава Ст. Пешића 150 „
545. Српска црквена општина — Катинци . . . 150 к.
546. Г. др. Јован Кујачић, лекар — Никшић . . 150 „
547. Г. Станимир Ј. Крстић, трговац — Рума . 150 „
548. Окружни одбор топлички — Прокупље . . 150 д.
549. Приватна Трговачка Академија Љуб. П. Ћирића — Београд . . . . . 150 „
550. Основна школа — Вел. Грабовница (ср лесков.) 150 „
551. Основна школа — Барошевац (ср. колубарски) 150 „
552. Основна школа — Врчин (ср. грочански) . 150 „
553. Основна школа — Рипањ (ср. космајски) . 150 „
554. Основна школа — Поповић (ср. космајски) . 150 „
555. Г. Велибор Д. Бранковић, ђак — Гор. Милановац . . . . . 150 „
556. Окружни школски одбор — Ужице . . . 150 „
557. Г. Стојадин Матић, абаџија — Пожаревац . 150 „
558. Г-ђа Томанија Стојадина Матића — Пожаревац 150 „
559. Основна школа — Вучак (ср. подунавски) . 150 „
560. Основна школа — Рипањ, на успомену на † Милана Ђ. Милићевића, академика, уписала је Српска Краљевска Академија . . . . . 150 „

561. Омладинска Читаоница — Кучево . . . . 150 д.
562. Опћа народна школа — Врховци . . . . 150 к.
563. Г. Љубомир М. Михаиловић, српски конзул — Битољ . . . . . 150 д.
564. Г. др. Јаша Ненадовић, опуномоћени министар и изванредни посланик — Цариград . 150 „
565. Српска православна црквена општина — Мохол . . . . . 150 к.
566. Г. Милорад И. Симоновић, трговац — Прòво 150 д.
567. Читаоница инжињерских официра — Ниш . 150 „
568. Г-ђа Лепосава Мил. Ђ. Ђурића — Крагујевац 150 „
569. Г. др. Милан Д. Орељ, адвокат — Шабац . 150 „
570. Српска народна школа — Жегар (Далмација), за успомену на † Перу П. Ђорђевића, академика и председника Српске Књижевне Задруге, уписала је Српска Књижевна Задруга 150 „
571. Г. Живојин М. Јанковић, трговац — Београд 150 „
572. Г. Јован Т. Маричић, трговац — Београд . 150 „
573. Г. Бранко Спајић, трговац — Рума . . . . 150 к.
574. Г. Симеун Глишовић, учитељ — Голубиње . 150 д.
575. Основна школа — Ропочево (ср. космајски) 150 „
576. Основна школа — Кораћица (ср. космајски) 150 „

Уписали се 1909. године.

577. Основна школа — Неменикуће (ср. космајски) 150 д.
578. Г. Петар Мирковић, трговац — Београд . . 150 „
579. Основна школа — Лисовић (ср. космајски) . 150 „
580. Читаоница официра II пеш. пука „Кнез Михаило“ — Ниш . . . . . 150 „
581. Г. Миодраг Т. Ристић, професор — Београд 150 „
582. Српска читаоница — Брод н/С (Славонија) . 150 к.
583. Основна школа — Дражањ (ср. грочански) . 150 д.
584. Основна школа — Осипаоница (ср. подунав.) 150 „
585. Г-ђица Десанка Јов. Ћирковића, ученица — Битољ . . . . . 150 „
586. Г. Марко Церић, управитељ школа — Прилеп 150 „
587. Г. Тодор А. Прокић, свештеник — Забојница (ср. гружански) . . . . . 150 „
588. Г. Моја Марков, ратар — Сириг (Угарска) . 150 к.
589. Г. Никола Н. Крстић, трговац — Београд . 150 д.
590. Основна школа — Дражевац (ср. посавски) . 150 „
591. Основна школа — Амерић (ср. космајски) . 150 „
592. Г. Богдан Дамњановић, грађевинар — Београд 150 „
593. Г. Архимандрит Рувим Окановић — Раковица 150 „
594. Г. Недељко Вишњић, пеш. капетан I кл. — Медвеђа (ср. јабланички) . . . . . 150 „
595. Г. г. Илићи, Теокаревић и Петровић, фабриканти — Лесковац . . . . . 150 „
596. Матица Српска — Дубровник . . . . . 150 „
597. Г. Милан Р. Бошковић, суплент — Врање . 150 „
598. Г. Живојин Поповић, учитељ — Мала Маргита (Банат) . . . . . 150 к.
599. Г. др. Миливоје Бабић, адвокат — Земун . 150 „
600. Српска Читаоница — Будва . . . . . 150 „
601. Црква — Осечина (ср. колубарски) . . . . 150 д.
602. Окружни одбор — Крагујевац . . . . . 150 „
603. Г. Лаза др. Станоја Станојевића — Београд 150 „
604. Њег. Преосв. Епископ Г. Никанор — Ниш . 150 „
605. Г. др. Ника Ђурић, адвокат — Вршац . . . 150 к.
606. Г. др. Хранислав М. Јоксимовић, лекар — Варварин . . . . . 150 д.
607. Г. др. Михаило Марчетић, професор — Задар 150 к.
608. Г. др. Иринеј Ћирић, професор богословије — Срем. Карловци . . . . . 150 „
609. Црква Св. Тројице — Неготин . . . . . 150 „
610. Црква — Рајац (ср. неготински) . . . . . 150 „
611. Г. Мило Зеновић, агент рускога паробродскога друштва — Цариград . . . . . 150 „
612. Г. Никола Тујковић, телохранитељ белгискога посланства — Цариград . . . . . 150 „
613. Г. Перо Греговић, индустријалац — Зумбул Даг (код Цариграда) . . . . . 150 „
614. Г. Стево Анђус, трговац — Цариград . . . 150 д.
615. Београдски Казнени Завод . . . . . 150 „
616. Српска школа — Дренова (на Косову), уписао је за успомену на пок. оца Анастаса Павловића, трговца, г. Милан А. Павловић, трговац у Београду . . . . . 150 „
617 Народна школа — Плашки . . . . . 150 к.
618. Српска општина — Штрипци (приштинска каза) . . . . . 150 д.
619. Г. Аранђел Ст. Јотић, директор — Битољ . 150 „
620. Г. Михаило П. Оцевић, управитељ — Битољ 150 „
621. Српска православна црквена општина — Перлез (Банат) . . . . . 150 к.
622. Г. Добривоје Свилокосић, секретар посланства — Букурешт . . . . . 150 д.
623. Српска православна вероисповедна школа — Меленци (Банат) . . . . . 150 к.
624. Српска Банка (д. д.) — Мостар . . . . . 150 „
625. Основна школа — Врбовац (ср. подунавски) 150 д.
626. Основна школа — Колари (ср. подунавски) . 150 „

II.

Добротвори по 20-годишњем оснивачком уплаћивању.

(чл. 9. Задругиних правила.)

1. Г. Таса Т. Обрадовић, трговац — Вел. Градиште . . . . . 200 д.
2. Миливоје Ј. Поповић, начелник — Београд 200 „
3. Г. Коста Др. Ризнић, трговац — Београд . 200 „
4. Г. др. Давид Алкалај, адвокат — Београд . 200 „
5. Трговачка Омладина — Ваљево . . . . . 200 „
6. Г. Давид Миланковић, септембир — Загреб 200 к.
7. Г. др. Михаило С. Полићевић, адвокат — Београд . . . . . 200 д.
8. Г. Лазар Милошев, управник Центр. Кред. Завода — Нови Сад . . . . . 200 к.
9. Г. Драгић Солдатовић, председник првостепеног суда — Лесковац . . . . . 200 д.
10. Г. Милован К. Трифуновић, трговац — Пожаревац . . . . . 200 „
11. Г. Лазар К. Манојловић, благајник Матице Српске — Нови Сад . . . . . 200 к.
12. Г. Душан Матић, секретар Центр. Кредит. Завода — Нови Сад . . . . . 200 „
13. Г. Сретен Ј. Стојковић, директор реалке у пензији — Београд . . . . . 200 д.
14. Г. Лазар Бачић, трговац — Јасеновац н. С. (Славонија). . . . . 200 к.
15. Г-ђица Иконија Кандићева, учитељица — Београд . . . . . 200 д.
16. Г. Петар Попадић, трговац — Нови Сад . . 200 к.
17. Г. Димитрије М. Клидис, ђак — Београд . 200 д.
18. Г. Обрен Никовић, капетан и председник суда у пензији — Никшић . . . . . 200 к.
19. Г. Милан А. Павловић, трговац — Београд 200 д.
20. Г. др. Миленко Р. Веснић, министар — Париз 200 „
21. Г. др. Станислав Новаковић, лекар — Београд 200 „
22. Г. Стојан М. Протић, министар — Београд 200 „
23. Г. Андра П. Лукић, глумац — Нови Сад . 200 к.
24. Г. Марко Н. Трифковић, министар — Београд 200 д.
25. Г. Стојан Д. Рибарац, адвокат — Београд . 200 д.
26. Г. Станко П. Савић-Белосавић, трговац — Пожаревац . . . . . 200 „
27. Г. Велимир Карић, апотекар — Београд . . 200 „
28. Г. Јован Живковић, професор богословије — Срем. Карловци . . . . . 200 к.
29. Г. Михаило Михаиловић, трговац — Београд 200 д.
30. Г. Коста З. Богдановић, ср. начелник — Рача (краг.) . . . . . 200 „
31. Г. Танасије Т. Стајић, трговац — Врање . . 200 „

32. Г. Милутин М. Станојевић, трговац — Зајечар 200 д.
33. Г. Живојин Ј. Јуришић, професор — Београд 200 „
34. Г. Светозар Гођевац, трговац — Београд . 200 „
35. Г. др. Никола Вучетић, лекар — Београд . 200 „
36. Г. Јеврем П. Бранковић, пуковник — Београд . . . . . 200 „
37. Г. Светозар Милинов, трговац — Загреб . 200 к.
38. Г. Сава М. Браљинац, инспектор — Крушевац 200 д.
39. Г. Давид Љубиша, трговац — Будва . . . 200 „
40. Г. Петар Недељковић, мајор у пензији — Крагујевац . . . . . 200 „
41. Г. др. Младен Лисавац, адвокат — Ириг . . 200 к.
42. Г. Павле С. Павловић, професор — Београд 200 д.
43. Г. Александар Р. Христић, адвокат — Врање 200 „
44. Г-ђа Атанасија Светозара Максимовића, трговца — Загреб . . . . . 200 к.
45. Г. Ђуро С. Зеновић, поседник — Будва . . 200 „
46. Г. др. Платон Папакостопулос, лекар — Београд . . . . . 200 д.
47. Г. Добра М. Ружић, члан Државнога Савета — Београд . . . . . 200 „
48. Г. др. Ђока Ј. Николић, физик управе града Београда — Београд . . . . . 200 „
49. Г. др. Јован Д. Николајевић, лекар — Београд 200 „
50. Г. Милош Кикић, инспектор Железничке Дирекције — Београд . . . . . 200 „
51. Г. Петар С. Павловић, професор — Београд 200 „
52. Г. др. Илија Прица, адвокат — Загреб . . 200 к.
53. Г. Стеван Н. Бабић, потпуковник у пензији — Београд . . . . . 200 д.
54. Г. Милан Дрча, мерник — Чалма . . . . 200 к.
55. Г. Милан Миловановић, адвокат — Београд 200 д.
56. Г. Драгутин К. Катић, трговац — Крушевац 200 „
57. Г. Милован С. Несторовић, трговац — В. Црнић . . . . . 200 „
58. Г. Јован Огњановић, трговац — Смедерево 200 „
59. Г. Влад. Д. Илић, адвокат — Шабац . . . 200 „
60. Г. Владимир Шишмановић, трговац — Београд . . . . . 200 „
61. Г. Гаврило Р. Раденковић, трговац — Београд . . . . . 200 „
62. Г. Ђока Богдановић, хотелијер — Београд . 200 „
63. Г. Марко Вулетић, трговац — Београд. . . 200 „
64. Г. Павле Бајић, банкар — Београд . . . . 200 „
65. Г. Владимир Малина, професор — Београд 200 „
66. Г. Мика Трифунац, трговац — Алексинац . 200 „
67. Г. Чедомир Гагић, инжињер — Ваљево . . 200 „
68. Г. др. Паја Марјановић, адвокат — Панчево 200 к.
69. Г. Владимир Ј. Радојевић, професор — Крагујевац . . . . . 200 д.
70. Г. Анастасије Георгијевић, пензионар — Београд . . . . . 200 „
71. Г. др. Живан Јашић, лекар — Лозница . . 200 „
72. Г. Панта Туфегџић, свештеник — Бадања . 200 „
73. Г. Љубомир Денић, инжињер — Ваљево . 200 „
74. Г. Милош Ланцош, инжињер — Вуковар . 200 к.
75. Г. Јулије Драшкоци, апотекар — Свилајнац 200 д.
76. Г. Таса Миленковић, пензионар — Београд 200 „
77. Г. Михаило Банић, директор у пензији — Пожаревац . . . . . 200 „
78. Г. Лука Бешић, економ болнице — Зајечар . 200 „
79. Г. др. Емил Гаврила, адвокат — Будимпешта 200 „
80. Г. Илија Хајдуковић, управник хем. лабораторије — Цетиње . . . . . 200 „
81. Г. Аца Фотић, адвокат — Шабац . . . . 200 „
82. Г. Влада Милићевић, трговац — Шабац . . 200 „
83. Г. Гаја Гашић, апотекар — Шабац . . . . 200 „
84. Г. Димитрије Гановић, трговац — Шабац . 200 „
85. Г. Ђорђе П. Куртовић, трговац — Шабац . 200 „
86. Г. Петар Бојић, инжињер — Шабац . . . 200 „
87. Г. Живко П. Јуришић, трговац — Шабац . 200 „
88. Г. Алекса Ђ. Биба, трговац — Београд . . 200 д.
89. Г. Димитрије Ј. Живадиновић, трговац — Београд . . . . . 200 „
90. Г. Богољуб Тирић, професор — Јагодина . 200 „
91. Г. Иван С. Павловић, потпуковник — Књажевац . . . . . 200 „
92. Г. др. Душан Пелеш, кр. јавни бележник — Петриња . . . . . 200 к.
93. Г. Михаило Матић, адвокат — Шабац . . 200 д.
94. Г. Богомил Ивошевић, кр. кот. пристав — Вуковар . . . . . 200 к.
95. Г. Димитрије М. Илић, учитељ — Краљево Село . . . . . 200 д.
96. Г. Бранко Крчединац, трговац — Панчево . 200 к.
97. Г. Мита П. Ранисављевић, трговац — Панчево 200 „
98. Г. др. Тихомиљ Р. Ђорђевић, стални доцент Универзитета — Београд . . . . . 200 д.
99. Г. др. Павле Бота, окр. лекар — Крушевац 200 „
100. Г. Чедомиљ Јов. Марковић, арт. потпуковник — Ниш . . . . . 200 „
101. Г. др. Јеврем Кочовић, лекар — Неготин . 200 „
102. Г. Богдан Ј. Јанковић, директор — Ваљево 200 „
103. Г. Димитрије С. Х. Павловић, трговац — Соко Бања . . . . . 200 „
104. Г. Вучко К. Ђорђевић, члан Државнога Савета — Београд . . . . . 200 „
105. Г. Адам Јоновић, трговац — Неготин . . . 200 „
106. Г. Иван Ј. Дамњановић, директор — Ћуприја 200 „
107. Г. Васа Јовановић, апотекар — Паланка . . 200 „
108. Г. Светозар К. Поповић, трговац — Ваљево 200 „
109. Г. др. Коста Ј. Константиновић, лекар — Београд . . . . . 200 „
110. Г. Антоније Хаџић, председник Матице Српске — Нови Сад . . . . . 200 „
111. Г. др. Јово Стефановић, ц. јавни бележник — Котор . . . . . 200 к.
112. Г. др. Ђока Владисављевић, сан. потпуковник — Београд . . . . . 200 д.
113. Г. Александар С. Борисављевић, члан Државнога Савета — Београд . . . . . 200 „
114. Г. Божо К. Маршићанин, управник града Београда у пензији — Београд . . . . . 200 „
115. Г. др. Душан И. Станојевић, арт. техн. потпуковник — Обилићево . . . . . 200 „
116. Г. Душан Ђ. Цветковић, инж. потпуковник — Ниш . . . . . 200 „
117. Г. Никола В. Лазић, професор — Београд . 200 „
118. Г. Богољуб Ковачевић, апотекар — Обреновац 200 „
119. Г. Димитрије Димитријевић, трг. — Краљево 200 „
120. Г. др. Војислав Бакић, професор Велике Школе у пензији — Београд . . . . . 200 „
121. Г. Михаило К. Јанковић, апотекар — Крагујевац . . . . . 200 „
122. Г. Стеван Петковић, члан Држ. Савета — Београд . . . . . 200 „
123. Г. Светозар Бранковић, свешт. — Лугавчина 200 „
124. Г. Живко С. Богдановић, трговац — Београд 200 „
125. Г. Јован К. Јовановић, трговац — Београд . 200 „
126. Г. Јеврем С. Јовановић-Касидолац, трговац — — Пожаревац . . . . . 200 „
127. Г. Паја Ј. Поповић, срп. нар. учитељ у миру — В. Бечкерек . . . . . 200 к.
128. Г. Јован М. Марковић, трговац — Јагодина 200 д.
129. Г. архимандрит Иларион Зеремски, професор богословије — Срем. Карловци . . . . . 200 к.
130. Г. Милутин С. Јовановић, трговац — Гор. Милановац . . . . . 200 д.
131. Г. др. Антоније Богдановић, правозаступник — Рума . . . . . 200 к.
132. Г. Вељко Вилић, трговац — Рума . . . . 200 „

133. Г. Михаило А. Поповић, члан Држ. Савета — Београд . . . . . 200 д.
134. Г. Велимир Марковић, свештеник — Београд 200 „
135. Г. Васа Поповић, свештеник — Жупањевац 200 „
136. Г. Живко Р. Ивановић, прота — Пожаревац 200 „
137. Г. Јован Вучковић, трговац — Будва . . . 200 к.
138. Г. Михаило Душманић, апотекар — Пожаревац . . . . . 200 д.
139. Г. др Станојло Вукчевић, окр. лекар — Пожаревац . . . . . 200 „
140. Г. Коста Д. Јовановић, апотекар — Аранђеловац . . . . . 200 „
141. Г. Живојин С. Тајсић, апотекар — Смедерево 200 „
142. Г. др. Милан Савић, гл. секретар Матице Српске — Нови Сад . . . . . 200 к.
143. Г. Александар Рибарац, трговац — Жагубица 200 д.
144. Г. Драгољуб С. Илић, трговац — Свилајнац 200 „
145. Г. Драгутин Новаковић, учитељ — Свилајнац 200 „
146. Г-ђа Јелена Ј. Димитријевића — Београд . 200 „
147. Г. Аврам Миловановић, прота — Алексинац 200 „
148. Г. Вељко М. Милићевић, књижевник — Доњи Лапац . . . . . 200 к.
149. Г. Атанасије Ђорђевић, свештеник — Извор 200 д.
150. Г. Јован Банић, инж. инспектор — Смедерево 200 „
151. Г. Тодор Мраовић, трговац — Београд . . 200 „
152. Г. Светозар Стевановић, ресторатер — Београд . . . . . 200 „
153. Г. Јован С. Јовановић, економ — Пожаревац 200 „
154. Г. Илија Гојковић, пуковник — Београд . . 200 „
155. Г. Миливоје Ј. Николајевић, потпуковник у пензији — Београд . . . . . 200 „
156. Г. Лука Лазаревић, министар у пензији — Свилајнац . . . . . 200 „
157. Г. Михаило Грујичић, учитељ — Београд . 200 „
158. Г. Коста Д. Јездић, адвокат — Београд . . 200 „
159. Г. Никола Христић, председник Државнога Савета у пензији — Београд . . . . . 200 „
160. Г. Сибин Максимовић, трговац — Прокупље 200 „
161. Г. Љубомир К. Милетић, свештеник — Лесковац . . . . . 200 „
162. Г. Павле Т. Тодоровић, управник Сточарске школе — Краљево . . . . . 200 „
163. Г. Живко Ј. Стојановић, рачуноиспитач у пензији — Београд . . . . . 200 „

III.

Добротвори који уплаћују улог у 3 годишње отплате.

(Чл. 3. Задругиних правила.)

1. Општина — Топоница (ср. пожаревачки) . . 100 д.
2. Г. Бранислав Ђ. Нушић, књижевник — Београд 50 „
3. Г. Душан Поповић, адвокат — Загреб . . 100 к.
4. Основна школа — Пударци (ср. грочански) . 100 д.
5. Основна школа — Рогача (ср. космајски) . 100 „
6. Читаоница Повардарске Виле — Солун . . 50 „
7. Основна школа — Азања (ср. јасенички) . 100 „
8. Црква — Каран . . . . . 100 „
9. Гимназија — Ваљево . . . . . 50 „
10. Основна школа — Врело (ср. тамнавски) . 100 „
11. Нижа пучка школа — Доње Дубраве . . . 100 к.
12. Г. Момир Николић, апотекар — Краљево . 100 д.
13. Г. Душан Томић, трговац — Обреновац . . 100 „
14. Основна школа — Осечина (ср. подгорски) . 50 „
15. Г. Јосиф Ђорђевић, пеш. поручник — Београд 50 „
16. Г. г. Коста Илић и Синови, банкари — Лесковац . . . . . 50 „
17. Црква — Ливадица (ср. моравски) . . . . 50 „
18. Школа — Коморске Моравице (Хрватска) . 130 к.
19. Основна школа — Лугавчина (ср. подунавски) 50 д.
20. „Монашки Подмладак“, удружење ученика Монашке Школе — ман. Раковица . . . . 100 д.
21. Општа основна школа — Паучје (Славонија) 100 к.
22. Г. Милан Тупањанин, трг. помоћник — Сан Франциско . . . . . 50 д.
23. Основна школа — Пиносава (ср. врачарски) 50 „
24. Црква — Кумарево (ср. лесковачки) . . . 100 „
25. Г. Тодор Павловић, управитељ — Пореч . . 50 „
26. Г. Михаило А. Петровић, потпуковник — Београд . . . . . 50 „
27. Црква — Александровац (ср. жупски) . . . 50 „
28. Црква — Плоча (ср. жупски) . . . . . 50 „
29. Црква — Трнавци (ср. жупски) . . . . . 50 „
30. Г. Марко Симоновић, управитељ — Битољ . 70 „
31. Прва српска земљорадничка задруга — Бач Сентомаш . . . . . 50 к.
32. Доњоградска основна школа — Земун . . 50 „
33. Г. др. Димитрије Марић, лекар — Крушевац 50 д.

IV.

Добротвори по зборској одлуци.

(Чл. 17. Задругиних правила.)

1. Девојачко Друштво — Вел. Кикинда. (1897.)
2. Г. Димитрије Ј. Тричковић, професор — Београд. (1897.)
3. Г.г. Јевта М. Павловић и Компанија, трговци — Београд. (1897.)
4. Г. Јово Буђин, прото — Котор. (1897.)
5. Г. Михаило Бобић, директор гимназије — Ниш. (1897.)
6. Г. Радивоје Поповић, књижар — Срем. Митровица. (1897.)
7. Г. Саво Ђ. Омчикус, трговац — Книн. (1897.)
8. Г. Светозар Брашован, учитељ — Вршац. (1897.)
9. Г. Тихомиљ Р. Остојић, професор — Нови Сад. (1897.)
10. Г. Васа Живковић, свештеник — Пожаревац. (1898.)
11. Г. Никола Т. Кашиковић, уредник „Босанске Виле“ — Сарајево. (1898.)
12. Г. Павле М. Софрић, професор — Ниш. (1898.)
13. Г. Светозар Томић, професор — Београд. (1898.)
14. Г. Светолик Краљевачки, књиговођа — Врање. (1898.)
15. Г. Васа Николајевић, прота — Ириг. (1899.)
16. Г. Васа Симић, учитељ — Београд. (1899.)
17. Г. Велимир Павловић, учитељ — Ниш. (1899.)
18. Г. Вељко Радојевић, трговац — Фресно, Калифорнија. (1899.)
19. Г. Душан Поповић, учитељ — Рума. (1899.)
20. Г. Коста М. Поповић, порезник — Лебане. (1899.)
21. Г. Панта В. Ђукић, капетан — Крагујевац. (1899.)
22. Г. Савко Филиповић, учитељ — Чачак. (1899.)
23. Г. Силвестар Поповић — Будва. (1899.)
24. Г. Тадија П. Костић, прота — Ниш. (1899.)
25. Г. Јован Воркапић, катихета — Петриња. (1900.)
26. Г. Љубомир Јојић, учитељ — Пирот. (1900.)
27. Г. Петар Бојовић, пуковник — Београд. (1900.)
28. Г. Благоје Д. Тодоровић, управник винодељско-воћарске школе — Буково. (1902.)
29. Г. Стеван С. Калембер, трговац — Кореница. (1902.)
20. Г. Филип Мијатовић, свештеник — Гуча. (1902.)
31. Г. Владимир Николић, пређ. срески начелник — Београд. (1903.)
32. Г. Живојии О. Дачић, секретар Универзитета — Београд. (1903.)
33. Г. Коста Наумовић, потпуковник — Пирот. (1903.)
34. Г. Милорад Петровић, професор — Београд. (1903.)
35. Г. Милош М. Миленовић, учитељ — Зајечар. (1903.)
36. Г. Пера Живковић, учитељ — Свилајнац. (1003.)
37. Г. Рафо Марић, правник — Дубровник. (1903.)
38. Г. Светислав Огњановић, судски рачуновођа — Београд. (1903.)
39. Г. Ђорђе И. Ничић, професор — Зајечар. (1904.)
40. Г. Јован Живојновић, професор — Нови Сад. (1904.)
41. Г. Љубомир С. Јанковић, трговац — Књажевац. (1904.)
42. Г. Мирко Мијушковић, директор — Цетиње. (1904.)
43. Г. Михаило Ст. Ивковић, професор — Београд. (1904.)
44. Г. Урош Мандић, трговац — Херцег-Нови. (1905.)

45. Г. Данило Петрановић, учитељ грађанске школе — Шибеник. (1905.)
46. Г. др. Ђорђе Милашиновић, лекар — Винковци. (1905.)
47. Г. Стеван В. Вујић, градски благајник — Сремски Карловци. (1906.)
48. Г. Павле Миљушевић, учитељ гимназије — Сремски Карловци. (1906.)
49. Г. Боривоје Тошић, капетан — Ваљево. (1907.)
50. Г. Милан М. Томић, професор — Крушевац. (1908.)
51. Г. Ратко Р. Ракетић, поручник — Београд. (1908.)
52. Г. др. Веселин Ћисаловић, професор — Нови Сад. (1909.)
53. Г. Димитрије Ф. Ћосић, учитељ — Шабац. (1909.)
54. Г. Бранислав Б. Тодоровић, професор — Београд. (1910.)
55. Г. Васа П. Стојановић, упр. поште — Књажевац. (1910.)
56. Г-ђца Зорка Д. Станковићева, кл. учитељица — Београд. (1910.)
57. Г-ђица Лепосава Бошковићева, кл. учитељица — Београд. (1910.)
58. Г. Милан К. Петковић, професор — Крагујевац. (1910.)
59. Г. Миливоје Каракашевић, књижар — Сомбор. (1910.)
60. Г. Павле Вујић, професор — Ужице. (1910).

Почасни члан:

Г. Стојан Новаковић, академик, председник Министарскога Савета на расположењу. — Београд.

Фондови Српске Књижевне Задруге.

Фонд попа Михалаћа,

који је 17. августа 1892. године основао син покојнога Михаила Димитријевића, београдскога свештеника,

† др. Лаза М. Димитријевић,

окружни физик,

и предао Српској Књижевној Задрузи, да приходом од тога фонда награди сваке пете године по један спис,

износи 1000 динара.

Фонд † др. Ђорђа С. Ђорђевића,

који су на глас о смрти његовој, 26. априла 1898. године, почели купити, место надгробног венца, покојникови школски другови и предали Српској Књижевној Задрузи, да приходом од тога фонда награди сваке пете године по један спис који се бави српским народом,

износи 1700 динара.

Фонд † архимандрита Филарета Петровића,

који је игуман Филарет, настојатељ манастира Вратне, основао 16. маја 1899. године на дан тридесетогодишњице свога монашкога живота и предао Српској Књижевној Задрузи, да од његова прихода изда сваке пете године по једно дело философско-историске или у опште поучне садржине,

износи 1000 динара.

Фонд † Милана Марића, студента,

који је својим тестаментом основала његова мајка

† Ангелина Марићка,

а предат Задрузи 8. марта 1901. године,

износи 2000 динара.

Фонд Михаила Ивановића-Смирнова,

трговца из Петрограда,

заснован да се приносом његовим награђују преводи из руске књижевности, предат Задрузи 1. јула 1903. године,

износи 2400 динара.

Фонд † Милоша М. Јоксимовића,

рачуноиспитача у пензији,

који је он предао Задрузи 31. јула 1908. године, да се приходом од тога фонда сваке пете године награди једна књига Задругина издања,

износи 1500 динара.

Регистар чланова оснивача XVIII кола (1910.).[1]

Аврам Коен XV 19.
Алекса М. Живановић III 111.
Алекса Малаћевић XVIII 71.
Алекса Маслеша XII 53.
Др. Алекса Савић III 70.
Алекса Стевановић VI 20.

[1] **Напомена.** Римски бројеви иза имена оснивача означавају колико година непрекидног улагања има оснивач. Арапскм бројеви значе страну у овогодишњем листу нашем, на којој је штампано име оснивача.

Пошто само *непрекидно двадесетогодишње оснивачко чланство* даје право на превод у добротворе, моле се повереници и оснивачи, да прегледају овај регистар, па да сваку грешку јаве Задрузи, која ће са захвалношћу примити и усвојити доказима поткрепљене исправке.

Др. Александар Белић VII 57.
Александар Љ. Васић XIII 110.
Александар Веселиновић XVIII 56.
Александар Илишић XIV 68.
Александар пл. Јагодић XII 113.
Александар М. Јовановић I 69.
Александар Ст. Каначки I 99.
Александар Мих. Огњановић I 48.
Александар Прерадовић IX 45.
Др. Александар пл. Рокнић XVIII 57.
Александар Стаменковић XVIII 111.
Александар Тасић I 109.
Александар С. Шевић XIII 54.
Андра С. Здравковић XIV 55.
Андра М. Костић I 110.
Андра Рашковић XVIII 20.
Андра Стефановић XVIII 57.
Андра Цветковић XVIII 53.
Анђа Милуновићева X 110.
Анђелина Мирковићева XVII 28.
Анка Паранос XVI 59.
Анка Приклмајер XVIII 54.
Анта Поповић XVIII 85.
Анте Монти V 36.
Антоније Ђорђевић V 111.
Антоније Штрбић XVIII 58.
Арса В. Поповић IX 53.
Атанасије Д. Поповић XVI 72.

Благоје М. Илић XVIII 100.
Богдан Пауковић XI 20.
Богдан Поповић VI 57.
Богољуб. Ђорђевић I 109.
Др. Божа Банковић XVIII 111.
Божа А. Вуковић XV 69.
Божа Живковић X 110.
Божа Јанковић XVIII 68.
Божа Милановић XV 68.
Божидар лумац XI 55.
Божидар Н. Јанковић VI 72.
Божидар Р. Прокић XII 68.
Божидар С. Трајановић VI 58.
Бора Орешковић VI 28.
Боривоје Ј. Поповић V 110.
Боривоје Ч. Поповић I 35.
Борислав Јовановић XIII 110.
Бошко Симић IV 99.
Бранислав Коруновић VII 55.
Др. Бранислав Станојевић XI 48.
Бранислав К. Цветковић XVIII 109.
Бранка Костић XVIII 57.
Бранко П. Марковић XVIII 88.
Браћа Радановић XVI 47.
Браћа Самуровић XVI 19.

Варнава Росић I 97.
Васа Димић VI 111.
Васа Михаиловић VIII 71.
Васа Маучевић XVIII 47.
Васа Ранковић XII 55.
Васа Срдановић XVI 26.
Васа П. Тошић XI 20.
Василије Сладојевић I 20.
Васиљка Марковић XII 97.
Велизар Цветковић XVII 69.
Велисав Илић VIII 55.
Вељко Загорица XVIII 71.
Вељко Ивковић V 20.
Витомир Л. Желина X 71.
Витомир Симић I 28.
Вића Грујић X 47.
Вићентије Вујић VI 20.
Др. Вл. Подградски I 36.
Владан Јовановић VIII 53.
Владан Максимовић VI 20.
Владимир Греговић II 97.
Владимир Јовић, XVI 36.
Владимир Лацковић I 28.
Владимир Николић XVII 20.
Владимир Пешић XI 55.
Владимир Симић XVIII 48.
Владимир С. Цонић IX 35.
Др. Владимир Чобанић XVIII 57.
Владислав Бошковић XVI 112.
Владислав Кнежевић XVIII 44.
† Владислав Чортановић XVIII 110.
Др. Влахо Матијевић II 87.
Војин Ваљаревић VI 71.
Војислав Крупежевић XVIII 109.
Војислав Манојловић XVII 19.
Вукашин Жижић XVIII 69.
Вуко Рашковић II 97.
Вучета Стојановић XVII 68.

Гавра Каћански XVIII 71.
Гавра Плавшић XVIII 26.
Гаврило Змејановић X 45.
Гаврило Јовановић XVIII 28.
Гаврило Д. Леви XV 28.
Гедеон Радуловић III 58.
Др. Георгије Летић XIV 67.
Др. Герасим П. Ивезић II 34.
Ига Гершић III 57.
Гргур Ј. Вујић XVIII 70.
Григорије Ташковић I 28.

Давид Анаф XVIII 19.
Данило Удицки I 47.
Даница Ђ. Бекића I 71.
Даница Љ. Стевановићева I 56.
Дејан Дубајић II 44.
Др. Димитрије Антула XII 72.
Димитрије А. Барбуловић I 68.
Димитрије Бошковић X 34.
Димитрије Ц. Здравковић XII 68.
Димитрије Мелентијевић XVIII 112.
Димитрије Ј. Милојевић XV 28.
Др. Димитрије Мицић XV 85.
Димитрије Николић XVIII 28.
Др. Добривоје И. Арнаутовић XVIII.
Драга И. Коловића IX 19.
Драга С. Павловићева XV 27.
Драгољуб Вељковић XIV 69.
Др. Драгољуб И. Ђорђевић XV 54.
Драгољуб Спасић VI 57.
Драгомир Бошковић XVI 67.
Драгомир Илић V 20.
Драгомир Митровић XVIII 27.
Драгослав Бошковић VI 53.
Драгутин Ђорђевић VIII 57.
Драгутин С. Лазаревић X 55.
Драгутин Младеновић V 113.
Драгутин С. Поповић I 112.
Драгутин Рашић IX 71.
Драгутин Цонић XVIII 99.
Дујан Микачић XII 86.
Душан Амановић XVI 36.
Др. Душан Гајић IX 45.
Др. Душан Гузина X 46.
Душан Димовић XVIII 67.
Душан П. Ђорић XIV 109.
Душан Кедровић I 71.

Др. Душан Миланковић XVIII 28.
Др. Душан Милић XVIII 26.
Душан Милићевић IX 35.
Душан Мушицки IX 96.
Душан Г. Николић XVIII 71.
Душан Поповић V 35.
Др. Душан Радивојевић I 26.
Душан Рапо III 57.
Душан Томић I 57.
† Душан С. Тошковић XIV 112.
Душан Хужвик IX 34.

† Др. Ђока Видаковић XVIII 28.
Ђока Јовановић XVIII 20.
Ђока М. Лазић XVII 44.
Ђока Рајић XVIII 56.
Ђорђе Будимир I 98.
Ђорђе Вукићевић XVIII 26.
Др. Ђорђе Дера XVIII 47.
Ђорђе А. Димић XII 69.
Ђорђе — Зоја — Ђорђевић IX 55.
Др. Ђорђе Ивковић XVIII 57.
Ђорђе Св. Јанковић XVII 54.
Др. Ђорђе Јовановић IV 44.
Ђорђе З. Јовановић XVIII 68.
Ђорђе Кара-Јовановић I 28.
Ђорђе Крахтис X 55.
Ђорђе Мркић X 57.
Др. Ђорђе М. Петковић XVIII 99.
Др. Ђорђе Поповић XVIII 54.
Ђорђе Протић I 68.
Ђорђе Радовановић XVII 26.
Ђорђе Савић XVIII 57.
Ђура Јаношевић XVIII 26.
Ђура Малаћ XV 34.
Ђуро Матавуљ V 57.
Ђуша В. Б. Петровић III 110.

Евгеније Гајиновић V 58.
Др. Емил Јовановић XVIII 45.
Емило Краловец XI 54.

Др. Жарко Миладиновић XI 47.
Жарко Станић IX 58.
Жива П. Милосављевић V 72.
Живадин Димитријевић IX 27.
Живан Витолић IX 88.
Живан Н. Ристић V 55.
Живана Бујдићка XII 35.
Др. Живко Богдан XVIII 46.
Живко Леоновић XV 35.
Живко Мајсторичевић III 57.
Живко Матић XVIII 44.
Живко Пејић II 85.
Живојин Г. Арсић V 55.
Живојин Васић XVIII 113.
Живојин Жикић I 71.
Живојин А. Илић IX 71.
Живојин Миловановић IX 55.
Живојин А. Пандуровић IV 58.
Живојин М. Перић IX 57.
Живота Лукић XVII 68.

Зарија В. Протић XIV 87.
Захарије А. Петковић XVIII 54.
Зорка др. Ј. Видаковића XV 55.
Зорка Ивковићева VI 35.
Зорка др. А. Коде XV 26.
Зорка Станковићева II 88.

Иван Бранковић XI 26.
Иво Ђуровић XIII 96.
Илија Анђелковић XII 55.
Илија Н. Ђукановић V 48.
Илија П. Михаиловић III 111.
Илија Р. Михаиловић XVI 55.
† Илија Стефановић XVIII 57.
Исаило Ранковић I 27.

Ј. Х. Николајевић I 34.
Јаков А. Марковић XVIII 111.
Јаков Челебоновић I 28.
Др. Јарослав Кужељ XVIII 35.
Јеврем Пивнички XIII 71.
Јеврем Рајевац XIV 110.
Јеврем Станковић IV 58.
† Јевта Х. Јевтић IX 69.
Јевта Т. Стевановић XVIII 57.
Јевто Радумило XII 53.
Јеленко Михаиловић XV 111.
Јеремија Живановић V 44.
Јеротеј Цвијетић XII 48.
Др. Јоаким Чупић IX 20.
Јован И. Алексић XVIII 28.
Јован Т. Ванлић XVI 34.
Јован М. Вељић IX 108.
Јован Вучковић XVIII 20.
Јован Дожудић XIII 47.
Јован М. Жујовић XIV 113.
Јован Ивковић XVI 57.
Др. Јован Ивковић VIII 47.
Јован Исаиловић XV 44.
Јован М. Јовановић XVIII 34.
Јован С. Јовановић IV 96.
Јован Л. Карабашевић VI 87.
Јован Козобарић XIV 20.
Јован С. Мијић XVIII 57.
Јован С. Милићевић XVIII 99.
Јован Миодраговић XV 35.
Др. Јован Моачанин XVIII 47.
Јован Муачевић XVIII 47.
Јован Николић XVIII 46.
Др. Јован Петровић XIV 28.
Јован Пивнички VII 69.
Јован Поповић XVIII 53.
Јован Поповић IX 58.
Јован Д. Поповић XVIII 111.
Јован Савић III 44.
Јован Самокресовић XVIII 19.
Др. Јован Скерлић VIII 57.
Јован Теофановић XVIII 71.
Јован Н. Томић XVII 28.
Јован Трајковић III 111.
† Јован Цветковић XVIII 113.
Др. Јован Цвијић VIII 57.
Јован Шаранац XVIII 69.
Јово Драговић XVI 57.
Др. Јово Таузовић XVIII 35.
Јосиф Гуелмино XVIII 54.
Јосиф Ст. Јањушевић I 35.
Јоца Банковић XVIII 19.
† Јоца Божић XVIII 113.
Јоца Милчић XIV 56.

Катарина Н. Јовановић VI 54.
Катарина Миловук XV 35.
Константин Љ. Љотић IX 71.
Коста Борисављевић XVIII 111.
Коста А. Бошковић X 26.
Коста Вукомановић XVIII 68.
Коста Д. Главинић XVIII 111.
Коста Илибашић I 99.
Коста Карамата V 67.
Др. Коста Кумануди V 57.

Коста С. Милутиновић XVII 26.
Коста Обрадовић XI 53.
Коста Пантић XVIII 68.
Коста Петковић XVIII 27.
Коста Радовић XVIII 46.
Коста Стевковић I 111.
Коста Стојановић VII 57.
Коста Стојановић XVIII 54.
Коста Теодоровић XVII 97.
Коста Н. Христић XV 111.
Коста Шпарталь I 28.
Крста Димитријевић I 109.
Крсто Милошевић II 97.

Лазар Атанацковић VIII 53.
Лазар Здравковић XVIII 19.
Лазар Илић XVIII 69.
Лазар Кесић XV 44.
Лазар Мартиновић XVIII 58.
Лазар Ј. Обрадовић XVIII 111.
Лазар Обреновић XVIII 20.
Др. Лазар Поповић VIII 20.
Др. Лазар Томановић VII 110.
Леонида Пахани XVII 86.
Лепосава Бошковићева IV 70.
Лука Дапковић III 97.
Лука Јакшевац XVI 27.
Лукијан Богдановић XVIII 34.
Лукијан Јеремић I 45.

Љуба Ристић IX 71.
Љуба Стефановић XVIII 26.
Љубомир Ђорић XV 70.
Љубомир Марковић XVIII 19.
Љубомир Новаковић IV 71.
Љубомир Путниковић III 20.
Љубомир Ј. Рајић XVIII 96.

Др. Максим Ердељац I 58.
Марко Богдан XVIII 46.
Марко Вујасиновић IX 71.
Марко Ђорђевић I 99.
Др. Марко Леко XVIII 57.
Марко С. Магазиновић III 48.
Марко Московлић XVIII 46.
Марко Поповић XVIII 88.
Марко Ж. Страгарац I 58.
Мата Л. Јовановић III 58.
Мелентије епископ XVIII 20.
Милан Арновљевић I 26.
Милан Благојевић I 100.
Милан В. Богдановић XI 111.
Милан Вељковић XVI 58.
Милан Војновић I 113.
Милан Грол IV 111.
Др. Милан Давидовац XVIII 26.
Др. Милан Дамњановић XVIII 45.
Милан С. Данчевић XIII 55.
Др. Милан Деспотовић IV 98.
Милан Драгић I 98.
Милан Јаковљевић XII 54
Милан Јовановић XV 34.
Милан А. Јовановић XVIII 47.
Милан Т. Јовановић XV 59.
Милан Ј. Константиновић V 58.
Др. Милан Крстић X 70.
Милан Лазаревић IV 28.
Милан Мајсторовић XI 28.
Милан Марјановић X 53.
Милан Матић II 20.
Др. Милан Миловановић IV 69.

Др. Милан Милојевић XVIII 55.
Милан Митровић V 57.
Милан Недељковић VIII 57.
Милан О. Петровић XVIII 100.
Др. Милан Поповић XVIII 26.
Милан Раденковић XVIII 58.
Милан Сретеновић VI 58
Милан Стојадиновић XVIII 55.
Милан Стојчевић XIV 55.
Милан А. Ћирић XVIII 26.
Милан С. Убавкић XVIII 54.
Милан Хаџи-Вуковић XV 109.
Милан М. Ценић XVIII 44.
Др. Милан Шевић V 27.
Милева Антоновићева XVIII 35.
Милева Ст. Милованова XVIII 26.
Милева Симићева XVIII 26.
Миленко Вукосављевић XIV 35.
Миленко Ђ. Поповић I 58.
Миленко Турудић I 57.
Милета Танкосић XVIII 28.
Миливоје Вићентијевић XI 56.
Миливоје Вукићевић X 70.
Миливоје Ђурђевић XVIII 20.
Миливоје Јовановић XII 69.
Миливоје Сивачки XII 71.
Миливоје Симић XVI 112.
Милисав П. Никитовић XVI 113.
Милисав Николић XVIII 109.
Милисав Симић XVIII 54.
Милић Радовановић VI 57.
Милка Алексић-Гргурова V 111.
Милован Илић XI 35.
Милован Р. Маринковић VII 111.
Милован Матић IV 20.
Милован Миленковић XVIII 46.
Др. Милоје Васић V 57.
Милоје Ж. Вучковић XVI 55.
Милоје Јовановић I 85.
Милоје Миљковић I 20.
Милоје К. Спасић V 53.
Милорад Гајић VII 19.
Милорад Павловић XVIII 69.
Милорад Д. Поповић XIV 27.
Милорад Ив. Протић XVIII 67.
Милорад Рувидић VII 57.
Милорад Н. Стефановић I 20.
Милорад Чопорда X 46.
Милорад А. Чорбић I 100.
Милосав Јовановић VI 72.
Милош Бели-Марковић II 28.
Милош Бранковић XV 27.
Милош Д. Димић XVII 113.
Милош С. Динић XVIII 53.
Милош П. Ђорђевић II 68.
Милош Л. Зечевић I 44.
Милош Ж. Ивановић XVI 111.
Др. Милош Крно XI 26.
† Милош Марковић I 34.
Милош Савчић IX 35.
Др. Милош Стојков I 20.
Милош Терзић I 20.
Милутин Григоријевић XII 57.
Милутин Јакшић XVIII 45.
Милутин Петровић XVI 58.
Милутин Ф. Поповић XVIII 44.
Милутин Радуловић XVIII 109.
Милутин Р. Степановић XI 35.
Милутин С. Цакић XVIII 99.
Миљко Перишић I 100.
Мирко Бакочевић VII 26.

Мирко Кастрапели I 70.
Мирко Миљковић XVIII 111.
Мирко М. Поповић XVIII 46.
Мирко Ротовић XV 100.
Мита Бељин XVIII 26.
Мита Живковић VI 112.
Мита Исаковић XVIII 59.
Мита Јовановић I 26.
Др. Мита Манојловић XVIII 68.
Мита Топаловић XVII 26.
Митрофан VI 96.
Митрофан Шевић XI 26.
Михаило Аврамовић I 47.
Михаило Б. Батинић I 113.
Михаило Буђевац XVIII 36.
Др. Михаило Гавриловић IX 108.
Михаило Голубовић VI 53.
Др. Михаило Полит-Десанчић XVIII 26.
Михаило Динић VIII 27.
Михаило Ђурђевић XVII 44.
Михаило Л. Ђурић XVIII 112.
Михаило Илић II 57.
Михаило Јеврић XVIII 19.
Михаило Марковић XVIII 111.
Др. Михаило Марковић XVII 35.
Михаило Мартинац XVIII 44.
Михаило Ђ. Миладиновић IX 28.
Михаило М. Минић XVIII 71.
Михаило С. Николић XVIII 19.
Михаило Д. Перовић I 28.
Др. Михаило Петровић XII 109.
Др. Михаило Петровић IX 57.
Михаило Радовић XVIII 98.
Михаило Радоњић XV 27
Михаило М. Рајковић XVI 44.
Михаило --- Мица - Стевановић VIII 71.
Михаило Л. Стојадиновић XVIII 57.
Миша С. Алкалај X 86.
Миша Живановић XVIII 26.
Др. Миша Михаиловић XVIII 88.
Др. Миша К. Михаиловић VII 34.
Миша Мркшић XVIII 71.
Младен Грашић XII 35.
Др. Младен Јојкић XV 26.
Др. Момир Павловић XVIII 71.
Момчило Иванић XVIII 70.
Момчило Ј. Кинцел I 34.
Момчило А. Нинчић V 57.
Мориц А. Тајтацаковић IX 71.
Мориц Тилер VI 28.

Наум Димитријевић XIII 53.
Наум Ћермиле VII 54.
Др. Недо Нешковић XV 113.
Нестор Бељић-млађи XVIII 71.
Нестор-Неца Дунђерски XVIII 71.
Никодим Васић XVIII 35.
Др. Никола Вулић V 57.
Никола Вучковић XVI 53.
Никола Т. Даничић I 59.
Никола Ђурић VIII 20.
Никола Исаиловић VIII 19.
Никола Јанковић XVIII 56.
Никола Јорговановић XVIII 99.
Никола Михаиловић I 27.
Никола Б. Несторовић IX 57.
Никола Николић XVIII 26.
Никола С. Николић IV 69.
Никола Петровић XVI 55.
Никола Писа IV 71.
Никола Ат. Плавшић XVIII 47.
Никола Поповић X 71.
Никола Ј. Поповић XVIII 57.
Никола С. Радовановић XV 54.
Никола Ристић XVIII 53.
Никола М. Савић XVIII 72.
Никола Скакић XVII 96.
† Никола И. Стаменковић XII 57.
Др. Никола Суботић V 57.
Никола Ћурчин XVIII 26.
Никола Т. Узуновић XVIII 113.
Никола Хајдуковић II 97.
Никола Христодуло I 28.

Обрад Давидовић XVIII 26.
Др. Обрад Максимовић XI 45.

Павле Јанковић XVII 67.
Др. Павле Јевтић IV 54.
Павле Д. Маринковић I 111.
Павле Пламенац V 96.
Павле Ј. Поповић XIII 57.
Павле М. Радосављевић XVIII 112.
Паја Гостовић XVIII 26.
Паја К. Михаиловић XVIII 111.
Паја Муачевић XVIII 47.
Др. Паја Поповић XVIII 71.
Паја Стефановић IX 86.
Пајо Поповић XI 97.
Панта Ђуричић-Биорац XVIII 47.
Панта Качаник IX 71.
Др. Панта Тодоровић XVIII 26.
Пера Х. Видановић VI 100.
Др. Пера Јовичић XII 55.
Пера Магазиновић XVIII 69.
Пера Максимовић XVIII 109.
Пера Петковић XVIII 34.
† Пера Смедеревац XV 70.
Петар Бане XIV 55.
† Петар Божиловић XV 85.
Др. Петар Л. Вукићевић VI 72.
Петар Ст. Иванчевић XII 58.
Петар М. Илић XV 72.
Петар Јовановић XVII 47.
Петар Матић XVIII 26.
Петар Т. Милановић XVIII 46.
Петар Милосављевић V 72.
Петар Ј. Петровић VIII 112.
Петар Хаџи-Поповић II 26.
Петар Раносовић IX 57.
Петар Симић VI 58.
Др. Петар Станковић XVIII 45.
Петар Д. Тирић XV 44.
Петар Трифунац XVI 100.
Прокопије Поповић I 110.

Раде Богдановић XVIII 46.
Радивоје Врховац XVIII 20.
Радивоје Вукчевић I 108.
Радивоје Ћирковић VII 53.
Радиша В. Исаковић I 100.
Радмила А. Милошевићева XII 112.
Радомир Ј. Поповић XVIII 20.
Радомир Ћирић VIII 59.
Радослав Димић VI 35.
Рајко Врачарић XVI 68.
Рафаело Финци XVIII 28.
Риста Ковачевић XII 119.
† Риста Милић XVIII 54.
Ристо Колаковић IV 28.

Сава Л. Бајкић V 20.
Сава Вујић XVII 47.

Сава К. Јанковић I 36.
Сава Кнежевић III 27.
Сава Максић II 110.
Сава Мићић XIII 34.
Сава С. Петровић XVIII 55.
Сава Радовановић II 44.
Сава Стојшић XVIII 26.
Сава Урошевић VII 57.
Савка М. Панићка XVIII 110.
Саво Вулетић X 110.
Светислав Софронијевић V 35.
Светислав Хајдуковић XIV 71.
Светозар Атанацковић XVII 70.
Светозар Драгомировић XVII 26.
Светозар Зорић V 57.
Др. Светозар М. Марковић VIII 35.
Светозар Н. Марковић I 71.
Светозар Мојковић XVII 98.
Светозар Нешић XVII 70.
Светозар Николић XVIII 46.
Светозар Швабић XV 98.
Др. Светолик Радовановић XVIII 57.
Др. Светолик П. Стевановић II 112.
Серафим Калик XVIII 48.
Сима Д. Катић XVI 44.
Сима Лозанић V 57.
Сима Д. Милутиновић X 26.
Сима Перић XVIII 53.
Сима Ђ. Поповић XIV 70.
Сима Рашић XVIII 28.
Сима Ђ. Топузовић XIV 59.
Сима Цветковић VI 27.
Симеон Мајински XVIII 71.
Симо Ст. Торбица XVIII 71.
Славка Драг. Костића IX 71.
Славко Месаровић III 57.
Славољуб Илић VII 53.
Слободан Јовановић XIII 57.
Софија Пешић XI 70.
Др. Спира Димитријевић IX 36.
Др. Спира Николић II 36.
Спиридон И. Поповић III 19.
Сретен М. Аџић XV 34.
Сретен Николић VIII 34.
Сретен М. Прокић IX 44.
Сретен Стевановић VIII 100.
Станислав Спасић XVIII 109.
Станко Павловић IV 58.
Стеван Вагнер VI 111.
Стеван Ђокић IX 71.
Стеван Ђукић VIII 19.
Стеван Живковић X 55.
Стеван Живковић I 55.
Стеван Здравковић I 113.
Стеван Илић XV 55.
Др. Стеван А. Јовановић XVI 26.
Стеван Јовановић I 28.
Стеван Комненовић XVIII 68.
Стеван Лекић XVIII 26.
Стеван Ловчевић XVIII 58.
Стеван Т. Марковић XIV 59.
Стеван Миросављевић XVI 58.
Стеван Мојић XVIII 72.
Стеван Писаревић XVIII 59.
Стеван Поповић XVIII 86.
Стеван Предић XVIII 113.
Стеван Славнић XVIII 26.
Стеван Сремчевић III 57.
† Стеван С. Стевановић XVIII 27.
Стеван Паје Угринчића I 28.
Стеван Црквењаков I 69.
Стево Вујановић XV 96.
Стојан А. Петковић VII 59.
Стојан Ребић I 98.
Стојић Алексић XII 19.

Тихомиљ К. Гвозденовић VIII 71.
Тјешимир Старчевић XI 112.
Тодор Б. Богдановић IX 71.
Тодор М. Бушетић XVIII 47.
Тодор Ђурић I 28.
Тодор Михаиловић I 28.
Тодор Радивојевић XVI 19.
Тома Димитријевић XI 68.
Тома З. Михаиловић XVII 86.
Тома П. Протић XI 69.
Тоша Сегединчев XI 57.

Урош Возаревић XVIII 113.
Урош Поповић XVI 46.

Феодор Сремац XVI 46.

Чеда Јевр. Марић VI 58.
Др. Чеда Митровић IX 57.
Чедомир М. Човић XVIII 71.